

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SŁUPSK

wraz ze zmianami

Załącznik Nr 1

do Uchwały Nr.....

Rady Gminy Słupsk

z dnia

DIAGNOZA I UWARUNKOWANIA ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SŁUPSK

DIAGNOZA I UWARUNKOWANIA ROZWOJU

wraz ze zmianami

SPORZĄDZAJĄCY:

WÓJT GMINY SŁUPSK MGR INŻ. MARIUSZ CHMIEL

ZESPÓŁ AUTORSKI PROJEKTU STUDIUM:

INŻ. EWA BEDNARSKA

BARBARA BROKOS

MGR INŻ. ARCH. TADEUSZ CIEMNOCZOŁOWSKI

(główny projektant, członek izby urbanistów)

DR ELŻBIETA FLOREK

MGR INŻ. GRAŻYNA KOCHANOWICZ

INŻ. GRAŻYNA KUBICZ

MGR IWONA KOZERSKA

INŻ. EWA MATYS

MGR JOLANTA REKOWSKA

(członek izby urbanistów)

MGR INŻ. EDWARD RYBCZYŃSKI

MGR INŻ. MAŁGORZATA SZADKOWSKA-IZYDOREK

MGR INŻ. JOLANTA WIĘCEK

(członek izby urbanistów)

SŁUPSK 2003/04

ZESPÓŁ AUTORSKI PROJEKTU STUDIUM WRAZ ZE ZMIANAMI:

MGR INŻ. ARCH. MAŁGORZATA OSSOWSKA
(członek izby urbanistów - upr. urb. 1617/01, G-155/2003)

MGR INŻ. ARCH. ANNA KRÓL

MGR INŻ. ARCH. JAN KOZŁOWSKI

MGR FILIP SOKOŁOWSKI

GRUPA EKOFORMAT - OPRACOWANIE ŚRODOWISKOWE

SŁUPSK 2008/2010

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY SŁUPSK**

*Zmiany naniesiono kolorem zielonym
a treść usunięta została przekreślona i wyróżniona czcionką pochyłą.*

Zespół autorski:

mgr inż. arch. Katarzyna Reut-Jaworowska – posiadająca kwalifikacje do wykonywania zawodu urbanisty na terytorium RP uzyskane na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządzie zawodowym architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów,

mgr inż. arch. Teresa Kiejzik – uprawnienia urbanistyczne Nr 1551,

inż. Elżbieta Kępska – zagadnienia elektroenergetyczne,

mgr Bożena Gajewska – ochrona środowiska,

mgr Katarzyna Rybakowicz - ochrona środowiska,

Słupsk – 2015

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Słupsk

Część Uwarunkowania

1.	WSTĘP	7
1.1.	Cele i zadania studium	7
1.2.	Podstawa prawna	10
1.3.	Źródła	12
2.	STRUKTURA PRZESTRZENNA	19
3.	OSADNICTWO	21
3.1.	Struktura osadnicza	21
3.2.	Ludność	23
3.3.	Mieszkalnictwo	27
3.4.	Obsługa ludności	29
4.	FUNKCJE GOSPODARCZE	31
4.1.	Gospodarka rolna	31
4.1.1.	Uwarunkowania zewnętrzne	31
4.1.2.	Uwarunkowania wewnętrzne – funkcjonowanie przestrzeni rolniczej Ustalenia z obowiązujących planów	34
4.1.2.1.	Użytkowanie gruntów	34
4.1.2.2.	Gleby	37
4.1.2.3.	Użytkownicy gruntów	41
4.1.2.4.	Produkcyjność przestrzeni rolniczej	44
4.1.2.5.	Melioracje wodne.	45
4.1.2.6.	Rynek rolny, przetwórstwo, usługi	46
4.1.3.	Synteza	46
4.2.	Gospodarka leśna	49
4.2.1.	Uwarunkowania zewnętrzne	49
4.2.2.	Stan i funkcjonowanie gospodarki leśnej	52
4.2.3.	Charakterystyka siedlisk i drzewostanów	54
4.2.3.1.	Rozmieszczenia siedlisk	54
4.2.3.2.	Ocena zgodności drzewostanów z siedliskiem	55
4.2.4.	Charakterystyka zasobów drzewnych	56
4.2.5.	Stan zdrowotny, sanitarny oraz zagrożenia lasów	57
4.2.6.	Lasy ochronne	58
4.2.7.	Synteza	58
4.2.8.	Znaczenie lasu w środowisku przyrodniczym gminy	60
4.3.	Turystyka i wypoczynek	62
4.3.1.	Stan zagospodarowania turystycznego gminy	62
4.3.2.	Waloryzacja zasobów dla potrzeb zagospodarowania turystycznego.	65
4.3.2.1.	Obszary atrakcyjne dla rozwoju turystyki i wypoczynku	66
4.3.2.2.	Miejscowości atrakcyjne dla rozwoju turystyki i wypoczynku	68
4.4.	Przemysł i usługi	69
5.	ŚRODOWISKO NATURALNE	71
5.1.	Uwarunkowania zewnętrzne	71
5.2.	Uwarunkowania wewnętrzne - środowisko	73
5.2.1.	Uwarunkowania fizjograficzne	73
5.2.1.1.	Położenie fizycznogeograficzne i hipsometria obszaru gminy	73
5.2.1.2.	Budowa geologiczna	74
5.2.1.3.	Rzeźba terenu i utwory powierzchniowe. Współczesne procesy rzeźbotwórcze.	74

5.2.1.4.	Warunki glebowe i siedliskowe	79
5.2.1.5.	Wody powierzchniowe	79
5.2.1.6.	Wody podziemne	81
5.2.1.7.	Klimat	82
5.2.1.8.	Ocena warunków fizjograficznych dla budownictwa.....	83
5.2.1.9.	Charakterystyka przyrodniczo-krajobrazowa	84
5.2.2.	Stan zasobowy, stan użytkowania i jakość środowiska. Zmiany zachodzące w środowisku. Zagrożenia	88
5.2.2.1.	Użytkowanie terenu	88
5.2.2.2.	Zasoby wodne	89
5.2.2.3.	Gleby, powierzchnia ziemi	95
5.2.2.4.	Stan i wykorzystanie zasobów surowcowych.....	96
5.2.2.5.	Lasy.....	99
5.2.2.6.	Powietrze atmosferyczne, hałas, <i>promieniowanie</i> pole elektromagnetyczne	99
5.2.2.7.	Zagrożenia poważną awarią.....	100
5.2.3.	Struktura ekologiczna. Atrakcyjność krajobrazowa	101
5.2.4.	Prawna ochrona środowiska	103
5.2.4.1.	Ochrona przyrody	103
5.2.4.2.	Ochrona lasów	112
5.2.4.3.	Ochrona wód.....	113
5.2.4.4.	Ochrona kopalin.....	114
5.2.4.5.	Ochrona uzdrowiskowa	114
5.3.	Podsumowanie – szanse rozwoju i ograniczenia	114
6.	ŚRODOWISKO KULTUROWE.....	118
6.1.	Charakterystyka zasobów archeologicznego środowiska kulturowego.....	118
6.2.	Waloryzacja archeologicznego środowiska kulturowego.....	119
6.2.1.	Uwarunkowania i ograniczenia wynikające z ochrony zasobów archeologicznych	119
6.2.2.	Katalog zasobów archeologicznego dziedzictwa kulturowego.	120
6.3.	Ustalenia konserwatorskie w zakresie ochrony archeologicznego środowiska kulturowego.	128
6.4.	Postulaty dotyczące ochrony i kształtowania archeologicznego środowiska kulturowego	129
6.5.	Zasoby architektury i budownictwa podlegające ochronie.....	130
6.6.	Układy ruralistyczne – ochrona krajobrazu kulturowego wsi	150
6.7.	Obowiązki wynikające z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami .	152
7.	OBSŁUGA TECHNICZNA	157
7.1.	Zaopatrzenie w wodę.	157
7.2.	Gospodarka ściekowa	166
7.3.	Gospodarka odpadami	170
7.4.	Zaopatrzenie w gaz	173
7.5.	Zaopatrzenie w ciepło	174
7.6.	Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	176
7.7.	Telekomunikacja.....	179
8.	KOMUNIKACJA	180
8.1.	Uwarunkowania zewnętrzne.....	180
8.2.	Uwarunkowania wewnętrzne.....	181
8.2.1.	Drogi krajowe	182
8.2.2.	Drogi wojewódzkie.....	182
8.2.3.	Drogi powiatowe.....	182

8.2.4.	Drogi gminne	184
8.2.5.	Ruch drogowy	188
8.2.6.	Linie kolejowe	189
8.2.7.	Pasażerska komunikacja zbiorowa	189
8.2.8.	Zaplecze techniczne motoryzacji.....	189
8.2.9.	Wpływ stanu sytemu komunikacyjnego na jakość życia mieszkańców	190
8.3.	Synteza uwarunkowań	190
9.	UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ROZWOJU GMINY	193
9.1	Uwarunkowania wynikające z planowania regionalnego.....	194
9.2	Uwarunkowania wynikające z planowanego rozwoju gmin sąsiednich.....	203
9.3	Ponadlokalne elementy istniejącej i planowanej infrastruktury	203
10.	POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY	206
10.1.	Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.....	207
10.2.	Prognozy demograficzne	207
10.3.	Możliwości finansowania przez gminę sieci komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.	207
10.4.	Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.	207

Na studium gminy Słupsk składają się dwa tomy opracowań tekstowych: niniejszy tom analiz pt. „DIAGNOZA I UWARUNKOWANIA ROZWOJU” i tom stanowiący załącznik do uchwały Rady Gminy, pt. „STRATEGIA ROZWOJU, POLITYKA PRZESTRZENNA” oraz opracowania graficzne na mapie topograficznej w skali 1:25000 pt.: „ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I KULTUROWE”, „STRATEGIA ROZWOJU, POLITYKA PRZESTRZENNA” i „INFRASTRUKTURA TECHNICZNA”.

Zgodnie z par. 8.2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy przedmiotowy projekt zmiany studium ma formę ujednoliconą. Zmiany do studium gminy Słupsk wprowadzone na podstawie uchwały Nr IX/83/2011 Rady Gminy Słupsk zostały wprowadzone następująco:

1. Nowa treść wprowadzona przez podkreślenie i zaznaczenie kolorem czerwonym,
2. Treść usunięta została przekreślona.

Zmiana studium dokonana na podstawie Uchwały Nr XLIII/4170/2014 Rady Gminy Słupsk z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słupsk – w zakresie wyznaczenia przez obszar gminy przebiegu trasy linii elektroenergetycznej 400 kV Żydowo – Słupsk, inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – **została naniesiona kolorem zielonym, a treść usunięta została przekreślona i wyróżniona czcionką pochyłą.**

1. WSTĘP

1.1. Cele i zadania studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwane dalej studium, jest opracowaniem o podstawowym znaczeniu dla zarządzania gospodarką przestrzenną gminy, sporządzanym z obowiązku ustawowego i obejmującym obszar całej gminy.

Przedmiotem studium są:

- treści związane ze stanem istniejącym, czyli ocena (diagnoza) aktualnej sytuacji gminy i uwarunkowań jej rozwoju, dająca rozpoznanie obiektywnych okoliczności rozwoju
- treści określające kierunki rozwoju przestrzennego i zasady polityki przestrzennej, czyli podstawowe reguły działania przyjęte przez samorząd.

Studium jest najważniejszym punktem odniesienia i źródłem informacji koordynacyjnych dla sporządzanych planów miejscowych, a także lokalizacyjnych decyzji administracyjnych. Jako dokument zawierający bardzo szeroki zestaw informacji, (który powinien być systematycznie uaktualniany i wzbogacany) na temat przestrzeni gminy, studium powinno służyć nie tylko realizacji polityki przestrzennej, ale także, sporządzaniu programów gospodarczych i inwestycyjnych oraz promocji rozwoju gminy opracowaniu ofert dla potencjalnych inwestorów.

Podstawowym narzędziem realizacji polityki przestrzennej i jedynym zapewniającym utrzymanie i rozwój ładu przestrzennego jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Studium gminy Słupsk, którego projekt sporządzany był w ostatnim kwartale 2003 r. i pierwszym 2004 r., opiera się o stan prawny obowiązujący w tym okresie, a w szczególności uwzględnia przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717), która nakłada na samorząd gminny obowiązek oraz ustala zasady i tryb sporządzenia studium oraz zasady i tryb sporządzania planów miejscowych. Wymagania ustawy dotyczące formy, zakresu i szczegółowości planów miejscowych powodują, że niecelowe i niepraktyczne staje się sporządzanie planów obejmujących obszary całych gmin. Ustawa umożliwia rozwój zagospodarowania przestrzennego także w sytuacji braku planu, poprzez lokalizacyjne decyzje administracyjne (decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzje o warunkach zabudowy). Z tego względu, jednym z poważniejszych w skutkach dla ładu przestrzennego zadaniem studium jest ustalenie proporcji i zasad w stosowaniu narzędzi realizacji polityki przestrzennej.

1.1a. Cele i zadania zmiany studium (rok 2011)

Podstawowym celem zmiany studium jest zwiększenie obszarów przewidzianych pod zainwestowanie. Zmiana ta spowodowana jest wzrastającymi potrzebami mieszkaniowymi społeczności lokalnej jak i mieszkańców Słupska i okolic, którzy coraz częściej wskazują ten obszar jako atrakcyjny do zamieszkania. Największy wzrost terenów pod budownictwo z wiodącą funkcją mieszkaniową i usługową nastąpi w strefie zurbanizowanej U1, w obrębach geodezyjnych Bierkowo, Bierkowo - Strzelino, Włynkowo, Włynkówko i Bydlino. Nowe obszary pod zainwestowanie

zostaną również wprowadzone w strefie zurbanizowanej U2, przede wszystkim w miejscowościach Krępa Słupska, Głobino, Płaszewko, Jezierzycy i Siemianice. Także w strefach niezurbanizowanych zostanie poszerzony obszar pod zainwestowanie. Największa zmiana nastąpi w strefie niezurbanizowanej N2, w obrębach geodezyjnych Lubuczewo, Wrzeście-Kępno i Wiklino, gdzie pod zainwestowanie zostaną przeznaczone częściowo już zabudowane tereny wzdłuż Drogi Wojewódzkiej Nr 213. Ponadto poszerzeniu ulegnie też teren przeznaczony pod zainwestowanie w miejscowości Kępno i Bukówka. Natomiast w strefie niezurbanizowanej N1 nowe tereny pod zabudowę powstaną w obrębie Swołowo, Krzemienica i Gałęzinowo, jednak w dalszym ciągu funkcje rolnicza i przyrodnicza będą dominowały na tym terenie.

Powstanie nowych terenów przeznaczonych pod zainwestowanie z jednej strony przyczyni się do rozwoju wspomnianych wyżej miejscowości, a z drugiej strony pozwoli uchronić niewątpliwie walory krajobrazowe, nie dopuszczając do chaotycznego rozproszenia się zabudowy (szczególnie na obszarach niezurbanizowanych) i całkowitej utraty pierwotnego charakteru wsi rolniczej czy też wsi rekreacyjnej.

Oprócz ww. celu wymienić również należy:

- Wprowadzenie ofert lokalizacyjnych dla farm siłowni wiatrowych m.in. na terenach miejscowości Gać, Bukówka, Rogawica, Redęcin oraz dopuszczenie lokalizacji pojedynczych elektrowni wiatrowych w miejscowościach Bierkowo, Strzelino, Włynkówko, Warblewo, Wiklino, Karzino i Wieszyno,
- Wprowadzenie terenów przeznaczonych pod rozwój wielofunkcyjny w obrębach Jezierzycy, Głobino i Wieszyno oraz Grąsino,
- Zmianę granic obrębów ewidencyjnych Bierkowo i Strzelino zgodnie z Zarządzeniem nr 70/2008 Starosty Słupskiego z dnia 30 czerwca 2008r. w sprawie zmiany granicy obrębów ewidencyjnych nr 0001 - Bierkowo i 0026 - Strzelino w jednostce ewidencyjnej gmina Słupsk,
- Wprowadzenie drogi w obrębie Bierkowo,
- Zmianę kategorii drogi z Słupska do Ustki z drogi wojewódzkiej DW210 na drogę krajową DK21,
- Korektę przebiegu projektowanej drogi S6 stanowiącej obwodnicę miasta Słupsk,
- Wprowadzenie przebiegu ścieżek rowerowych Słupsk - Ustka, Swołowo - Słupsk oraz Głobino - Słupsk,
- Wprowadzenie dwóch wariantów przebiegu drogi łączącej Jezierzycy z Redzikowem

- Zmiana granic zespołu przyrodniczo - krajobrazowego Dolina Rzeki Moszczniczki, wprowadzenia zapisów zgodnych z obowiązującym rozporządzeniem,
- Wprowadzenie projektowanych obszarów sieci Natura 2000,
- Powiązanie układu dróg w gminie z przebiegiem dróg w Słupsku,
- Poszerzenie obszaru lotniska na wniosek Aeroklubu

1.1b. Cele i zadania zmiany studium na podstawie uchwały intencyjnej Nr XLIII/4170/2014 Rady Gminy Słupsk z dnia 13 listopada 2014 r.

Podstawowym celem zmiany jest wprowadzenie do studium przebiegu trasy planowanej dwutorowej elektroenergetycznej linii przesyłowej o napięciu 400 kV Żydowo Kierzkowo – Słupsk. Przedmiotowa inwestycja wynika z Planu w zakresie zaspokojenia obecnego oraz przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną, opracowanego przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne Operator S.A. (obecnie PSE S.A.). Realizacja inwestycji przełoży się wprost na poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju, w szczególności województw pomorskiego i zachodniopomorskiego.

1.2. Podstawa prawna

Studium gminy Słupsk, jak również jego zmiany, zostało sporządzone w oparciu o aktualny stan prawny obowiązujący na czas sporządzania odpowiednio studium i zmian, w szczególności na podstawie:

- ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (~~Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zmianami~~), (Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (~~tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zmianami~~) (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.),
- ~~ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 99, poz. 1079, z późn. zmianami)~~ ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst ujednolicony: Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880, z późn. zmianami) (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (~~Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627, z późn. zmianami~~) (~~tekst jednolity: Dz. U. 2008 nr 25 poz. 150, z późn. zmianami~~) (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 z późn. zm.), (~~Dz. U. 2002 nr 143 poz. 1196~~)

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (~~tekst jednolity: Dz. U. z 1998r. Nr 90, poz. 575, z późn. zmianami~~) (~~tekst jednolity: Dz. U. z 2006r. Nr 122, poz. 851, z późn. zmianami~~), (Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1263 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 3 lutego 1995 r o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 1995r. Nr 16 poz. 78, z późn. zmianami) (~~tekst jednolity: Dz.U. 2004 nr 121 poz. 1266, z późn. zmianami~~), (Dz. U. z 2015 r. poz. 909 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (~~tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 56, poz. 679~~) (~~tekst jednolity: Dz.U. 2005 nr 45 poz. 435, z późn. zmianami~~), (Dz. U. z 2014 r. poz. 1153 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. nr 162 poz. 1568 ~~z późn. zmianami~~) (Dz. U. z 2014 poz. 1446 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz. U. z 2001r. Nr 115, poz. 1229, z późn. zmianami) (~~tekst jednolity: Dz.U. 2005 nr 239 poz. 2019~~), (Dz. U. z 2015 r. poz. 469),
- ~~ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach~~ (Dz. U. z 2001r. Nr 62 poz. 628 z późn. zmianami) (~~tekst jednolity: Dz.U. 2007 nr 39 poz. 251~~) ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21),
- ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. z 2001 r. Nr 72, poz. 747) (~~tekst jednolity: Dz.U. 2006 nr 123 poz. 858~~), (Dz. U. 2015 r. poz. 139),
- ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (~~tekst jednolity Dz. U. z 2000r. Nr 71, poz. 838, z późn. zmianami~~) (~~tekst jednolity: Dz.U. 2007 nr 19 poz. 115, z późn. zmianami~~), (Dz. U. z 2015 r. poz. 460 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. ~~4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze~~ (Dz. U. z 1994 r. Nr 27, poz. 96, z późn. zmianami) (~~tekst jednolity: Dz.U. 2005 nr 228 poz. 1947, z późn. zmianami~~), (Dz. U. 2014 r. poz. 613 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 1997 r. Nr 54, poz. 348, z późn. zmianami) (~~tekst jednolity: Dz.U. 2006 nr 89 poz. 625, z późn. zmianami~~), (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 28 marca 2003 r. ~~z dnia 27 czerwca 1997 r.~~ o transporcie kolejowym (Dz. U. z 1998 r. Nr 96, poz. 591 z późn. zmianami) (~~tekst jednolity: Dz.U. 2007 nr 16 poz. 94, z późn. zmianami~~), (Dz. U. z 2013 r. poz. 1594 z późn. zm.),

- ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (~~tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 106, poz. 1126, z późn. zmianami~~) (~~tekst jednolity: Dz.U. 2006 nr 156 poz. 1118, z późn. zmianami~~), (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (~~tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543~~) (~~tekst jednolity: Dz.U. 2004 nr 261 poz. 2603~~), (Dz. U. z 2015 r. poz. 1774),
- innych ustaw szczególnych i przepisów wykonawczych.

1.3. Źródła

- Studium Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Słupskiego Kierunki Rozwoju Społecznego 3/1/1, FAZA „3” Koncepcja Rozwoju, Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego, Słupsk 1996
- Studium Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Słupskiego Rozmieszczenie ludności, Faza „1” Diagnoza Stanu, Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego, Słupsk 1995
- Miejscowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Słupsk do 2010 r., Słupsk listopad 1992
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Słupsk, (projekt) Słupsk, sierpień 2003, Wójt Gminy Słupsk, Biuro Planowania Przestrzennego w Słupsku
- Urząd Statystyczny w Gdańsku, Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny 2002, „Ludność. Stan oraz struktura demograficzna i społeczno – ekonomiczna”. Województwo Pomorskie, Gdańsk 2003
- NSP z 6.XII.1988. LUDNOŚĆ, WARUNKI MIESZKANIOWE, Gmina Słupsk, województwo Słupsk, Warszawa 1989.
- Wykazy gruntów wg obrębów geodezyjnych według stanu na: 2003 r. gmina Słupsk,
- Wykaz gruntów według stanu na: 2000 r. i 2003 – 01 – 01 gmina Słupsk
- Wykaz gruntów według stanu na: 2000 i 2003– 01 – 01 powiat Słupsk
- Ludność związana z rolnictwem i jej aktywność ekonomiczna, psr. 1996, Urząd Statystyczny w Słupsku, Słupsk 1997
- Użytkowanie i jakość gruntów, powierzchnia zasiewów, zwierzęta gospodarskie, psr. 1996, Urząd Statystyczny w Słupsku, Słupsk 1997
- Systematyka i charakterystyka gospodarstw rolnych w województwie słupskim, psr 1996, Urząd Statystyczny w Słupsku, Słupsk 1997

- Warunki przyrodnicze produkcji rolnej woj. słupskie, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, Puławy 1987
- zestawienie zbiorcze wstępnych wyników powszechnego spisu rolnego w 2002 r. sporządzone przez Urząd Gminy
- Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny 2002, „Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów i pogłowie zwierząt gospodarskich”, Województwo Pomorskie, Gdańsk 2003
- Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny 2002, „Ludność. Stan oraz struktura demograficzna i społeczno – ekonomiczna „, Województwo Pomorskie, Gdańsk 2003
- NSP z 6.XII.1988. LUDNOŚĆ, WARUNKI MIESZKANIOWE, Gmina Słupsk, województwo Słupsk, Warszawa 1989.
- informacje od sołtysów, użytkowników gospodarstw indywidualnych, AWRSP, instytucji działających na rzecz rolnictwa.
- Augustowski B., Niziny nadmorskie,[w]: Galon R.,(red) Geomorfologii Polski T.2. 1972, PWN W-wa
- Augustowski B., Pomorze. 1977 PWN W-wa.
- Cichosz – Kostecka A., Florek E., Florek W., Wybrane właściwości litologiczne mineralnych osadów różnych środowisk sedymentacyjnych w rejonie stożka Głazny, 1991,Słupskie prace Matematyczno- Geograficzne Słupsk
- Charakterystyka hydrologiczna woj. słupskiego, 1986, IMGW Oddział w Słupsku,
- Decyzje zatwierdzające dokumentacje geologiczne: dla zlewni Słupsk w rejonie miasta Słupska i Głębina (decyzja Prezesa CUG KDH/013/4438/4440/M/79), w rejonie Słupsk – Rowy (decyzja Ministra OŚiZN KDH/013/5337/89), w rejonie Ustka - Wodnica (decyzja Ministra OŚiZN KDH/013/5305/89)
- Dodatek do uproszczonej dokumentacji geologicznej w kat. C₁ złoża kruszywa naturalnego „Głębino IV - Pole A”, 1999, „GEOLEH” Gdynia,
- Dokumentacja geologiczna w kat. C₁ złoża piasku „Głębino V”, 2000, „GEOLEH” Gdynia,
- Dokumentacja geologiczna w kat. C₁ kruszywa naturalnego „Siemianice IV”, 1999, „GEOLEH” Gdynia,
- Dokumentacja hydrogeologiczna zbiornika wód podziemnych Słupsk (dawny GZWP nr 105), 2002, ARCADIS Ekokonrem sp. z o. o. we Wrocławiu,
- Dokumentacja hydrogeologiczna zbiornika wód podziemnych „Dolina Kopalna Machowino” (dawny GZWP nr 106), 2002, ARCADIS Ekokonrem sp. z o. o. we Wrocławiu,

- Dokumentacja hydrogeologiczna Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Bytów” (GZWP nr 117), 2002, ARCADIS Ekokonrem sp. z o. o. we Wrocławiu,
- Dokumentacja hydrogeologiczna zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych zlewni Słupi i Orzechowej, 2002, ARCADIS Ekokonrem sp. z o. o. we Wrocławiu,
- Dokumentacja hydrogeologiczna zasobów wód podziemnych z utworów czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredowych zlewni Wieprzy i strefy przymorskiej, 1994, Przedsiębiorstwo Geologiczne w Warszawie Zakład w Gdańsku,
- Ekologiczno-krajobrazowe uwarunkowania lokalizacji elektrowni wiatrowych w północnej i centralnej części woj. pomorskiego, 2002, PROEKO Gdańsk,
- Florek E., Kartograficzny i fotointerpretacyjny obraz zmian biegu koryta Słupi. Prace i Studia., t.9, 1988, W-wa.
- Florek E., Cechy morfologiczne dna doliny i koryta rzeki w świetle fotointerpretacji i analizy map dawnych, Zeszyty Naukowe AGH, Geologia, 1986, Kraków.
- Florek E., Cechy geomorfologiczne obszaru Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” jako podstawa regionalizacji fizycznogeograficznej, Geologia i geomorfologia Północnego i Południowego Bałtyku, 2001, Słupsk,
- Florek E., Florek W., Rzeźba terenu i gleby. [w:] Materiały do monografii przyrodniczej regionu gdańskiego T.5. Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”, 2001, Gdańsk.
- Florek E., Gerstmannowa E., Konarski P., Walory i zagospodarowanie parku. [w:] Materiały do monografii przyrodniczej regionu gdańskiego T.5. Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”, 2001, Gdańsk.
- Florek E., Florek W., Orłowski A., Stratygrafia okolic Słupska w świetle datowań radiowęglowych, 1993, Geologia i geomorfologia środkowego Północnego i Południowego Bałtyku, Słupsk,
- Florek W., Ewolucja doliny Słupi w późnym wistulianie i holocenie. 1989, Zeszyty Naukowe Akademii Górniczo-Hutniczej. Geologia. Kraków,
- Florek W., Postglacjalny rozwój dolin rzek środkowej części północnego skłonu Pomorza, 1991, WSP Słupsk.
- Informacje i wnioski Zarządu Województwa Pomorskiego do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słupsk, 2002 r.,
- Inwentaryzacja gniazd tarłowych troci i łosia w dorzeczu rzeki Słupi, 2003, Dyrekcja PK „DS”, Słupski Klub Muchowy „Trzy Rzeki”,
- Inwentaryzacja kopalin w gminie Słupsk, 1980, Przedsiębiorstwo Geologiczne, w Warszawie Zakład w Gdańsku,
- Jasnowski M. i in. Mapa lokalizacyjna zatorfień woj. słupskiego 1:50000, Akademia Rolnicza w Szczecinie,

- Karty rejestracyjne złóż kopalin, PUW w Gdańsku Oddział Zamiejscowy w Słupsku,
- Kondracki J., Geografia Polski, Mezoregiony fizycznogeograficzne, 1994, PWN W-wa,
- Kondracki J., Geografia regionalna Polski, 1998, PWN W-wa,
- Kornak A.S. Rapacz A. 2001, Zarządzanie turystyką i jej podmiotami w miejscowości i regionie. Wyd. A.E. Wrocław
- Koncepcja przebiegu szlaku rowerowego Ustka - Słupsk - Bytów. Stowarzyszenie „Sekcja Rowerzystów Miejskich” dr inż. arch Bogusz Modrzewski, dr Michał Beim,
- Mapa geologiczna Polski 1:200.000, arkusz Słupsk, 1987, Instytut Geologiczny,
- Mapa hydrogeologiczna Polski 1:200.000, arkusz Słupsk, 1986, Instytut Geologiczny,
- Matuszkiewicz W., Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski, 2001, PWN Warszawa,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Słupsk,
- Mojski J. E., Orłowski A., Plejstoceńska forma rynnowa okolic Słupska, 1978, Kwartalnik Geologiczny,
- Orłowski A., Budowa geologiczna zlewni i doliny Słupi, 1989, Zeszyty Naukowe AGH Geologia, Kraków,
- Orłowski A., Morfologia doliny Słupi na tle przylegających do niej obszarów, 1989, Zeszyty Naukowe AGH Geologia, Kraków,
- Operat przeciwpowodziowy, 1979, Biuro Projektów Wodnych Melioracji w Koszalinie,
- Opracowanie ekofizjograficzne do planu zagospodarowania województwa pomorskiego, 2001, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku,
- Plan gospodarki odpadami dla gminy Słupsk (projekt), 2003, Biuro Planowania Przestrzennego w Słupsku,
- Plan ochrony Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”, 2000, Instytut Ochrony Środowiska Oddział Gdański,
- ~~Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego, 2002, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku,~~
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego przyjęty Uchwałą 639/XLVI/02 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 30 września 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2002 r. Nr 81, poz. 1773, z 2003 r. Nr 19, poz. 193) zmieniony Uchwałą nr 1004/XXXIX/09 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 października 2009r., w sprawie zmiany planu zagospodarowania

przestrzennego województwa pomorskiego (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2009 r. Nr 172, poz. 3361),

- Koncepcja Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030 - Uchwała Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. (Monitor Polski z 2012 r., poz. 252),
- ~~Program ochrony środowiska (projekt), 2003, Biuro Planowania Przestrzennego w Słupsku,~~
- Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007 - 2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011 - 2014, którego część stanowi Plan Gospodarki Odpadami dla województwa pomorskiego 2010,
- Program udrażniania rzek województwa pomorskiego,
- Projekt warunków korzystania z wód dorzecza Wieprzy i Przymorza", 1999, „Hydroconsult” sp. z o.o. Oddział w Poznaniu i RZGW Szczecin,
- Projekt Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Dolina Moszczeniczki /maszynopis/ 1999,
- Przeglądowa mapa geomorfologiczna Polski w skali 1: 500 000 1980, red. Starckel L., IGiPZ PAN, W-wa,
- Raporty o stanie środowiska w woj. słupskim z lat 1993, 1994, 1995- 1996, PIOŚ-WIOŚ w Słupsku,
- Raporty o stanie środowiska w woj. pomorskim w 1998, 1999, 2000, 2001 i 2002 roku, IOŚ- WIOŚ w Gdańsku,
- Rekowska J., Szadkowska-Izydowrek M., Wojcieszek H., 1999, Koncepcja systemu obszarów chronionych regionu słupskiego,
- Rocznik statystyczny woj. pomorskiego, 2002, US w Gdańsku,
- Rocznik statystyczny woj. słupskiego, 1991, WUS w Słupsku,
- ~~Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego przyjęta uchwałą nr 587/XXXV/05 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 18 lipca 2005r.,~~
- ~~Strategia rozwoju gminy Słupsk,~~
- Strategia Rozwoju Gminy Słupsk w latach 2007 - 2015, Słupsk 2006r.,
- Strategia rozwoju województwa pomorskiego (Uchwała nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r.),
- Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin sąsiadujących z gminą Słupsk,
- Studium zagospodarowania przestrzennego woj. słupskiego, WBPP Słupsk, 1994-1998,
- Sylwestrzak J., Rozwój sieci dolinnej na tle recesji lądolodu w północno-wschodniej części Pomorza, 1973, Gdańsk.

- Sylwestrzak J., Zagadnienia recesji lądolodu w północno-wschodniej części Pomorza w świetle nowych badań. 1986, Gdańsk.
- Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1: 50 000, arkusz Wrześnica, 1986 Instytut Geologiczny W-wa.
- Uniejewska M., Nosek M., Objasnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski, 1:50 000, 1986 Instytut Geologiczny W-wa.
- Uproszczona dokumentacja geologiczna w kat. C₁ złoża piasku „Bierkowo II”, Zakład – Projektowo-Handlowy ‘Geolog’ Koszalin, 2001 r.,
- Zasoby przyrodnicze dorzecza Słupi i Łupawy, Związek Miast i Gmin Dorzecza rzeki Słupi i Łupawy, 2002 r.,
- Zlokalizowanie i charakterystyka złóż torfowych w Polsce spełniających kryteria potencjalnej bazy zasobowej z ustaleniem i uwzględnieniem wymogów związanych z ochroną i kształtowaniem środowiska, 1996, Instytut Melioracji i Użytków Zielonych, Falenty,
- Kompleksowy program porządkowania gospodarki wodno-ściekowej dla gmin położonych w zlewni rzeki Słupi i Łupawy. Rozpoznanie stanu istniejącego gm. Słupsk. Przedsiębiorstwo Projektowo-Inżynieryjne, „EKOLOG-1” Piła, 2001
- Kompleksowy program porządkowania gospodarki wodno-ściekowej dla gmin położonych w zlewni rzeki Słupi i Łupawy. Koncepcja techniczna gm. Słupsk Przedsiębiorstwo Projektowo-Inżynieryjne, „EKOLOG-1” Piła, 2001
- Kompleksowy program porządkowania gospodarki wodno-ściekowej dla gmin położonych w zlewni rzeki Słupi i Łupawy. Studium wykonalności, gm. Słupsk. Przedsiębiorstwo Projektowo-Inżynieryjne, „EKOLOG-1” Piła, 2001
- Kompleksowy program porządkowania gospodarki wodno-ściekowej dla gmin położonych w zlewni rzeki Słupi i Łupawy. Raport oddziaływania na środowisko, gm. Słupsk. Przedsiębiorstwo Projektowo-Inżynieryjne, „EKOLOG-1” Piła, 2001
- Koncepcja programowa gazyfikacji gminy Słupsk, Biuro Obsługi Inwestora, Bytów, 2000;
- Koncepcja programowa rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej, ujęć i stacji wodociągowych. Pracownia Projektowa, Koszalin ul. Stoczniovców, Koszalin 2001;
- Informacja o stanie i zamierzeniach dotyczących realizacji przez gminę przedsięwzięć w zakresie wyposażenia terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, w zbiorcze sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych (wg stanu na koniec, 2002 r.), Gmina Słupsk, 2003 r.;
- Karty dokumentacyjne otworów studziennych, Sekcja A, Urząd Wojewódzki w Słupsku

- Karty dokumentacyjne otworów studziennych, Sekcja B, Urząd Wojewódzki w Słupsku
- Plan gospodarki odpadami dla gminy Słupsk (projekt), Biuro Planowania Przestrzennego Słupsku, Słupsk 2003,
- Raport oddziaływania na środowisko kwatery odpadów azbestowo-cementowych na wysypisku odpadów komunalnych w Bierkowie, Pracownia Projektów Usług Ekologicznych EKO-PROJEKT Włocławek, Włocławek. Nowakowski, sierpień 2002,
- Aneks do raportu oddziaływania na środowisko kwatery odpadów azbestowo-cementowych na wysypisku odpadów komunalnych w Bierkowie, Pracownia Projektów i Usług Ekologicznych EKO-PROJEKT Włocławek, Włocławek. Nowakowski, sierpień 2002,
- Opinia dotycząca oddziaływania na zdrowie mieszkańców składowiska odpadów zawierających azbest w Bierkowie, Instytut Medycyny Pracy Zakład Epidemiologii Środowiskowej w Łodzi, prof. dr hab. med. Neonila Szeszenia-Dąbrowska,
- Opinia dotycząca budowy składowiska odpadów azbestowych, azbestowo-cementowych na terenie składowiska odpadów komunalnych w Bierkowie, Politechnika Koszalińska WBiŚ, prof. zw. dr hab. K. Szymański,
- Wyznaczenie granic bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewowych, 2003/2004, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Oddział w Gdyni/Poznaniu
- [Wieloletni Program Inwestycyjny Województwa pomorskiego 2008 - 2013](#)
- [Zarządzenie Nr 70/2008 Starosty Słupskiego z dnia 30 czerwca 2008r. w sprawie zmiany granicy obrębów ewidencyjnych nr 0001 - Bierkowo i 0026 - Strzelino w jednostce ewidencyjnej gmina Słupsk.](#)

2. STRUKTURA PRZESTRZENNA

Gmina Słupsk, o powierzchni 26 058 ha, leży w zachodniej części województwa Pomorskiego w powiecie Słupskim. Gmina otacza miasto Słupsk, tworząc wokół niego nieodmknięty na południowym-wschodzie pierścień. Miasto Słupsk jest najważniejszym sąsiadem gminy i graniczy z nią na najdłuższym odcinku. Gmina graniczy również z siedmioma gminami: od północy z gminą Ustka (odległość do morza 10 km) i na niewielkim fragmencie z gminą Smołdzino, od wschodu z gminą Główny i gminą Damnica a od południa z gminą Dębica Kaszubska i Kobylnica i od zachodu z gminą Postomino. Na najdłuższym odcinku, oprócz Słupska, gmina Słupsk graniczy z gminą Ustka, najkrótsza wspólna granica łączy ją z gminą Smołdzino. Najważniejszymi cechami położenia gminy są: bezpośrednie sąsiedztwo ze Słupskiem i niewielka odległość od morza.

Gminę zamieszkuje 13 334 osób (wg Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku), w 34 miejscowościach rozlokowanych stosunkowo równomiernie na obszarze całej gminy. Nie ma tutaj dominującego usługowego ośrodka gminnego, także administracyjnego, ponieważ Urząd Gminy ma swoją siedzibę w Słupsku. Takie usytuowanie Urzędu jest uzasadnione, ponieważ gmina otacza miasto i dostęp do Urzędu jak i do usług oferowanych przez miasto jest mniej więcej taki sam, (czasowo i kilometrowo) z najdalszych miejscowości gminy. Z tego powodu również nie wykształciły się pomiędzy miejscowościami w gminie charakterystyczne powiązania i zależności funkcyjne.

Osadnictwo wiejskie na obszarze gminy ma charakter skupiony a średnia ilość mieszkańców w miejscowości wynosi około 400. Miejscowości o dużo większej liczbie mieszkańców, takie jak Redzikowo, Jezierzycy czy Siemianice (z Niewiarowem) nie tworzą lokalnych centrów, ponieważ decydującą ich funkcją jest funkcja sypialniana dla miasta Słupska.

Na obszarze gminy ze względu na położenie oraz różnice morfogenetyczne można wyróżnić trzy jednostki przestrzenne:

- **kompleks zachodni** – od zachodniej granicy gminy do rzeki Słupi, z głównymi miejscowościami usytuowanymi wzdłuż dwóch dróg. Są to przy drodze do Ustki: Włynkówko i Bydlino oraz wzdłuż drogi Słupsk – Darłowo: Bruskowo Wielkie, Wierzbiczin, Bruskowo Małe, Krzemienica.
- **kompleks północno-wschodni** zajmujący północno-wschodni obszar gminy, na południu sięgający do drogi krajowej nr 6 Słupsk – Gdańsk, z większymi miejscowościami usytuowanymi wzdłuż dróg: Redzikowo przy trasie Słupsk – Gdańsk, Jezierzycy, przy linii kolejowej Słupsk – Gdańsk, oraz Siemianice,

Lubuczewo, Wrzeście, Wiklino, przy drodze do Główczy i Łeby oraz ~~Karżewo~~ Karżewo, wzdłuż trasy do Rowów i Smółdżina.

- **kompleks południowo-wschodni** – od szosy Słupsk –Gdańsk do południowej granicy gminy, z większymi miejscowościami: Głobino – przy trasie do Bytowa, Warblewo – przy bocznej drodze między trasą do Gdańska a trasą do Dębnicy Kaszubskiej oraz Krępa Słupska na południe od Słupska.

Bardzo charakterystyczne są relacje przestrzenne między poszczególnymi jednostkami przestrzennymi wzajemnie i w stosunku do Słupska. W historycznym rozwoju regionu najważniejsze znaczenie przestrzenne miała rzeka Słupia. Do dzisiaj tworzy ona rozdział między zachodnią i wschodnimi częściami gminy. Połączenia drogowo-mostowe znajdują się w granicach miasta. Kompleks zachodni nie ma żadnego związku przestrzennego z pozostałymi kompleksami, a z miastem połączony jest dwiema drogami wojewódzkimi bezpośrednio drogą krajową DK21 i, w części obszaru, drogą krajową DK6, poprzez obszar gminy Kobylnica. Kompleks północno-wschodni powiązany jest z miastem tylko jedną drogą, wojewódzką DW213. Od ograniczającej go drogi krajowej odcięty jest terenem lotniska. Kompleks południowo-wschodni ma dostęp do miasta z drogi krajowej DK6, jednak podstawowe znaczenie ma powiązanie drogą krajową DK21, a ponadto drogą gminną, stanowiącą przedłużenie typowo mieszkaniowej ulicy miejskiej (Słupsk-Krępa).

3. OSADNICTWO

3.1. Struktura osadnicza

Osiedla wiejskie na obszarze gminy są zróżnicowane pod względem genezy, położenia, wielkości stopnia skupienia zabudowy, kształtu siedlisk, układów pól, funkcji i stosunków własnościowych. Duża różnorodność form tego osadnictwa jest wynikiem oddziaływania takich czynników jak: warunki naturalne, procesy historyczne i społeczno-gospodarcze.

Strukturę osadniczą gminy możemy określić charakteryzując jej cechy:

- Cechy morfogenetyczne.

Na obszarze gminy występuje duże bogactwo układów przestrzennych osiedli wiejskich, co uwarunkowane jest niejednokrotnie ich średniowiecznym rodowodem i późniejszą raczej skomplikowaną historią.

Najczęściej wymieniane w literaturze fachowej jest Strzelinko, jedna z najstarszych wsi (XIV w.) o kształcie wywodzącym się z owalnicy, dzisiaj mocno przekształconej, mającej charakter ulicówki o łamanym przebiegu lub wielodrożnicy. **Owalnicą** o prawie nie zmienionym układzie zabudowy jest Swołowo. Charakterystyczny dla tego typu zabudowy plac wewnątrz zbiegających się łukowato ulic, zajmuje następny typowy element – staw oraz kościół. Owalnicą, a może nawet **okolnicą**, było pierwotnie Bruskowo Małe, dzisiaj wieś o typie ulicówki. Owalnicą było również Bruskowo Wielkie (XV w.), w następnych wiekach przekształcone w wielodrożnicę. **Wielodrożnica** to jeden z najstarszych typów wsi w Europie, gdzie zabudowania tworzą zwarty kompleks wzdłuż kilku chaotycznie przebiegających, krętych dróg. Wielodrożnicami są: Bierkowo, Gałęzinowo, Krzemienica, Włynkowo, Siemianice, Kępno. Inne typy wsi występujące na obszarze gminy to **ulicówka**, wieś o starym rodowodzie w układzie liniowym, z zabudową obustronną wzdłuż jednej drogi – Strzelino, (XIII w.) Karzęcino, Redęcin, Gać. Typem wsi o najmłodszym pochodzeniu jest **rzędówka**, z zabudową wzdłuż drogi i pasmowym układem pól a jej przykładem jest wieś Swochowo.

Struktura wiejskiej sieci osadniczej wykształciła się na przestrzeni wieków i w zależności od różnorodnych czynników naturalnych (miejsca najodpowiedniejsze do obrony) i społeczno – gospodarczych, (kolektywne formy organizacji pracy przy określonych rodzajach upraw, niepodzielność ziemi, zbiorowe powinności) jako **typ osadnictwa skupionego**. Nowoczesna gospodarka powoduje utrwalenie tego typu gdyż zapewnia łatwiejszy dostęp do infrastruktury technicznej (elektryczność, kanalizacja, telefon). Osadnictwo skupione cechuje występowanie osiedli wiejskich o

zwartej zabudowie zagrodowej, gdzie odległość pomiędzy najbardziej oddalonymi zagrodami nie przekracza 150 m.

Jedynie w okolicach wsi Kępno występuje większe oddalenie poszczególnych zagród, co pozwoliłoby zaliczyć ten obszar **do typu osadnictwa rozproszonego**.

- Cechy funkcjonalno- strukturalne.

Są to zadania, jakie spełnia osiedle wiejskie, jego podstawy społeczno-gospodarcze oraz powiązania z szerszym obszarem. Charakter funkcjonalno-strukturalny osiedla określają takie cechy jak: struktura zawodowa ludności, formy własności gospodarstw i przedsiębiorstw nierolniczych ich struktura wielkościowa i gałęziowa, organizacja gospodarki lokalnej, zróżnicowanie społeczne mieszkańców.

Struktura zawodowa ludności rozpatrywana wg zatrudnienia w sektorach lub działach pozwala odróżnić od wsi rolniczych wiejskie osiedla wielofunkcyjne i osiedla nierolnicze. Brak takich badań dla gminy Słupsk, a jedynymi dostępnymi danymi jest „ludność wg głównego źródła utrzymania, 2002 rok” (patrz rozdział „Ludność”). Z analizy danych wynika, że z rolnictwa utrzymuje się jedynie 8,2% ludności, w tym ze swoich gospodarstw 4,2% ludności. Poza rolnictwem pracuje 54,3 % ludności, z czego na własny rachunek 6,2%. Niezarobkowe źródło utrzymania posiada 36,8% ludności gminy. W gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (wg danych z publikacji „Gospodarstwa domowe i rodziny” Województwo Pomorskie US w Gdańsku, Gdańsk 2003 NSP Powszechny spis rolny 2002) znajdowały się 3254 osoby, czyli 24,7% ludności gminy. W gminie w 2003 roku istniało 537 gospodarstw rolnych, Ludność z użytkownikiem gospodarstwa rolnego w 2002 r. stanowiła 24,7 % ludności gminy Słupsk. Jak widać dane przedstawione powyżej są raczej nieporównywalne i trudno na ich podstawie dokładnie określić ilość osób utrzymujących się z rolnictwa.

Charakter osadnictwa wiejskiego określa również forma własności ziemi. W gminie Słupsk 44,8 % gruntów rolnych gminy znajduje się we władaniu państwa a 50% we władaniu osób fizycznych. (na podstawie zestawienia zbiorczego ewidencji gruntów stan na dzień 01.01.2003 –Starostwo Powiatowe). Te proporcje w ostatnich latach nie są stałe, lecz ulegają zmianom w kierunku zwiększenia arealu będącego w posiadaniu osób fizycznych. Zmienia się również sposób zagospodarowania ziemi w kierunku zagospodarowania poza rolniczego.

Przemiany społeczno-gospodarcze i ich wpływ na charakter osadnictwa.

Przedstawione powyżej fakty wyraźnie wskazują na zachodzące w ostatnich latach na wsi głębokie przemiany społeczno- gospodarcze a co za tym idzie daleko idące przekształcenia i zmiany w typach funkcjonalnych osiedli wiejskich oraz w strukturze morfologicznej wsi.

Z przytoczonych cyfr wynika niezbicie, że większość wsi w gminie przestała być typowymi wsiami rolniczymi, gdyż nie cechuje ich już równorzędne występowanie funkcji mieszkaniowej i funkcji miejsca pracy. Wsie gminy stają się osiedlami wielofunkcyjnymi o zróżnicowanej strukturze funkcjonalnej, gdzie obok rolnictwa występują funkcje przemysłowe, usługowe lub mieszkaniowe lub osiedlami nierolniczymi, o dominacji funkcji nierolniczych i zaniku funkcji rolniczych.

Osiedla wielofunkcyjne i nierolnicze cechuje zatrudnienie w usługach lub przemyśle, a tego typu źródła utrzymania wskazuje 54,3% mieszkańców gminy. Brak dokładnych danych, jaki procent zatrudnionych w usługach i przemyśle pracuje w miejscu zamieszkania czy na obszarze gminy. Jednak na obszarze gminy mamy do czynienia ze zjawiskiem pracy poza miejscem zamieszkania, o czym świadczy porównanie ilości mieszkańców takich wsi jak Jezierzycze, Redzikowo czy Siemianice z niewieloma miejscami pracy, jakie one oferują. Przyrost liczby mieszkańców tych osiedli świadczy o tym, że pełnią one jedynie funkcję mieszkalną, (sypialnianą) natomiast miejscem pracy dla ich mieszkańców jest najczęściej Słupsk. Taki typ wsi wielofunkcyjnej nazywamy **osiedlem satelitarnym o funkcjach mieszkaniowych**.

W osiedlach tego typu zachodzi proces ten zwany **urbanizacją wsi**, który prowadzi do zacierania się różnic między miastem a wsią. Pod wpływem urbanizacji zachodzą znaczne zmiany w strukturze morfologicznej wsi. Wsie położone w sąsiedztwie większych ośrodków miejskich ulegają całkowitej metamorfozie. W układach o zabudowie liniowej zmiany polegają na zagęszczeniu zabudowy najstarszej jednostki a następnie szlaku komunikacyjnego (np. Włynkówko czy Bydlino wzdłuż drogi w kierunku Ustki) i wypełnianiu zabudową siatki ulic poprzecznych.

Miejscowości te stają się **osiedlami podmiejskimi**, co wyraźnie daje się zaobserwować w zmieniającym się charakterze zabudowy (brak budynków gospodarczych, zabudowa działek rolnych, budynki mieszkalne typu miejskiego)

Innym typem osiedla wielofunkcyjnego występującego na obszarze gminy jest **wieś rekreacyjna**, gdzie zaczyna dominować funkcja letniskowa, turystyczna, agroturystyczna, czy związana z ochroną zdrowia. I tutaj wraz ze zmianą funkcji zachodzą znaczące zmiany w morfologii wsi.

Przemiany wsi związane są również z **modernizacją rolnictwa**, która powoduje przestrzenne zróżnicowanie się form osadnictwa wiejskiego, ponieważ osiedla wiejskie przekształcają się w komplementarne kompleksy rolniczo - produkcyjno - usługowe. Na obszarze gminy Słupsk te przemiany dopiero się zaczynają i jak dotąd nie zaznaczają się zbyt wyraźnie w strukturze osiedli wiejskich.

3.2. Ludność

W 2002 roku wg danych Narodowego Spisu Powszechnego gminę zamieszkiwały 13 334 osoby. Ludność gminy stanowiła 14,6% mieszkańców powiatu Słupskiego. Udział kobiet w populacji gminy i powiatu jest podobny i wynosi odpowiednio 50,2% i 50,1%. Gęstość zaludnienia wynosi 51 osób na km² i jest znacznie wyższa niż w powiecie Słupskim – 40 osób.

Ludność wg wieku

Wiek ludności	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Ogółem	13334	6644	6690
0-2	503	258	245
3-6	693	341	352
7-12	1306	672	634
13-15	710	341	369
16-18	832	420	412
19-24	1413	723	690
25-29	1071	548	523
30-34	882	461	421
35-39	904	462	442
40-44	1108	547	561
45-49	1081	577	504
50-59	1364	711	653
60-64	394	180	214
65-69	344	156	188
70-79	546	181	365
80-89	163	55	108
90 i więcej	19	11	8

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku, Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny 2002, „Ludność. Stan oraz struktura demograficzna i społeczno – ekonomiczna”. Województwo Pomorskie, Gdańsk 2003

Ludność wg grup wieku

Ludność ogółem	Ekonomiczne grupy wieku				
	Przedprodukcyjny	Produkcyjny			Poproprodukcyjny
		Razem	mobilny	niemobilny	
13 334	3 757	8 290	5 665	2 625	1 286
Struktura ludności wg grup ekonomicznych - gmina Słupsk					
100%	28,2%	62,2%	42,5%	19,7%	9,6%
Struktura ludności wg grup ekonomicznych - powiat Słupsk					
100%	27,1%	61,4%	40,5%	20,9%	11,5%

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku, Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny 2002, „Ludność. Stan oraz struktura demograficzna i społeczno – ekonomiczna”. Województwo Pomorskie, Gdańsk 2003

Niezamężni (kawalerowie, panny) stanowią 31,8% ludności w wieku 15 lat i więcej. Był to nieznacznie mniejszy odsetek niż w powiecie słupskim. W porównaniu do 1988 r. nastąpił znaczny przyrost w tej grupie, o 8,2 punktów procentowych. Wzrosła

też liczba osób rozwiedzionych, ale również ich udział w omawianej grupie wiekowej - w 2002 roku 3,4%, w 1988 r 2,2%.

Struktura ekonomiczna ludności gminy Słupsk była korzystniejsza niż w powiecie Słupskim. Wyższy był odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym i w wieku mobilnym. W porównaniu do 1988 r udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się o 8,8 punktów procentowych, więcej o 6,2 punktów procentowych było ludności w wieku produkcyjnym i o 1,7% w wieku poprodukcyjnym.

Ludność w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia

Ogółem	Poziom wykształcenia							
	Wyższe	Policealne	Średnie			Zasadnicze zawodowe	Podstawowe ukończone	Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia
			razem	zawodowe	Ogólnokształcące			
10832	14	152	2336	716	620	3217	3784	652
Struktura ludności wg wykształcenia - gmina Słupsk								
100%	5,7%	1,4%	21,6%	15,8%	5,7%	29,7%	34,9%	6,0%
Struktura ludności wg wykształcenia - powiat Słupsk								
100%	5,6%	1,5%	20,5%	14,5%	6,0%	28,2%	38,0%	5,7%

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku, Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny 2002, „Ludność. Stan oraz struktura demograficzna i społeczno – ekonomiczna”. Województwo Pomorskie, Gdańsk 2003

Odsetek ludności z wykształceniem wyższym i średnim był nieznacznie wyższy w gminie niż w powiecie Słupskim. W gminie przyrost ludności z wykształceniem wyższym i średnim wynosił odpowiednio 78,0% i 64,2% w porównaniu z rokiem 1988.

Ludność według głównego źródła utrzymania

Ogółem	Praca						Niezarobkowe źródło	Dochody z własności
	razem	Poza rolnictwem			w rolnictwie			
		Razem	najemna	na własny r-k	razem	w tym w swoim gosp. rolnym		
13334	8332	7236	6405	831	1096	580	4910	-
Struktura źródeł utrzymania – gmina								
100%	62,5%	54,3%	48,0%	6,2%	8,2%	4,3%	36,8%	
Struktura źródeł utrzymania – powiat								
100%	58,3%	50,3%	44,2%	6,1%	8,0%	4,2%	41,4%	0,1%

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku, Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny 2002, „Ludność. Stan oraz struktura demograficzna i społeczno – ekonomiczna”. Województwo Pomorskie, Gdańsk 2003

Praca była głównym źródłem dla 62,5% ludności gminy. Praca na rachunek własny oraz praca w swoim gospodarstwie rolnym stanowiła główne źródło utrzymania tylko dla 10,5% ludności gminy. Zasadniczym źródłem utrzymania była praca najemna oraz renta, emerytura i inne dochody poza pracą.

W 2002 r ilość ludności, dla której głównym źródłem utrzymania była praca w porównaniu do 1988 zmniejszyła się o 5,9%, przy czym ilość ludności, dla której głównym źródłem utrzymania była praca w rolnictwie zmniejszyła się o 48,3%. Renta, emerytura oraz inne dochody poza pracą były w 2002 roku głównym źródłem utrzymania dla około trzykrotnie większej ilości mieszkańców gminy niż, w 1988 r.

Rozmieszczenie ludności w gminie

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba ludności w latach			1988 r.=100
		1988	1994	2002	
1	Bierkowo	603	713	867	143,8%
2	Bruskowo Małe, Wierzbęcin	166	174	204	122,9%
3	Bruskowo Wielkie	337	351	345	102,4%
4	Bukówka	292	323	352	120,5%
5	Bydlino	159	190	211	132,7%
6	Gać	209	136	146	69,9%
7	Gałęzinowo	275	261	286	104,0%
8	Głobino	430	392	418	97,2%
9	Grąsino	392	468	469	119,6%
10	Jezierzycy	1228	1374	1388	113,0%
11	Karzęcino	213	227	203	95,3%
12	Kępno	29	18	15	51,7%

13	Krępa, Łupiny	761	339	487	64,0%
14	Krzemienica	205	151	148	72,2%
15	Kukowo	212	206	199	93,9%
16	Lękwica	76	60	52	68,4%
17	Lubuczewo	379	361	461	121,6%
18	Płaszewko, Kusowo	797	870	850	106,6%
19	Redęcin	106	198	213	200,9%
20	Redzikowo	1806	1945	1655	91,6%
21	Rogawica	260	243	253	97,3%
22	Siemianice, Niewierowo	584	705	1044	178,8%
23	Stanięcino	180	149	161	89,4%
24	Strzelinko	210	179	172	81,9%
25	Strzelino	381	434	488	128,1%
26	Swochowo	84	79	100	119,0%
27	Swołowo	252	237	241	95,6%
28	Warblewo, Warblewko	294	288	279	94,9%
29	Wielichowo, Gajki	154	126	139	90,3%
30	Wieszyno	190	176	242	127,4%
31	Wiklino	138	210	258	187,0%
32	Włynkowo	311	257	373	119,9%
33	Włynkówko	319	312	245	76,8%
34	Wrzeście	384	387	373	97,1%
Razem		12416	12539	13337	107,4%

Źródło: Liczba ludności w 1988 r i w 2002 wg danych z Narodowego Spisu Powszechnego, w 1994 przyjęto dane z Studium Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Słupskiego Rozmieszczenie ludności, Faza „1” Diagnoza Stanu, Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego, Słupsk 1995

Najliczniej zamieszkane miejscowości to Jezierzycze, Redzikowo i Siemianice.

Zamieszkiwało w nich 30,7% ludności gminy. W latach 1988 2002 największy przyrost ludności wystąpił w Redęcinie o 100,9%, Wiklinie o 87,0%, Siemianicach o 78,8%.

Wnioski:

1. skupienie w trzech miejscowościach 30% ludności gminy
2. korzystniejsza niż w powiecie Słupskim struktura ekonomiczna ludności gminy Słupsk, ale w porównaniu do 1988 r. zmniejszenie udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej populacji
3. wzrost udziału osób niezamężnych i rozwiedzionych
4. niewielkie zmiany w poziomie ilości ludzi utrzymujących się głównie z pracy
5. znaczny wzrost utrzymujących się ze źródeł niezarobkowych
6. przyrost ludności z wykształceniem wyższym i średnim odpowiednio o 78% i 64,2%
7. systematyczny wzrost ilości ludności w gminie

3.3. Mieszkalnictwo

W gminie zamieszkiwały 13 334 osoby. Mieszkań ogółem było 3557. Stale zamieszkałych było 99,9% mieszkań. Od 1988 r przybyło 519 mieszkań. Informację o ilości mieszkań, ilości izb i ludności przedstawiono poniżej.

Mieszkania

Mieszkania zamieszkane		W mieszkaniach zamieszkanym stale		
Ogółem	w tym zamieszkanym stale	izby	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	ludność w mieszkaniach
3557	3522	13595	25795	13178

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku, Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny 2002, „Mieszkania”. Województwo Pomorskie, Gdańsk 2003

Wskaźniki warunków mieszkaniowych na tle powiatu.

W mieszkaniach zamieszkałych stale				
Przeciętna liczba			Przeciętna powierzchnia użytkowa	
Izb w 1 mieszkaniu	osób w 1 mieszkaniu	osób na 1 izbę	1 mieszkania w m ²	na 1 osobę w m ²
w gminie Słupsk				
3,9	3,74	0,97	73,2	19,5
w powiecie Słupskim				
3,9	3,58	0,93	70,8	19,6

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku, Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny 2002, „Mieszkania”. Województwo Pomorskie, Gdańsk 2003

W gminie wskaźniki charakteryzujące warunki mieszkaniowe były dosyć wysokie. W porównaniu do 1988 r przeciętna powierzchnia 1 mieszkania zwiększyła się o 9,6 m², a powierzchnia mieszkania na 1 osobę o 3.4 m². Występowało niewielkie zagęszczenie mieszkań. Nie wszystkie gospodarstwa domowe mają jednak samodzielne mieszkania. W gminie w 2002 r. było 3974 gospodarstw domowych. Mieszkań zamieszkałych stale było 3552, to znaczy, że 422 gospodarstwa domowe nie miały samodzielnych mieszkań.

Wyposażeniu mieszkań w instalacje.

Ogółem	w tym wyposażone					
	w wodociąg	łazienkę	centralne ogrzewanie		Gaz	
			zbiorowe	indywidualne	z sieci	z butli
1	2	3	4	5	6	7
3557	3506	3203	976	1680	35	3175

Procentowy udział mieszkań wyposażonych w instalację do ogólnej ilości mieszkań w gminie

1	2	3	4	5	6	7
100,0	98,6	90,0	24,4	47,2	1,0	89,3

w powiecie

100,0	98,9	89,3	24,7	45,8	20,2	69,9
-------	------	------	------	------	------	------

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku, Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny 2002, „Mieszkania”. Województwo Pomorskie, Gdańsk 2003
NSP z 6.XII.1988. LUDNOŚĆ, WARUNKI MIESZKANIOWE, Gmina Słupsk, województwo Słupsk, Warszawa 1989.

W latach 1988 – 2002 ilość mieszkań korzystających z wodociągu zwiększyła się o 10,0%, wyposażonych w łazienkę o 18,5 %, a w centralne ogrzewanie ogółem (indywidualne i zbiorcze) o 18,9%. Poziom wyposażenia mieszkań w instalacje w gminie był zbliżony do powiatu.

3.4. Obsługa ludności

W gminie Słupsk działało 8 placówek oświatowych. Były to 4 szkoły podstawowe, 3 zespoły szkół – szkoła podstawowa z gimnazjum oraz 2 przedszkola. W szkołach podstawowych uczyło się 1229 dzieci w 62 oddziałach, łącznie z zerówkami. We wszystkich szkołach podstawowych znajduje się 6 klas, a zerówki w 6. W Jezierzycach nie ma zerówki, ale jest przedszkole, w którym znajduje się zerówka.. W gimnazjach było 602 uczniów. Placówki z największą ilością uczniów to Zespoły Szkół w Redzikowie – 426 i w Jezierzycach – 419 dzieci. Obwody i rozmieszczenie placówek oświatowych przedstawiono na rysunku i w tabeli poniżej.

Obwody i rozmieszczenie placówek oświatowych

Nazwa placówki	liczba uczniów	powiązanie wsi z lokalizacją szkoły	powiązanie szkół z lokalizacją gimnazjum
w gminie Słupsk			
Szkoła podstawowa w Bierkowie	196	Bierkowo, Bruskowo Małe, Bruskowo Wielkie, Krzemienica,	Redzikowo
Szkoła podstawowa w Głobinie	205	Głobino, Warblewo, Warblewko, Łupiny, Krępa, Płaszewko, Kusowo, Stanięcino	
Zespół Szkół w Redzikowie	426	Redzikowo, Wieszyno	
Szkoła podstawowa Wrzeście	117	Wrzeście, Lubuczewo, Wiklino, Kępno, Karęcino, Lękowica	Siemianice
Szkoła podstawowa Włynkówko	126	Włynkówko, Włynkowo, Bydlino, Strzelino, Strzelinko	
Zespół Szkół w Siemianicach	342	Siemianice, Niewierowo, Swochowo	

Zespół Szkół w Jezierzycach	419	Jezierzyce, Bukówka, Kukowo, Rogawica, Grąsino	Jezierzyce
w gminie Kobylnica			
Zespół Szkół w Sycewicach		Gać, Gać leśna, Redęcin	
w gminie Ustka			
Szkoła Podstawowa w Charnowie		Gałęzinowo, Wielichowo	

Dane: styczeń 2004

Wszystkie szkoły wyposażone są w sale gimnastyczne.

Biblioteki znajdowały się: Gminna biblioteka publiczna w Jezierzycach filia w Bruskowie Wielkim.

W gminie były 22 świetlice wiejskie zlokalizowane w miejscowościach: Bierkowo, Bruskowo Małe, Bruskowo Wielkie, Bukówka, Bydlino, Gałęzinowo, Głobino, Jezierzyce, Karżcino, Krępa, Krzemienica, Kusowo, Lubuczewo, Rogawica, Siemianice, Strzelinko, Strzelino, Swołowo, Warblewo, Wiklino, Włynkowo, Włynkówko.

Pełno wymiarowe boiska sportowe znajdowały się we wsiach: Bierkowo, Bruskowo Wielkie, Głobino Jezierzyce, Kusowo, Siemianice, Wrzeście, Bukówka, Redzikowo.

Natomiast mniejsze boiska sportowe były w Bydlinie, Gałęzinowie, Krępie, Krzemienicy, Lubuczewie, Strzelinku, Strzelinie, Redęcinie.

Gmina również zabezpieczyła miejsca zabaw dla dzieci, które znajdowały się w 19 następujących miejscowościach: Bierkowo - wieś i osiedle przy gospodarstwie ogrodnictwem, Bruskowo Wielkie, Bydlino, Gałęzinowo, Grąsino, Jezierzyce, Karżcino, Krępa, Krzemienica, Lubuczewo, Redęcin, Redzikowo, Rogawica, Siemianice, Strzelino, Swołowo, Warblewo, Wiklino, Włynkowo oraz w Kukowie - plac zabaw zorganizowany na prywatnym gruncie.

Ośrodki zdrowia zlokalizowane są w Głobinie, Bruskowie, Jezierzycach i Wrześciu. Zapewniają podstawową opiekę medyczną. Część mieszkańców gminy korzysta z usług placówek lekarskich podstawowej opieki zdrowotnej w Słupsku. Ze względu na wolny wybór lekarza mieszkańcy mogą skorzystać z usług najbliższej zorganizowanej placówki lub z najbardziej odpowiadającego im lekarza. Poradnie lekarskie o szerokim zakresie specjalności znajdują się w Słupsku.

Na terenie gminy znajdują się dwa zakłady lecznictwa zamkniętego: Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej Oddział Leczenia Odwykowego w Lubuczewie Jest tutaj również Dom Pomocy Społecznej.

Organizacja sieci usług publicznych zapewnia dobry dostęp do nich ludności zamieszkałej w miejscowościach położonych przy głównych drogach. Trudniejszy dostęp mają mieszkańcy wybudowań oraz małych wsi np. Lękowice, Kępna, Łupin, Warblewka.

4. FUNKCJE GOSPODARCZE

4.1. Gospodarka rolna.

4.1.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Uregulowania prawne w zakresie zagospodarowania przestrzeni rolniczej.

Gospodarowanie oraz zarządzanie przestrzenią rolniczą jest regulowane przepisami prawa, które jest jednym z podstawowych instrumentów polityki rolnej.

Celem uregulowań prawnych jest ochrona interesów właścicieli gruntów rolnych, użytkowników, producentów rolnych, ale również zasobów przyrodniczych – ziemi, która jest podstawą do prowadzenia gospodarki rolnej.

Konieczność ochrony powierzchni ziemi ustala art.101 Prawa ochrony środowiska. Ochrona polega na

- racjonalnym gospodarowaniu,
- zachowaniu wartości przyrodniczych,
- zachowaniu możliwości produkcyjnego wykorzystania,
- ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania,
- utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub, co najmniej na poziomie wymaganych standardów,
- doprowadzenie jakości gleby i ziemi, co najmniej do wymaganych standardów, gdy nie są dotrzymane,
- zachowanie wartości kulturowych, z uwzględnieniem archeologicznych zabytków.

~~W celu ograniczenia przeznaczania na cele nierolnicze i nieleśne gruntów o wysokiej przydatności do produkcji rolnej ustawodawca w „Ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych” wprowadza między innymi obowiązek:~~

- ~~– opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i uzyskanie zgody Wojewody po uzyskaniu opinii izby rolniczej, dla gruntów rolnych o zwartym obszarze powyżej 1 ha stanowiących użytki rolne klasy IV, IVa i IVb oraz klas V i VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego.~~
- ~~– opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i uzyskanie zgody Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej po uzyskaniu opinii Wojewody, dla użytków rolnych klas I – III, IIIa i IIIb o zwartym obszarze powyżej 0,5 ha,~~
- ~~– uzyskanie decyzji zezwalających na wyłączenie w przypadku gruntów wymienionych w art. 11 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych~~
- ~~– poniesienie opłat i należności w przypadku gruntów wymienionych w art. 12 cytowanej ustawy.~~

W Ustawie z dnia 27 marca 2003 r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ustalono, że w „studium zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

Kierunki polityki rolnej określone w programach województwa pomorskiego

Uchwałą Nr 271/XXI/2000 z dnia 3 lipca 2000 roku Sejmik Województwa Pomorskiego przyjął Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego W Priorytecie 2 – Restrukturyzacja i unowocześnienie gospodarki sformułowano cele i zadania z zakresu. rolnictwa do ich zrealizowania.

„Cel 2.3 Unowocześnienie tradycyjnych sektorów gospodarki

Zadania

Rolnictwo

- * Restrukturyzacja gospodarstw rolnych i wzmacnianie ich zdolności towarowych do funkcjonowania na rynkach europejskich
- * Wspieranie rozwoju podmiotów instytucjonalnych w zakresie ubezpieczeń wzajemnych oraz usług bankowych w szczególności kredytów
- * Dostosowanie handlu surowcami rolnymi i przetwórstwa żywności oraz promocji regionalnych produktów żywnościowych do warunków konkurencji w Unii Europejskiej
- * Wspieranie powiązań kooperacyjnych producentów rolnych
- * Promowanie pro środowiskowych zasad uprawy, chowu i produkcji żywności pochodzących z gospodarstw stosujących te zasady
- * Rewaloryzacja techniczna i gospodarcza obszarów wiejskich, w celu maksymalnego wykorzystania ich właściwości przyrodniczych do produkcji żywności
- * Wspieranie postępu biologicznego i nowoczesnych metod produkcji rolnej
- * Wspieranie hodowli ryb i rybactwa śródlądowego, zwłaszcza na obszarach małej aktywności gospodarczej

Cel 2.6 Wsparcie i stopniowe przekształcanie słabych strukturalnie obszarów wiejskich

Zadania

- Przekształcanie i dostosowanie obszarów popegeerowskich do nowych inicjatyw inwestycyjnych
- Tworzenie pozarolniczych źródeł utrzymania na wsi i w małych miastach
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej
- Wyznaczanie zasięgu, określenie potrzeb i zintensyfikowanie doraźnej pomocy dla obszarów popegeerowskich”

Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego przesłał informacje i wnioski z opracowań regionalnych do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słupsk.. Z zakresu przestrzeni rolniczej informują, że „teren gminy położony jest w obrębie wielofunkcyjnego pasma nadmorskiego, o charakterze rolno –leśnym, w obszarach wysokotowarowej produkcji rolnej.

...” w zakresie ochrony gruntów rolnych

-ochrona gleb oraz utrzymanie najlepszych walorów produkcyjnych na obszarach Żuław Wiślanych, pasa pobrzeży oraz pojezierzy – Starogardzkiego, Iławskiego, Krajeńskiego i fragmentów Kaszubskiego

-przestrzeganie realizacji opracowań planistycznych i prawidłowości ich zapisów w zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych (w opracowaniach ekofizjograficznych do planów miejscowych oraz studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin)

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego powiatu słupskiego

Strategię rozwoju społeczno gospodarczego Rada Powiatu Słupskiego przyjęła do realizacji Uchwałą z dnia 15 października 2001.

Stworzenie warunków do zróżnicowanego wykorzystania istniejącego potencjału gospodarczego, rodzimej gospodarki rolnej, dla wielofunkcyjnego rozwoju powiatu uznano jako priorytet

Do celów pierwszorzędnych zaliczono:

- Intensyfikować działania na rzecz zagospodarowania ziem po PGR.
- Stworzyć warunki do rozwoju przemysłu rolno spożywczego i gospodarki morskiej
- podjąć działania w kierunku produkcji paliwa ekologicznego i rozwoju odnawialnych źródeł energii

Powiązania gminy z obszarami zewnętrznymi

Gmina Słupsk położona jest na skraju województwa Pomorskiego. Graniczy z: od zachodu z gminą Postomino położoną w województwie Zachodniopomorskim;. od północy z gminami: Ustka, Smołdzino Główczyce; od wschodu z gminą Damnica; od południa z gminami Dębica Kaszubska i Kobylnica oraz z trzech stron otacza miasto Słupsk. Związki z miastem występują w zakresie korzystania z usług administracji rządowej i samorządowej szczebla powiatowego. Od 1999 r. w Słupsku zlokalizowana jest siedziba powiatu, a także oddziały terenowe wojewódzkich jednostek obsługujących rolnictwo: Inspektoratu Ochrony Roślin, Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych, Powiatowy Lekarz Weterynarii. Występują również związki z administracją rządową szczebla wojewódzkiego. W Słupsku pozostały delegatury Urzędu Wojewódzkiego i Sejmiku Samorządowego oraz Biuro Terenowe Pomorskiej Izby

Rolniczej, natomiast związki z Gdańskiem wynikają ze zlokalizowania tam instytucji rządowych i samorządowych szczebla wojewódzkiego.

Szkoła Rolnicza mieszcząca się w mieście Słupsk, zapewnia przygotowanie do prowadzenia różnorodnych kierunków produkcji rolnej w gospodarstwach rolnych, a także przygotowuje do dalszego kształcenia na wyższych uczelniach rolniczych, ale nie tylko.

Granicę z gminami stanowią grunty orne o podobnej wartości, kompleksy leśne, a na niewielkim odcinku również wody i nieużytki. Technologie stosowane przez producentów rolnych gminy Słupsk oraz gmin ościennych nie stanowią wzajemnych zagrożeń.

4.1.2. Uwarunkowania wewnętrzne – funkcjonowanie przestrzeni rolniczej Ustalenia z obowiązujących planów

Strategia rozwoju gminy

Strategię rozwoju gminy sformułowano na sesjach strategicznych, które odbyły się w okresie 2-4.12.1996 i 4-5.01.1997.r. Określono misję:

Gmina Słupsk obszarem „zrównoważonego rozwoju” aglomeracji słupskiej, najatrakcyjniejszym dla inwestorów w tym rejonie i cele strategiczne rozwoju gminy na podstawie analizy SWOT. Ustalono zadania niezbędne do wykonania dla osiągnięcia celów strategicznych.

Jednym z celów podstawowych uznano aktywizację środowiska rolniczego.

Do zrealizowania tego celu za niezbędne uznano zrealizowanie następujących zadań:

1. Określenie zasad wspierania przez gminę inwestycji w zakresie przetwórstwa rolno–spożywczego i hodowli bydła:
 - udzielanie gwarancji kredytowych przez gminę
 - stworzenie ulg i zwolnień podatkowych
2. Organizowanie spotkań: Izby Rolnej, ODR, związków rolników, komisji Rady Gminy, przedstawicieli rolników przetwórstwa
3. Utworzenie zespołów użytkowania maszyn rolniczych
 - przeprowadzenie szkolenia dotyczącego korzyści płynących ze wspólnego korzystania z drogich maszyn rolniczych i wprowadzenia nowoczesnych technologii
 - utworzenie wzorcowego Zakładu Użytkowania Maszyn Rolniczych
4. Zorganizowanie plantacji zabezpieczających potrzeby przetwórstwa
5. Opracowanie programu hodowli bydła

4.1.2.1. Użytkowanie gruntów

Ogólna powierzchnia gminy na 01.01.2003 r. wynosiła 26 058 ha. Dominującą formą użytkowania powierzchni są grunty rolne – 16 653 ha oraz lasy i grunty zadrzewione - 7 688 ha. Użytkowanie gruntów w gminie wg grup rejestrowych, strukturę użytkowania gruntów, strukturę użytkowników i udział użytków w powierzchni ogólnej wg grup użytkowników przedstawiono w tabelach.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W 2003 R

wg grup rejestrowych

źródło: wykaz gruntów według stanu na: 2003 – 01 – 01

TABELA NR 1

Powierzchnia ogółem	Użytki rolne							Lasy i grunty zadrzewione	Wody	Tereny zabudowane i zurbanizowane	Pozostałe grunty
	Grunty orne	Sady	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe	Grunty rolne zabudowane	Grunty pod stawami i rowami	Razem				
W hektarach											
Ogółem gmina											
26058	13182	54	1590	1236	454	137	16653	7688	38	801	878
Grunty państwowe											
16022	6251	4	577	458	89	89	7468	7523	33	223	775
Grunty osób fizycznych											
8616	6284	45	983	718	260	44	8334	163	2	33	84
Grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości											
823	303	5	16	37	52	2	415	11	3	376	18
Grunty pozostałych użytkowników											
597	344	0	14	23	53	2	436	0	0	169	2

Uwaga: powierzchnia ogólna jest powierzchnią geodezyjną. Do gruntów pozostałych użytkowników doliczono powierzchnię wyrównawczą, dlatego nie wszystkie kolumny się sumują.

UDZIAŁ GRUP WŁASNOŚCI

TABELA NR 2

W POWIERZCHNI POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW UŻYTKÓW W 2003 R

Pow	Użytki rolne	Lasy i grunty zadrzewione	Wody	Tereny zabudowane i zurbanizowane	Pozostałe grunty
-----	--------------	---------------------------	------	-----------------------------------	------------------

	Grunt orne	Sady	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe	Grunt rolny zabudowane	Grunt pod stawami i rowami	Razem				
W procentach											
Ogółem gmina											
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Grunt państwowe											
61,5	47,4	7,4	36,3	37,1	19,6	65,0	44,8	97,9	86,8	27,8	88,3
Grunt osób fizycznych											
33,1	47,7	83,3	61,8	58,1	57,3	32,1	50,0	2,1	5,3	4,1	9,6
Grunt wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości											
3,2	2,3	9,3	1,0	3,0	11,5	1,5	2,5	0,1	7,9	46,9	2,1
Grunt pozostałych użytkowników											
2,3	2,6	0,0	0,9	1,9	11,7	1,5	2,6	0,0	0,0	21,1	0,2

Uwaga: powierzchnia ogólna jest powierzchnią geodezyjną. Do gruntów pozostałych użytkowników doliczono powierzchnię wyrównawczą, dlatego nie wszystkie kolumny się sumują.

UDZIAŁ UŻYTKÓW W POWIERZCHNI OGÓLNEJ

WG GRUP UŻYTKOWNIKÓW

TABELA NR 3

Powierzchnia ogółem	Użytki rolne							Lasy i grunty zadrzewione	Wody	Tereny zabudowane i zurbanizowane	Pozostałe grunty
	Grunty orne	Sady	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe	Grunty rolne zabudowane	Grunty pod stawami i rowami	Razem				
w procentach											
Ogółem gmina											
100	50,6	0,2	6,1	4,7	1,7	0,5	63,9	29,5	0,1	3,1	3,4
Grunty państwowe											
100	39,0	0,0	3,6	2,9	0,6	0,5	46,6	47,0	0,2	1,4	4,8
Grunty osób fizycznych											
100	72,9	0,5	11,4	8,3	3,0	0,5	96,7	1,9	0,0	0,4	1,0
Grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości											

100	36,8	0,6	1,9	4,5	6,3	0,2	50,4	1,3	0,4	45,7	2,2
Grunty pozostałych użytkowników											
100	57,6	0,0	2,3	3,9	8,9	0,3	73,0			28,3	0,3

Uwaga: powierzchnia ogólna jest powierzchnią geodezyjną. Do gruntów pozostałych użytkowników doliczono powierzchnię wyrównawczą, dlatego nie wszystkie kolumny się sumują.

Grunty orne zajmują tylko 50,6% powierzchni gminy, a użytki zielone – 10,8%. Największe obszary tych ostatnich występują wzdłuż licznie występujących w gminie rzek i cieków. Sady są pozycją marginalną. Większe sady towarowe są nieliczne i zajmują niewielkie powierzchnie (np. Głobino, Wierzbiczin).

Użytki rolne zajmują 61,6 % powierzchni gminy. Grunty orne stanowią 82,1 %, a użytki zielone to 17,6 % powierzchni użytków rolnych. Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni świadczy o wiodącej roli rolnictwa w przestrzeni gminy.

Udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej jest zróżnicowany i wynosi od 20,4% w obrębie geodezyjnym Swochowo do 95,1% w obrębie geodezyjnym Rogawica.

Na strukturę użytkowania wpływa nierównomierne rozmieszczenie lasów oraz lokalizacja na terenie gminy licznych i różnorodnych funkcji pozarolniczych zajmujących znaczne przestrzenie. W latach 1994 – 2003 powierzchnia użytków rolnych zmniejszyła się o 73 ha, a lasów i gruntów zadrzewionych zwiększyła się o 383 ha.

(Wykazy gruntów wg stanu na dzień 1 stycznia. 1994 i 2003.)

4.1.2.2. Gleby

Gmina położona jest w regionie glebowo-rolniczym: Sławieńsko – Łębskim, który dzieli się na trzy podregiony: Słupski, Łębski i Łębski. Gmina znajduje się w podregionie Słupskim. Grunty orne podregionu Słupskiego położone są głównie na glebach brunatnych kwaśnych, ale również brunatnych właściwych i wylugowanych a także pseudobielicowych (Redęcin, Wielichowo, Strzelinko Strzelino - występowanie znaczących kompleksów gleb pseudobielicowych). Są one wytworzone z glin lekkich, z natury bardzo kwaśnych, z piasków naglinowych i spiaszczonych glinach zwałowych. Czarne ziemie spotyka się w obniżeniach terenu. Przeważają gleby kompleksu 4, który w tym regionie od kompleksu 2 różni się przede wszystkim zakwaszeniem i niższym stopniem kultury. Przy odpowiedniej pielęgnacji i nawożeniu na glebach tych można prowadzić uprawy i uzyskiwać efekty podobnie jak na glebach kompleksu 2. Dość często w tym regionie spotyka się czarne ziemie, a także gleby kompleksu 8 i 9. Występowanie tych ostatnich jest związane z nadmiernym uwilgotnieniem.

Występuje najmniejsza mozaikowość gleb. Gleby kompleksu 2 i 4 zajmują kilkudziesięciohektarowe powierzchnie.

Gleby torfowe, torfowo - mułowe i mułowo - torfowe występują na niewielkich powierzchniach w dolinach rzek.

Poniżej przedstawiono procentowy udział poszczególnych kompleksów gleb w ogólnej powierzchni gruntów ornych.

Kompleks 2 pszenno dobry – 42,8%, 3- wadliwy-0,4%, żytni bardzo dobry - 25,3%, żytni dobry - 9,7%, żytni słaby - 9,9 %, żytni bardzo słaby – 5,2%, zbożowo-pastewny mocny – 4,5%, zbożowo-pastewny słaby - 2,2%. Użytki zielone zajmują 17,6% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Do średniej jakości zaliczono 72,9% ich powierzchni.

Średnia roczna temperatura wynosi około 7,5°C, średnia okresu wegetacyjnego około 14°C. Okres bezprzymrozkowy jest krótki, od I dekady maja do ostatniej dekady października. Średnia suma opadów waha się w granicach 600 – 720 mm. Gmina zajmuje II miejsce (po Damnicy) w ocenie jakości przestrzeni rolniczej w powiecie Słupskim. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wg IUNG Puławy wynosi 75,8 punktu.

Przestrzeń rolnicza jest bardzo zróżnicowana. Występują znaczne różnice w jakości użytków rolnych, mozaikowości gleb, strukturze użytkowania, wielkości rozłogów.

W gminie są gleby klasy II, które występują marginalnie – 6 ha gruntów ornych i 50 ha pastwisk (0,3% powierzchni użytków rolnych). Największe powierzchnie gruntów ornych położone są na glebach klasy III i IV – 86,6% gruntów ornych i 61,1 % użytków zielonych. W powiecie Słupskim udział tych gleb przedstawia się odpowiednio: 79,4% i 57,4%. Największe skupienie gleb klasy III występuje we wschodniej części gminy. W obrębach Bukówka, Jezierzycy, Grąsino, Rogawica, Redzikowo, Wieszyńno znajduje się od 91,2% do 71,1% gleb tych klas, w jednolitych, wielko powierzchniowych rozłogach.

Na północy gminy znajduje się największy odsetek gleb klasy V, VI i VIz w obrębach: Lękwica – 70,1%, Wiklino – 44,2% i Lubuczewo – 37,3%, a na wschodzie w obrębie Krzemienica znajduje się największy odsetek gleb klasy V – 50,4%

Wyszczególnienie powierzchni wg klas gleboznawczych oraz strukturę jakości gleb w gminie i powiecie przedstawiono w tabeli Nr 4, w tabelach Nr 5 wyszczególniono, powierzchnię poszczególnych grup użytków wg obrębów geodezyjnych a w tabeli 6 powierzchnie gruntów ornych i sadów oraz łąk i pastwisk

UŻYTKI ROLNE W PODZIALE NA KLASY GLEBOZNAWCZE

źródło: zbiorcze zestawienie gruntów w podziale na użytki gruntowe i klasy gleboznawcze według stanu na dzień 01.01.2000 –powiat

zestawienie gruntów wg klas gleboznawczych 2003 - opracowanie własne gminy

Grunty orne i sady

TABELA NR 4

Razem	klasy gleb							
	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz
Powierzchnia w hektarach								
13213	6	2850	2839	4124	1636	1409	292	57
Struktura w procentach - gmina Słupsk								
100	0,0	21,6	21,5	31,2	12,4	10,7	2,2	0,4
Struktura w procentach - powiat Słupsk								
100	0,0	14,4	16,5	31,1	17,4	15,4	4,7	0,4

Łąki trwałe i pastwiska trwałe

Razem	klasy gleb					
	II	III	IV	V	VI	VIz
Powierzchnia w hektarach						
2809	50	320	1347	949	129	14
Struktura w procentach - gmina Słupsk						
100	1,8	11,4	48,0	33,8	4,6	0,5
Struktura w procentach - powiat Słupsk						
100	0,5	10,5	46,3	34,8	7,5	0,4

GRUNTY ORNE I SADY ORAZ ŁĄKI I PASTWISKA

W PODZIALE NA KLASY GLEBOZNAWCZE wg obrębów, w ha

Źródło: zestawienie gruntów wg klas gleboznawczych 2003 opracowanie wł. gminy

Grunty orne i sady

TABELA NR 5

L.p.	Nazwa obrębu	Powierzchnia ogółem	Klasy gleb							
			II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz
1	Bierkowo	837		43	452	240	60	41	1	
2	Bruskowo Małe	242			50	99	39	52	2	
3	Bruskowo Wielkie	322		24	95	83	54	65	1	
4	Bruskowo Leśne	11				2	9			

5	Bukówka	542	3	488	13	23	5	10		
6	Bydlino	240		15	95	63	37	23	7	
7	Gać	597		17	275	256	44	4	1	
8	Gałęzinowo	218			13	114	49	41	1	
9	Głobino	430		29	25	171	92	101	12	
10	Grąsino	796	3	503	167	79	43	1		
11	Jezierzycze	465		345	57	37	17	9		
12	Karzęcino	407				191	78	100	34	4
13	Krępa	735		42	247	274	74	63	33	2
14	Krzemienica	271				63	69	139		
15	Kukowo	273		141	18	64	20	30		
16	Lękowica	78							42	36
17	Lubuczewo	361		32	80	122	29	82	14	2
18	Płaszewko	459		6	72	241	101	34	5	
19	Redęcin	509		26	126	239	73	41	4	
20	Redzikowo	254		97	97	40	16	4		
21	Rogawica	505		456	6	23	17	3		
22	Siemianice	387			86	166	67	58	10	
23	Stanięcino	232		2	39	91	61	34	5	
24	Strzelinko	286		14	43	193	28	7	1	
25	Strzelino	495		81	170	110	52	78	4	
26	Swochowo	123			19	57	25	20	2	
27	Swołowo	436		29	62	154	172	19		
28	Warblewo	563		14	112	242	103	81	9	2
29	Wielichowo	142			7	81	36	18		
30	Wieszyno	564		310	115	83	34	19	3	
31	Wiklino	186			20	61	24	35	38	8
32	Włynkowo	339			90	206	22	20	1	
33	Włynkówko	320		79	71	99	20	32	16	3
34	Wrzeście - Kępno	588		57	117	157	66	145	46	
Razem		13213	6	2850	2839	4124	1636	1409	292	57

Łąki trwałe i pastwiska trwałe

L.p.	Nazwa obrębu	Po- wierzchnia ogółem	Klasy gleb					
			II	III	IV	V	VI	VIz
1	Bierkowo	164		14	71	42	37	
2	Bruskowo Małe	110		9	77	20	4	
3	Bruskowo Wielkie	80	1	21	43	13	2	
4	Bruskowo Leśne	16			16			
5	Bukówka	47		36	10	1		
6	Bydlino	75			46	23	6	
7	Gać	120		2	25	80	13	
8	Gałęzinowo	48		4	35	9		
9	Głobino	99			53	46		
10	Grąsino	38		21	13	4		

11	Jezierzyce	73	8	39	18	6	2	
12	Karżcino	105		25	42	37	1	
13	Krępa	146		1	60	77	7	1
14	Krzemienica	90		5	42	43		
15	Kukowo	6		6				
16	Lękwica	46				39	7	
17	Lubuczewo	166		22	43	90	11	
18	Płaszewko	85		4	62	17	2	
19	Redęcin	142		7	56	77	2	
20	Redzikowo	19			15	3	1	
21	Rogawica	59	41	13	1	4		
22	Siemianice	65			56	9		
23	Stanięcino	71			34	35	2	
24	Strzelinko	74			48	25	1	
25	Strzelino	78		5	35	37	1	
26	Swochowo	32		5	10	17		
27	Swołowo	169		4	137	24	3	1
28	Warblewo	130		19	58	50	3	
29	Wielichowo	39		1	24	12	2	
30	Wieszyno	78		37	32	9		
31	Wiklino	54		1	28	12	4	9
32	Włynkowo	106		19	63	19	5	
33	Włynkówko	24			4	11	6	3
34	Wrzeście - Kępno	155			90	58	7	
Razem		2809	50	320	1347	949	129	14

4.1.2.3. Użytkownicy gruntów

We władaniu państwowym w 2003 r. pozostawało 61,5% powierzchni ogólnej i 44,8 % gruntów rolnych gminy, natomiast we władaniu osób fizycznych 33,1%, powierzchni ogólnej i 50,0 % gruntów rolnych gminy. W latach 1994 –2003 powierzchnia użytków rolnych we władaniu osób fizycznych zwiększyła się o 1928 ha. Struktura własności gruntów jest wynikiem uwarunkowań historycznych oraz aktualnej polityki państwa. Użytki rolne we władaniu państwowym to przede wszystkim grunty w Zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa, które były dzierżawione przez osoby prywatne oraz spółki. W gminie Słupsk do zagospodarowania pozostawało w 2003 r. około 1100 ha gruntów rolnych i leśnych. Poza gruntami leśnymi i, zabudowanymi oraz marginalnymi klas V – VI były również grunty orne klasy IIIa, IIIb, IVa, IVb, łąki i pastwiska klasy III i IV. Na terenie gminy znajduje się państwowe gospodarstwo rolne - Pomorsko – Mazowiecka Hodowla Ziemniaka spółka z o.o. z siedzibą w Strzekęcinie oddział w Jezierzycach. Większość ośrodków produkcyjnych byłych pgr została zagospodarowana. Stopień wykorzystania

budynków i urządzeń zależy od potrzeb i możliwości finansowych użytkownika i jest zróżnicowany. Restrukturyzację pozostałych gruntów przygotowuje Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział w Gdańsku, przedstawiciel zarządzający znajduje się w Słupsku.

Wg danych powszechnego spisu rolnego w 1996 roku w gminie było 551 indywidualnych gospodarstw rolnych. Były to gospodarstwa użytkowane przez ludność mieszkającą na terenie gminy*. Gospodarowały one na 9167 ha użytków rolnych. Średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie wynosiła 16,6 ha.

Urząd Statystyczny nie publikuje danych z Narodowego Spisu Rolnego w 2002r o strukturze gospodarstw rolnych w gminach. Wg nieoficjalnych danych ilość gospodarstw indywidualnych w 2002r. wynosiła 537, Gospodarowały one na 6899 ha użytków rolnych a średnia powierzchnia to 12,9 ha.

Uwaga! Jeżeli właściciel (użytkownik) gruntów położonych na terenie gminy mieszkał w innej gminie lub innym województwie, to gospodarstwo jego zostało spisane w miejscu jego zamieszkania (siedziby firmy, spółki), a użytkowane przez niego grunty odjęte od pow. gminy i zaliczone do gminy, miasta, jego miejsca zamieszkania (również zwierzęta, środki produkcji itp.).

Gospodarstwa rolne użytkujące grunty w 2002 r wg obrębów

Lp.	Nazwa obrębu	Liczba gospodarstw rolnych	Powierzchnia ogólna gospodarstw rolnych	Powierzchnia użytków rolnych	Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego
1	Bierkowo	55	582	563	10,58
2	Bruskowo Małe	21	310	290	14,76
3	Bruskowo Wielkie	26	344	335	13,23
4	Bruskowo Leśne				
5	Bukówka	1	1,47	1,47	1,47
6	Bydlino	17	638	618	37,53
7	Gać	8	116	106	14,50
8	Gałęzinowo	23	150	142	6,52
9	Głobino	36	654	614	18,17
10	Grąsino	8	109	101	13,63
11	Jezierzyce	4	70	68	17,50
12	Karżcino	13	279	272	21,46
13	Krępa	17	119	113	7,00
14	Krzemienica	22	529	517	24,05
15	Kukowo				

16	Lękwica	6	127	115	21,17
17	Lubuczewo	14	380	368	27,14
18	Płaszewko	10	117	112	11,70
19	Redęcin	2	8	6	4,00
20	Redzikowo	7	21	17	3,00
21	Rogawica	1	13	13	13,00
22	Siemianice	48	360	336	7,50
23	Stanięcino	13	76	69	5,85
24	Strzelinko	15	414	393	27,60
25	Strzelino	17	177	168	10,41
26	Swochowo	8	62	59	7,75
27	Swołowo	21	362	345	17,24
28	Warblewo	16	119	117	7,44
29	Wielichowo	11	193	188	17,55
30	Wieszyno	3	21	20	7,00
31	Wiklino	21	236	224	11,24
32	Włynkowo	25	185	179	7,40
33	Włynkówko	31	153	147	4,94
34	Wrzeście - Kępno	17	304	283	17,88
Ra- zem		537	7229	6899	13,46

Ilość i powierzchnia indywidualnych gospodarstw rolnych w 1996 roku w grupach obszarowych

Wyszczególnienie	Powierzchnia gospodarstw w ha						
	ogółem	1-2	2-5	5-10	10-20	20-50	powyżej 50
Indywidualne gospodarstwa rolne wg grup obszarowych w 1996 roku							
Ilość	551	105	117	122	125	61	21
Powierzchnia	9167	147	363	894	1771	1782	4210
Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych wg grup obszarowych							
Ilość	100%	19,1%	21,2%	22,1%	22,7%	11,1%	3,8%
Powierzchnia	100%	1,6%	4,0%	9,8%	19,3%	19,4%	45,9%

Gospodarstwa do 10 ha stanowiły w 1996 r 62,4% ogólnej ilości i zajmowały 15,4% powierzchni użytkowanych gruntów.

Opracowano na podstawie danych powszechnych spisów rolnych US w 1996 r.

Ludność w indywidualnych gospodarstwach rolnych

W gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (wg danych z publikacji " Gospodarstwa domowe i rodziny" Województwo Pomorskie US w Gdańsku, Gdańsk 2003 NSP Powszechny spis rolny 2002) znajdowały się 3254 osoby

o 948 osób więcej niż w 1996r i o 760 osób więcej niż w 1988r. Ludność w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego w 2002 r. stanowiła 24,7 % ludności gminy Słupsk, średnia dla powiatu Słupskiego wynosiła 31,4%.

W grupach obszarowych gospodarstw w 1996 r odsetek ludności zamieszkałej z użytkowaniem gospodarstwa rolnego wynosił (w procentach):

Razem	W gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych w ha				
	1- 2	2 - 5	5 - 10	10 - 15	>15
Gmina					
100	17,8	19,3	22,3	14,9	25,7

W gminie Słupsk w gospodarstwach do 10 ha znajdowało się 59,4% ludności, w powiecie Słupskim (wieś) – 56,0%.

Rolnictwo było głównym źródłem utrzymania dla 7 % gospodarstw domowych w gminie (6,6% - powiat). Natomiast praca w swoim gospodarstwie rolnym była głównym źródłem utrzymania dla 3, 8 % gospodarstw domowych w gminie (3,5% - powiat).

4.1.2.4. Produkcyjność przestrzeni rolniczej

W czerwcu 2002 roku obsiewano 10 152 ha tj. 79,7% gruntów ornych (wg siedziby użytkownika). Podobny odsetek gruntów rolnych obsiewano w powiecie - 79,2%. Zboża zajmowały 8 033 ha, czyli 79,0 % powierzchni zasiewów, (powiat – 59,5%), ziemniaki -. 3,8 %, przemysłowe - 14,4 % powierzchni zasianej, pastewne– 1,6 %. Powierzchnia pozostałych upraw była marginalna i mniejsza niż w latach ubiegłych (W 1988 r 185 ha, 2002 r – 121 ha). I tutaj jednak występuje zróżnicowanie przestrzenne kierunków gospodarowania. Znaczne (jak na warunki i zwyczaje tego regionu) skupienie upraw ogrodniczych występuje w Bruskowie Wielkim, Wiklinie, Lękwicy.

Obsada zwierząt gospodarskich w 2002 r wynosiła:

bydła – 7 sztuk na 100 ha użytków rolnych

trzody chlewnej – 64 sztuki na 100 ha użytków rolnych

i była w przypadku bydła niższa od średniej dla powiatu słupskiego o 9 sztuk, natomiast trzody chlewnej wyższa o 10 sztuk. Obsada bydła w gminie w porównaniu do 1996 r zmniejszyła się o 17 sztuk, natomiast trzody chlewnej o 3 sztuki. Informacje zebrane w czasie Narodowego Spisu Rolnego w 2002 r wykazują, że w gminie rozwija się hodowla drobiu i zwierząt futerkowych.

Powierzchnia wód płynących i stojących wynosi w gminie 38 ha. Na tą powierzchnię składają się licznie występujące rowy melioracyjne, cieki i rzeki o różnym

znaczeniu dla gospodarki rybackiej. Największą rzeką jest Słupia prowadząca wody do Bałtyku z dopływami: Struga A Słupsk, Głaźna, Gnilna, Bagienica. Poza wymienionymi znajdują się Moszczeniczka i Krzemieniecka Struga, Warblewska Struga, Brodniczka.

Na terenie gminy znajduje się kilka ośrodków hodowli ryb: pstrąga i karpia w Niewierowie i Głobinie oraz stawy pstrągowe w Lubuczewie, Wiklinie i Gaci Leśnej.

Atrakcyjne dla wędkarzy ze względu na występowanie troci są odcinki rzeki Słupi znajdujące się na terenie gminy, szczególnie okolice Bydlina.

4.1.2.5. Melioracje wodne.

W gminie zmeliorowane są następujące obiekty:

Nazwa obrębu	Powierzchnia ogólna w ha	grunty orne w ha	użytki zielone w ha	
			ogółem	w tym nawadniane
Bierkowo	291	229	62	
Bruskowo Małe, Bruskowo Wielkie, Wielichowo	206	78	128	7
Bukówka	25	25		
Bydlino cz., Niestkowo	78	61	17	13
Gać	73		73	
Gałęzinowo	51	32	19	
Głobino, Krępa, Stanięcino, Redzikowo, Płaszewko, Wieszyń, Kusowo	436	132	304	78
Grąsino, Rogawica, Jezierzycze	1462	1354	108	
Karżcino, Lubuczewo, Kępnino-Wrzeście, Swochowo	803	459	344	195
Krzemienica, Swołowo	357	264	93	
Kukowo	44	44		
Redęcin	586	500	86	
Siemianice, Niewierowo, Strzelinko cz.	59	2	57	10
Strzelino, Włynkowo, Włynkówko, Bydlino cz., Strzelinko cz.	36		36	
	1149	1069	80	25
Warblewo	26		26	
Wiklino, Łękwica	46		46	16
Ogółem	5728	4249	1479	344

Odnowy melioracji wymaga 712 ha na obiektach:

	grunty orne	użytki zielone
Bruskowo Wielkie	68	128
Strzelino		36
Redęcin		86
Gać		73
Swołowo		22
Bierkowo		62

Gałęzinowo	13	
Krzemienica	160	64

Odnowy melioracji wymagają również rzeki i kanały:

Struga Warblewska	4,40 km
Brodniczka	3,55 km

Obecnie właściciele gruntów budują zbiorniki małej retencji (MRW) w okolicach Gałęzinowo - Strzelino (przysiółek Zamełowo), Bydlino.

Dalsza budowa zbiorników retencyjnych oraz piętrzeń zależy od zgłoszonych potrzeb właścicieli gruntów.

W gminie nie ma zorganizowanej konserwacji urządzeń melioracyjnych, nie wszyscy użytkownicy prowadzą bieżące konserwacje. Pojedyncze działania nie zapewniają prawidłowego działania istniejących urządzeń, a tym samym utrzymania poziomu stanu wód na użytkach zielonych. Do tego niezbędne jest prowadzenie prawidłowej i bieżącej konserwacji na całych obiektach.

4.1.2.6. Rynek rolny, przetwórstwo, usługi.

Na terenie gminy, miasta Słupska a także w sąsiednich gminach znajdują się różnorodne zakłady przetwórstwa rolnego – chłodnie, ubojnie, masarnie, przetwórnice ryb, magazyny zbożowe, przetwórstwo ziemniaków, wytwórnie wód mineralnych. Istniejące przetwórstwo na terenie gminy oraz w bezpośrednim sąsiedztwie w zasadzie nie jest powiązane z producentami rolnymi z tego terenu. Lokalizacja chłodni owoców czy przetwórnicy warzyw, owoców jest bodźcem do zwiększenia produkcji przetwarzanych artykułów.

Na terenie gminy nie ma zorganizowanych przedsiębiorstw świadczących usługi w zakresie uprawy, siewu, zbioru, ochrony roślin.

4.1.3. Synteza

Ważniejsze wskaźniki charakteryzujące stan rolnictwa w gminie

Warunki przyrodnicze są bardzo zróżnicowane. Grunty orne klasy IIIa i IIIb w dużych kompleksach, grunty orne klasy V i VI położone śródlęśnie, a także duże kompleksy gruntów klasy IVa i IVb z enklawami gleb klasy IIIa, IIIb i V. Użytki zielone zlokalizowane w dolinach rzecznych średniej jakości. Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi 75,3 pkt.(28 miejsce w woj. pomorskim, drugi w powiecie po gminie Damnica). W gminie 17,7 % użytków rolnych znajduje się na glebach marginalnych klasy V, VI i VIz.

Ogólna powierzchnia gminy w 2003 roku wynosiła 26 058 ha. Użytki rolne zajmowały 16 062 ha tj. 61,6 % powierzchni ogólnej. W strukturze użytków rolnych grunty orne stanowią 82,1 %, sady 0,3 %, użytki zielone 17,6 %. W latach 1994 - 2003 powierzchnia użytków rolnych zmniejszyła się o 73 ha tj. o 0,3 %.

We władaniu państwowym w 2003 r. pozostawało 61,5% powierzchni ogólnej i 44,8 % gruntów rolnych gminy, natomiast we władaniu osób fizycznych 33,1%, powierzchni ogólnej i 50,0 % gruntów rolnych gminy.

W latach 1994 –2003 powierzchnia użytków rolnych we władaniu osób fizycznych zwiększyła się o 1928 ha tj. o 31,6%.

Średnia powierzchnia użytków rolnych indywidualnego gospodarstwa rolnego w 2002 roku wynosiła 13,5 ha.

Zmniejszyła się powierzchnia użytkowana przez indywidualne gospodarstwa rolne mieszkańców gminy. Struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw była niekorzystna. Gospodarstwa do 10 ha stanowiły w 1996 r 62,4% ogólnej ilości i zajmowały 15,4% powierzchni użytkowanych gruntów. Z analizy publikowanych danych wnioskuję, że struktura ta nie uległa zasadniczym zmianom.

Udział ludności w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego wzrasta. W 1988 r wynosił 17,8%, w 1996r - 19,1%, w 2002 - 24,7% ogółu ludności.

Rolnictwo było głównym źródłem utrzymania dla 7% gospodarstw domowych w gminie. Natomiast praca w swoim gospodarstwie rolnym była głównym źródłem utrzymania dla 3, 8 % gospodarstw domowych w gminie.

W 2002 r było 7 sztuk bydła i 64 sztuki trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych. Obsada bydła w gminie w porównaniu do 1996 r zmniejszyła się o 17 sztuk, natomiast trzody chlewnej o 3 sztuki. Informacje zebrane w czasie Narodowego Spisu Rolnego w 2002 r wykazują, że w gminie rozwija się hodowla drobiu i zwierząt futerkowych.

W gminie zmeliorowanych jest 32,2 % gruntów ornych i 52,3 % użytków zielonych. Odnowy wymaga 12,4 % ogólnej powierzchni użytków rolnych zmeliorowanych.

W gminie występują różnorodne kierunki produkcji, poza podstawowymi: produkcja rybna, pszczelarstwo, towarowa uprawa warzyw, owoców. jagodowych i z upraw sadowniczych. Wielkość produkcji nie wyczerpuje jednak potencjału produkcyjnego przestrzeni rolniczej, o czym świadczy bardzo niski odsetek ludności, której głównym źródłem dochodu jest praca w rolnictwie.

Po 1990 roku powstał wolny rynek surowcowy i przetwórczy w miejsce monopolu państwa. Pomimo dość dobrze rozwiniętego przemysłu rolno-spożywczego

w gminie i gminach ościennych producenci rolni nie mają zapewnionego zbytu. Likwidacji uległ również rynek usług dla rolnictwa. Bez większych zmian organizacyjnych pozostały usługi świadczone przez jednostki budżetowe dotyczące opieki weterynaryjnej i melioracji wodnych, kwarantanny i ochrony roślin, doradztwa rolniczego.

Mocne i słabe strony stanu istniejącego

Mocne strony

- duży udział gruntów klasy II, III i IV – 82,2 %
- szybki przyrost użytków rolnych w e władaniu osób prywatnych – o 31,6% w latach
- zróżnicowane kierunki produkcji
- duży zasób nieruchomości rolnych Skarbu Państwa zagospodarowanych trwale, a w przypadku dwóch obiektów korzystne zmiany w zainwestowaniu w obiekty budowlane i w sprzęt
- rozwój ośrodków hodowli ryb oraz zagospodarowanie rybactwie naturalnych często niewielkich zbiorników wodnych
- zasoby pracy w małych gospodarstwach, a także pochodzące ze zlikwidowanych pgr stanowiące łatwe do uruchomienia rezerwy przy powiększaniu gospodarstw, zwiększaniu produkcji. Zasoby pracy umożliwiają również wprowadzanie pracochłonnych gatunków i technologii
- wyodrębnienie w planie strategicznym gminy obszaru Rolnictwo i sformułowanie celów, które mogą przyczynić się do zwiększenia dochodów z rolnictwa
- dobra sieć dobrych dróg lokalnych oraz położenie przy drodze krajowej 6, a także graniczne położenie umożliwiające kontakty z różnymi rynkami zbytu.
- duża ilość i różnorodność przetwórstwa na terenie gminy Słupsk, gmin sąsiednich
- stosunkowo duży rynek ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo z prawie 100 tysięcznym miastem

Słabe strony

- wysoki udział gruntów we władaniu Skarbu Państwa – 61,5 % ogółem i 45,4 % użytków rolnych. Koszty gospodarowania są zwiększone o wysokość czynszu dzierżawnego
- niezagospodarowane budynki inwentarskie i inne gospodarcze w ośrodkach rolnych byłych pgr, co prowadzi do ich dewastacji

- niska wartość produkcji,
- niewystarczająca konserwacja urządzeń melioracyjnych
- brak zorganizowanych rynków zbytu. Istniejące przetwórstwo rolno-spożywcze na terenie gminy nie zapewnia rynku zbytu dla produkcji rolnej gminy. Brak powiązań producentów rolnych z rynkiem zbytu.

Szanse i ograniczenia rozwoju rolnictwa

Szanse rozwoju rolnictwa

- korzystne warunki przyrodnicze gminy do prowadzenia rolnictwa intensywnego i ekologicznego oraz rozwoju usług turystycznych na bazie istniejących gospodarstw rolnych, szczególnie we wsiach na terenach przyleśnych lub śródleśnych, a także posiadających zachowane szczególnie cenne cechy krajobrazu zurbanizowanego np. wieś Swochowo, Krzemienica, Bruskowo Wielkie, Bruskowo Małe, Bierkowo.
- różnorodność kierunków produkcji, zwiększanie hodowli ryb, rozwój już istniejących
- przedsiębiorczość mieszkańców gminy (718 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych)
- polityka rządu
- działalność Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa i Agencji Rynku Rolnego
- przygotowanie dokumentów oraz szkolenie użytkowników gospodarstw rolnych w zakresie wypełniania wniosków o dopłaty bezpośrednie z systemu IACS, który będzie instrumentem wsparcia finansowego z FEOGA* dla Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich.

* FEOGA - Europejski Fundusz Gwarancji i Ukierunkowania Rolnictwa

Ograniczenia rozwoju rolnictwa

- nietrwałe zagospodarowanie Zasobu ANRSP, wynikające ze zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych
- powiększanie zasobu gruntów przez właścicieli nie będących mieszkańcami gminy
- zmniejszenie popytu na żywność w przypadku recesji gospodarczej.

4.2. Gospodarka leśna.

4.2.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Uwarunkowania wynikające z obowiązujących przepisów prawa i Polityki leśnej państwa.

Przyjęcie przez Sejm Polityki Ekologicznej Państwa (PEP 1991 r.) nawiązującej do międzynarodowych ustaleń w zakresie ochrony środowiska znalazło odzwierciedlenie w Ustawie o lasach, która ustala następującą hierarchię celów gospodarki leśnej:

- zachowanie lasów i ich korzystnego wpływu na środowisko,
- ochrona lasów, w tym zwłaszcza lasów stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody i cennych ze względu na walory genetyczne, krajobrazowe i naukowe,
- ochrona gleb i terenów szczególnie zagrożonych,
- produkcja drewna i innych produktów użytkowania lasu.

Oznacza to nadanie najwyższej rangi pozaprodukcyjnym, środowiskowotwórczym funkcjom lasów. Dalszy postęp w ekologizacji gospodarki leśnej nastąpił po przygotowaniu programu "Polska polityka zrównoważonej gospodarki leśnej" oraz po ukazaniu się zarządzeń Dyrektora generalnego Lasów Państwowych w sprawie:

- doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych (nowe Nr 11A z dnia 11 maja 1999 r.),
- leśnych kompleksów promocyjnych,
- waloryzacji przyrodniczej w lasach PGL Lasy Państwowe i innych.

W kwietniu 1997 r. ukazała się nowelizacja ustawy o lasach, która wzmocniła i rozszerzyła proekologiczne tendencje ustawy o lasach stwierdzając, że przedmiotem gospodarki leśnej jest nie tylko drzewostan, ale cały ekosystem leśny. Wprowadziła także konieczność opracowania łącznie z planem urządzenia lasu, programu ochrony przyrody danego nadleśnictwa. Równocześnie został przyjęty i zatwierdzony przez Radę Ministrów RP, opracowany w latach 1995-1996 dokument "Polityka Leśna Państwa". Polityka leśna wymaga dalszego powiązania z polityką międzynarodową, (co wynika z dążenia do włączenia się w struktury Unii Europejskiej), przez działania na rzecz powszechnego stosowania zasad proekologicznej gospodarki leśnej i praktycznej realizacji trwałego, zrównoważonego rozwoju lasów.

Możliwości zwiększania powierzchni lasów przez zalesianie gruntów prywatnych stworzyła ustawa z dnia 8 czerwca 2001 roku o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz. U. Nr 73, poz. 764, z późn. zmianami).

Do najważniejszych zadań gospodarki leśnej należy:

- tworzenie i wdrażanie modelu zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej (preferowanie proekologicznych metod zagospodarowania oraz użytkowania lasu),

- ochrona lasów i ograniczanie skutków zagrożeń (przebudowa monokultur iglastych na żyznych siedliskach, ochrona przed pożarem i zagrożeniami biotycznymi),
- wzmacnianie wszechstronnej roli lasów w przestrzeni (ochrona różnorodności biologicznej lasów, genetycznej, pod względem ekosystemowym, populacyjnym oraz krajobrazowym),
- zwiększanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych (pełne wykorzystanie potencjału siedlisk, zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo w oparciu o krajowy program zwiększania lesistości, wprowadzanie zadrzewień).

Z uwagi na zróżnicowanie warunków przyrodniczych, roli lasów w krajobrazie, zagrożeń oraz potrzeb lokalnej społeczności, wymagane jest dostosowanie ustaleń strategii realizacji polityki leśnej do charakteru danego regionu.

W tym celu przyjęto w 2003 r. Regionalny Program operacyjny polityki leśnej państwa opracowany dla Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku. Ma on przyczynić się do połączenia rozwoju lasów i gospodarki leśnej z całą gospodarką regionu, a zwłaszcza z programami rozwoju innych sektorów. Program obejmuje wszystkie lasy regionu bez względu na formę własności, a istotnym jego celem jest rozpoznanie bieżących i przyszłych potrzeb społeczeństwa w zakresie korzystania z funkcji lasu oraz uwarunkowanych przyrodniczo i ekonomicznie możliwości realizacji tych funkcji przez gospodarkę leśną.

Obszary leśne – związki zewnętrzne

Stwierdzone powiązania zewnętrzne gminy to:

- położenie obszarów leśnych w zasięgu wspólnych jednostek podziału przyrodniczo - leśnego (w mezoregionie Równiny Słupskiej, 4 dzielnic Pobrzeża Słowińskiego, I Krainy Bałtyckiej)
- położenie lasów w obszarze zdecydowanej przewagi lasów własności Skarbu Państwa w stosunku do lasów innej własności,
- położenie we wspólnej strefie zarządzania PGL Lasy Państwowe, reprezentowanego przez trzy nadleśnictwa, o zasięgu terytorialnym obejmującym także obszary położone poza terenem gminy,
- wywóz pozyskanego na terenie gminy surowca drzewnego do zakładów przerobu drewna znajdujących się poza terenem gminy,
- zwarte i rozległe kompleksy leśne południowo-wschodniej i wschodniej części gminy łączą się z dużymi powierzchniami leśnymi położonymi na południowy-wschód oraz w kierunku południowym od granic gminy. Są to obszary leśne terenu o wysokiej bioróżnorodności, uznanego w krajowej koncepcji sieci ekologicznej ECONET - Polska, za obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym 9 M.

W zakresie gospodarki leśnej powiązanie z obszarami sąsiednimi wyraża się poprzez działanie wspólnej jednostki gospodarczej PGL LP, reprezentowanej przez nadleśnictwa: Ustka z siedzibą w Ustce, Damnica z siedzibą w Damnicy oraz Leśny Dwór z siedzibą w Dębnicy Kaszubskiej (siedziby nadleśnictw znajdują się poza terenem gminy).

Teren gminy leży w zasięgu obszarów charakteryzujących się prawie 100% udziałem lasów własności Skarbu Państwa, zarządzanych przez Lasy Państwowe. Fakt ten ma znaczenie nie tylko z uwagi na lepszy stan zdrowotny i sanitarny lasów, wyższą produkcję drewna, wyższy przeciętny wiek drzewostanów, ale również rzutuje na możliwość realizacji wielofunkcyjnego modelu gospodarki leśnej, w którym podkreśla się nadrzędne znaczenie ekologicznych (ochronnych) oraz społecznych funkcji lasów. Decydują one o jakości środowiska przyrodniczego oraz warunkach życia ludności.

Jest to z kolei podstawą realizacji celów publicznych na obszarze gminy w powiązaniu z obszarami sąsiednimi, np. rozwój turystyki (szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe, parkingi i kampingi na terenach leśnych), rozwój połączeń drogowych, tworzenie sieci obszarów chronionych, zachowanie różnorodności przyrodniczej.

Zasady gospodarki leśnej we wszystkich nadleśnictwach wynikają z polityki ekologicznej państwa i opierają się na obowiązujących aktach prawnych oraz instrukcjach. Różnice wiążą się z lokalną zmiennością warunków siedliskowych oraz dostosowanymi do nich sposobami praktyki gospodarczej.

W związku z prywatyzacją wykonywania prac leśnych, nadleśnictwa zatrudniają coraz większą liczbę pracowników Zakładów Usług Leśnych przy pozyskaniu surowca drzewnego, pielęgnacji drzewostanów i młodników lub zalesianiu. W lasach terenu gminy zatrudnia się zarówno mieszkańców gminy jak i z obszarów sąsiednich. Liczba pracowników jest zmienna, zwiększa się w przypadku nasilenia prac sezonowych.

Wspólne dla wszystkich nadleśnictw główne źródło dochodów - sprzedaż surowca drzewnego, odzwierciedla powiązania zewnętrzne terenu gminy, niejednokrotnie na dużą odległość. W gminie brak większych zakładów przetwarzających surowiec drzewny. Drewno pozyskane na terenie gminy wywozi się do zakładów przetwórstwa drzewnego m.in. do: "Sławodrzewu" i "Poldanu" w Sławnie, "Polspanu" w Szczecinku, do tartaku w Słupsku, ~~Karżenie~~ [Karzcinie](#), Kołczygłowach, do Kawcza oraz do zespołu składnic w Białogardzie, skąd transportowane jest na dalsze odległości.

4.2.2. Stan i funkcjonowanie gospodarki leśnej

Gmina Słupsk należy do najmniej lesistych rejonów zachodniej części województwa pomorskiego, o wskaźniku lesistości wynoszącym ok. 29,5 %

(charakterystyczne dla terenów występowania żyznych gleb, o wysokiej przydatności dla rolnictwa).

Obszary leśne (w rozumieniu ustawy lasach) na terenie gminy zajmują łącznie ok. 7635 ha. Lasy zarządzane są przez Państwowe Gospodarstwo Leśne reprezentowane przez trzy nadleśnictwa: Nadleśnictwo Leśny Dwór - (1906 ha), Nadleśnictwo Ustka (4974 ha) oraz Nadleśnictwo Damnica (495 ha). W Zasobie WRSP pozostaje 107 ha lasów, 9 ha stanowią lasy gminne, natomiast 144 ha lasy osób fizycznych (w tym 126,8 ha osób fizycznych) i prawnych.

Największy udział w zarządzaniu lasami terenu gminy ma nadleśnictwo Ustka - ok. 4974 ha lasów. Pod zarządem Nadleśnictwa Leśny Dwór znajduje się ok. 1906 ha lasów, natomiast do Nadleśnictwa Damnica należy ok. 495 ha lasów gminy. W zasięgu działania nadl. Ustka położona jest północna i północno-zachodnia część terenu gminy, w zasięgu nadl. Leśny Dwór - część południowo-zachodnia, natomiast w granicach nadl. Damnica znajduje się północno - wschodni fragment gminy.

Według stanu z 2004r. wymienione nadleśnictwa posiadają plany urządzania obowiązujące na lata:

- Nadl. Ustka - 01. 01. 1998 – 31. 12. 2007,
- Nadl. Leśny Dwór - 01. 01. 1997 – 31. 12. 2006,
- Nadl. Damnica - 01. 01. 2001 - 31. 12. 2010.

Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa (lasos osób fizycznych i prawnych) posiadają uproszczone plany urządzania, (zlecane przez starostwo powiatowe w Słupsku) sporządzane zwykle przy okazji wykonywania planów dla nadleśnictw i obejmujące poszczególne miejscowości. Nadzór nad gospodarką leśną tych lasów sprawuje nadleśnictwo, w zasięgu, którego znajduje się dana miejscowość. Od 1 stycznia bieżącego roku wszystkie uproszczone plany urządzania lasów miejscowości położonych w granicach straciły ważność. Starostwo powiatowe w Słupsku ~~w bieżącym roku zleci~~ w 2004r. zleciło wykonanie nowych planów urządziennowych na następne 10 lat.

W zasięgu działań nadleśnictwa Ustka, w granicach obrębu Słupsk., położona jest część południowo-zachodnia terenu gminy, północno-zachodnie i północne fragmenty sięgają obrębu Ustka. W skład obrębu Ustka (w granicach gminy) wchodzi 2 leśnictwa: Pęplino i Starkowo, w skład obrębu Słupsk - 5 leśnictw: Sycevice, Zębowo, Siemianice, Machowino oraz Wrzeście. Powierzchnie tych jednostek znajdują się na terenie gminy w całości lub częściowo.

Południowo-wschodnia część gminy znajduje się w granicach nadleśnictwa Leśny Dwór, obrębu Skarszów. leśnictwa Płaszewko oraz (niewielka powierzchnia)

leśnictwa Starkowo. Środkowo-wschodnie części gminy położone są w zasięgu nadleśnictwa Damnica, obrębu Damnica, leśnictwa Bięcino.

4.2.3. Charakterystyka siedlisk i drzewostanów

Większe powierzchniowo kompleksy leśne są rozmieszczone głównie przy północnych i południowych krańcach terenu gminy. Środkowe obszary gminy są odlesione, lasy tworzą tu małe, izolowane fragmenty.

Lasy są nierównomiernie rozrzucone w przestrzeni gminy. Do bardziej zalesionego obszaru należy północna część gminy, kompleksy leśne części środkowej pokrywają niewielkie powierzchnie związane głównie ze strefami krawędziowymi dolinek niewielkich strumieni, natomiast południowe i południowo-wschodnie fragmenty gminy charakteryzują się występowaniem większych i stosunkowo zwartych kompleksów leśnych, łączących się z rozległymi kompleksami lasów rozciągających się w kierunku na południowy wschód i od granic gminy.

Teren gminy charakteryzuje się przewagą żyznych siedlisk - lasu mieszanego świeżego, lasu świeżego, (łącznie ok. 50 % wszystkich siedlisk) i dużym udziałem siedlisk średnio żyznych - boru mieszanego świeżego (ok. 39 %). Należy podkreślić znaczny udział siedlisk wilgotnych i bagiennych: olsu, olsu jesionowego, lasu łęgowego, boru mieszanego wilgotnego. Zwykle zajmują one niewielki odsetek ogólnej powierzchni siedlisk, natomiast na terenie gminy jest on wyjątkowo wysoki (ok. 11 %), z uwagi na występowanie licznych, mokrych obniżeń oraz dolin rzek i strumieni, z którymi są związane.

Wśród siedlisk leśnych zaznacza się duży udział siedlisk pochodzenia porolnego. Występują one na średnio ok. 30 % powierzchni wszystkich siedlisk.

4.2.3.1. Rozmieszczenia siedlisk

Pod względem struktury siedlisk leśnych teren gminy jest również bardzo zróżnicowany. W zachodniej części gminy przeważają siedliska lasu mieszanego świeżego, miejscami w mozaikowym układzie z mniejszymi powierzchniami żyzniejszych siedlisk lasu świeżego. W części północno-zachodniej również zaznacza się przewaga siedlisk żyznych, lasów mieszanych, miejscami przeważają bory mieszane. W kompleksach leśnych wschodniej oraz południowej części gminy występują głównie siedliska uboższe boru mieszanego świeżego.

Badania glebowo-siedliskowe przeprowadzone na terenach wszystkich nadleśnictw, przy okazji sporządzania planów urządzania lasów, potwierdziły wzrost udziału siedlisk żyznych., wyodrębniono również obszary siedlisk zniekształconych, porolnych oraz zdegradowanych. Wysoka zasobność siedlisk gminy stwarza

potencjalne możliwości hodowli cennych, lecz wymagających gatunków drzew liściastych, jak buk i dąb oraz jesion.

Pomimo tak dużego udziału siedlisk o wysokiej zasobności, w drzewostanach terenu gminy dominuje sosna (jest gatunkiem panującym na powierzchni ok. 64 % drzewostanów). Drugie miejsce na liście najważniejszych gatunków lasotwórczych w gminie zajmuje buk – dominuje na ok. 12 % powierzchni wszystkich drzewostanów, tworząc drzewostany lite lub z domieszką dębu, grabu i jesionu. Dąb dominuje na powierzchni ok. 7 % drzewostanów. Szczególnie cenne drzewostany bukowe i mieszane z bukiem występują w północno-zachodniej części gminy: między Krzemienicą i Gałęzinowem. Znaczącą rolę w drzewostanach odgrywają również: brzoza – ok. 11% powierzchni, świerk – ok.5% oraz olsza czarna – 4,5 %.

4.2.3.2. Ocena zgodności drzewostanów z siedliskiem

Siedliskowy typ lasu nawiązuje do określanego również w jednostkach syntaksonomicznych potencjalnej roślinności naturalnej, potencjału biotycznego znajdującego się w siedliskach danego regionu.

Stopień niezgodności drzewostanów z siedliskiem jest zróżnicowany na terenie gminy, co wiąże się ze strukturą jej siedlisk leśnych. Do niezgodnych z typem siedliska należy ok. 28 % drzewostanów na terenie gminy.

Dominacja sosny, duży udział świerka oraz brzozy w drzewostanach na żyznych siedliskach wskazuje na niezgodność drzewostanów z typem siedliska i obniża stopień wykorzystania potencjalnej możliwości siedlisk. W zależności od wielkości domieszki gatunków szpilkowych w drzewostanach, określa się stopień niezgodności drzewostanów z siedliskiem oraz zniekształcenie siedliska na danej powierzchni. Największe powierzchnie siedlisk zniekształconych występują w obrębie typów: las mieszany świeży, las świeży oraz bór mieszany świeży, szczególnie dotyczy to siedlisk pochodzenia porolnego, na których utworzono monokultury sosnowe. Niezgodność drzewostanów z siedliskiem występuje najczęściej w obrębie żyznych siedlisk lasu mieszanego i lasu świeżego, na siedliskach uboższych typu boru mieszanego świeżego, drzewostany wykazują częściową zgodność. Do zgodnych z typem siedliska należą przede wszystkim drzewostany na siedliskach wilgotnych i bagiennych, w tym lasowe i borowe oraz olsu i lasu łęgowego.

Główną przyczyną powstania takich niezgodności jest zalesianie i odnawianie lasów w okresie powojennym, prowadzone bez uprzedniego klasyfikowania siedlisk.

Występujące na terenie gminy stosunkowo duże powierzchnie drzewostanów niezgodnych z typem siedliska wiążą się także z charakterem gospodarki leśnej funkcjonującej w okresie sprzed przyjęcia polityki ekologicznej przez Polskę i ustawowego określenia zasad zrównoważonego rozwoju lasów. Dokładne analizy

glebowo-siedliskowe zarówno na obszarach leśnych uprzednio zarządzanych przez nadleśnictwa, jak również przejętych w późniejszych okresach z różnych zasobów, wskazują na konieczność działań w kierunku stopniowej przebudowy dużych powierzchni drzewostanów w celu uzyskania ich zgodności z siedliskiem.

Na terenie gminy, w kompleksie północno-zachodnim, koncentrują się wydzielone przez nadleśnictwo Ustka powierzchnie drzewostanów nasiennych gospodarczych, w większości dębowych i bukowych, ale również jesionowe, olszowe modrzewiowe i sosnowe. Są to drzewostany o dobrej jakości technicznej, wyodrębnione w celu zbioru nasion dla szkółek.

W granicach gminy występują niewielkie powierzchnie starodrzewi, czyli drzewostanów w wieku ponad 100 lat (VI klasa wieku). Największe powierzchnie zajmują starodrzewy sosnowe (od 100 do 140 lat), najczęściej z domieszką buka lub dębu oraz świerka. Występują w okolicach Zębowa, Bukówki, Kępna, Warblewa. Starodrzewy bukowe zachowały się k/ Lubuczewa i Wiklina, największe powierzchnie zajmują w rejonie pomiędzy Krzemienicą i Gałęzinowem.

4.2.4. Charakterystyka zasobów drzewnych

Nadleśnictwo Leśny Dwór (wg stanu na 1.01.1997 r.):

	Obręb Skarszów
przeciętna zasobność	233 m ³ /ha
przeciętny wiek	57 lat
przeciętny przyrost	4,11 m ³ /ha
przyrost bieżący roczny	6,34 m ³ /ha

Nadleśnictwo Ustka (wg stanu na 1.01.1998 r.)

	Obręb Słupsk	Obręb Ustka
przeciętna zasobność	212 m ³ /ha	208 m ³ /ha
przeciętny wiek	54 lata	66 lat
przeciętny przyrost	3,96 m ³ /ha	3,15 m ³ /ha
przyrost bieżący roczny	6,49 m ³ /ha	5,59 m ³ /ha

Nadleśnictwo Damnica (wg stanu na 1.01.2000 r.)

	Obręb Damnica
przeciętna zasobność	224 m ³ /ha
przeciętny wiek	52 lata
przeciętny przyrost	4,34 m ³ /ha
przyrost bieżący roczny	m ³ /ha

Pozyskanie drewna uzależnione jest od możliwości biologicznych drzewostanów (poniżej wartości rocznego przyrostu), określonych dla poszczególnych gatunków drzew, od przyjętego wieku rębności gatunków drzew oraz stanu zdrowotnego i sanitarnego drzewostanów. Generalnie, w ciągu ostatnich 40 lat obserwuje się wzrost zasobów leśnych.

Przeciętna zasobność na 1 ha wzrosła w porównaniu z poprzednim okresem urządzania w każdym z nadleśnictw o ok. 20 %.

Najszybszy przyrost zasobów drzewnych dokonuje się w młodszych drzewostanach - od IIb (ok. 40 lat) klasy wieku do IVa (ok. 70 lat) klasy wieku.

Na terenie gminy znajduje się szkółka leśna, założona w 1992 roku w leśnictwie Pęplino (nadm. Ustka), na powierzchni ok. 5,6 ha. Prowadzi się tu hodowlę sadzonek gatunków drzew liściastych: głównie buka, dębu oraz jesionu. Pozostałe gatunki do zalesień, uzupełnień i poprawek pochodzą ze szkółki w nadleśnictwie Damnica.

W ramach ubocznego użytkowania lasu, na obszarach leśnych gminy (zarządzanych przez PGL) pozyskuje się młode świerki do sprzedaży jako choinki. Ogółem z terenu gminy pozyskuje się około 1000 drzewek, pochodzących najczęściej z plantacji zakładanych pod liniami elektroenergetycznymi oraz z podszytów w drzewostanach rębnych.

4.2.5. Stan zdrowotny, sanitarny oraz zagrożenia lasów

Stan zdrowotny i sanitarny lasów na terenie gminy jest w obecnym okresie stosunkowo dobry, lecz są osłabione występującymi w latach 80-tych i na początku 90-tych gradacjami brudnicy mniszki, huraganowymi wiatrami i okresami suszy letniej z lat 1993 - 1994, oraz skutkami śniegołomów i szkód od okiści z 1995r. Nasilenie oddziaływania zagrożeń jest na terenie gminy zróżnicowane w zależności od typów siedlisk, wieku drzewostanów. Np. na siedliskach porolnych występuje duże zagrożenie hubą korzeniową, powodującą zamieranie młodszych drzewostanów i zgniliznę drewna w drzewostanach starszych.

Stan sanitarny drzewostanów ulega okresowemu pogorszeniu, co wiąże się z częstymi w ostatnich latach wiatrołomami i śniegołomami, powodującymi wielkie szkody w drzewostanach i tym samym aktywność szkodników wtórnych: patogenicznych owadów i grzybów.

Duże szkody powodowane są również przez zwierzynę płową - sarny i jelenie, głównie w obrębie młodników bukowych i dębowych.

Do istotnych zagrożeń należy także nadmierna penetracja turystyczna w okresie zbioru runa leśnego, wnykarstwo i kłusownictwo, wywożenie śmieci do lasu przez mieszkańców okolicznych wsi, wyrzucanie śmieci z pojazdów, celowe i przypadkowe wzniecanie pożarów.

Lasy gminy znajdują się w II strefie zagrożenia pożarowego (zagrożenie średnie).

4.2.6. Lasy ochronne

Z uwagi na ważną rolę ekologiczną, środowiskową i społeczną lasów, na obszarach leśnych gminy (tylko na gruntach PGL) ustanowiono lasy ochronne różnych kategorii. Ustanowione zostały decyzjami:

- w nadl. Damnica - Ministra Środowiska z dnia 30. 10. 2001 (BOA - Iplo - 283/2439/2001),
- w nadl. Ustka - Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 sierpnia 1999 r.(DLOPiK. 1p. - 0233 - 59/99),
- w nadl. Leśny Dwór - Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 4 stycznia 1999 r.(DLOPiK. 1p. - 0233 - 18/99).

Lasy ochronne zajmują na terenie gminy Słupsk łącznie 7106 ha, czyli stanowią ok. 93 % wszystkich lasów.

Wielofunkcyjny model gospodarki leśnej zakłada spełnianie przez lasy równocześnie wielorakich funkcji z tym, że intensywność występowania funkcji może być przestrzennie zróżnicowana (funkcje wiodące i uzupełniające).

Na terenie gminy wyróżniono następujące kategorie ochronności:

- lasy wodochronne (głównie wokół rzek i jezior oraz na siedliskach bagiennych),
- lasy glebochronne na silnie nachylonych zboczach wzgórz morenowych,
- ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, ustanowione najczęściej z uwagi na ochronę lęgówisk ptaków drapieżnych,
- lasy położone w strefie ochronnej "C" uzdrowiska Ustka,
- lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa,
- lasy terenów zurbanizowanych (położone w odległości 10 km od granic administracyjnych Słupska).

Największe powierzchnie zajmują lasy wodochronne oraz położone w odległości 10 km od Słupska.

Obszary lasów ochronnych mogą być udostępniane dla celów turystyki i rekreacji (szczególnie ustanowione wokół granic administracyjnych Słupska), jednak te związane z siedliskami bagiennymi oraz ostojami chronionych gatunków zwierząt - w bardzo ograniczonym zakresie.

4.2.7. Synteza

Uwarunkowania - czynniki rozwoju funkcji leśnej

wewnętrzne:

- relatywnie niski wskaźnik lesistości, charakterystyczny dla rejonów występowania gleb o wysokiej przydatności dla rolnictwa,
- przewaga niewielkich powierzchniowo, często izolowanych kompleksów leśnych,
- dominacja żyznych siedlisk leśnych (las mieszany świeży, las świeży, bór mieszany),
- relatywnie średni udział lasów na gruntach porolnych (przewaga naturalnych siedlisk leśnych),
- niewielka podaż gruntów do zalesień,
- większość lasów atrakcyjna przyrodniczo i turystycznie, lecz nie zawsze przydatna do rekreacji (duży udział siedlisk leśnych o wysokim poziomie wód gruntowych),
- zapotrzebowanie na pracę przy pozyskaniu surowca drzewnego, pielęgnacji lasów, przebudowie drzewostanów,
- możliwość realizacji programu zadrzewień,
- przewaga lasów własności Skarbu Państwa na terenie gminy (śr. ok. 96 %).

zewewnętrzne

- położenie części lasów gminy (część południowo-wschodnia) w granicach Parku Krajobrazowego "Dolina Słupi" oraz na terenie otuliny Parku,
- położenie znacznej części lasów gminy w obszarach cennych przyrodniczo i posiadających wysokie walory kulturowe, wskazanych i postulowanych do objęcia różnymi formami ochrony lub posiadających już ~~projekty~~ określone formy ochrony (~~proj.~~ Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy "Dolina Moszczeniczki", wnioskowane w planie ochrony P K "Dolina Słupi" oraz w jego otulinie formy ochrony i obszary cenne (tarliska ryb, godowiska płazów, lęgowniki gadów, ostoje ptaków i ssaków),
- wprowadzanie zasad zrównoważonej gospodarki leśnej i jej wielofunkcyjnego modelu, preferującego rozwój ekologicznych, środowiskotwórczych i społecznych funkcji lasów,
- położenie lasów gminy w zasięgu dostępności dla mieszkańców Słupska, w zakresie turystyki weekendowej,
- możliwość uzyskania dotacji i subwencji na rozwój gminy w przypadku przyjęcia ograniczeń wynikających z działań na rzecz ochrony lasów (rozszerzenie obszarów lasów ochronnych, podwyższanie wieku rębności),
- możliwość refundacji działań (dla gminy lub występujących na jej terenie podmiotów gospodarczych) na rzecz bioróżnorodności w ramach stworzonego systemu ochrony Natura 2000 (obejmowanie ochroną najcenniejszych kompleksów leśnych

spełniających kryteria ustalone w programie Natura 2000, stosowanie ekstensywnych metod zagospodarowania leśnego i rolnego),

- dostęp do technologii pozwalającej na maksymalne wykorzystanie wszystkich sortymentów surowca drzewnego,
- możliwość wspólnych działań z mieszkańcami terenów sąsiednich w zakresie ochrony i sposobów wykorzystania obszarów leśnych (np. w turystyce i rekreacji).

Uwarunkowania - ograniczenia rozwoju funkcji leśnej

wewnętrzne

- znaczny udział powierzchni lasów wymagających dużych nakładów na przebudowę drzewostanów, renaturyzację i zwiększenie stopnia wykorzystania potencjału siedlisk leśnych,
- znaczne powierzchnie lasów na gruntach porolnych (ok. 30 %), zwłaszcza drzewostanów w II i III klasie wieku (od 20 do 40 lat), tworzących głównie monokultury sosnowe, narażonych na masowe występowanie patogenicznych gatunków grzybów oraz częste inwazje uszkadzających je gatunków owadów,
- ograniczenia wynikające z położenia w granicach Parku Krajobrazowego "Dolina Słupi" i postulatów ochrony przyrody wnioskowanych w zatwierdzonym planie ochrony Parku.

zewnętrzne

- zagrożenia abiotyczne lasów (zmiany klimatu, ujemny bilans wodny, huraganowe wiatry) i wynikające z tych czynników zagrożenia gradacjami owadów,
- zanieczyszczenia transgraniczne,
- ograniczenia budżetowe państwa w finansowaniu lasów,
- kłusownictwo,
- kradzieże drewna w lasach.

4.2.8. Znaczenie lasu w środowisku przyrodniczym gminy

Pomimo średniego wskaźnika lesistości gminy, zbiorowiska leśne odgrywają znaczącą rolę w zachowaniu różnorodności przyrodniczej jej terenu, w tym przede wszystkim zbiorowiska lasów bukowych, mieszanych z udziałem buka, reprezentowane przez fitocenozy kwaśnej buczyny niżowej, fragmenty grądu pomorskiego, acidofilnego lasu bukowo dębowego oraz związane z terasami zalewowymi rzek i strumieni, zbiorowiska łęgów olszowo-jesionowych i olesów.

Wszystkie zbiorowiska leśne gminy są w różnym stopniu antropogenicznie zniekształcone.

Złożyły się na to głównie takie czynniki, jak: dominacja celów produkcyjnych w gospodarce leśnej i związane z tym: preferencje dla określonych gatunków drzew, selekcja drzew zdrowych, o dobrym przyroście i określonej jakości technicznej drewna, zwalczanie wybranych grup owadów i grzybów (prowadzące do eliminacji licznych organizmów, składników biocenozy leśnej). Przyczynia się do tego również sztuczne, związane z intensywnością produkcji, ustalenie wieku rębności drzewostanów i skrócenie cyklu rozwojowego lasu o te fazy rozwoju, które osiąga on po przekroczeniu 100 lat. Ogranicza to występowanie wielu gatunków roślin i zwierząt oraz powoduje zubożenie różnorodności procesów zachodzących w biocenozie leśnej.

Fitocenozy leśne zbliżone do naturalnych zajmują niewielkie powierzchnie na terenie gminy. Należą do nich: płaty kwaśnej buczyny niżowej, płaty grądu pomorskiego, większość płatów łęgów jesionowo-olszowych oraz oleśów na terasach zalewowych rzek i strumieni.

Duży udział w powierzchni leśnej gminy zajmują fitocenozy kwaśnej buczyny niżowej zdegradowane domieszką sosny w drzewostanie. W zależności od udziału sosny oraz typu siedliska wykazują zróżnicowane dynamicznie tendencje do regeneracji w kierunku fitocenz naturalnych.

Znaczne obszary zajmują także degeneracyjne fazy fitocenozy lasu bukowo-dębowego, fizjonomicznie podobne do boru sosnowego, z uwagi na sosnowy (czasem świerkowy) drzewostan i brak lub bardzo słabe tendencje do regeneracji.

Fitocenozy leśne o najmniejszym stopniu naturalności reprezentują lasy na siedliskach porolnych. Są to najczęściej zbiorowiska kadłubowe, niemożliwe do identyfikacji syntaksonomicznej, pochodzące głównie ze sztucznych nasadzeń sosny na siedliskach lasów bukowych oraz bukowo-dębowych.

Najczęściej spotykane skutki antropogenicznego zniekształcenia leśnej szaty roślinnej buczyn i lasów bukowo-dębowych to: ujednolicenie struktury wiekowej i przestrzennej fitocenz kwaśnej buczyny niżowej, zubożenie jej runa (jednowiekowe młodniki bukowe), borowienie runa związane z uprawą sosny na siedliskach buczyn i lasów bukowo-dębowych, pojawianie się w runie buczyn gatunków porębowych (prześwietlenie buczyny).

Wyższy jest stopień naturalności lasów siedlisk bagiennych w dolinach rzecznych. Pomimo małych powierzchni, występujące tu fitocenozy oleśów i łęgów jesionowo-olszowych zachowały względnie naturalną strukturę i skład florystyczny. Trudno dostępne dla przeprowadzenia intensywnych zabiegów gospodarczych,

fitocenozy te podlegają głównie zniekształceniom wywołanym przez melioracje odwadniające.

Fitocenozy leśne gminy wykazują zróżnicowane, spontaniczne tendencje w kierunku unaturalniania się, tym wyraźniejsze im wyższy jest stopień naturalności danej fitocenozy. Wykazują je przede wszystkim fitocenozy buczyn i grądów zaliczone do najbardziej naturalnych oraz te bardziej zniekształcone, ale zajmujące najżyźniejsze siedliska (kompleks leśny Krzemienica - Gałęzinowo, kompleksy w pobliżu Zębowa i Warblewa.). Tendencje regeneracyjne kwaśnej buczyny niżowej przejawiają się przede wszystkim w naturalnym odnawianiu się buka i jego udziale we wszystkich warstwach jej fitocenozy. Procesy unaturalnienia trudno zaobserwować na uboższych siedliskach boru mieszanego. Występujące na nich lasy należą do najbardziej zniekształconych preferowaniem sosny lub świerka. Rozległe monokultury sosnowe zdegradowały siedliska lasów bukowo-dębowych uniemożliwiające prawidłową ocenę ich potencjału. Kontynuacja dotychczasowego sposobu zagospodarowania pogłębiła przekształcenie fitocenozy tych lasów.

4.3. Turystyka i wypoczynek.

4.3.1. Stan zagospodarowania turystycznego gminy

W turystyce i rekreacji wykorzystuje się głównie zasoby środowiska naturalnego i kulturowego gminy. Zasoby te zastały opisane szczegółowo w rozdziale 5 i 6.

Drugim ważnym czynnikiem warunkującym rozwój turystyki są zasoby społeczno-ekonomiczne gminy, głównie jej zagospodarowanie turystyczne, którego elementami są: baza recepcyjna turystyki i szlaki turystyczne.

Bazę recepcyjną turystyki w gminie Słupsk tworzą:

- Gospodarstwa agroturystyczne w:
Lubuczewie, Głobinie, Swołowie, Strzelinku, Strzelinie, Wierzbicinie, Bydlinie, Krępie Słupskiej, Włynkowie,- których właściciele są członkami Słupskiego Stowarzyszenia Agroturystycznego „Pomorzanie i Kaszubi”.
- Pensjonaty (pokoje gościnne) - Swołowo, w innych miejscowościach można zaobserwować ogłoszenia, natomiast brak zgłoszeń do ewidencji.

Inne formy bazy recepcyjnej takie jak:

- Campingi:
- Pola namiotowe:
- Pola biwakowe:
- Domki letniskowe:

obecnie jeszcze nie istnieją, natomiast ich budowę jak i zainteresowanie agroturystyką przewidują strategie takich miejscowości jak: Bydlino, Bruskowo Małe, Bruskowo Wielkie.

Zainteresowanie tworzeniem bazy usług rekreacyjno – turystycznych, szczególnie w rejonie Bydlina i Strzelinka wykazują właściciele gruntów z tych terenów.

Na terenie gminy Słupsk znajdują się liczne **szlaki turystyczne** o charakterze lokalnym, regionalnym oraz fragmenty szlaków ponadregionalnych. Są to szlaki rowerowe, piesze, ale z możliwością wykorzystania jako szlaki rowerowe, kajakowy oraz ścieżki przyrodnicze.

Szlaki (trasy) rowerowe:

szlaki regionalne, związane głównie z „Krajiną w kratę”:

1. „Droga Książęca”, (zielony):
Słupsk – Zębowo – Redęcin – Gać – Swołowo – Starkowo. (17 km)
2. „Dolina Moszczeniczki” (niebieski):
Swołowo – Bruskowo Małe – Bruskowo Wielkie - Bierkowo - Słupsk, (12 km)
3. „Równina Sławieńska” (żółty): Postomino – Staniewice – Gać. (16 km)

szlaki lokalne,

4. „Ze Słupska do stacji Gabel” (zielony):
Słupsk - Siemianice - Swochowo - Karzino - Gabel - Osieki. (18 km).
5. „Pierścień Grafitów”, (czarny), szlak zamykający się dookoła Słupska:
Sycevice – Zębowo – Gać – Swołowo – Wielichowo – Gałęzinowo – Strzelinko – Bydlino – Swochowo – Bukówka – Rogawica - Bięcino – Karzniczka – Zagórzycza – Warblewo – Dębica Kaszubska – Żelki – Kuleszewo – Słonowice – Sycevice. (95 km)

Szlaki piesze (znakowane jako piesze, ale spełniające również kryteria dla szlaków rowerowych):

1. „Szlak Północny”, czerwony, pokrywający się z rowerową „Hanzeatycką trasą nadmorską”
2. „Szlak Dolina Słupi”, żółty (PM – 14y ,wg oznaczeń PTTK):
Ustka – Bydlino – Słupsk – Krępa – Lubuń – Dębica Kaszubska – Bytów, część międzyregionalnej trasy Ustka – Bytów – Brusy – Czersk, łącząca tereny nadmorskie z pojezierzem.

Część tego szlaku znana jest również jako „ Szlak najstarszych elektrowni wodnych Europy”. Na terenie gminy przebiega jedynie niewielki fragment trasy: Słupsk – Krępa – Lubuń - Skarszów - Dębica Kaszubska – Krzynia.

3. „Dolina Wieprzy i Studnicy”, czarny (PM - 162s): Słupsk – Lubuń – Korzybie – Miastko.

Opisane powyżej szlaki to dwa szlaki oznakowane i konserwowane przez PTTK oraz szlaki oznakowane przez SPMTW „Słupia”. Stowarzyszenie Produktów Markowych Turystyki Wiejskiej „Słupia” od 1998 roku realizuje projekt „oznakowanie turystyczne wiejskich tras rowerowych, obiektów przyrodniczych i kulturowych „ na obszarze „Krainy w kratę” i w dolinie Słupi na szlaku „Najstarszych elektrowni wodnych w Europie”.

Szlaki nieoznakowane:

Znane są również na terenie gminy szlaki nieoznakowane w terenie, ale opisane w literaturze (Wojtkiewicz I.) i często wykorzystywane i propagowane przez kluby rowerowe, np.:

1. Trasa regionalna, : „ Ze Słupska nad morze” (I. Wojtkiewicz):

Słupsk – Karzczino – Redwanki - Machowinko – Poddąbie - Wytowno - Machowino - Słupsk.

2. Trasa lokalna: „Mała pętla Słupska” (I. Wojtkiewicz).

Słupsk – Strzelino – Strzelinko – Zamełowo – Bydlino – Niewierowo – Ryczewo – Słupsk.

Szlak kajakowy:

1. rzeką Słupią

Szlak samochodowy:

1. Cystersów (wzdłuż drogi krajowej nr 6)

Ścieżki przyrodniczo-krajobrazowe

zaprojektowane dla ZPK „Dolina Moszczeniczki”,(mogą być rowerowe lub piesze):

1. Pętla Mała Swołowo – Gać – Redęcin – Swołowo,
2. Pętla Duża: Bierkowo – Bruskowo Wielkie – Wierzbęcin – Bruskowo Małe – Swołowo – Gać – Redęcin – Bierkowo.

Wszystkie szlaki turystyczne przebiegają przez obszary o najwyższych walorach przyrodniczych i kulturowych gminy, a ich dodatkową zaletą jest duża łatwość w ich modyfikacji. Zawsze istnieje możliwość wydłużenia trasy przez jej kontynuację innym szlakiem, lub skrócenie i powrót jedną z lokalnych dróg do Słupska. Z najdłuższego (95km) szlaku „ Pierścień Gryfitów” również można korzystać

fragmentarycznie, dzieląc go na dogodnie dla kondycji turysty odcinki, nie umniejszając jego uroków.

Formy uprawianej w gminie turystyki to:

- **turystyka pobytowa** (letni wypoczynek pobytowy) – koncentruje się domach prywatnych (pokoje gościnne),
- **turystyka kwalifikowana** – wędkarska (Słupia), wodna (szlak kajakowy Słupią), ekologiczna (gospodarstwo ekologiczne Strzelino), krajoznawcza (piesza, rowerowa i kajakowa),
- **agroturystyka,**
- **turystyka weekendowa** (z noclegiem na terenie gminy lub bez noclegu)
- **rekreacja jednodniowa lub kilkugodzinna** (bez noclegu, typ spacerowy, marszobieg, wycieczki rowerowe, krótkie wycieczki piesze)

4.3.2. Waloryzacja zasobów dla potrzeb zagospodarowania turystycznego.

Najważniejsze walory środowiska gminy Słupsk wykorzystane dla rozwoju turystyki to:

Walory przyrodnicze:

- lokalnie zróżnicowana rzeźba terenu z wzniesieniami czołowomorenowymi o dużych deniwelacjach terenu oraz rozległymi dolinami marginalnymi (dolina Moszczeniczki i dolina Głaźni), charakteryzująca się rozległymi otwartymi krajobrazami,
- różnorodność krajobrazów w obrębie niewielkich obszarów, trasy i punkty widokowe,
- bogata sieć hydrograficzna, chociaż poza Słupią dominują mniejsze ciek;
- czystość powietrza,
- występowanie zróżnicowanych elementów środowiska przyrodniczego jak zwierzyna łowna, ostoje ptactwa wodnego, możliwości wędkarskie, występowanie roślin na innych terenach niespotykanych,
- georóżnorodność i bioróżnorodność obszaru gminy.

Walory kulturowe:

- wsie o układzie ulicówek lub owalnic, z zachowanym budownictwem, typowym dla regionu, określającym jego tożsamość kulturową,
- dwory, pałace, o ciekawej architekturze, parki przydworskie,
- ciekawie zakomponowane w organizacji przestrzennej wsi kościoły, jednonawowe o konstrukcji szkieletowej, typowe dla regionu
- duża ilość obiektów zabytkowych o cechach regionalnych,

- stanowiska archeologiczne, niektóre z własną formą krajobrazową.

Walory społeczno – ekonomiczne:

- istniejące szlaki turystyczne,
- stosunkowo gęsta sieć dróg lokalnych,
- zainteresowanie samorządu lokalnego rozwojem turystyki
- duże zapotrzebowanie na rekreację podmiejską – popołudniową lub weekendową.

Ograniczenia wpływające na rozwój turystyki na obszarze gminy są istotne i należą do nich:

- znaczne obszary gruntów o dobrej przydatności rolniczej,
- poza nielicznymi wyjątkami (Swołowo) brak zainwestowania turystycznego,
- zanieczyszczenie większości wód poniżej klasy czystości już poza granicami gminy
- bliskie sąsiedztwo obszarów o dużej, tradycyjnej, atrakcyjności turystycznej.

4.3.2.1. Obszary atrakcyjne dla rozwoju turystyki i wypoczynku

Obszary wyznaczone na podstawie wykonanej waloryzacji:

„Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy „Dolina Moszczeniczki i okolice”

obszar opisany w rozdziale 5 i 6, charakteryzujący się szczególnymi walorami krajobrazowymi i kulturowymi.

- duże zróżnicowanie hipsometryczne i morfologiczne terenu,
- atrakcyjna rzeźba terenu
- duży kompleks leśny rozciągający się w północnej części obszaru,
- wsie z zachowanym budownictwem, typowym dla regionu,
- dwory o ciekawej architekturze, parki przydworskie,
- ciekawie zakomponowane w organizacji przestrzennej wsi kościoły, typowe dla regionu
- duża ilość obiektów zabytkowych o cechach regionalnych,
- stanowiska archeologiczne, niektóre z własną formą krajobrazową.
- liczne szlaki turystyki pieszej, rowerowej oraz ścieżki przyrodnicze,
- miejscowości o dużym potencjale w zakresie zagospodarowania agroturystycznego.
- droga ze Słupska do Darłowa, przez Bruskowo Wielkie – Krzemienicę ma cechy atrakcyjnej trasy widokowej z punktami widokowymi spełniającymi

warunki ekspozycji szerokich i dalekich panoram widokowych na nie zakłócone elementami współczesnej techniki, bogate i zróżnicowane formy krajobrazowe.

„Dolina Głazni”

obszar opisany w rozdziale 5 i 6 charakteryzujący się wyjątkowymi walorami krajobrazowymi.

- leżący w bezpośrednim sąsiedztwie Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”,
- duże zróżnicowanie hipsometryczne i morfologiczne terenu,
- atrakcyjna rzeźba terenu,
- parki przydworskie,
- stanowiska archeologiczne, niektóre z własną formą krajobrazową.
- miejscowości o dużym potencjale w zakresie zagospodarowania agroturystycznego
- szlaki turystyki pieszej i rowerowej, m.in. międzyregionalnej trasy Ustka – Bytów – Brusy – Czersk, łącząca tereny nadmorskie z pojezierzem.
- duży kompleks leśny pokrywający strome stoki doliny w północnej części obszaru
- bezpośredni, bliski dostęp ze Słupska
- droga Słupsk – Krępa – Łosino, ma cechy atrakcyjnej trasy spacerowej dostępnej bezpośrednio ze Słupska,
- od drogi Krępa – Kusowo, na zachód i wschód odchodzą boczne, atrakcyjne spacerowo i widokowo drogi polne i gruntowe.

„Obniżenie Gnilej”

obszar opisany w rozdziale 5 i 6, posiadający szczególne walory krajobrazowe i kulturowe.

- duży kompleks leśny rozciągający się w północnej części obszaru,
- duże zróżnicowanie hipsometryczne i morfologiczne terenu,
- atrakcyjna rzeźba terenu
- stanowiska archeologiczne, niektóre z własną formą krajobrazową.
- wsie z zachowanym budownictwem, typowym dla regionu,
- dwory o ciekawej architekturze, parki przydworskie,
- ciekawie zakomponowane w organizacji przestrzennej wsi kościoły, typowe dla regionu
- duża ilość obiektów zabytkowych o cechach regionalnych,

- liczne szlaki turystyki pieszej, rowerowej,
- miejscowości o dużym potencjale w zakresie zagospodarowania agroturystycznego: Lubuczewo, Wrzeście, Wiklino, ~~Karżezino~~ Karzcino
- droga ze Słupska do Smołdzina lub Rowów przez Lubuczewo - ~~Karżezino~~ Karzcino ma cechy atrakcyjnej trasy widokowej z punktami widokowymi spełniającymi warunki ekspozycji szerokich i dalekich panoram widokowych na nie zakłócone elementami współczesnej techniki, bogate i zróżnicowane formy krajobrazowe.

4.3.2.2. Miejscowości atrakcyjne dla rozwoju turystyki i wypoczynku

Największe znaczenie spośród miejscowości turystycznych położonych na terenie Gminy Słupsk ma **Swołowo**, główna miejscowość „Krainy w kratę”, cennego kulturowo obszaru budownictwa szachulcowego, który rozciąga się od Darłowa po Kluki. Wieś o układzie owalnicowym ze średniowiecznym rodowodem, ze świetnie zachowanym układem przestrzennym i zabudową reprezentującą wszystkie typy zagród. We wsi działają gospodarstwa agroturystyczne z bazą noclegową i gastronomiczną.

Atrakcyjność rangi regionalnej można przypisać miejscowości **Krzemienica**. Jest to piękna wieś o dobrze zachowanym układzie przestrzennym oraz dużą ilością dobrze zadbanych budynków będących w ewidencji WKZ. Bliskie wzniesienia pagórów moreny czołowej i zróżnicowana rzeźba terenu stanowią dodatkową atrakcję turystyczną.

Lokalne znaczenie, ale z ambicjami na regionalne, ma **Bydlino**, położone w zakolu rzeki Słupi. Samo Bydlino jest położoną atrakcyjnie krajobrazowo wsią, z kilkoma zabytkowymi budynkami o konstrukcji szachulcowej. Ambicje rozwoju turystycznego wieś wiąże ze swoim położeniem, związanym z atrakcyjnymi dla wędkarstwa terenami nad brzegami Słupi. W ramach Pomorskiego Programu Odnowy Wsi chce realizować projekt „Bydlińskie Trocie”, który ma objąć wybudowanie przystani kajakowej, pola biwakowego i muzeum „Łososia” Bazę noclegową mają w tej miejscowości zapewnić powstające gospodarstwa agroturystyczne.

Strzelino to miejscowość o znaczeniu nie tylko lokalnym, ale również regionalnym, co zawdzięcza stosunkowo prężnie działającemu Ośrodkowi Doradztwa Rolniczego i dwukrotnie w ciągu roku organizowanym targom ogrodniczym. W Strzelinie zachowały się zabytkowe zabudowania folwarczne, zespół dworsko – parkowy (park angielski) oraz kościół.

W ostatnich latach funkcję zaplecza noclegowego Słupska przejmują takie wsie, jak **Bruskowo Wielkie, Bruskowo Małe, Wierzbiczin, czy Strzelinko**. Miejscowości

atrakcyjne również ze względu na interesującą zabudowę, ze sporą ilością wartościowych zagród będących w ewidencji WKZ oraz interesujące krajobrazowo, ze względu na rozległe panoramy z wnętrza wsi.

Miejscowościami o niewykorzystanych dotąd możliwościach rozwoju agroturystycznego są: Włynkowo, Gałęzinowo, Lubuczewo, ~~Karżcino~~ Karzcino i Wrzeście.

Włynkowo to stara wieś, wielodrożnica z dobrze zachowanym układem dróg i zabudową, atrakcyjnie położona w niewielkiej odległości od Słupi, płynącej tutaj w głęboko wciętej dolinie o zalesionych zboczach.

Gałęzinowo od północy otaczają atrakcyjne lasy bukowe poprzecinane dolinkami i głębokimi jarami dnem, których płyną liczne strumienie.

Lubuczewo i Wrzeście położone są na południowych zboczach doliny Gnilnej, tworzących tutaj wyraźnie zaznaczające się krawędzie porożcinane licznymi głęboko wciętymi dolinkami. Z górnych partii doliny widoczne rozległe panoramy w kierunku północnym i północno - zachodnim. Zabytkowy kościół i park podworski

~~Karżcino~~ Karzcino ma bardzo atrakcyjne położenie, z urozmaiconą rzeźbą i z szeroką panoramą w kierunku północno-zachodnim i południowym. We wsi znaleźć można kilka przykładów ciekawej zabudowy oraz park przypałacowy. Dojazd do wsi jest bardzo atrakcyjny krajobrazowo – droga pnie się w górę w kierunku wzniesień pagórów czołowomorenowych.

4.4. Przemysł i usługi

W styczniu 2004 r. w Urzędzie Gminy zarejestrowanych było 718 firm aktualnie działających na terenie gminy. Przeważają firmy jedno- i kilkuosobowe, szczególnie prowadzące handel i usługi transportowe, a także rzemiosło nieprodukcyjne.

Wśród zarejestrowanych podmiotów ok. 300 prowadziło działalność handlową i gastronomiczną, ponad 100 to zakłady produkcyjne i produkcyjno-usługowe, ok. 120 usługi transportowe.

Pod względem ilości zatrudnionych pracowników największymi zakładami są:

- Zakład Obuwia „NORD” w Strzelinku – ponad 400 osób,
- Słupska Fabryka Maszyn Budowlanych „ZREMB” w Jezierzycach – ponad 100 osób,
- Zakład Obróbki Mechanicznej w Bierkowie – ponad 100 osób,
- „PRAXIS” ogrodniczy zakład produkcyjno-handlowy w Bierkowie – blisko 200 osób,
- „LOGISTICS” zakład produkujący urządzenia magazynowe – ponad 50 osób

Znaczące w skali gminy zakłady produkcyjne znajdują we Włynkówku, Strzelinie, Bierkowie, ~~Karżcinie~~ Karzcinie, Jezierzycach i w Głobinie.

Duża różnorodność form i lokalizacje obiektów nierolniczej działalności gospodarczej noszą cechy charakterystyczne dla obszarów podmiejskich przede wszystkim skupienie w pobliżu głównych dróg. Działalności te nie wykazują też związków ze specjalnościami, które można by uznać specjalizację regionalną, czy lokalną.

Najważniejszym czynnikiem rozwoju gospodarczego w rejonie słupskim powinna być Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna, posiadająca dwa obszary: jeden, częściowo już zagospodarowany, położony w granicach Słupska wzdłuż drogi wojewódzkiej i linii kolejowej Słupsk – Ustka oraz na terenie gminy, w obrębie Włynkówko, drugi, w całości w gminie, w Redzikowie, położony wzdłuż drogi krajowej nr 6, przygotowywany do udostępnienia inwestorom, łącznie z przyległym w Wieszynie terenem.

Zwraca uwagę mały stopień wykorzystania przez podmioty gospodarcze możliwości transportu kolejowego na stacjach i przystankach obu linii kolejowych w granicach gminy. Jest to być może skutek spadku popularności tego transportu, na rzecz samochodowego, jak i w pewnym stopniu, korzystanie z usług stosunkowo blisko położonego dworca w Słupsku.

W związku ze sporządzaniem studium ujawniła się duża podaż terenów wnioskowanych przez ich właścicieli do przeznaczenia na funkcje produkcyjne i usługowe. Podaż ta przerasta przewidywane w perspektywie studium (kilkunastu lat) możliwości wykorzystania. Pozwala jednak na ocenę tendencji i atrakcyjności lokalizacyjnych. Wskazuje to jednoznacznie na rozwój funkcji gospodarczych na kierunku Słupsk-Ustka, z rozszerzeniem w kierunku zachodnim. Ośiami komunikacyjnymi tego obszaru byłaby droga wojewódzka i linia kolejowa Słupsk-Ustka.

W granicach gminy nie znalazły dotychczas lokalizacji duże obiekty handlowe, o powierzchni sprzedaży powyżej 2 tys. m² ; możliwości lokalizacyjne takich obiektów znajdują się przy głównych drogach gminy, w Redzikowie i Włynkowie. ~~Rozważana jest także możliwość zlokalizowania dużych obiektów handlowych, w rodzaju giełd towarowych itp. w Redzikowie, na terenach dotychczasowego lotniska, w przypadku jego likwidacji.~~

5. ŚRODOWISKO NATURALNE

5.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Gmina Słupsk położona jest w północno - zachodniej części woj. pomorskiego i stanowi część powiatu słupskiego. Gmina otacza miasto Słupsk, tworząc wokół niego nieodkryty na południowym-wschodzie pierścień. Miasto Słupsk jest najważniejszym sąsiadem gminy i graniczy z nią na najdłuższym odcinku. Gmina graniczy również z siedmioma gminami wiejskimi: od północy z gminą Ustka (odległość do morza 10 km) i na niewielkim fragmencie z gminą Smołdzino, od wschodu z gminą Głównice i gminą Damnica a od południa z gminą Dębica Kaszubska i Kobylnica i od zachodu z gminą Postomino. Na najdłuższym odcinku, oprócz Słupska, gmina Słupsk graniczy z gminą Ustka, najkrótsza wspólna granica łączy ją z gminą Smołdzino. Gmina znajduje się w zasięgu ważnego korytarza transportowego: przez jej obszar przebiega droga nr 6 i linia kolejowa Szczecin – Gdańsk, a także infrastrukturalnego.

Zgodnie z podziałem fizyczno - geograficznym (Kondracki, 1994) zawiera się w obrębie podprowincji Północno - zachodniej Pomorza, stanowiących rozległe, przylegające bezpośrednio do brzegu morskiego, równinne pasmo, rozciągające się od Zatoki Kilońskiej na zachodzie po Zalew Wiślany na wschodzie. Gmina znajduje się w środkowej części podprowincji, w zasięgu makroregionu Pomorza Koszalińskiego. Stanowi fragment mezoregionów Wysoczyzna Damińska i Równina Sławieńska. Hydrograficznie teren gminy zawiera się w granicach zlewni przymorskich: rzeki Wieprzy (zlewnia nr 309), Przemyśla od Wieprzy do Słupi (310), Słupi (311) oraz w niewielkim fragmencie zlewni Łupawy (312). Zlewnie 309 i 310 zawierają się w granicach dwóch województw (w tym zachodniopomorskiego) i są przyporządkowane Regionalnemu Zarządowi Gospodarki Wodnej w Szczecinie, natomiast zlewnie 311 i 312 w całości znajdują się w granicach woj. pomorskiego i są przyporządkowane Regionalnemu Zarządowi Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Gmina znajduje się w pobliżu Morza Bałtyckiego.

Bezpośrednio przez obszar gminy przepływa jedna z najważniejszych rzek Pomorza, Słupia. Rzeka bierze początek na terenie powiatu kartuskiego (obszar źródłowy w okolicach Sierakowic) i dalej przepływa przez teren powiatów: bytowskiego i słupskiego. W 2000 roku powstał Związek Miast i Gmin Dorzecza Słupi i Łupawy, do którego należy gmina Słupsk.

Nawiązując do podziału hydrogeologicznego, gmina Słupsk położona jest w obrębie Regionu Słupsko - Chojnickiego i stanowi część Podregionu Słupskiego. W obrębie tego podregionu główny, użytkowy poziom wodonośny związany jest z utworami czwartorzędowymi i na ogół występuje w sposób ciągły.

W granicach gminy znajdują się udokumentowane Zbiorniki Wód Podziemnych: GZWP Nr 117 „Bytów” Lokalne Zbiorniki Wód Podziemnych: „Dolina Kopalna Machowino” (dawny GZWP Nr 106) i „Słupsk” (dawny GZWP Nr 105; niewielki fragment).

Zgodnie z podziałem K. Prawdzica (1962) gmina znajduje się w klimatycznej krainie Północnego Pasa Pojezierza Pomorskiego. Kraina ta pokrywa się z północno - pomorską krainą klimatyczną, wyróżnioną w podziale klimatycznym dokonany dla obszaru woj. słupskiego (M. Friedrich i in, Klimat województwa słupskiego w świetle potrzeb rolnictwa, 1980), pozostającą pod dużym wpływem Morza Bałtyckiego.

Fragment południowo-zachodni gminy włączony jest w Krajowy Systemu Obszarów Chronionych: funkcjonuje tutaj Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”. PK „DS”, wytypowany jako obszar Sieci Natura 2000, zgodnie z Dyrektywą Ptasią i Siedliskową. Park posiada otulinę, fragment otuliny znajduje się w granicach gminy Słupsk.

W koncepcji osnowy ekologicznej zawartej w planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego wyróżniono: korytarz ekologiczny Słupi rangi regionalnej, wyznaczony po południową granicę miasta oraz łącznik ekologiczny lokalny, obejmujący głównie kompleksy leśne pomiędzy doliną Słupi powyżej północnej granicy miasta, a doliną Łupawy. Dolina Słupi została wyróżniona we wcześniejszej Krajowej Koncepcji Sieci Ekologicznej jako korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym.

W stosunkowo niewielkiej odległości od północno-wschodniej granicy gminy znajduje się Słowiński Park Narodowy - Światowy Rezerwat Przyrody wyróżniający się unikatowymi w skali Europy walorami przyrodniczo - krajobrazowymi.

Niewielki fragment obszaru gminy Słupsk znajduje się w obrębie strefy uzdrowskiej dla uzdrowiska Ustka - obszar „C”, zgodnie ze Statutem uzdrowiska. Obszary ochrony uzdrowskiej ustanowiona w celu ochrony warunków naturalnych niezbędnych do prowadzenia i rozwijania leczenia uzdrowskiego oraz w celu kształtowania innych czynników środowiskowych dla uzdrowiska.

Przez teren gminy przebiega droga Szczecin - Gdańsk - najbardziej uciążliwe dla środowiska pasmo komunikacyjne w regionie i w gminie. W związku obserwowanym w kraju rozwojem motoryzacji, poziom uciążliwości i zagrożeń komunikacyjnych (hałas, zanieczyszczenie powietrza, niebezpieczeństwo wypadków) wzrasta również na terenie gminy. ~~Źródło okresowego hałasu stanowi również lotnisko wojskowe w Redzikowie.~~

W gminie znajdują się inne obiekty infrastrukturalne o znaczeniu ponadlokalnym i istotnym wpływie na środowisko. Przez północną część gminy przebiega linia elektroenergetyczna o napięciu 400kV, stanowiąca pasmo emitujące - w bezpośrednim sąsiedztwie, szkodliwe dla zdrowia **pole elektryczne i magnetyczne elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące**. ~~Źródłem tego promieniowania jest~~ również stacja przekształtnikowa prądu stałego w okolicach Wierzbęcina (do stacji

doprowadzony jest kabel najwyższych napięć Polska – Szwecja). W rejonie Głębina zlokalizowany jest wojskowy obiekt radiolokacyjny.

Istotne dla środowiska jest zlokalizowanie na terenie gminy regionalnego składowiska odpadów komunalnych w Bierkowie.

5.2. Uwarunkowania wewnętrzne - środowisko

5.2.1. Uwarunkowania fizjograficzne

5.2.1.1. Położenie fizycznogeograficzne i hipsometria obszaru gminy

Gmina Słupsk położona jest na obszarze wyróżnionych przez J. Kondrackiego (1964, 1994, 1998) dwóch mezoregionów - Równina Sławieńska (313.43) i Wysoczyzna Damnicka (313.44), które stanowią część makroregionu Pobrzeże Koszalińskie (313.4), a ten z kolei stanowi fragment podprowincji Pobrzeża Południowobałtyckie (313.), które są częścią prowincji Niż Środkowoeuropejski (31.). Cechą charakterystyczną obu mezoregionów jest ich położenie w strefie urozmaiconego, podlegającego stałej ewolucji, krajobrazu młodoglacjalnego.

Część gminy przylegająca od zachodu do miasta Słupska, usytuowana jest na obszarze mezoregionu Równina Sławieńska, a część wschodnia i południowo-wschodnia na obszarze mezoregionu Wysoczyzna Damnicka. Obydwa mezoregiony rozdziela dolina rzeki Słupi, stanowiąc jednocześnie usytuowaną południkowo oś gminy.

Powierzchnia Równiny Sławieńskiej jest mało urozmaicona i wznosi się do rzędnych 40-60 m n.p.m. W zachodniej części gminy, na północ od doliny Moszczeniczki i Bagiennicy, okolice Włynkowa leżą na wysokości 42 m n.p.m., na południu w okolicach Bierkowa, na granicy Słupska, teren wznosi się do rzędnej 62 m n.p.m. Najniżej położone punkty dna doliny Moszczeniczki leżą na wysokości 24,0-25,0 m n.p.m.

Wysoczyzna Damnicka wznosi się 20-30 m wyżej niż Równina Sławieńska, to jest do rzędnych 60-80 m, a miejscami nawet do 100 m n.p.m. W północnej części gminy Słupsk wzgórza morenowe osiągają wysokość 53,6 m n.p.m. i zaznaczają się wyraźnie w terenie wznosząc się na około 40 m ponad dno doliny Głaźni. Na południu i wschodzie obszar gminy wznosi się do wysokości 85 m n.p.m. w okolicach Głębina i 95 m n.p.m. na południowy-wschód od Warblewa. Ten wysoko wzniesiony obszar rozcinają: głęboko wcięta dolina Głaźni oraz dolina Warblewskiej Strugi.

Rozdzielające obie jednostki fizjograficzne niewielkie dwa fragmenty doliny Słupi leżą na obszarze gminy na wysokości ok. 10-12 m n.p.m. i 18-20 m n.p.m., a

deniwelacje terenu w stosunku do dna doliny osiągają wartości 30-40 m w części północnej i około 50 m w części południowej.

5.2.1.2. Budowa geologiczna

Na większości obszaru gminy, powierzchnia utworów starszych od czwartorzędu (podczwartorzędowa) jest bardzo urozmaicona i w zasadniczy sposób odbiega od ukształtowania powierzchni współczesnej. Powierzchnię tę rozcinają obniżenia, o nie wyrównanym dnie i nieregularnym kształcie, z których największe, o przebiegu N – E, to głęboka rynna słupska, której przebieg na obszarze gminy prawie dokładnie pokrywa się z dzisiejszym przebiegiem doliny Słupi. Wspomniane obniżenia są dziełem niszczącej (egzaracyjnej) działalności kolejnych lądolodów, które w plejstocenie nasunęły się na obszar Pomorza. Szczególnie aktywne pod tym względem były zlodowacenia środkowopolskie (Odry i Warty). Strop utworów podścielających utwory czwartorzędowe tworzą w przewadze utwory trzeciorzędowe: głównie piaski oligoceńskie i miocene. Osady miocenu występują w postaci formacji brunatno-węglowej (obszar zlewni Gnilnej).

Osady czwartorzędowe są reprezentowane przez skały plejstocenne - gliny, piaski i żwiry, mułki i ły. W dnach rynien i wytopisk występują późnovistuliańskie torfy, gytie i kreda jeziorna oraz piaski eoliczne. Osady glacialne należą do różnych pięter plejstocenu, najstarsze najprawdopodobniej do jednego ze zlodowaceń południowopolskich, jednak podstawowa masa osadów czwartorzędowych jest efektem działalności zlodowaceń Odry i Warty, a przede wszystkim zlodowacenia północnopolskiego (bałtyckiego), którego pobyt na tym obszarze zakończył się zaledwie kilkanaście tysięcy lat temu. W osadach czwartorzędowych najczęściej spotyka się 2-5 poziomów glin polodowcowych, bazalnych i ablacyjnych, porozielenych zwykle miększymi warstwami żwirów i piasków glacyfluwialnych. Warto dodać, że w osadach czwartorzędowych, zwłaszcza w glinach tkwią liczne bloki (porwaki) osadów trzeciorzędowych.

Mięszość osadów czwartorzędowych na obszarze gminy zmienia się znacznie od około 200 m na południowo-wschodniej granicy gminy – okolice Brzezińca, do ok. 40 m w części północno-zachodniej.

Utwory holocenne występują głównie we współczesnych dnach dolin rzecznych i są to najczęściej mady i namuły rzeczne, torfy, kreda jeziorna, gytie oraz utwory stokowe.

5.2.1.3. Rzeźba terenu i utwory powierzchniowe. Współczesne procesy rzeźbotwórcze.

Schemat rozkładu przestrzennego podstawowych form terenu i budujących je osadów przedstawia rysunek.

Rozkład przestrzenny podstawowych form terenu występujących na obszarze gminy jest efektem funkcjonowania strefy marginalnej fazy pomorskiej stadiału głównego zlodowacenia północnopolskiego (bałtyckiego), podczas jego recesji, a częściowo także fazy gardnieńskiej, około 15-14 tys. lat temu. Fazę pomorską i fazę gardnieńską uznano za transgresywne, czego konsekwencją było uznanie wału moren spiętrzonych i pojedynczych masywów morenowych na terenie gminy, za efekt aktywnego kształtowania strefy marginalnej lądolodu bałtyckiego. Obszar ten kształtował się jednak przy przewadze deglacji arealnej (powierzchniowej), której towarzyszył przepływ wód sandrowych i pradolinnych, formowanie rynien i zagrzebywanie martwych lodów. W wyniku tych procesów powstała mozaika powierzchni morenowych i glacyfluwialnych, porozcinanych siecią rynien i dolin erozyjnych. Powierzchnie wysoczyznowe urozmaicone są licznymi zagłębieniami będącymi efektem nierównomiernej akumulacji lodowcowej, erozyjnego działania wód roztopowych i wytapiania się brył zagrzebanego w osadach lodu.

Późny glacjał to okres intensywnego formowania się sieci dolinnej. Na obszarze dzisiejszej Gminy Słupsk powstawała ona na zrębach odwodnienia sub- i ekstraglacialnego, a następnie poprzez stopniowe włączanie różnogenetycznych obniżeń w sieć odwodnienia, przede wszystkim w systemie zlewni Słupi i Wieprzy. Towarzystwo temu wypełnianie obniżeń osadami mineralnymi i organogenicznymi oraz rozcinanie progów dzielących te obniżenia. Na kształtowanie się doliny Słupi poniżej Bydlina miała również wpływ bliskość i zmiany poziomu zbiornika morskiego Bałtyku.

Największą powierzchnię na terenie gminy Słupsk zajmują formy pochodzenia lodowcowego: **wysoczyzna morenowa płaska** i **wysoczyzna morenowa falista**. Wysoczyzna morenowa płaska (wysokości względne do 2 m, nachylenie stoków do 2°) występuje zarówno w południowo-zachodniej części gminy, na południe od krawędzi doliny Moszczeniczki oraz Bagiennicy, a także na północ od linii łączącej miejscowości Krzemienica – Bruskowo - Strzelino – Włynkówko, granicząc od wschodu z doliną Słupi. We wschodniej części gminy wysoczyzna morenowa płaska od północy graniczy z doliną Gnilnej, na południu sięgając doliny górnej Glaźni. Wysoczyzna morenowa falista (wysokości względne 2-5 m, nachylenie stoków do 5°) występuje między Wieszynem – Stanięcinem – Warblewkiem i Warblewem. Powierzchnie wysoczyznowe obu rodzajów zbudowane są z ablacyjnych glin piaszczystych barwy brązowej, pod którymi leżą różnoziarniste osady glacyfluwialne, a także piaski glacialne, glina bazalna

i kry utworów trzeciorzędowych. Osady te wykazują liczne przejawy zaburzeń w ułożeniu warstw.

Inne formy pochodzenia lodowcowego - wzgórza i wały **moren czołowych spiętrzonych** zbudowane z czwartorzędowych piasków, żwirów i głazów w otoczeniu glin ablacyjnych występują na obszarze gminy tylko w dwóch niewielkich fragmentach. Pierwszy tworzą charakterystyczne pagórki wznoszące się na około 30 m nad poziom piaszczystych sandrów, na północ od doliny rzeki Gnilnej. Drugi fragment to położony na północno – zachodniej granicy gminy, w okolicach Krzemienicy ostatni, najbardziej na wschód wysunięty fragment pasa czołowomorenowego ciągnącego się od Darłowa do Możdżanowa. Fragment ten nie wyróżnia się znacznymi deniwelacjami, lecz charakterystyczną urozmaiconą rzeźbą terenu. W okolicach Możdżanowa w budowie wałów morenowych obserwuje się występowanie porwaków trzeciorzędowych z warstwą eoceńskich osadów bursztynonośnych.

Dość liczne na terenie gminy Słupsk są formy powstałe wskutek działalności wód roztopowych - doliny odpływu wód roztopowych (doliny marginalne), rynny subglacjalne, kemy, równiny sandrowe, równiny zastoiskowe, zagłębienia po martwym lodzie.

Kemy występują na obszarze moreny dennej płaskiej i falistej w okolicach Kolonii Głobino. Są to owalne lub wałowe formy o wysokości 5-10 m zbudowane z piasków i mułków limnoglacialnych.

Równiny sandrowe powstawały jako efekt akumulacji osadów wodnolodowcowych (piasków i żwirów) na przedpolu moren czołowych lub tworzą terasy sandrowe w dolinach marginalnych. W gminie Słupsk osady sandrowe występują w postaci większych płatów na obrzeżach doliny Gnilnej, na północ od ~~Karęcina~~ Karzcina i na północ od Lubuczewa oraz na granicy gminy, na północno-zachód od Bydlina a także na obszarze między rynną Warblewa a granicą gminy na południowym-wschodzie.

Formami najwyraźniej zaznaczającymi się w krajobrazie są **rynny subglacjalne**, wcinające się głęboko w powierzchnie wysoczyzn morenowych, często z ostrymi krawędziami o znacznych deniwelacjach.

Rynnami subglacjalnymi, na różnych etapach deglacjacji obszaru odpływały wody roztopowe. Największą formą, o południkowym przebiegu jest subglacjalna **rynna Słupi**. Jest to głęboko wcięta dolina rynnowa założona na obniżeniu podczwartorzędowym, rozciągająca się od Zajączkowa na południu do Włynkowa na północy. Na obszarze gminy obejmuje ona jedynie jej południowo–zachodnią granicę, zaznaczając się wyraźnie w rzeźbie terenu, wysokimi około 50 m, silnie porozcinanymi krawędziami. Do tej formy dowiązuje na południu **rynna Głaźnej**, również o

charakterze subglacialnym, ciągnąca się od Krępy na północny-wschód przez Wieszyno, Redzikowo w okolice miejscowości Wielogłowy. Rynna ta, wykorzystująca również wcześniej istniejące obniżenie podczwartorzędowe. W dolnej partii charakteryzuje się wysokimi krawędziami zboczy północnych i łagodniejszymi długimi zboczami południowo-wschodnimi rozciętymi licznymi dolinkami erozyjno - denudacyjnymi. Wysokość względna jej krawędzi wynosi od 3-5 m w górnej partii doliny do około 50 m w dolnej. Na wschód od rynny Głaźni usytuowana jest południkowo przebiegająca, **rynna Warblewa**, której 30 m krawędzie wyraźnie wcinają się w płaszczyzny wysoczyzny morenowej. Na północ od Słupska obszary polodowcowe rozcina **rynna siemianicka** biegnąca południkowo od Słupska przez Siemianice, Swochowo i dolinę Strugi Lubuczewskiej.

Założenia rynnowe ma również w swoim dolnym odcinku, dolina Moszczeniczki. Jest to forma o przebiegu niemal równoleżnikowym, ciągnąca się od Włynkówka na zachód i kończąca się w dolinie Wieprzy koło Tynia. Na obszarze gminy Słupsk jest to już forma rozbudowana, szeroka, o płaskim dnie i ma charakter typowej **doliny marginalnej**, czyli doliny odprowadzającej wody roztopowe z wytapiających się brył martwego lodu.

Na całym obszarze wysoczyzny morenowej występują liczne owalne **zagłębienia wytopiskowe** powstałe po wytopieniu się brył martwego lodu. Na obszarze wysoczyzny morenowej płaskiej są to płaskie, nieckowate obniżenia wypełnione namułami lub torfami.

Równiny zastoiskowe zajmują niewielkie tereny na północnym obrzeżu doliny Moszczeniczki oraz na północnej granicy Słupska w dolinie Słupi. Budują je ily warwowe oraz inne, drobnoziarniste osady limnoglacialne.

Relatywnie niewielkie powierzchnie zajmują **formy fluwialne**. Osią gminy jest dolina rzeki Słupi, która do Włynkowa została wymodelowana z wykorzystaniem obniżeń o starszych założeniach – dolin rynnowych i dolin wód roztopowych, a od Włynkowa do ujścia ma charakter doliny powstałej w wyniku procesów erozyjno – denudacyjnych.

Poziomu nadzalewowe w tych dolinach powstały w schyłkowej części vistulianu i miejscami, na przykład w dolinie Słupi są urozmaicone niewielkimi wydmami. Dna dolin (równie zalewowe) rzek ukształtowane zostały w holocenie i charakteryzują się obecnością licznych śladów działalności koryt meandrowych, przede wszystkim paleomeandrów. Najmłodsze starorzecza są efektem regulacji koryt przeprowadzonej w początkach XX wieku.

Krawędzie wałów i moren oraz strome krawędzie dolin Moszczeniczki i Głaźnej są porozcinane przez **dolinki denudacyjne, parowy i młode rozcięcia erozyjne**. Są

to formy o długości od kilkudziesięciu metrów do kilku kilometrów i charakteryzują się stromymi zboczami i znacznymi spadkami. Większość z nich powstała u schyłku vistulianu, w okresie obecności w podłożu wieloletniej zmarzliny, a w holocenie została częściowo przemodelowana przez procesy erozji związanej z okresowym przepływem wód roztopowych lub opadowych.

Niektóre krawędzie dolin i wysoczyzn w wyniku denudacji utraciły swój pierwotny kształt, a ostre krawędzie złagodniały i przekształciły się w **długie stoki**. Takie obszary obserwuje się południowo-wschodnim zboczem doliny Moszczeniczki, na niektórych fragmentach północnego zbocza doliny Moszczeniczki i w dolinie Słupi, w okolicach Włynkowa.

Liczne obniżenia na terenie Gminy Słupsk wypełniają nagromadzenia torfu, które tworzą niekiedy rozległe równiny akumulacyjne. Występują one pomiędzy w środkowej części doliny Głażnej oraz w obniżeniach pokorytowych na powierzchni stożka Głażnej, na południe od jej ujścia do Słupi. **Równiny torfowe** utworzyły się też w dolinie Moszczeniczki oraz w zagłębieniach po martwym lodzie.

Formy antropogeniczne reprezentują nasypy i wykopy drogowe i kolejowe, wyrobiska po eksploatacji surowców ceramicznych, piasku i żwiru, także znacznie starsze: kurhany, czy grodziska.

Głównymi czynnikami naturalnymi, w największym stopniu kształtującymi obecnie rzeźbę w naszej strefie klimatycznej na obszarze gminy są: woda i wiatr.

Woda w postaci gwałtownych spływów wód powierzchniowych, w wyniku opadów lub roztopów, najszybciej i najwyraźniej kształtuje tereny o większym stopniu nachylenia ($>12\%$), zwłaszcza te, na których brak pokrywy roślinnej. Na skutek spływu wód na stromych krawędziach rynien, na zboczach dolin rzecznych czy na krawędziach wysoczyzn morenowych mogą rozrastać się już istniejące dolinki denudacyjne lub denudacyjno-erozyjne, lub mogą powstawać nowe, kształtowane na obszarach pozbawionych roślinności przez wody okresowe (po ulewnych opadach). Na mocno nachylonych zboczach wymienionych uprzednio form, mogą powstawać również osuwiska, a szata roślinna w tym wypadku nie gra roli elementu zabezpieczającego.

Woda płynąca, czyli rzeki nie stanowią na obszarze gminy czynnika gwałtownie przekształcającego obszar swoich dolin. Wynika to z faktu nie występowania na tym obszarze gwałtownych wezbrań roztopowych i deszczowych. Jedynym elementem kształtowanym przy nielicznych niewielkich wezbraniach jest obszar terasy zalewowej.

Wpływ wiatru na obszarze gminy ogranicza się do przewiewania wierzchniej warstwy gleby na dużych obszarach pól w suchych okresach jesienno-zimowych bez pokrywy śniegowej.

5.2.1.4. Warunki glebowe i siedliskowe

Wśród użytków rolnych na terenie gminy Słupsk dominują zwarte, rozległe powierzchnie gleb żyznych, wytworzonych głównie z glin zwałowych lekkich, rzadziej średnich i ciężkich, czasami odgórnie płytko spiaszczonych, z dobrze rozwiniętym profilem próchniczym, o zrównoważonych stosunkach wilgotnościowych. Są to najczęściej gleby brunatne właściwe, wylugowane oraz lokalnie pseudobielicowe, bogate w składniki pokarmowe, zaliczające się do kompleksu rolniczego 2 – pszenno dobry oraz 4 – pszenno żytni (klasa IIIa, IIIb, również IVa). Gleby te uzupełniają najczęściej kompleksy gleb dość żyznych i średniożyźnych, mniej korzystne pod względem warunków wilgotnościowych (kompleks glebowy 3 – pszenno wadliwy, 5 – żytni dobry, 8 – zbożowo-pastewny mocny).

Stosunkowo niewielki jest udział gleb piaszczystych o bardzo słabo wykształconym poziomie próchniczym ubogich w składniki pokarmowe i o bardzo wadliwych stosunkach wilgotnościowych (kompleks rolniczy 6 – żytni słaby i 7 – żytni bardzo słaby, 9 – zbożowo-pastewny słaby). Gleby te, najmniej korzystne dla rolnictwa, występują w rozproszeniu, najczęściej w południowo-wschodnim fragmencie oraz w północnej części gminy.

W obrębie dolin rzecznych, w tym Moszczeniczki, Gnilej, Głaźnej, Słupi i innych cieków oraz lokalnie, w obniżeniach i zagłębieniach terenu, występują gleby pochodzenia hydromorficznego. Są to gleby torfowe, murszowo – torfowe, stanowiące użytki zielone. Wśród użytków zielonych przeważają łąki i pastwiska średnio urodzajne, o sztucznie uregulowanych stosunkach wodnych. Część z nich jest okresowo bardzo silnie uwodniona lub przesuszona.

Gleby na obszarze gminy są na ogół kwaśne i wymagają wapnowania.

W obrębie obszarów leśnych największą powierzchnię zajmują lasy na żyznych siedliskach, wykształconych z utworów gliniasto - piaszczystych. Są to głównie siedliska lasu mieszanego świeżego oraz siedliska lasu świeżego. Znaczący jest udział siedlisk średniożyźnych, w postaci boru mieszanego świeżego.

Stosunkowo dużą powierzchnię zajmują siedliska charakteryzujące się wysokim poziomem wód gruntowych: boru mieszanego wilgotnego, łęgów i olesów w dolinach rzek oraz w lokalnych obniżeniach.

Szczegółową charakterystykę, rozmieszczenie siedlisk leśnych przedstawiono w rozdziale poświęconym lasom.

5.2.1.5. Wody powierzchniowe

Zasadnicze elementy sieci hydrograficznej obszaru gminy Słupsk ukształtowały się w schyłkowej fazie vistulianu, poczynając od fazy pomorskiej, to jest w przedziale

mniej więcej 16 300 - 10 250 lat temu. Wody roztopowe lądolodu vistuliańskiego ukształtowały sieć dolinną, zaś stopniowe zanikanie wieloletniej zmarzliny odpreparowało liczne obniżenia, co dało pierwszy impuls do jej modyfikacji.

Wody powierzchniowe na obszarze gminy Słupsk leżą w granicach czterech zlewni:

- zlewni rzeki Słupi /311/,
- zlewni rzeki Wieprzy /309/,
- zlewni rzeki Łupawy /312/,
- zlewni Przymorza od Wieprzy do Słupi /310/ (zlewnia Jeziora Modła).

Główną rzeką przepływającą przez teren gminy jest Słupia, a jej zlewnia obejmuje środkową, największą część gminy. Jej prawobrzeżne, dopływy to na południu Głaźna (dł. 15 km), odwadniająca południowo-wschodni obszar wysoczyzny morenowej a na północy Gnilna (12 km) z Lubuczewską Strugą odprowadzająca wody z szerokiej płaskiej, równoleżnikowej doliny. Z obszaru rynny Siemianickiej odprowadza wody Siemianicka Struga (2,6 km) uchodząc do Słupi już na obszarze miasta Słupsk. Do zlewni Słupi należy również południowo-wschodni fragment obszaru gminy odwadniany przez Warblewską Strugę (6,5 km), dopływ Skotawy stanowiącej największy prawobrzeżny dopływ Słupi. Lewobrzeżne dopływy Słupi odwadniają mniejsze fragmenty gminy. Są to, Bagienica (5 km, której źródła leżą w tej samej marginalnej dolinie i w niewielkiej odległości od źródeł Moszczeniczki, w okolicach Bruskowa Wielkiego i kilka niewielkich cieków odwadniających wysoczyznę morenową i uchodzących do Słupi dalej na północ między Włynkowem a Niestkowem.

Do Wieprzy odprowadza swe wody (w okolicach Pieszcza i Tynia), jej prawobrzeżny dopływ: Moszczeniczka z Zieloną Strugą, odprowadzająca, szeroką doliną marginalną wody z wysoczyzn morenowych, zajmujących duży obszar zachodniej części gminy.

Podmokłe, z licznymi obszarami akumulacji zastoiskowej i organogenicznej, lasy usytuowane wzdłuż północnej granicy gminy odwadniają liczne małe cieki uchodzące do Karwi i Wędy - rzek należących do zlewni jeziora Modła.

Do zlewni rzeki Łupawy odprowadzają wody cieki odwadniające północno-wschodni fragment gminy. Wody spływające spod wału moren spiętrzonych fazy gardzieńskiej, odprowadza do jeziora Gardno rzeka Grabownica. Dolinę leżącą na przedłużeniu doliny Gnilnej i przyległe obszary odwadnia rzeka Brodniczka, lewobrzeżny dopływ rzeki Łupawy. Między źródłami Brodniczki i Gnilnej występuje strefa bifurkacyjna, co oznacza, że cieki tej strefy zasilają raz jedną raz drugą rzekę. (To samo zjawisko występuje na obszarze źródeł Moszczeniczki i Bagienicy).

Sieć wód płynących na terenie gminy uzupełniają liczne rowy melioracyjne, głównie na obszarze den większych dolin – Moszczeniczki, Gnilnej i Strugi Lubuczewskiej oraz środkowej Głaźnej.

Na obszarze gminy Słupsk nie występują jeziora powyżej 10 ha, natomiast liczne są okrągłe bądź owalne jeziorka (oczka polodowcowe) o powierzchni poniżej 1 ha, zajmujące dna niewielkich zagłębień bezodpływowych. Na obszarze gminy występują również zbiorniki sztuczne lub częściowo przekształcone antropogenicznie, jak stawy rybne (w tym w rejonie Siemianic, Głobina, Lubuczewa, Wiklina).

5.2.1.6. Wody podziemne

Według podziału hydrogeologicznego, obszar gminy Słupsk położony jest w obrębie Regionu Słupsko - Chojnickiego i stanowi część Podregionu Słupskiego. W obrębie tego Podregionu wyróżnia się czwartorzędowe, trzeciorzędowe i kredowe piętro wodonośne, przy czym główny poziom wodonośny związany jest z utworami czwartorzędowymi.

W obrębie utworów czwartorzędowych występują cztery poziomy wodonośne – gruntowy, międzyglinowy górny, międzyglinowy środkowy i podglinowy (międzyglinowy dolny).

Najpłytszy, gruntowy poziom wód podziemnych występuje na zróżnicowanych głębokościach. W obrębie dominujących powierzchni wysoczyzny morenowej - przeważnie na głębokościach poniżej 4 m ppt, często kilkanaście m ppt, w piaszczysto-żwirowych przewarstwieniach lub w postaci sączeń śródglinowych (wody o zwierciadle napiętym, nie tworzące poziomu ciągłego).

Wśród równin sandrowych w północno-wschodnim fragmencie gminy, na wyższych terasach oraz skłonach dolin odwadnianych przez liczne ciek, wody gruntowe występują na ogół poniżej 2,5 m ppt, w obrębie utworów piaszczystych zalegających bezpośrednio pod powierzchnią terenu, podślanych glinami lub utworami ilastymi (zwierciadło wód swobodne, a ich poziom przeważnie ciągły).

W zasięgu występowania utworów holocenów (bagiennie-aluwialnych i bagiennych) - w obniżeniach dolinnych, zagłębieniach wytopiskowych, wody gruntowe zalegają na głębokości powyżej 4 m ppt, przy czym w strefie największych obniżzeń na głębokości 0 - 2 m ppt (zwierciadło wód swobodne, lokalnie napięte, duże okresowe wahania).

Poziom gruntowy wykazuje wysoką odnawialność i generalnie dużą zmienność wahań zwierciadła wody.

Poziom międzyglinowy górny, stanowiący źródło zaopatrzenia w wodę wielu ujęć wiejskich, występuje głównie w obszarze wysoczyznowym i związany jest z piaszczysto-żwirowymi osadami zalegającymi pomiędzy poziomami glin zlodowacenia

północnopolskiego i środkowopolskiego. Głębokość zalegania wód jest zróżnicowana, miąższość dochodzi miejscami do 50 m. Tworzy I warstwę wodonośną, wraz z poziomem gruntowym. Zasilanie: poprzez bezpośrednią infiltrację opadów lub przesączanie z poziomów nadległych.

Poziom międzyglinowy środkowy związany jest z piaszczysto-żwirowymi osadami pomiędzy glinami zlodowacenia środkowopolskiego i południowopolskiego. Zwierciadło zalega na zróżnicowanej głębokości 20 – 50 m ppt, miąższość wynosi 20 - 50 m. Zasilanie: poprzez bezpośrednią infiltrację opadów w miejscach rozcięć erozyjnych lub wskutek przesączania w nadległych poziomów. Tworzy II warstwę wodonośną.

Poziom podglinowy występujący tylko lokalnie, w zagłębieniach podłoża czwartorzędowego tworzy III warstwę wodonośną (wspólnie z utworami miocenu).

W obrębie utworów czwartorzędowych występują dwie struktury kopalne: „Słupia” – o przebiegu pokrywającym się z przebiegiem doliny Słupi, i „Głobino” o przebiegu równoległym do doliny Słupi, na wschód od Głobina (w obrębie tych kopalnych struktur wspólny, czwartorzędowo-trzeciorzędowy poziom użytkowy).

Trzeciorzędowe piętro wodonośne związane jest z utworami piaszczystymi miocenu (poziom mioceniński górny – zaliczający się do II warstwy wodonośnej i dolny zaliczający się do III warstwy wodonośnej) oraz oligocenu (poziom oligoceniński zaliczający się do III warstwy wodonośnej). Na terenie gminy nie stwierdzono kredowego piętra wodonośnego.

W granicach gminy stwierdza się występowanie zbiornikowych nagromadzeń wód podziemnych. Znajduje się tutaj część udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 117 („Bytów”), część Zbiornika Wód Podziemnych „Dolina kopalna Machowino” (dawny GZWP nr 106) oraz niewielki fragment Zbiornika Wód Podziemnych Słupsk (dawny GZWP nr 105”).

5.2.1.7. Klimat

Według klasyfikacji Prawdzica, obszar Gminy Słupsk leży w północnej części krainy klimatycznej II – „Północny Pas Pojezierza Pomorskiego” i graniczy od północy z krainą klimatyczną I – „Nadmorską”. Brak barier orograficznych decyduje o dużym wpływie morza na kształtowanie się klimatu tego obszaru, czego efektem są ciepłe zimy i niezbyt gorące lata. Cechą charakterystyczną tego klimatu jest również stosunkowo duża ilość opadów, duża wilgotność powietrza oraz łagodne wahania temperatury.

Średnia roczna temperatura wynosi 7,6 °C, a średnia roczna amplituda temperatur 19,2 °C. Najcieplejszym miesiącem w roku jest lipiec 17,0° C,

najchłodniejszym natomiast styczeń $-1,3^{\circ}\text{C}$. TemperatURY $<0^{\circ}\text{C}$ występują na tym obszarze w okresie od listopada do marca. Okres bez przymrozków trwa około 174 dni, a okres wegetacyjny ($> 5^{\circ}\text{C}$) około 190 dni. Klimatologiczne pory roku trwają średnio: zima 61 dni, wiosna 107 dni, lato 78 dni, jesień 119 dni.

Opady atmosferyczne na obszarze gminy są stosunkowo wysokie i wynoszą rocznie 771 mm. Największe miesięczne sumy opadów notuje się w lipcu (92 mm), najniższe przypadają w lutym (42 mm) i w marcu (43 mm).

Pokrywa śnieżna występuje średnio w roku w ciągu 50 dni, a najwięcej dni z pokrywą śnieżną notuje się w styczniu.

Największe zachmurzenie obserwuje się w okresie jesienno-zimowym (grudzień), najniższe w okresie wiosenno-letnim, w którym miesiąc maj należy do najbardziej pogodnych. Również maj jest najbardziej słonecznym miesiącem w roku.

Na obszarze gminy przeważającymi wiatrami w skali roku są wiatry z kierunku zachodniego, północno-zachodniego i południowo-zachodniego. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 3,6 m/s. Wiatry o najniższych prędkościach występują latem (czerwiec), natomiast silne o prędkości $>10\text{ m/s}$ i bardzo silne, o prędkości $> 15\text{ m/s}$, występują często w okresie zimowym – głównie na przełomie listopada i grudnia. Są to najwyższe prędkości wiatru (nie licząc obszarów górskich) w Polsce. Średnia ilość dni z wiatrem silnym i bardzo silnym może dochodzić na obszarach nadmorskich i blisko położonych do 70 dni.

Zróznicowanie rzeźby gminy kształtuje także niekorzystne cechy topoklimatyczne. Odnosi się to do terenu całej gminy, gdzie wszystkie obniżenia o kształcie kolistym, czy wydłużonym narażone są, zwłaszcza późnym latem, jesienią i zimą na nocne spływy schłodzonych mas powietrza, co sprzyja tworzeniu zastoisk zimnego powietrza i mgieł. Dotyczy to w szczególności sposobu doliny Słupi. Zjawisko to może być lokalnie łagodzone przez obecność lasów.

5.2.1.8. Ocena warunków fizjograficznych dla budownictwa

Na obszarze gminy korzystne dla zabudowy są płaskie i lekko faliste wysoczyzny moreny dennej, zbudowane z glin, przeważnie piaszczystych, z licznymi wkładkami piasków i piasków gliniastych, z dużą ilością otoczków i większego materiału gruboziarnistego. Są to utwory twardeplastyczne i zwarte nieprzepuszczalne. Miejscami przechodzą w piaski glacialne i fluwioglacialne. Grunty te zaliczają się do gruntów o dużej nośności. Obszar wysoczyzny morenowej charakteryzuje się równocześnie korzystnymi warunkami bioklimatycznymi (dobre nasłonecznienie, brak zastoisk chłodnego powietrza, stosunkowo mała częstość mgieł).

Dobre podłoże budowlane stanowią grunty zbudowane z osadów akumulacji wodnolodowcowej, wykształcone w postaci piasków, piasków gliniastych, lokalnie żwirów i pospólek o znacznej miąższości, występujące w obrębie równiny sandrowej na przedpolu moreny czołowej, również w obrębie terasów sandrowych w dolinach marginalnych. Piaski budujące podłoże są suche, wilgotne lub nawodnione, niewarstwowane lub o uwarstwieniu poziomym i o różnej granulacji (bardziej gruboziarniste na przedpolu moren). Równiny sandrowe, zwłaszcza na przedpolu moren czołowych, posiadają korzystne warunki bioklimatyczne.

Wskutek dużego nawodnienia, nie nadają się bezpośrednio pod budownictwo grunty zbudowane z mułów i mułków zastoiskowych, a w głębszych partiach – z ilów w obrębie zastoisk. Zastoiska występują na obrzeżach doliny Moszczeniczki oraz w dolinie Słupi - w pobliżu północnej granicy gminy z miastem Słupsk.

Niekorzystne warunki dla zabudowy stwierdza się w obrębie den dolin rzecznych oraz w licznych w zagłębieniach (wytopiskach po martwym lodzie), gdzie płytko zalegają wody gruntowe i występują grunty słabonośne. Są to torfy, torfy z domieszką piasków lub z przewarstwieniami namułów występujące najczęściej w stanie stałego nawodnienia, zawierające duże ilości części organicznych i charakteryzujące się dużą ściśliwością. Również namuły, często przewarstwione torfami lub piaskami aluwialnymi, podesłane piaskami aluwialnymi lub fluwioglacjalnymi, zawierające duże ilości części organicznych, występujące w stanie miękkoplastycznym lub plastycznym.

W dolinach rzecznych spotykane są, pochodzące z utworów akumulacji rzecznej, piaski rzeczne. Są to piaski z domieszką próchnicy, wilgotne lub nawodnione, często przewarstwione utworami bagiennymi. Przeważnie są drobne i średnioziarniste, luźne i średniozagęszczone.

Dna dolin rzecznych, zagłębienia, charakteryzują się niekorzystnymi warunkami bioklimatycznymi, ze względu na stagnację wilgotnych i chłodnych mas powietrza, duże dobowe wahania temperatur, dużą wilgotność, częste mgły, przymrozki, inwersje termiczne.

Utrudnione warunki dla zabudowy występują na silnie nachylonych powierzchniach - w obrębie krawędzi wałów i moren czołowych, stromych krawędzi na styku wysoczyzny i dolin rzecznych, a także w obrębie mniejszych dolinek denudacyjnych, parowów i młodych rozcięć erozyjnych. Tereny silnie nachylone o ekspozycji północnej, cechują się niekorzystnymi warunkami bioklimatycznymi (spływ chłodnych mas powietrza, duża wilgotność i zamglenia, a ponadto mała ilość bezpośredniego promieniowania słonecznego i długie zaleganie pokrywy śniegowej).

5.2.1.9. Charakterystyka przyrodniczo-krajobrazowa

Specyfiką gminy jest położenie w strefie urozmaiconego krajobrazu młodoglacjalnego, wyróżniającego się dużą georóżnorodnością i bioróżnorodnością. Dominują tutaj krajobrazy falistych powierzchni wysoczyzn morenowych, nad którymi wznoszą się wzgórza moren czołowych i pagóry kemów. (Georóżnorodność obszaru opisuje rozdział 5.2.1.3.) Te otwarte krajobrazy o szerokich perspektywach rozcinają krajobrazy dolin rzecznych. Najbardziej zróżnicowane krajobrazowo są dwa rodzaje dolin rzecznych: jedne wąskie i głębokie, o stromych zboczach, i o dużym spadku – wykorzystujące rynnę subglacjalne, inne szerokie o łagodnie nachylonym płaskim dnie, wykorzystujące dawne doliny odpływu wód marginalnych.

Na obszarze gminy dominuje krajobraz otwartych pól, łąk, kompleksów leśnych (przeważnie niewielkich powierzchniowo), śródpolnych i przydrożnych zadrzewień. Z ekosystemami: leśnymi, torfowiskowymi, łąkowymi, rzecznyymi, również ekosystemami pól, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, między wiąże się występowanie wielu, w tym chronionych i rzadkich, gatunków roślin i zwierząt.

Gmina należy do mniej zalesionych obszarów rejonu Pomorza Środkowego – lasy zajmują ok. 29 % jej powierzchni. Główną rolę w leśnej szacie roślinnej odgrywają zbiorowiska lasów bukowych oraz mieszanych z udziałem buka, dębu i sosny. Znaczny jest też udział zbiorowisk łęgów olszowo-jesionowych i olsów, związanych z terasami zalewowymi rzek i strumieni. Najcenniejszy pod względem przyrodniczym jest kompleks leśny przy północno-zachodniej granicy gminy, ze względu na występowanie żyznych lasów liściastych, reprezentujących płaty zróżnicowanych troficznie i wilgotnościowo zbiorowisk leśnych: żyznej buczyny niżowej, pomorskiego grądu gwiazdnicowego oraz łęgu olszowego. Duży kompleks lasów liściastych, przeważnie płatów kwaśnej buczyny niżowej i kwaśnej dąbrowy, występuje w północno - wschodniej części gminy (i w jej sąsiedztwie), charakteryzującej się bardzo atrakcyjną rzeźbą terenu (spiętrzenie czołowomorenowe fazy gardzieńskiej). W dolinach rzecznych zachowały się fragmenty olsów i łęgów; na zalesionych stromych zboczach i krawędziach towarzyszących dolinom - płaty kwaśnej buczyny i dąbrów.

Największym bogactwem florystycznym charakteryzują się żyzne postaci lasów bukowych i fragmenty grądów i łęgów. W ich runie najliczniej występują geofity wiosenne, jak: zawilec leśny i żółty, ziarnopłon wiosenny, przylaszczka, łuskiwnik, marzanka wonna, gwiazdnica wielkokwiatowa, gajowiec leśny oraz wiele innych gatunków, w tym okazałych traw: prosownica rozpięchła, wiechlina gajowa i perlówka zwisła, oraz bylin: podagrycznik i jaskier owłosiony.

Z rozwiniętym systemem dolin, w tym Słupi, Głażnej, Bagiennicy, Moszczeniczki, Gnilnej, wiąże się występowanie często rozległych, powierzchni, zajętych przez zbiorowiska łąkowe. Są to łąki mokre, z przewagą eutroficznego

zbiorowiska łąki rdestowo-ostrożeńiowej, o bogatym składzie florystycznym, z występowaniem licznych populacji chronionych storczyków (w tym kukułka szerokolistna, kukułka plamista). W miejscach nie użytkowanych rolniczo, podmokłych, spotyka się skupiska ziołorośli w postaci wysokich bylin dwuliściennych, z udziałem wiązówki błotnej i bodziszka błotnego. W strefie brzegowej wód, a także w zagłębieniach niskotorfowiskowych o wysokim poziomie wód gruntowych, wykształcają się liczne zbiorowiska roślin błotnych, często w postaci różnego typu szuwarów (trzciny, mannowe). Miejsca o niższym poziomie wód gruntowych zajmują turzycowiska.

Na mapie w skali 1:25.000 wskazano tereny torfowisk niskich oraz przejściowych za opracowaniem J. Jasnowskiego, w obrębie, których spotkać można charakterystyczne, w/w zbiorowiska: turzycowe, szuwarowe, wilgotne łąki ostrożeńiowo-rdestowe, łągi i olesy.

W dolinie Bagienicy, w pobliżu Bruskowa Wielkiego, rozległy obszar zajmuje torfowisko wysokie typu bałtyckiego, kopułowe (mapa w skali 1:25.000). Jest ono szczególnie cenne ze względu na występowanie zbiorowisk mszarnych, wrzosowiskowych oraz boru bagiennego, z licznymi gatunkami chronionymi oraz umieszczonymi na Czerwonej Liście ginących i zagrożonych gatunków Pomorza Zachodniego oraz w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin (rosiczka, pływacz, modrzewnica zwyczajna, wrzosiec zwyczajny, bagno zwyczajne, żurawina błotna, borówka bagienna i inne). Obszar ten postulowano do objęcia ochroną w formie rezerwatu przyrody (Jasnowski, 1987), a obecnie zawiera się w granicach wyznaczonego (~~uchwałą Rady Gminy~~) i przyjętego na podstawie Rozporządzenia Wojewody Pomorskiego Nr 21/07 z dnia 12 czerwca 2007 roku, które zostało zmienione w części Uchwałą Nr XLI/367/2010 Rady Gminy Słupsk z dnia 7 września 2010r. ustanowionych Uchwałą Nr XXXIV/357/2013 Rady Gminy Słupsk z dnia 17 grudnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2014 r., poz. 61) Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Kraina w Kratę w Dolinie Rzeki Moszczeniczki” „~~Dolina Moszczeniczki~~”.

Dla płytkich, na ogół zeutrofizowanych wód, w tym starorzeczy Słupi, rowów melioracyjnych, stawów i naturalnych oczek wodnych, charakterystyczne jest występowanie hydrofitów o liściach pływających, zakorzenionych w dnie lub unoszących się w toni wodnej, jak: rzęsa wodna, rdest ziemno-wodny, żabiściek pływający, grążele żółte i grzybienie białe.

W agrokulturach - polach uprawnych, ogrodach, plantacjach, na działkach, występują zbiorowiska segetalne, w tym malownicze w okresie kwitnienia, zbiorowiska rumianku pospolitego, maku polnego i inne.

Zbiorowiska ruderalne, niekiedy zubożałe florystycznie, rozwijają się wzdłuż ogrodzeń, dróg i torowisk, na boiskach i placach, przy gospodarstwach, na

„śmietniskach”. Do najczęściej spotykanych należą zbiorowiska nitrofilnych bylin z udziałem wrotczy pospolitej i bylicy pospolitej oraz stulichy psiej, zbiorowisko pyleńca pospolitego. Dobrze rozwinięte są tzw. zbiorowiska dywanowe: babki zwyczajnej i życicy trwałej, rdestu ptasiego. Występują w miejscach wydeptywanych, na słabiej uczęszczanych drogach i ich poboczach, ścieżkach, placach, podwórzach, itp.

Miejscami, wśród miedz, stoków, skarp i od niedawna odłogowanych pól spotkać można zbiorowiska nawiązujące do typowego zespołu łąk świeżych, z udziałem różnych gatunków wysokich traw oraz bylin w postaci krwawnika pospolitego, barszczu zwyczajnego i innych gatunków.

Bioróżnorodność gminy zwiększają liczne zadrzewienia śródpolne i przydrożne, grupy, aleje i pojedyncze okazy drzew (w tym pomniki przyrody w Wieszynie, Warblewie, Swochowie, Kępnie, Redzikowie, Lubuczewie, Wrześciu).

Na terenie gminy występują liczne parki podworskie z cenną dendroflorą, reprezentowaną przez gatunki pochodzenia rodzimego, jak również gatunki egzotyczne.

Na obszarach zabudowanych roślinność naturalną uzupełniają różne gatunki roślin ozdobnych: jednoroczne, byliny, krzewy i drzewa powszechnie wprowadzane w przydomowych ogrodach i miejscach publicznych - przy drogach, ulicach.

Faunę terenu gminy reprezentują bytujące w lasach duże ssaki: jeleń, dzik, sarna oraz inne, jak: borsuk, jenot, lis, kuna leśna, zając.

Obszar gminy obfituje również w przedstawicieli awifauny. Jak wynika z danych archiwalnych, tereny łęgówisk i żerowisk zaobserwowano w dolinie Moszczeniczki (żerowisko kani rdzawej, kani czarnej, bociana czarnego, pszczołojada, stanowiska łęgowe remiza, derkacza), w dolinie Słupi na leśnym odcinku między Włynkowem a Bydlinem (łęgi zimorodka), na podmiejskim odcinku doliny Słupi (łęgi remiza, sieweczki rzecznej oraz zimowe skupienia kaczki krzyżówki), na obszarach niskotorfowiskowych łąk związanych z dolinami Głażnej, Gnilnej oraz mniejszych strumieni (żerowiska kani rdzawej i czarnej). Powyższe obszary, ważne dla ptaków, wskazano na mapie w skali 1:25.000. Dane odnośnie występowania ptaków wymagają jednak aktualizacji.

W lasach występują stanowiska łęgowe ptaków drapieżnych (orlik, puchacz), podlegające ścisłej ochronie strefowej.

Najbardziej aktualne informacje odnośnie fauny odnoszą się do obszaru Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” i jego najbliższego otoczenia, gdyż teren ten posiada szczegółową inwentaryzację przyrodniczą, sporządzoną na przełomie lat 1995-1999, w ramach planu ochrony Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”.

Na obszarze Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” i jego otuliny zinwentaryzowano 143 gatunki ptaków, w tym stwierdzono gatunki zagrożone wyginięciem w skali

globalnej lub europejskiej. Z planu ochrony wynika, że na obszarze gminy sprzyjające warunki gniazdowania mają: żuraw, dzierzba, gąsior, dzięcioł czarny, skowronek borowy, kania rdzawa, błotniak stawowy, derkacz. Z brzegami rzek i strumieni związane są: m.in. zimorodki, pliszki górskie, brodzie samotne. W niewielkich oczkach śródpolnych, w starorzeczach Słupi gniazdują: perkoz dwuczuby, łabędź niemy, krzyżówka, gągoł i inne. Na podmokłych łąkach spotykany jest bekas kszyski, a w podmokłych lasach słonka.

W operacie generalnym Parku, jako obszar ważny dla ptaków, wskazuje się m.in. odcinek doliny Słupi w granicach gminy, po północną granicę Parku.

Na terenie Parku stwierdzono 9 gatunków płazów, spośród 17-tu żyjących w Polsce. Są wśród nich: żaba wodna i bardziej rozpowszechniona jeziorkowa i moczarkowa, ropucha szara, traszka zwyczajna. Do rzadkich i nielicznych gatunków należą: traszka grzebieniasta, grzebiuszka ziemna i ropucha paskówka.

Gady na terenie Parku reprezentuje jaszczurka zwinka, żyworodna, padalec oraz żmija.

Bogata jest ichtiofauna Słupi i jej dopływów. Występują tutaj cenne gatunki ryb z rodziny łososiowatych – łosoś atlantycki (w wyniku reintrodukcji), troć wędrowna, pstrąg potokowy i tęczowy, także lipieniowatych - lipień, minogowatych - minog strumieniowy. Inne gatunki ryb występujące w wodach płynących na terenie Parku, to: węgorz, szczupak, płoć, strzebla potokowa, lin, kleń, kielb, jelec, ukleja, koza, ciernik, okoń, głowacz białopłetwy.

5.2.2. Stan zasobowy, stan użytkowania i jakość środowiska. Zmiany zachodzące w środowisku. Zagrożenia

5.2.2.1. Użytkowanie terenu

Gmina Słupsk zajmuje powierzchnię 26 058 ha i jest to czwarta gmina pod względem wielkości spośród 9-ciu gmin powiatu słupskiego. Ponad 60 % powierzchni gminy stanowią użytki rolne, z których aż ok.80 % to grunty orne. Lasy zajmują ok. 29 %. Niewielki jest udział wód (łącznie ze stawami i rowami – poniżej 1 %).

W ostatnich latach obserwuje się ubytek terenów użytkowanych rolniczo, w związku z postępującą urbanizacją na obszarze gminy, zwłaszcza w otoczeniu Słupska. (Według danych statystycznych, powierzchnia użytków rolnych, w tym gruntów ornych na obszarze gminy w roku 1990 wynosiła odpowiednio 16246 ha i 13242 ha, natomiast w roku 2001 – 16005 ha i 13109 ha [poz. 33, 34]). Korzystne położenie gminy – w pobliżu miasta Słupska oraz na ważnym szlaku komunikacyjnym i infrastrukturalnym, powoduje, że przybywa terenów wykorzystywanych pod zorganizowaną działalność gospodarczą (fragment Słupskiej Specjalnej Strefy

Ekonomicznej, tereny przemysłowe zaplanowane w rejonie Wieszyna) oraz pod budownictwo mieszkaniowe (zrealizowane w ostatnich latach nowe osiedla mieszkaniowe w Krępie, Siemianicach). Zmiana użytkowania dotyczy również terenów przeznaczonych pod obiekty infrastruktury o znaczeniu regionalnym (stacja przekształtnikowa prądu stałego w Wierzbicinie zrealizowana w związku z połączeniem kablowym Polska – Szwecja, rozbudowane regionalne składowisko odpadów Bierkowo).

5.2.2.2. Zasoby wodne

Gmina Słupsk posiada bogatą sieć powierzchniowych wód płynących, którą tworzą:

- rzeka Słupia z jej bezpośrednimi i pośrednimi dopływami, w tym rzeką Głaźną, Gnilną wraz Lubuczewską Strugą, Strugą Siemianicką, Strugą Warblewską, Bagienicą i szeregiem drobniejszych cieków,
- Moszczeniczka stanowiąca dopływ Wieprzy, wraz z zasilającymi ją ciekami,
- liczne małe ciekich uchodzące do Karwi i Wędy (zlewnia jeziora Modła,
- Brodniczka, i źródłowy odcinek Grabownicy, należące do zlewni Łupawy.

Na obszarze gminy rozbudowa jest sieć rowów melioracyjnych. Sztucznie uregulowane zostało wiele odcinków naturalnych cieków.

Największe zasoby wód płynących wiążą się z przepływem Słupi przez obszar gminy. Według danych archiwalnych, średni z wielolecia 1961 -1985 przepływ Słupi na terenie miasta Słupska kształtował się na poziomie ok. 16,3 m³/d, a odpowiadający mu odpływ jednostkowy wynosił 11,2 l/s/km³ (IMGW Oddział w Słupsku, Charakterystyka hydrologiczna woj. słupskiego, 1986).

Rzeka Słupia, zgodnie z Rozporządzeniem RM z dnia 17 grudnia 2002 r. (Dz. U. Nr 16 poz. 149 z 2003 r.), zalicza się do śródlądowych wody powierzchniowych lub ich części, stanowiących własność publiczną, istotnych dla kształtowania zasobów wodnych oraz ochrony przeciwpożarowej.

Równocześnie, według w/w Rozporządzenia, z terenu gminy Słupsk następujące ciekich zalicza się do śródlądowych wód powierzchniowych lub ich części, stanowiących własność publiczną, istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa: Basienica (Bagienica), Głęźna (Głaźna), Struga „A” Słupsk (dopływ Głaźnej), Struga Łabuńska, Gnilna, Strugę Łękwicka, Struga Lubuczewska, Struga Warblewska, Struga Krzemieniecka, Moszczeniczka, Brodniczka.

Gmina Słupsk charakteryzuje się bardzo niską jeziornością i retencyjnością jeziorną (brak większych jezior, tylko niewielkie oczka wodne, stawy, zbiorniki).

Wody płynące na terenie gminy nie są wykorzystywane dla celów energetycznych. Na terenie gminy znajdują się natomiast ośrodki hodowli ryb (w rejonie Siemianic, Głębina, Wiklina, Lubuczewa). Rzeki, zwłaszcza Słupia, również jej dopływy, służą celom wędkarskim (dorzecze Słupi wyróżnia się występowaniem najatrakcyjniejszych pod względem wędkarskim gatunków ryb – łosoś atlantycki, pochodzący z reintrodukcji i troć wędrowną).

Istotne zmiany dotyczące sieci hydrograficznej związane są z sztuczną regulacją stosunków wodnych (rowy melioracyjne, jazy, zastawki), powodujące naruszenie, zakłócenie naturalnego obiegu wód w zlewniach.

Jeśli chodzi o stan jakościowy wód płynących, to według wyników badań monitoringowych z 1998 przeprowadzonych w zlewni Słupi, zaobserwowano poprawę stanu czystości wód głównej rzeki zlewni. Słupia, płynąca w granicach gminy, wykazywała się wodami II klasy pod względem fizyko-chemicznym (decydujący fosfor ogólny), natomiast pod względem hydrobiologicznym zaliczała się do I klasy. Zróżnicowany był stan sanitarny rzeki (wskaźnik miano Coli typu fekalnego) – II klasa do punktu kontrolnego Łosino, III klasa pomiędzy Łosinem a miastem Słupsk i wody NON poniżej miasta. Według wyników badań monitoringu krajowego przeprowadzonych w 2002 roku, Słupia w punkcie kontrolnym Charnowo, a więc po przepłynięciu przez obszar gminy, prezentowała dalej poziom II – klasowy pod względem fizyko-chemicznym, przy czym stężenia większości wskaźników spełniały normy I klasy (o II klasie zdecydowała zawartość związków fosforu). Pod względem hydrobiologicznym rzeka w punkcie Charnowo zaliczała się do II klasy. Nadal zły był stan sanitarny – wody NON, przy czym o wyniku przesądził wzrost bakterii coli typu fekalnego w styczniu, lipcu i sierpniu (11 % wyników).

Z przebadanych dopływów Słupi w 1998 roku, Głażnej i Gnilnej (punktu kontrolne w odcinkach ujściowych – Krępa, Machowino), wynika zły stan sanitarny obu rzek i wciąż niezadowalający stan fizyko-chemiczny i bakteriologiczny (III klasa).

Z kolei, według badań przeprowadzonych w 2001 roku w zlewni Łupawy, ocenia się jako dość korzystny stan czystości rzeki Brodnicki w odcinku ujściowym, a więc przypuszczalnie i powyżej, w tym na terenie gminy Słupsk (II klasa pod względem fizyko-chemicznym i sanitarnym).

Gmina Słupsk wyróżnia się dużymi zasobami wód podziemnych. Według „Dokumentacji hydrogeologicznej zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych zlewni Słupi i Orzechowej” (2002), przyjętej przez Ministra Środowiska (decyzja nr DG/kdh/ED/489-6417/2003), zasoby dyspozycyjne, tj. zasoby wód, których pobór nie naruszy w sposób szkodliwy równowagi hydrogeologicznej oraz nie wyrządzi szkód innym użytkownikom, w całej zlewni wynoszą: czwartorzęd - 363615 m³/d, trzeciorzęd -

10424 m³/d, a w wydzielonych jednostkach bilansowych B i C, do których zalicza się gmina Słupsk, odpowiednio: czwartorzęd - 27370 m³/d i 88620 m³/d trzeciorzęd - 1955 m³/d i 4410 m³/d. Z dokumentacji wynika, że wielkość zatwierdzonych na obszarze zlewni zasobów eksploatacyjnych jest przeszacowana, gdyż rzeczywisty pobór wynosi 9,6 % tych zasobów (równocześnie pobór stanowi 8,9 % zasobów dyspozycyjnych).

Z kolei w „Dokumentacji hydrogeologicznej zasobów wód podziemnych z utworów czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredowych zlewni Wieprzy i strefy przymorskiej” (1994), oszacowano wielkość zasobów dyspozycyjnych czwartorzędu i trzeciorzędu w/w zlewni, do której zalicza się zachodni fragment gminy Słupsk. Zasoby dyspozycyjne wynoszą łącznie: 14450,1 m³/h - zlewnia Wieprzy i 1100 m³/h – strefa przymorska. W dokumentacji stwierdzono, że szacunkowy pobór wody stanowi zaledwie ok. 11,7 % zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych i 4,2% zasobów dyspozycyjnych. Znaczne różnice pomiędzy zatwierdzonymi zasobami eksploatacyjnymi a rzeczywistym poborem wód stwierdzono również w „Warunkach korzystania z wód dorzecza Wieprzy” (część obszaru gminy zaliczona do jednostki bilansowej D).

Część północno – zachodnia gminy zalicza się do rejonu zasobowego Ustka – Wodnica, dla którego zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wynoszą: rejon Ustka – Wodnica 1021,6 m³/h, przy depresji 0,5-35 m (decyzja Ministra OŚiZN zatwierdzająca dokumentację KDH/013/5305/89). Natomiast obszar od granic Słupska w kierunku Rowów, zalicza się do rejonu zasobowego Słupsk - Rowy. W granicach tego rejonu wyróżnia się obszar bilansowy I (Słupsk) o powierzchni 50 km² i zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. C - 2200 m³/h, w tym w kat. B – 2050 m³/h, obszar bilansowy II (Machowino – Swochowo), o powierzchni 100 km² i zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. C - 1400 m³/h, w tym w kat. B – 1300 m³/h, obszar bilansowy III o powierzchni 120 km² i zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. C - 1100 m³/h, w tym w kat. B – 700 m³/h (decyzja Ministra OŚiZN zatwierdzająca dokumentację KDH/013/5337/89).

Z dokumentacji hydrogeologicznej dla miasta Słupska i Głębina wynika, wydzielony na obszarze gminy, rejon zasobowy Głębina (w Głębiniu ujęcie miejskie). Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne rejonu Głębina to 510 m³/h (decyzja Prezesa CUG zatwierdzająca dokumentację KDH/013/4438/4440/79).

Na obszarze gminy udokumentowano zbiorniki wód podziemnych, stanowiące wyjątkowo zasobne struktury wodonośne, o znacznym rozprzestrzenieniu. Są to:

- część **Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 117 („Bytów”)**. Powierzchnia zbiornika – 514 km², oszacowane zasoby dyspozycyjne - 140000 m³/d, co daje moduł 3,15 l/s/ km³. (Na podstawie „Dokumentacji hydrogeologicznej zbiornika

wód podziemnych Bytów (GZWP Nr 117)”, przyjętej przez Ministra Środowiska – pismo DG/kdh/ED/489-6417a/2003),

- część **Zbiornika Wód Podziemnych „Dolina kopalna Machowino”** (dawny GZWP nr 106). Zbiornik przekwalifikowany na lokalny zbiornik wód podziemnych (LZWP), ze względu na jego niskie zasoby dyspozycyjne. Powierzchnia zbiornika – 20 km², oszacowane zasoby dyspozycyjne - 5500 m³/d, co daje moduł 3,18 l/s/ km³. (Na podstawie „Dokumentacji hydrogeologicznej zbiornika wód podziemnych „Dolina kopalna Machowino” (dawny GZWP nr 106)”, przyjętej przez Ministra Środowiska – pismo DG/kdh/ED/489-6417c/2003),

- niewielki fragment **Zbiornika Wód Podziemnych Słupsk** (dawny GZWP nr 105). Zbiornik przekwalifikowany na lokalny zbiornik wód podziemnych (LZWP), ze względu na jego niskie zasoby dyspozycyjne i średnią jakość wód podziemnych. Powierzchnia zbiornika – 54 km², oszacowane zasoby dyspozycyjne - 3850 m³/d, co daje moduł 0,82 l/s/ km³. (Na podstawie „Dokumentacji hydrogeologicznej zbiornika wód podziemnych Słupsk (dawny GZWP nr 105)”, przyjętej przez Ministra Środowiska – pismo DG/kdh/ED/489-6417b/2003).

Wody podziemne na obszarze gminy są wykorzystywane, głównie na potrzeby socjalno-bytowe, również dla celów technologicznych (własne ujęcia posiada m.in. zakład przetwórstwa warzyw i owoców oraz przetwórnia ryb w Bydlinie, chłodnia w Siemianicach, wytwórnia wód w Głobinie, zakład „Guma Pomorska” w Głobinie), hodowlanych i ogrodnictwa.

Na terenie gminy, w rejonie Głobina, znajduje się ujęcie służące zaopatrzeniu w wodę mieszkańców Słupska. Wielkość zasobów eksploatacyjnych dolnego poziomu wodonośnego ujęcia Głobino ustalono na 198 m³/h (decyzja UW w Słupsku nr 698/86). Ujęcie komunalne dla Słupska posiada zatwierdzone w kat. B zasoby eksploatacyjne wód podziemnych z utworów czwartorzędowych: pierwszego poziomu wodonośnego (między-morenowego) $O_e = 510 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s=6-10 \text{ m}$ oraz II poziomu wodonośnego (kopalnej doliny) $O_e = 198 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s=20 \text{ m}$.

Ujęcie składa się z 15 otworów eksploatacyjnych rozmieszczonych liniowo w postaci bariery przebiegającej z południowego zachodu na północny wschód, długości ok. 5 km oraz 14 otworów obserwacyjnych zlokalizowanych między ujęciem a Słupskiem. Obecnie eksploatowanych jest część otworów.

Jeśli chodzi o jakość wód podziemnych, to czwartorzędowe piętro wodonośne obejmuje wody wodorowęglanowo-wapniowe, o średniej jakości, dla której typowa jest ponadnormatywna zawartość żelaza i manganu. Zawartość siarczanów w wodach podziemnych jest raczej niska, za to miejscami wysokie stężenia azotanów. W miejscowościach Redzikowo i Głobino, jak wynika z opracowania dokumentacyjnego

zlewni Słupi i GZWP Nr 117, stwierdzono duże stężenia ołowiu w wodach, przekraczające dopuszczalne ilości dla wód pitnych. W dolinie kopalnej biegnącej od Dębnicy Kaszubskiej przez Słupsk w kierunku Ustki, stwierdza się postępujące zasolenie wód, wskutek uruchamiania wód z piętra kredowego, położonych powyżej czwartorzędowych struktur wodonośnych.

Wody występujące w utworach trzeciorzędowych są na ogół dobrej jakości – przeważnie zaliczają się do klasy Ib.

Według dokumentacji **LZWP „Dolina kopalna Machowino”**, wody w granicach tego zbiornika mają dobrą jakość – klasa Ib. Normy jakościowe dla klasy Ia przekraczają głównie: żelazo i mangan, azotyny, amoniak. Podwyższone związki azotu w wodach mogą świadczyć o presji antropogenicznej, którą należy łączyć raczej z obszarami zurbanizowanymi, a nie działalnością rolniczą na terenach upraw.

Jeśli chodzi o podatność w/w zbiornika na zanieczyszczenie, to jest ona największa generalnie w północnej części zbiornika oraz wyznaczonej w dokumentacji strefy ochronnej (izochrona 25-lat dopływu wód podziemnych do zbiornika). W tej części występuje wysoka (silna) podatność, związana z występowaniem utworów wodnolodowcowych i współczesnych osadów rzecznych.

Z kolei niewielki fragment **Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych „Słupsk”**, według dokumentacji charakteryzuje się wodami o obniżonych parametrach jakościowych (klasa III według mapy jakości). Podatność wód na zanieczyszczenie w tym fragmencie Zbiornika jest bardzo wysoka: I – wody ekstremalnie podatne.

Wody **GZWP Nr 117** na obszarze gminy Słupsk wykazują się na ogół niezbyt dużą podatnością na zanieczyszczenie, wynikającą z warunków izolacyjnych podłoża (klasy podatności III-V, tj. od wód podatnych do słabopodatnych).

W zlewni Słupi do obszarów o ekstremalnej i silnej podatności na zanieczyszczenie zalicza się obszar dolinny wzdłuż Słupi do granic miasta, rozległą strefę północną (wraz z doliną Słupi) związaną z występowaniem utworów wodnolodowcowych i współczesnych osadów rzecznych, i część doliny Głażnej i Bagiennicy.

Istotny wpływ na stan wód powierzchniowych i podziemnych na obszarze gminy ma gospodarka ściekowa. Na terenie gminy duża liczba miejscowości została już objętą zbiorczymi systemami oczyszczania ścieków, w tym część ścieków jest odprowadzana na nowoczesną oczyszczalnię w Słupsku (ścieki z miejscowości Głębino, Siemianice, Stanięcino, Bydlino, Strzelinko, Strzelino, Włynkowo, Włynkówko, Gałęzinowo, Wielichowo). Ścieki z wielu innych ośrodków osadniczych są odprowadzane na miejscowe oczyszczalnie, obsługujące jeden, do kilku ośrodków osadniczych. W miejscowościach Wrzeście, Niewierowo, Swochowo, Swołowo,

Wierzbiczin, Płaszewko, Krzemienica, Stanięcino, Gać, Lękwica, Kępno, nie ma oczyszczalni wiejskich, ścieki są zatem gromadzone w zbiornikach bezodpływowych.

Potencjalne zagrożenie dla jakości wód mogą stanowić niekontrolowane zrzuty ścieków do wód i gruntu. Zanieczyszczenie powodują spływy powierzchniowe i infiltracja zanieczyszczeń z terenów użytkowanych rolniczo.

Szczególne niebezpieczeństwo stwarzają „dzikie” wysypiska odpadów, nieszczelne zbiorniki na nieczystości, paliwa, substancje toksyczne.

Istotna z punktu widzenia ochrony wód, gospodarka odpadami na terenie gminy jest zorganizowana – odpady są składowane na regionalnym składowisku w Bierkowie. Jednak obserwuje się porzucanie śmieci w miejscach do tego nie przeznaczonych, jak również porzucanie gruzu, ziemi w dolinach rzecznych, stwarzające zagrożenia dla jakości wód i ich obiegu.

Pewne zagrożenie dla wód wiąże się z funkcjonowaniem regionalnego składowiska odpadów w Bierkowie. Składowisko składa się z części wyeksploatowanej, wypełnionej, uszczelnionej płytami podymnicowymi i części obecnie eksploatowanej, uszczelnionej folią. Urządzone jest również zaplecze techniczne. Planowana jest rozbudowa składowiska, w tym urządzenie kwatery azbestowej.

Jak wskazano w projekcie Programu ochrony środowiska dla gminy Słupsk [27], w 2002 roku stwierdzono wyraźne zanieczyszczenie wód gruntowych na kierunku spływu wód podziemnych ze składowiska, nie zaobserwowano natomiast zanieczyszczenia wód drugiej warstwy wodonośnej na zakładowym ujęciu wody. Składowisko jest objęte systemem monitoringu, są realizowane inwestycje mające na celu skuteczne zabezpieczenie środowiska, w tym wód, przed ujemnymi wpływami.

Zagrożenie dla wód wiąże się z przebiegiem ważnych szlaków komunikacji samochodowej i kolejowej (zanieczyszczenia komunikacyjne, sytuacje awaryjne w przypadku przewozu substancji niebezpiecznych). Według dokumentacji zlewni Słupi, w rejonie Redzikowa poważne źródło zagrożenia dla wód podziemnych stanowiła jednostka wojskowa z użytkowanym przez nią lotniskiem (stwierdzone, znaczne zanieczyszczenia metalami ciężkim).

Źródło zanieczyszczenia dla wód, zwłaszcza płynących, mogą stanowić ośrodki hodowli zwierząt inwentarskich, hodowle ryb pstrągowych.

W paśmie doliny kopalnej przebiegającej od Dębicy Kaszubskiej przez Słupsk w kierunku Ustki, zagrożenie zasoleniem wód czwartorzędowego piętra wodonośnego intensyfikuje wzmożona eksploatacja wód podziemnych i niedostateczne zabezpieczenie istniejących, nieczynnych otworów studziennych, docierających do najstarszych warstw czwartorzędowych i piętra wodonośnego („Dokumentacja

hydrogeologicznej zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych zlewni Słupi i Orzechowej”, 2002).

Biorąc pod uwagę otoczenie gminy Słupsk, najistotniejszy wpływ na stan wód płynących przez obszar gminy mają zanieczyszczenia pochodzące z miasta Słupska oraz z terenu gminy Kobylnica.

~~W granicach gminy występuje zagrożenie powodziowe: niesprzyjające warunki meteorologiczne mogą powodować powstanie terenów zalewowych w dolinie Słupi. Tereny narażone na zalanie wodą stuletnią ($Q_{max}p1\%$, według opracowania „Wyznaczenie granic bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewowych” IMGW Oddział w Gdyni/Poznaniu 2003/2004), występują generalnie na obszarach rolnych (łąki) lub leśnych, zatem na niebezpieczeństwo powodzi i podtopienia nie są bezpośrednio narażone większe grupy ludności.~~

Dla rzeki Słupi opracowano mapy zagrożenia powodzią i mapy ryzyka powodziowego. W granicach gminy Słupsk znajdują się obszary szczególnego zagrożenia powodzią o wysokim (raz na 10 lat - 10%) i średnim (raz na 100 lat – 1%) prawdopodobieństwie występowania, na których obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu na podstawie ustawy Prawo Wodne.

Ponadto na terenie gminy, oprócz obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, występują również obszary, na których prawdopodobieństwowo występowania powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat. Dla tego rodzaju prawdopodobieństwa powodzi ustawa Prawo Wodne nie wprowadza ograniczeń w zagospodarowaniu.

5.2.2.3. Gleby, powierzchnia ziemi

Gmina wyróżnia się dużym udziałem kompleksów glebowych bardzo korzystnych dla rolnictwa (szerzej omówione w p. 5.1.4). W związku z powyższym, w strukturze użytkowania terenu dominują użytki rolne, z których ok. 80 % stanowią grunty orne, a ok. 17 % użytki zielone.

Gleby, jak wynika z oceny przedstawionej w Programie ochrony środowiska dla gminy Słupsk (2003), zaliczają się głównie do gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych i dla niemal połowy z nich jest konieczne bądź wymagane wapnowanie. Gleby charakteryzują się na ogół naturalną zawartością siarki, a tylko niewielki odsetek zawartością podwyższoną, wskazującą na zanieczyszczenie związkami siarki pochodzenia antropogenicznego. W glebach stwierdza się na ogół naturalne zawartości metali ciężkich. W pojedynczych przypadkach zaobserwowano jednak podwyższone zawartości metali: kadmu, cynku, ołowiu, miedzi.

Na obszarze gminy występuje zagrożenie związane z nasilonymi procesami erozyjno-denudacyjnymi, zwłaszcza na powierzchniach nie pokrytych trwale

roślinnością, o spadkach przekraczających 12%, a więc na krawędziach rynien, wysoczyzn morenowych, na zboczach dolin rzecznych. Procesy te mogą powodować rozrastanie się już istniejących dolinek denudacyjnych lub denudacyjno-erozyjnych i powstawanie nowych, osuwanie się gruntu.

Z kolei na rozległych, nie pokrytych trwale roślinnością glebach, nasila się erozja wietrzna (przewiewanie wierzchniej warstwy gleby w suchych okresach jesienno-zimowych, bez pokrywy śniegowej).

Główne czynniki antropogeniczne mające wpływ na przekształcanie powierzchni ziemi związane są z urbanizacją, rolniczym wykorzystaniem gruntów oraz pozyskiwaniem surowców naturalnych.

Na terenie gminy występuje zagrożenie niekontrolowanej zmiany powierzchni ziemi, w związku z nielegalnym pozyskiwaniem surowców, nielegalnym składowaniem odpadów, niekontrolowanym składowaniem gruzu i mas ziemnych. Na obszarze gminy obserwuje się wyrobiska, spotyka „śmietniska”, „usypiska”, obniżające walory krajobrazowe, stanowiące zagrożenie dla jakości i obiegu wód, jakości gleb.

5.2.2.4. Stan i wykorzystanie zasobów surowcowych

W granicach gminy Słupsk znajdują się udokumentowane złoża kopalin. Są to złoża kopaliny pospolitej: kruszywa naturalnego, głównie o znaczeniu lokalnym. Ich zestawienie zawiera tabela.

Udokumentowane złoża kopalin w gminie Słupsk

Nazwa złoża	Położenie (nr działek)	Rodzaj kopaliny	Udokumentowane zasoby			Stan zagospodarowania złoża	Uwagi
			w tys. ton (wielkość zasobów bilanso- sowych)	katego- ria rozpozna- nia	stan na dzień		
Bierkowo		kruszywo naturalne	894,9		15.07.1976		Złoże skreślone z bilansu zasobów
Bierkowo II	259/3, 259/4	kruszywo naturalne	3809,8 3470,0	C ₁	2001	eksploatowane eks- platacja złoża zanie- chana	koncesja na wydobycie kopaliny udzielona PGK Słupsk wyznaczony obszar i teren gómiczy - zniesiono

Głobino IV w tym - pole A	73/2, 74/2, 75/2, 228/3 cz działek nr 64, 66/3, 67/2	kruszywo naturalne	459,3 319,3 215,0	G ₁ C ₁	31.12.2000 31.12.2000	eksploatowane	koncesja na wydobywanie kopaliny z pola A udzielona sp. zoo „Żwirbet” ze Słupska, wyznaczony obszar i teren gómiczy
Głobino V	228/7, 228/13, 228/10	kruszywo naturalne	1090,7	C ₁	31.12.2000	eksploatowane	koncesja na wydobywanie kopaliny udzielona sp. zoo „Żwirbet” ze Słupska, wyznaczony obszar i teren gómiczy
Głobino	68/5, 68/6, 68/7	kruszywo naturalne	brak danych			eksploatacja zaniechana	złóże wyeksploatowane
Kusowo		kruszywo naturalne	217			eksploatacja zaniechana	
Siemianice II	306/2, 307/8	kruszywo naturalne	1969,4 546,0		1.12.1986	eksploatacja zaniechana	
Siemianice III	304/4, 304/5, 305, 307/8	kruszywo naturalne	3475 3433,0			eksploatacja zaniechana	
Siemianice IV	307/8 306, 307	kruszywo naturalne	1751,3 1349,0	C ₁	31.12.1999	eksploatowane	koncesja na wydobywanie kopaliny udzielona Przedsiębiorstwo Robót Inżynierjno-Dogowych „Krężeł” Sp. z o.o. z Kobylnicy Przedsiębiorstwo Ogólnobudowlanemu „C.S.” z Gdyni , wyznaczony obszar i teren gómiczy
Strzelino	202/4	kruszywo naturalne	77,0				
<u>Słupsk II</u>	52/12	<u>kruszywo</u> <u>naturalne</u>	751,68			<u>eksploatowane</u>	<u>Koncesja z dnia 12.06.200r. nr 267/00</u>

							(OS-Z-7415-6/00) ważna do dnia 31.12.2030r Konce- sjbiorca: Euro- Indestry Sp. z o.o.;
Wiklino	dz. nr 249	kruszywo naturalne	129 67,0		01.01.1986	eksploatacja zaniechana	złóże wyeksploatowa- ne
Wiklino II	dz. nr 193/1	kruszywo naturalne	508,5		01.09.1990		

Kruszywo występujące w udokumentowanych złożach przydatne jest do robót ziemnych i budownictwa ogólnego (piaski do betonu i zapraw budowlanych), jak również budownictwa drogowego. Poza złożami udokumentowanymi, na terenie gminy znajduje się wiele innych miejsc nagromadzenia kruszywa (niektóre w postaci odkrywek ze śladami wcześniejszej lub teraźniejszej eksploatacji), które, w przypadku udokumentowania i spełnienia wymogów wynikających z ochrony środowiska i ochrony przyrody, mogą być w przyszłości legalnie eksploatowane.

W granicach gminy nie udokumentowano złóż surowców ilastych.

Na terenie gminy, w dnach dolin odpływu wód fluwioglacjalnych oraz w niektórych obniżeniach wytopiskowych na wysoczyźnie polodowcowej występuje torf. Z opracowania „Zlokalizowanie i charakterystyka złóż torfowych w Polsce [40], wynika, że kryteria bilansowości dla złóż torfu spełniają torfowiska w rejonie doliny Moszczeniczki i Bagienicy („Bruskowskie Bagna”) oraz torfowiska w dolinie Gnilnej. W mpzp gminy Słupsk wskazano na możliwość eksploatacji torfu w obrębie Bruskowskich Bagien, wyróżniono również, jako teren badań geologicznych pod względem zasobów torfu, dolinę Brodniczki. Eksploatacja torfów w dolinie Moszczeniczki i Bagienicy, ze względu na duże znaczenie przyrodnicze i wyznaczony zespół przyrodniczo-krajobrazowy, nie jest wskazana. Ewentualna eksploatacja torfu na innych obszarach wymaga szczególnie wnikliwych ocen, co do jej skutków dla środowiska przyrodniczego.

Jak wynika z opracowania inwentaryzacyjnego kopalin, na obszarze gminy Słupsk nie ma możliwości udokumentowania bilansowych złóż piasku i żwiru o zastosowaniu innym niż w budownictwie i drogownictwie, tzn. piasków szklarskich, formierskich i filtracyjnych, kredy jeziornej i borowiny.

Możliwe jest zwiększenie bazy surowcowej w oparciu o dalsze złoża kruszywa i piasków, również ilów pochodzenia glacialnego lub glacialfluwialnego, związanych z osadami czwartorzędowymi. Potencjalnie możliwe jest udokumentowanie złóż

bursztynonośnych – złoża bursztynu występuje w pobliżu północno-zachodniej granicy gminy, w rejonie Możdżanowa.

5.2.2.5. Lasy

Ważny przyrodniczy zasób gminy, odgrywający główną rolę w ochronie jej bioróżnorodności, stanowią lasy zajmujące 29 % całkowitej powierzchni gminy (stan na 2004r.). Wśród powierzchni leśnych występujących na terenie gminy stosunkowo duży jest udział cennych przyrodniczo lasów liściastych: bukowych, dębowo - bukowych, olesów.

Ze względu na przewagę żyznych siedlisk lasowych (lasu mieszanego świeżego i lasu świeżego), lasy charakteryzują się dużym potencjałem zasobowo-użytkowym. Jest on jednak często niewykorzystany, z uwagi na zbyt dużą domieszkę gatunków szpilkowych.

Na terenie gminy występują również lasy na siedliskach porolnych, mniej odporne i bardziej narażone na gradację owadów i inwazję patogenów grzybowych.

W lasach gminy występuje zagrożenie pożarowe: największe na uboższych siedliskach borowych.

Zagrożenie pożarowe wzrasta w okresie letnim, w czasie pozyskiwania runa leśnego. Nadmierna penetracja uszkadza glebę i narusza strukturę runa.

Charakterystykę lasów i gospodarkę leśną omówiono w p. 4.

5.2.2.6. Powietrze atmosferyczne, hałas, **promieniowanie pole elektromagnetyczne**

Na terenie gminy nie przeprowadzono monitoringowych badań w zakresie stanu jakościowego powietrza atmosferycznego. Na podstawie wyników badań średniorocznych stężeń dwutlenku azotu i dwutlenku siarki, przeprowadzanych punktowo na terenie gmin sąsiednich oraz na obrzeżach miasta Słupska, przypuszczać można, że nie występują tutaj przekroczenia w tym zakresie. Emisja zanieczyszczeń do powietrza wiąże się z procesami technologicznymi, funkcjonowaniem indywidualnych palenisk i zbiorczych kotłowni. Do poważniejszych, punktowych źródeł zagrożenia jakości powietrza w zakresie uciążliwych substancji zapachowych (odory) należą obiekty typu składowiska odpadów, oczyszczalnie ścieków. Jeśli chodzi o składowisko odpadów w Bierkowie, to ujemny wpływ w tym zakresie minimalizowany jest poprzez zainstalowanie instalacji do ujmowania biogazu, zachowanie znacznej odległości pomiędzy składowiskiem a terenami zamieszkałymi.

Część zanieczyszczeń przedostaje się na teren gminy z obszaru miasta Słupska. Istotnym źródłem tych zanieczyszczeń jest transport drogowy.

Na terenie gminy obserwuje się wzrost zanieczyszczeń komunikacyjnych (hałas, zanieczyszczenie powietrza). Typowym zanieczyszczeniem emitowanym do atmosfery przez silniki spalinowe jest dwutlenek azotu. Najbardziej zagrożone są obszary zabudowane, położone w ciągu drogi krajowej Szczecin - Gdańsk oraz w ciągu dróg o kierunku Słupsk – Ustka, Słupsk – Łeba, Słupsk – Darłowo, Słupsk – Unichowo -Bytów (zwłaszcza w sezonie letnim). Okresowym, uciążliwym źródłem hałasu jest transport lotniczy (~~lotnisko wojskowe Redzikowo~~, lotnisko Aeroklubu Słupskiego w **Krepie** ~~pobliżu Krzywania~~).

Jeśli chodzi o hałas drogowy, to brak jest bezpośrednich pomiarów jego poziomu wzdłuż głównych ciągów drogowych wiodących przez obszar gminy. Wyniki badań przeprowadzonych w 2002 r. w ciągu drogi krajowej nr 6 pomiędzy Lęborkiem a Wejherowem, a także w Słupsku, przy ul. Szczecińskiej wykazały, że równoważny poziom hałasu we wszystkich punktach przekracza 70 dB(A), a jego minimalne i maksymalne poziomy mieszczą się w przedziale 38,3 – 93,7 dB(A).

Na terenie gminy znajdują się obiekty powodujące rozprzestrzenianie się w powietrzu ~~promieniowania elektromagnetycznego~~ **pola elektromagnetycznego** mogącego mieć ujemny wpływ na zdrowie ludzi. Te obiekty to: napowietrzne linie elektroenergetyczna: 400 kV i 110 kV, stacja przekształtnikowa prądu stałego w rejonie Wierzbęcina, wojskowy obiekt radiolokacyjny w rejonie Głębina, stacje bazowe telefonii komórkowej. Dla żadnego z wyżej wymienionych obiektów nie ustanowiono obszaru ograniczonego użytkowania, wynikającego z przepisów Ustawy o ochronie środowiska z 2001 r.

Dla wojskowego obiektu radiolokacyjnego w Głębiniu wyznaczono w przeszłości strefę ochronną, obejmującą teren stanowiący własność MON oraz zewnętrzną strefę ochronną, łącznie o promieniu 3 km wokół obiektu, w tym obejmującą pas obszaru wyłączanego z zainwestowania (dokument Komisji Planowania przy Radzie Ministrów o sygn. Nr 028/77). Strefa ta nie stanowi obszaru ochronnego w rozumieniu przepisów ochrony środowiska.

5.2.2.7. Zagrożenia poważną awarią

Na terenie gminy potencjalnie mogą wystąpić awarie i skażenia terenów w związku z transportem przez obszar gminy materiałów toksycznych oraz substancji ropopochodnych. Głównymi szlakami transportu materiałów niebezpiecznych są: droga krajowa nr 6 oraz linia kolejowa Szczecin – Gdańsk. Jeden z zakładów znajdujących się na terenie gminy – „Bałtyk – Gaz” w Jezierzycach, zaliczony został do 44 zakładów zagrożonych ryzykiem poważnej awarii w woj. pomorskim (Raport o stanie środowiska woj. pomorskiego w 2002 roku, IOŚ WIOŚ w Gdańsku, 2003).

5.2.3. Struktura ekologiczna. Atrakcyjność krajobrazowa

W strukturze ekologicznej gminy Słupsk wyróżnia się następujące, powiązane ze sobą elementy:

- Korytarz ekologiczny Słupi o randze regionalnej, wyróżniony w koncepcji osnowy ekologicznej zawartej w planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego. Korytarz obejmuje odcinek doliny Słupi do granic miasta Słupska, wraz z dolnym i środkowym odcinkiem doliny Glażnej. Korytarz wyznaczono na mapie w skali 1:25.000, uwzględniając różnorodność biologiczną, atrakcyjność krajobrazu oraz powiązania geomorfologiczne (fragment dawnej rynny Słupi i Glażnej), a także mając na uwadze zachowanie ciągłości występujących w dolinie i na jej zboczach, ekosystemów (torfowiskowych, łąkowych, leśnych). Korytarz jest częściowo objęty ochroną prawną – znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”. Korytarz ten stanowi fragment korytarza Pojeziernego-północnego, który posiada rangę Korytarza Ponadregionalnego.

- Ekologiczny łącznik ekologiczny lokalny, wyróżniony również w koncepcji osnowy ekologicznej zawartej w planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego. Obejmuje dolinę Słupi na północ od granic miasta Słupska i rozciąga się dalej na wschód od Słupi, obejmując rozległy obszar, aż po dolinę Łupawy w sąsiednich gminach Głównicy i Smołdino. Na terenie gminy Słupsk, w zasięgu wyróżnionego obszaru, poza doliną Słupi, znajduje się dolina Gnilnej oraz występuje ciąg moren czołowych na północ od Karżcina. Wskazany łącznikowy obszar wykazuje się znaczną lesistością, a powierzchnie leśne są wzajemnie, w różnym stopniu, powiązane.

- Lokalne korytarze i sięgacze ekologiczne, obejmujące głównie doliny rzek, w tym Moszczeniczki, Bagienicy, Glażnej, Gnilnej, Warblewskiej Strugi i innych, a także wąskie pasma leśne. Wśród wymienionych, na szczególną uwagę zasługuje dolina Moszczeniczki i Bagienicy - ze względu na wysoką bioróżnorodność, cenne według rozporządzenia z 2001 roku siedliska, występowanie torfowiska wysokiego „Bruskowskie Bagno”, ostoje ptaków oraz walory krajobrazowe.

- Płaty lasów (większe kompleksy leśne), w tym szczególnie cenny kompleks północno-zachodni, ze względu na zwartą i dużą powierzchnię, żyzne siedliska i zbiorowiska leśne, w tym wilgotne, liczne źródła drobnych cieków, bagna i torfowiska.

Wyróżnione elementy, przedstawiono na załączniku graficznym (mapa w skali 1:25000).

Poza wymienionymi, w strukturze ekologicznej gminy, istotną rolę odgrywają takie elementy, jak: zadrzewienia śródpolne i przydrożne, założenia parkowe, grupy,

aleje drzew i pojedyncze drzewa, izolowane kępy roślinności, oczka wodne, miedze, ugory.

Gmina jest zróżnicowana pod względem krajobrazowym. Na rozległych obszarach dominują płaskie lub lekko sfalowane powierzchnie wysoczyzn morenowych, wykorzystywanych rolniczo, jako pola uprawne, miejscami przedzielone miedzami, zadrzewieniami, zakrzewieniami, z nielicznymi oczkami wodnymi, torfowiskami. Na tle wysoczyzn, dużą atrakcyjnością krajobrazową wyróżniają się głęboko wcięte doliny o założeniach rynnowych: rzek Słupi, Głażnej i Warblewskiej Strugi oraz szerokie doliny marginalne o płaskim dnie: Moszczeniczki i Bagienicy. Atrakcyjne pod względem krajobrazowym są formy wypukłe w postaci moren czołowych - zalesione wzniesienia czołowomorenowe przy zachodniej i północno-wschodniej granicy gminy.

Dużą atrakcyjnością krajobrazową wyróżnia się rozległy obszar w części zachodniej gminy – tzw. **zachodni kompleks krajobrazowy** (wyróżniony na mapie w skali 1:25000).

W części zachodniej, szeroka dolina Moszczeniczki o płaskim dnie, zajęty przez soczyste zielone łąki, daje szeroką perspektywę widokową zarówno z południowego jak i północnego zbocza. Zbocza północne o mniejszym nachyleniu niż południowe i w większości nie zalesione, pozwalają na drodze ze Słupska do Darłowa (w Bierkowie, Bruskowie Wielkim, Bruskowie Małym, Krzemienicy), podziwiać odległą perspektywę ostro zarysowanych południowych krawędzi doliny, pociętych licznymi, głęboko wciętymi dolinkami, podkreślonymi ciemną zielenią porastających je lasów. Na horyzoncie wśród złączających się pól, dostrzec można w niektórych miejscach budynki zabytkowych zespołów ruralistycznych Gaci, Redęcina czy Swołowa. Po stronie północnej trasie towarzyszą w bliższej lub dalszej odległości zróżnicowane lasy liściaste z atrakcyjnymi krajobrazowo rozległymi buczynami. W miarę zbliżania się do Krzemienicy krajobraz od strony północnej staje się coraz bardziej urozmaicony, tworząc mozaikę coraz wyższych pagórków moreny czołowej porozidzielanych dolinkami o różnych kształtach i przebiegach. Po południowej stronie, do doliny Moszczeniczki uchodzą długie, głęboko wcięte dolinki denudacyjno - erozyjne, dnem których najczęściej płyną wartkie strumienie. U wyloty tych dolinek z materiału wyniesionego przez cieki powstały stożki napływowe, które tworzą widoczne w terenie, wypukłe, wachlarzowate formy. W górnych partiach dolinek usytuowały się wsie Redęcin, Zębowo, Gać, Gać Leśna.

W **północno-wschodnim kompleksie krajobrazowym** uwagę zwraca szeroka dolina Gnilnej przechodząca ku wschodowi w dolinę Brodniczki. Szerokie podmokłe dno doliny od północy obrzeżają łagodnie nachylone, pokryte lasami piaszczyste terasy

sandrowe. Dalej na północ horyzont zamykają wzgórza stanowiące fragment gardzieńskiej moreny czołowej, stanowiąc wyraźną dominantę w terenie, uwypukloną dodatkowo ciemną zielenią porastających je dąbrów i buczyn. Południowe zamknięcie doliny Gnilnej stanowi wysoka, wyraźnie zaznaczająca się w terenie krawędź wysoczyzny morenowej. Krawędź rozcinają malownicze, głębokie i kręte dolinki, dnem których płyną strumienie zasilające rzekę Gnilną. Z dna doliny jak i z jej zboczy roztaczają się dalekie i szerokie plany widokowe na całą dolinę i usytuowane w niej wsie.

W **południo-wschodnim kompleksie krajobrazowym**, w panoramie płaskich lub lekko falistych obszarów wysoczyzny morenowej wyraźnie zaznaczają się dwie doliny – dolina rzeki Glażnej i dolina Warblewskiej Strugi, obie wykorzystujące głębokie rynny subglacialne. W krajobrazie zaznaczają się zwłaszcza północno-zachodnie, ostre krawędzie zboczy doliny Glażnej, porośnięte w większości lasami mieszanymi. Zbocza południowo-wschodnie są łagodniejsze, ale porozcinane licznymi bardzo urozmaiconymi jarami i dolinkami. Proces kształtowania dolinek trwa nadal, gdyż są one modelowane przez współczesne procesy erozyjno - denudacyjne, zwłaszcza na obszarach nie zalesionych, gdzie górne partie zboczy są użytkowane rolniczo. Najbardziej atrakcyjny jest jednak obszar ujścia doliny Glażnej do doliny Słupi, gdzie rozległy stożek Glażnej pokrywają nadrzeczne lasy i łąki.

5.2.4. Prawna ochrona środowiska

5.2.4.1. Ochrona przyrody

- W granicach gminy Słupsk znajduje się fragment **Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”**.

Park utworzony został w 1981 r., dla zachowania walorów środowiska geograficzno - przyrodniczego rzeki Słupi i jej dorzecza, na które składają się: urozmaicona rzeźba terenu, wysoka lesistość, liczne torfowiska różnych typów, jeziora, w tym lobeliowe, urokliwe doliny rzeczne, pomniki przyrody, a także osobliwości kulturowe (zabytki architektury, najstarsze w Europie elektrownie wodne - poza granicami gminy).

Granice Parku określa Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Słupskiego z dnia 19 sierpnia 1998r. (Dz. Urz. Woj. Słupskiego. Nr 19, poz.82 z 1998r.) oraz Uchwała Nr X/42/81 WRN w Słupsku z dnia 8 grudnia 1981r. (Dz. Urz. Woj. Słupskiego Nr 31, poz.185 z 1994r.). Park posiada otulinę, w której zawiera południowo-wschodni fragment gminy. Otulina nie jest formą ochrony przyrody, a została utworzona dla zabezpieczenia obszaru Parku przed oddziaływaniem szkodliwych czynników zewnętrznych.

Park Krajobrazowy „Dolina Słupi” posiada plan ochrony, zatwierdzony Rozporządzeniem nr 15/2003 z dnia 23 czerwca 2003 roku (Dziennik Urzędowy woj. pomorskiego Nr 114). Ustalenia planu ochrony obejmują: cele ochrony parku, walory parku i zadania ochronne, zasady gospodarki w parku, wnioski do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zasady gospodarowania w otulinie parku, działania organizacyjne, edukacyjne i badawcze oraz zasady aktualizacji planu ochrony.

W planie ochrony wyróżniono obszary o wybitnych walorach przyrodniczych i historyczno-kulturowych, predysponowane do uznania za zespoły przyrodniczo - krajobrazowe.

Wśród nich jest ZPK nr 6 obejmujący odcinek doliny Słupi od połączenia kanału elektrowni Krzynia z korytem Słupi do północnej granicy parku, wraz z odcinkiem doliny Kamiennej od mostu na trasie Dębica Kaszubska – Podwilczyn, aż do jej ujścia do Słupi – obszar o szczególnych walorach krajobrazowych, ważne tarlisko ryb i ostoja ptaków, pozostałość założenia dworskiego oraz grodzisko wczesnośredniowieczne z osadami przygodowymi pradziejowymi. Część projektowanego ZPK znajduje się na terenie gminy Słupsk.

Z planu wynika propozycja objęcia ochroną w formie użytku ekologicznego (UE nr 28) ujściowego odcinka rzeki Głażnej, jako ważnego tarliska troci wędrowniej, pstrąga potokowego, strzebli potokowej i głowacza białopłetwego.

Wnioskowane do utworzenia jest również stanowisko dokumentacyjne (SD nr 1), obejmujące fragment późnoglacialnego stożka napływowego Głażnej wraz z przyległym niewielkim fragmentem równi zalewowej Słupi.

▪ W 2002 roku, uchwałą Rady Gminy w Słupsku wyznaczony został **zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Moszczeniczki”**. Przygotowano również projekt rozporządzenia, umożliwiający uznanie wytypowanego obszaru za zespół przyrodniczo-krajobrazowy przez Wojewodę. Obszar został uznany za zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Kraina w Kratę w Dolinie Rzeki Moszczeniczki” na podstawie Rozporządzenia Wojewody Pomorskiego Nr 21/07 z dnia 12 czerwca 2007 roku, które zostało zmienione w części Uchwałą Nr XLI/367/2010 Rady Gminy Słupsk z dnia 7 września 2010r. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy powołano w celu ochrony cennych fragmentów tradycyjnego krajobrazu wiejskiego z zachowanymi zespołami architektury regionalnej oraz wysokich walorów przyrodniczych doliny rzeki Moszczeniczki. Obecny kształt oraz zasady ochrony określa Uchwała Nr XXXIV/357/2013 Rady Gminy Słupsk z dnia 17 grudnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2014 r., poz. 61) w sprawie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego „Kraina w Kratę w Dolinie Rzeki Moszczeniczki”. W granicach tego obszaru mają zastosowanie przepisy odrębne dotyczące ochrony przyrody.

▪ Flora wyznaczonego ZPK liczy 489 gatunków roślin naczyniowych. Wśród nich jest wiele gatunków podlegających ścisłej ochronie gatunkowej, w tym gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi Roślin i 10 gatunków ujętych na Czerwonej Liście ginących i zagrożonych gatunków Pomorza Zachodniego (Projekt ZPK „Dolina Moszczeniczki”, 1999). Wyznaczony Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy wyróżnia się równocześnie wybitnymi walorami archeologicznymi i kulturowymi (kilkadziesiąt stanowisk archeologicznych; wsie Bierkowo, Wierzbęcin, Bruskowo Wielkie i Małe, Gać, Redęcin, Swołowo, o walorach historyczno - kulturowych).

▪ **Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów** na obszarze gminy **powinna być zapewniona** i realizowana zgodnie z następującymi aktami prawnymi.

- ~~— Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 września 2001 w sprawie określenia listy gatunków zwierząt rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową oraz zakazów dla danych gatunków i odstępstw od tych zakazów (Dz. U. Nr 130, poz. 1456),~~
- ~~— Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2001 r. w sprawie określenia listy gatunków roślin rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową oraz zakazów właściwych dla tych gatunków i odstępstw od tych zakazów (Dz. U. nr 106, poz. 1167).~~
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1348),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408).

▪ **Ochrona siedlisk**

Na obszarze gminy występują siedliska podlegające ochronie prawnej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz.U. Nr 92 poz. 1029 z 2001 r.).

Są to siedliska słodkowodne, w tym wód stojących i płynących, starorzeczy, siedliska podmokłych łąk ziołoroślowych, siedliska muraw mezofilnych z łąkami kośnymi, siedliska torfowisk wysokich (czynnych i zdegradowanych, zdolnych do regeneracji), przejściowych i trzęsawisk, siedliska lasów europejskiej strefy umiarkowanej, w tym lasów bukowych (żyźnych, ubogich), lasów grądowych, lasów bagiennych, łęgów olszowo-jesionowych.

▪ Na obszarze gminy za **pomniki przyrody** uznano 76 obiektów, w tym pojedyncze egzemplarze drzew, ich grupy oraz aleję. Szczegółowy wykaz pomników przyrody przedstawia tabela.

Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Słupsk

L.p	Numer ewiden.	Nazwa i opis obiektu	Położenie	Podstawa prawna ochrony
1.	17	lipa drobnolistna , obw.651 cm, wys. 30 m,	Redzikowo, przed budynkiem Dyrekcji SHR,	Orzeczenie nr 77 Prezydium WRN w Koszalinie z 31 października 1956 r.
2.	184	grupa 4 drzew: jedlica zielona , obw. 324 cm, wys. 40 m, jedlica zielona , obw. 291 cm, wys. 40 m jodła pospolita , obw. 244 cm, jodła pospolita , obw. 240 cm,	Lubuczewo, park, oddział 441 f Nadleśnictwa Ustka,	Ogłoszenie Woj. Słupskiego z dn. 4 grudnia 1978r. (Dz Urz. WRN w Słupsku z 1978 r. Nr 8 poz. 14)
3.	187	dąb szypułkowy , obw.436 cm, wys. 23 m,	Lubuczewo, PGR,	jw.
4.	188	grupa drzew : lipa drobnolistna , obw. 358 cm, wys. 24 m, klon zwyczajny , obw.459 cm, wys. 23 m, dąb szypułkowy , obw. 311 cm, wys. 23 m	Wrzeście, przy posesji nr 23, obok kościoła,	jw.
5.	189	topola biała , obw.433 cm, wys. 27 m,	Wrzeście, przy posesji nr 26, obok leśniczówki,	jw.
6.	209	grupa 13 drzew przydrożnych: lipy drobnolistne , obw.105-309 cm, wys. 12-14 m,	Swochowo, przy drodze śródpolnej,	Ogłoszenie Woj. Słupskiego z dn. 15 grudnia 1980r. (Dz Urz. WRN w Słupsku z 1981r. Nr 1 poz. 2)
7.	210	dąb szypułkowy „Dąb Mariana” , obw.385 cm, wys. 20 m,	Lubuczewo, dziedziniec dawnej szkoły,	jw.
8.	211	kępa cisów krzewiastych , wys. 3 m,	Kępno, dziedziniec byłego dworu,	jw.
9.	212	dąb szypułkowy , obw. 525 cm, wys. 20 m,	Wieszyno, dawny cmentarz,	jw.
10.	213	dąb szypułkowy , obw.350 cm, wys. 20 m,	Wieszyno, dawny cmentarz,	jw.
11.	214	dąb szypułkowy „Dąb Barbary” , obw.700 cm, wys. 25 m,	Warblewo, łąka byłego PGR,	jw.
12.	215	grupa 8 drzew przydrożnych:	Warblewo, PGR	jw.

		dęby szypułkowe , obw. 310 – 510 cm, wys. 18 m,	(droga do dawnej gorzelni),	
13.	259	dąb szypułkowy , obw.610 cm,	Karęcino (obecnie Karęcino), łąki byłego PGR,	Ogłoszenie Woj. Słupskiego z dn. 31 maja 1984r. (Dz Urz. WRN w Słupsku z 1984r. Nr 8 poz. 23)
14.	260	dąb szypułkowy , obw.440 cm,	Karęcino (obecnie Karęcino), łąki byłego PGR,	jw.
15.	261	dąb szypułkowy , obw.370 cm,	Karęcino (obecnie Karęcino), łąki byłego PGR,	jw.
16.	262	buk zwyczajny , obw.420 cm	oddział 203 Leśnictwa Wrzeście (las przy drodze Karęcino Karęcino - Gąbino), Nadleśnictwo Ustka,	jw.
17.	263	grupa 3 drzew: buk zwyczajny , obw. 255 cm, buk zwyczajny , obw. 110 cm, buk zwyczajny , obw. 100 cm,	oddział 203 Leśnictwa Wrzeście (las przy drodze Karęcino Karęcino - Gąbino), Nadleśnictwo Ustka,	jw.
18.	264	dąb szypułkowy , obw. 400 cm,	oddział 225 Leśnictwa Radwanki (przy drodze Karęcino Karęcino - Gąbino), Nadleśnictwo Ustka,	jw.
19.	300	grupa drzew: dąb szypułkowy , obw. 357 cm, dąb szypułkowy , obw. 340 cm, dąb szypułkowy , obw. 302 cm,	Redzikowo, u wylotu drogi brukowanej do Wieszyna,	jw.
20.	301	aleja drzew: 218 lip drobnolistnych , obw. 124-343 cm,	Redzikowo, droga brukowana do Wieszyna,	jw.
21.	309	grupa 5 drzew: dęby szypułkowe , obw. 170- 285 cm, wys. 15-20 m,	Lubuczewo, przy dawnej szkole,	Rozporządzenie Nr 2/90 Woj. Słupskiego z dn. 31 lipca 1990r. (Dz Urz. Woj. Słupskiego z 1990r. Nr 9 poz. 129)
22.	481	dąb szypułkowy , obw.410 cm, wys. 27 m,	Redzikowo, park podworski,	Rozporządzenie Nr 51/95 Woj. Słupskiego z 28 sierpnia 1995 r. (Dz. Urz. z Woj. Słup-

				skiego z 1995r. Nr 27, poz.121)
23.	482	jesion wyniosły , obw. 315 cm, wys. 34 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
24.	483	buk zwyczajny , obw. 370 cm, wys. 30 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
25.	484	dąb szypułkowy , obw. 395 cm, wys. 28 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
26.	485	dąb szypułkowy , obw. 510 cm, wys. 25 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
27.	486	klon zwyczajny , obw. 350 cm, wys. 26 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
28.	487	buk zwyczajny , odmiana purpurowa,	Redzikowo, park podworski,	jw.
29.	488	jedlica Douglasa , obw. 310 cm, wys. 36 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
30.	489	świerk pospolity , obw. 320 cm, wys. 36 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
31.	490	klon zwyczajny , obw. 360 cm, wys. 30 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
32.	491	jesion wyniosły , obw. 310 cm, wys. 32 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
33.	492	modrzew europejski , obw. 355 cm, wys. 38 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
34.	493	dąb szypułkowy , obw.485 cm, wys. 27 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
35.	494	buk zwyczajny , obw. 460 cm, wys. 30 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
36.	495	dąb szypułkowy , obw. 400 cm, wys. 30 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
37.	496	dąb szypułkowy , obw. 430 cm, wys. 28 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
38.	497	dąb szypułkowy , obw. 410 cm, wys. 31 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
39	498	grupa 6 drzew: 5 daglezi zielonych i sosna wejmutka , obw. 160-260 cm, wys. 24-26 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.

40.	499	grupa 4 drzew: buki zwyczajne , obw. 200-300 cm, wys. 25-27 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
41.	500	grupa 2 drzew: buk zwyczajny , obw. 320 cm, wys. 31 m, buk zwyczajny , obw. 305 cm, wys. 30 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
42.	501	grupa 3 drzew: lipa drobnolistna , obw. 390 cm, wys. 32 m, lipa drobnolistna , obw. 380 cm, wys. 34 m, lipa drobnolistna , obw. 340 cm, wys. 32 m,	Redzikowo, park podworski,	jw.
43.	502	dąb szypułkowy , obw. 520 cm, wys. 24 m,	Redzikowo, po prawej stronie drogi Słupsk – Lębork,	jw.
44.	503	buk zwyczajny , obw. 285 cm, wys. 26 m,	Wieszyno, park podworski,	jw.
45.	504	lipa drobnolistna , obw. 350 cm, wys. 26 m,	Wieszyno, park podworski,	jw.
46.	505	buk zwyczajny , odmiana purpurowa, obw. 320 cm, wys. 26 m,	Wieszyno, park podworski,	jw.
47.	506	dąb szypułkowy , obw. 375 cm, wys. 23 m,	Wieszyno, park podworski,	jw.
48.	507	dąb szypułkowy , obw. 440 cm, wys. 24 m,	Wieszyno, park podworski,	jw.
49.	508	lipa drobnolistna , obw. 340 cm, wys. 26 m,	Wieszyno, park podworski,	jw.
50.	509	dąb szypułkowy , obw. 520 cm, wys. 27 m,	Wieszyno, przy posesji prywatnej,	jw.
51.	510	grupa 2 drzew: lipa drobnolistna , obw. 365 cm, wys. 26 m, lipa drobnolistna , obw. 340 cm, wys. 29 m,	Wieszyno, park podworski,	jw.
52.	511	dąb szypułkowy , obw. 425 cm, wys. 30 m,	Kępno, przy posesji prywatnej,	jw.
53.	512	dąb szypułkowy , obw. 378 cm, wys. 25 m,	Kępno, przy posesji prywatnej,	jw.
54.	513	dąb szypułkowy , obw. 800 m, wys. 26 m,	Kępno, przy posesji prywatnej,	jw.
55.	514	dąb szypułkowy , obw. 395 cm, wys. 28 m,	Kępno, przy posesji	jw.

			prywatnej,	
56.	515	dąb szypułkowy , obw. 477 cm, wys. 20 m,	Kępno, park podworski,	jw.
57.	516	buk zwyczajny , obw. 389 cm,	Kępno, park podworski,	jw.
58.	517	jedlica zielona , obw. 440 cm,	Karżcino (obecnie Karzcin o), park podworski,	jw.
59.	518	dąb czerwony , obw. 368 cm,	Karżcino (obecnie Karzcin o), park podworski,	jw.
60.	519	dąb szypułkowy , obw. 400 m,	Karżcino (obecnie Karzcin o), park podworski,	jw.
61.	520	grupa 3 drzew: buk zwyczajny , obw. 291 cm, buk zwyczajny , obw. 259 cm, buk zwyczajny , obw. 256 cm,	Karżcino (obecnie Karzcin o), park podworski,	jw.
62.	521	grupa 4 drzew: dąb szypułkowy , obw. 507 cm, dąb szypułkowy , obw. 493 cm, dąb szypułkowy , obw. 485 cm, dąb szypułkowy , obw. 375 cm,	Karżcino (obecnie Karzcin o), park podworski,	jw.
63.	522	buk zwyczajny , obw. 350 cm,	Lubuczewo, park przy szpitalu,	jw.
64.	523	dąb szypułkowy , obw. 400 cm,	Lubuczewo, park przy szpitalu,	jw.
65.	524	daglezcja zielona , obw. 270 cm,	Lubuczewo, park przy szpitalu,	jw.
66.	525	dąb szypułkowy , obw. 335 cm,	Lubuczewo, park przy szpitalu,	jw.
67.	526	grupa 6 drzew: dęby szypułkowe , obw. 210-47- cm, wys. 22 - 26 m,	Lubuczewo, park przy szpitalu,	jw.
68.	527	lipa drobnolistna , obw. 422 cm,	Wrzeście, plac przy kościele	jw.
69.	528	dąb szypułkowy , obw. 620 cm, wys. 26 m,	Warblewo, przy szosie Głobino – Borzęcino,	jw.

70.	529	dąb szypułkowy , obw. 390 cm, wys. 26 m,	Warblewo przy szosie Głobino – Borzęcino,	jw.
71.	530	dąb szypułkowy , obw. 460 cm, wys. 25 m,	Warblewo, przy szosie Głobino – Borzęcino,	jw.
72.	531	dąb szypułkowy , obw. 440 cm, wys. 24 m,	Swochowo, przy posesji prywatnej,	jw.
73.	532	dąb szypułkowy , obw. 460 cm, wys. 27 m,	Swochowo, przy posesji prywatnej,	jw.
74.	533	buk zwyczajny , odmiana purpurowa, obw. 315 cm, wys. 20 m,	Swochowo, przy posesji prywatnej,	jw.
75.	534	grupa 2 drzew: dąb szypułkowy , obw. 485 cm, wys. 28 m, dąb szypułkowy , obw. 380 cm, wys. 25 m,	Swochowo, przy posesji prywatnej,	jw.
76.	535	grupa 3 drzew: dąb szypułkowy , obw. 500 cm, wys. 25 m, dąb szypułkowy , obw. 430 cm, wys. 24 m, dąb szypułkowy , obw. 350 cm, wys. 27 m,	Swochowo, przy posesji prywatnej,	jw.

▪ Obszary NATURA 2000

Według przyjętej w dniu 5 października 1999r. przez Radę Ministrów oraz w dniu 17 listopada 2000 r. przez Sejm RP i ogłoszonej 26 lipca 2001r. (M.P. nr 26 poz.432) Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, jedynym obligującym prawnie i politycznie Polskę zadaniem w zakresie tworzenia sieci ekologicznej jest utworzenie sieci NATURA 2000, spójnej z krajami UE. Podstawę utworzenia sieci NATURA stanowią przyjęte w UE Dyrektywy: Ptasia (o ochronie dziko żyjących ptaków) i Siedliskowa (o ochronie naturalnych siedlisk oraz dziko żyjącej fauny i flory). Dyrektywy są podstawowymi aktami prawnymi zobowiązującymi Rząd Polski do wytypowania specjalnych obszarów ochrony (SOO) - zgodnie z Dyrektywą Siedliskową i obszarów specjalnej ochrony (OSO) - zgodnie z Dyrektywą Ptasią.

Sieć NATURA 2000 uwzględniona została w przygotowanym projekcie Ustawy o ochronie przyrody.

W projekcie „Koncepcja sieci NATURA 2000 w Polsce - raport końcowy z czerwca 2001 roku, wytypowano do tej sieci 285 obszarów na terenie kraju, stanowiących ok. 14,5% jego powierzchni. Z terenu woj. pomorskiego do sieci NATURA 2000 wstępnie zaliczono 24 obszary. Wśród wytypowanych, znalazł się obszar Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”, zgodnie z Dyrektywą Ptasią i Siedliskową.

Potencjalnie, na obszarze gminy mogą wystąpić inne obszary spełniające kryteria pozwalające na zaliczenie ich do obszarów chronionych w systemie NATURA 2000.

▪ **propozycje form ochrony przyrody wynikające z koncepcji systemu obszarów chronionych regionu słupskiego (1999) i koncepcji obszarów chronionych w gminach sąsiednich**

W sporządzonej w 1999 roku koncepcji dla regionu słupskiego, obejmującego dawne woj. słupskie, proponuje się utworzenie na obszarze gminy Słupsk i sąsiedniej gminy Ustka Zespołu Przyrodniczo – Krajobrazowego „Zakola Słupi pod Bydlinem”. Proponowany zespół wytypowano ze względu na wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe i walory kulturowe. Obejmuje fragment współczesnej doliny erozyjnej wykorzystywanej przez Słupię oraz subglacialnej rynny zajętej przez rzekę Gnilną wraz z polami sandrowymi, z głęboko wciętą w otaczającą wysoczyznę, krawędzią erozyjną. Jest to obszar w dużym stopniu zalesiony (dość żyzne siedliska - przewaga boru mieszanego). Według danych archiwalnych, znajduje się tutaj lokalna ostoja ptaków (łęgi zimorodka), obszar jest ważny dla ryb (ryby z rodziny łososiowatych). Występują tutaj stanowiska archeologiczne oraz obiekty zabytkowe znajdujące się w rejestrze i w ewidencji konserwatorskiej (w miejscowościach Lubuczewo, Karzcinno, Machowino).

W koncepcji regionu słupskiego uwzględniono również projektowany Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Kraina w Kratę w Dolinie Rzeki Moszczeniczki” „Dolina Moszczeniczki”.

Z kolei w studium gminy Ustka zawarto propozycję dotyczącą projektowanego obszaru chronionego krajobrazu „Dolna Słupia”. Z propozycji tej wynika, że obszar chronionego krajobrazu mógłby być kontynuowany na obszarze gminy Słupsk. W jego granicach, mógłby się znaleźć nie tylko fragment doliny Słupi poniżej Słupska (a więc łącznie z fragmentem wyróżnionym w koncepcji regionalnej jako ZPK „Zakola Słupi pod Bydlinem”), ale bardziej rozległy obszar, obejmujący całą północną część gminy, w tym kompleks leśny północno-zachodni, a dalej obszar łącznikowy wyróżniony w podstawie ekologicznej województwa, sięgający od południa po drogę Słupsk - Łeba.

5.2.4.2. Ochrona lasów

Funkcjonowanie lasów regulują aktualnie zapisy Ustawy o lasach z 1991 roku, w lasach obowiązuje Zarządzenie Nr 11 Ministra OŚZNiL z 1995 r. o prowadzeniu gospodarki leśnej na zasadach ekologicznych, a także Programy ochrony przyrody stanowiące integralną część „Planów urzędniowych lasów” sporządzanych dla poszczególnych nadleśnictw. Ochronę gruntów leśnych przed zmianą przeznaczenia

zapewnia Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z 3 lutego 1995r.-(Dz.U. Nr 16 poz. 78 z 1995 r. z późn. zmianami).

Zgodnie z Ustawą o lasach, większość powierzchni leśnych w granicach gminy, została uznana decyzjami Ministra za lasy ochronne, w tym: wodochronne, glebochronne, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców, stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, lasy położone w strefie ochronnej „C” uzdrowiska Ustka, lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa.

Lasy wchodzące w skład Nadleśnictwa Leśny Dwór uznano za ochronne decyzją nr 18/99 Ministra OŚZNiL z dnia 4 stycznia 1999 r., lasy wchodzące w skład Nadleśnictwa Ustka - decyzją nr 56/99 Ministra OŚZNiL z dnia 12 sierpnia 1999 r., lasy wchodzące w skład Nadleśnictwa Damnica - decyzją Ministra z dnia 30.10. 2001 r.

5.2.4.3. Ochrona wód

Konieczność ilościowej i jakościowej ochrony wód uwzględniają m.in. obowiązujące obecnie zapisy ustaw: Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. Nr 62, poz. 627 z 2001 r. z późn. zmianami), Prawo wodne z 18 lipca 2001 r. (Dz.U. Nr 115, poz. 1229 z 2001 r. z późn. zmianami), prawo geologiczne i górnicze z 4 lutego 1994 r.

Na obszarze gminy występują udokumentowane zbiorniki wód podziemnych: **GZWP Nr 117, LZWP „Dolina kopalna Machowino”, LZWP „Słupsk”**, dla których wyznaczono obszary ochronne. Obszary ochronne ustanawia na koszt Skarbu Państwa dyrektor Zarządu Gospodarki Wodnej. (Obszar gminy administrowany jest przez RZWG w Gdańsku - zlewnia Słupi i Łupawy i RZGW w Szczecinie- zlewnia Wieprzy i Przymorza od Wieprzy do Słupi).

Na początku lat 90-tych opracowano projekty dotyczące terenu ochrony pośredniej dla ujęcia w Głobinie, służącego zaopatrzeniu w wodę miasta Słupska. (Projekt stref ochrony ujęcia miejskiego w Głobinie i wytyczne do projektu ich zagospodarowania”, „Projekt zagospodarowania stref ochronnych ujęcia w Głobinie” wykonane w latach 1990 -91 oraz „Aneks do projektu stref ochrony ujęcia miejskiego w Głobinie i wytyczne ich zagospodarowania” z 1992 r., Przedsiębiorstwo Geologiczne w Warszawie Zakład w Gdańsku). Teren ochrony pośredniej, rozległy obszarowo i znajdujący się głównie w zasięgu udokumentowanego GZWP Nr 117, nie został jednak ustanowiony.

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi zapisami Ustawy prawo geologiczne i górnicze, udokumentowane wody podziemne, w granicach projektowanych stref

ochronnych ujęć oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych, uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

5.2.4.4. Ochrona kopalin.

Według obecnie obowiązujących zapisów ustawy Prawo górnicze i geologiczne z 1994 roku, poszukiwanie, rozpoznawanie złóż i wydobywanie kopalin wymaga koncesji, której udziela, zgodnie z obecnym zapisem w/w ustawy, odpowiednio minister właściwy do spraw środowiska, wojewoda lub starosta. W koncesji udzielonej na wydobywanie kopaliny wyznacza się obszar i teren górniczy.

Dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Od planów miejscowych rada gminy może odstąpić, jeżeli przewidywane szkodliwe wpływy na środowisko będą nieznaczne.

Udokumentowane złoża kopalin uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

5.2.4.5. Ochrona uzdrowiskowa

Dla uzdrowiska Ustka, w celu ochrony warunków naturalnych niezbędnych dla prowadzenia i rozwijania lecznictwa uzdrowiskowego oraz w celu kształtowania innych czynników środowiskowych, ustalono obszary ochrony uzdrowiskowej, w tym obszar „C”, który marginalnie obejmuje również gminę Słupsk (fragment zachodniego kompleksu leśnego). Zgodnie ze Statutem uzdrowiska, w granicach obszaru „C” ochrony uzdrowiskowej niezbędna jest racjonalna gospodarka leśna (wyrąb drzew zgodnie z planem urządzania lasu). Wykluczona być powinna budowa zbiorników, regulacja rzek i potoków mogących mieć wpływ na pogorszenie warunków środowiskowych.

5.3. Podsumowanie – szanse rozwoju i ograniczenia

Szanse rozwoju (zewnętrzne)

- Przyjęcie przez Polskę w 1991r. Polityki Ekologicznej Państwa, a w 2001 r. II Polityki Ekologicznej Państwa, wskazującej na konieczność czynnej ochrony przyrody, jak również dokonywania się rozwoju produkcji, konsumpcji i rozwoju cywilizacyjnego pod warunkiem zachowania w sposób trwały walorów i zasobów środowiska,
- Usytuowanie gminy w stosunkowo niewielkiej odległości od wybrzeża morskiego, a równocześnie w pobliżu części pojeziernej województwa,
- Utworzenie Związku Gmin Dorzecza Słupi i Łupawy, umożliwiające wspólne inwestycje zrzeszonych gmin, z możliwością pozyskania funduszy pomocowych, dotacji,

- Funkcjonowanie w granicach gminy Parku Krajobrazowego "Dolina Słupi", który z uwzględnieniem priorytetu ochrony przyrody, stanowi atrakcyjny teren rekreacyjno-poznawczy w skali kraju, a nawet Europy,
- Wyróżnienie w koncepcji osnowy ekologicznej woj. pomorskiego doliny Słupi jako korytarza rangi regionalnej oraz obszaru pomiędzy dolinami Słupi i Łupawy jako łącznika lokalnego, umożliwiające starania o fundusze, dotacje służące ochronie przyrody i zachowaniu walorów ekologicznych,
- Położenie gminy w niewielkiej odległości od granic Słowińskiego Parku Narodowego -Światowego Rezerwatu Biosfery o unikalnych na skalę międzynarodową walorach,
- Przepływ przez obszar gminy rzeki Słupi, która wraz z doliną stanowi korytarz ekologiczny, łączący strefę pojezierną z wybrzeżem Bałtyku, Rzeka umożliwia przemieszczanie się m.in. cennych gatunków ryb (łosoś atlantycki, troć wędrowna) i stanowi atrakcyjny szlak wodny,
- Usytuowanie gminy w północnej strefie wysoczyznowej, o korzystnych warunkach agroklimatycznych i glebowych.

Szanse rozwoju (wewnętrzne)

- Występowanie szczególnie atrakcyjnych krajobrazowo i poznawczo form urzeźbienia (liczne doliny, spiętrzenie czołowomorenowe w północno-wschodniej części; atrakcyjny krajobrazowo rejon zachodni),
- Zachowane walory przyrodnicze (lasy - liściaste, torfowiska, w tym wysokie Bruszkowskie Bagno, parki z cennym drzewostanem, zadrzewienia, pomnikowe okazy drzew, aleje, oczka wodne, ostoje i stanowiska ptaków, w tym chronionych, stanowiska ssaków chronionych, ryb, w tym z rodziny łososiowatych),
- Na przeważającym obszarze gminy korzystne warunki fizjograficzne dla zabudowy,
- Występowanie rozległych, zwartych obszarów o szczególnie korzystnych dla rolnictwa warunkach glebowych,
- Na ogół korzystne warunki agroklimatyczne i wysoka jakość "ekologiczna" gleb,
- Duży udział siedlisk lasowych, występowanie lasów na siedliskach naturalnych, odpornych biologicznie,
- Dość dobry stan sanitarny i zdrowotny lasów,
- Rozbudowana sieć wód płynących, umożliwiającą zrównoważony rozwój gospodarki rybackiej, energetyki wodnej,
- Zaobserwowana w ostatnich latach poprawa jakości wód płynących pod względem fizyko-chemicznym,
- Znaczące zasoby wód podziemnych, w tym wysokiej jakości,

- Rozwinięty system oczyszczania ścieków na terenie gminy (większość miejscowości objęta zbiorczymi systemami kanalizacji i oczyszczania ścieków),
- Korzystne warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej,
- Występowanie udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego i możliwości powiększenia bazy surowcowej,
- Walory krajobrazowo-przyrodnicze - w powiązaniu z kulturowymi, sprzyjające rozwojowi turystyki krajoznawczej, kwalifikowanej, agroturystyki.

Ograniczenia (zewnętrzne)

- Niewystarczające uregulowania prawne na szczeblu rządowym, w zakresie finansowania przez Państwo zadań wynikających z przyjętej polityki ekologicznej państwa (preferencji i rekompensat wymagają wyróżniające się ponadlokalnymi wartościami przyrodniczymi obszary, na których niezbędne jest kontynuowanie i wprowadzanie form ochronnych, a co najmniej wykluczenie intensywnych form zagospodarowania, powodujących degradację i ilościowe zubożenie walorów),
- Niewystarczający zasób informacji o środowisku przyrodniczym, wskutek wstrzymania przez Ministerstwo (1994r.) wykonywania powszechnych inwentaryzacji przyrodniczych gmin,
- Brak ostatecznych rozstrzygnięć odnośnie ustanowienia obszarów ochronnych dla zbiorników wód podziemnych,
- Wzrastający ruch motoryzacyjny, powodujący wzrost zanieczyszczeń komunikacyjnych.
- Usytuowanie na terenie gminy obiektów o ponadlokalnym znaczeniu, w tym napowietrznej linii EE 400 kV, regionalnego składowiska odpadów, obiektów wojskowych, powodujących uciążliwości dla środowiska i ograniczających możliwości lokalizacji zabudowy,

Ograniczenia (wewnętrzne)

- Stosunkowo mała powierzchnia lasów,
- Występowanie lasów na siedliskach porolnych, mniej odpornych biologicznie od pozostałych zbiorowisk leśnych,
- Występujące zakwaszenie gleb,
- Występowanie zjawiska erozji gleb,
- Występowanie terenów o niekorzystnych warunkach gruntowo-wodnych i klimatycznych dla zabudowy,
- Brak jezior,
- Zły stan sanitarny wód płynących,
- Zagrożenie powodzią i podtopieniami w dolinie Słupi,

- Miejscami ekstremalna, również silna podatność wód podziemnych na zanieczyszczenie,
- Lokalnie pozaklasowa jakość wód użytkowego poziomu wodonośnego,
- Występujące zagrożenie zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych, powodowane nie w pełni uregulowaną gospodarką ściekową, gospodarką rolną, rybactwem,
- Niewystarczający stopień świadomości ekologicznej części mieszkańców gminy,
- Występowanie terenów zdegradowanych i zdewastowanych – dzikie wysypiska, wyrobiska.

6. ŚRODOWISKO KULTUROWE

6.1. Charakterystyka zasobów archeologicznego środowiska kulturowego.

Celem opracowania jest:

- Przedstawienie informacji o zasobach archeologicznych gminy
- Waloryzacja zasobów archeologicznego środowiska kulturowego z wyznaczeniem, na rysunku studium, stref ochrony archeologiczno-konserwatorskiej
- Opracowanie zasad i zakresu ochrony archeologicznego środowiska kulturowego w postaci ustaleń konserwatorskich jako ustaleń studium
- Opracowanie propozycji wyznaczenia wyjątkowo cennych obszarów archeologicznego krajobrazu kulturowego z aspektem walorów krajobrazowych oraz udostępnienia społecznego odbioru tej kategorii zabytków

Pod względem morfogenetycznym, implikującym mikroregiony osadnictwa pradziejowego oraz wczesnośredniowiecznego, obszar gminy Słupsk stanowi fragment mezoregionu Równiny Słupskiej, którą charakteryzują dwie podstawowe jednostki morfogenetyczne: dolina Słupi oraz wysoczyzna dennomorenowa i pagórkowata falista porozcinana na liczne płyty małymi dolinkami. Oś gminy stanowi dolina rzeki Słupi.

Na obszarze gminy zewidencjonowano ponad 670 stanowisk archeologicznych, z których ochroną w niniejszym studium objęto 332; w tym pełną ochroną archeologiczno – konserwatorską 9 stanowisk archeologicznych, 61 stanowisk objęto strefą częściowej ochrony archeologiczno – konserwatorskiej a 262 strefą ograniczonej ochrony.

Główny trzon osadnictwa pradziejowego stanowi horyzont łużycko - pomorski oraz oksywsko – wielbarski uzupełniony przez osadnictwo z okresu wczesnego średniowiecza – ok. 85 % zarejestrowanych stanowisk archeologicznych. Większość z nich to stanowiska wielokulturowe zawierające relikty osadnictwa z różnych epok archeologicznych. Pod względem funkcjonalnym przeważają osady otwarte o dość stabilnym, trwałym charakterze zabudowy występujące w kontekście osad sezonowych, z reguły jednokulturowych i jednofazowych. Towarzyszą im cmentarzyska płaskie i kurhanowe oraz znaleziska luźne bez kontekstu osadniczego.

Dyspersję stanowisk archeologicznych na obszarze gminy wyróżniają następujące cechy:

- Mikroregiony i zespoły osadnicze zarejestrowane na stokach rozwiniętych dolin w części zachodniej i północno – zachodniej gminy (10 mikroregionów pradziejowej

i wczesnośredniowiecznej przestrzeni osadniczej) charakteryzujących się pełną sekwencją chronologiczno – kulturową od mezolitu/neolitu , horyzont kultur łużycko– pomorskich , oksywsko – wielbarskich z kontynuacją we wczesnym średniowieczu i średniowieczu. Znaczny udział osadnictwa wczesnośredniowiecznego z wczesnych faz, datowane na VI/VII – VIII wiek z reguły nakładające się na osadnictwo łużycko – pomorskie. Znaczny udział procentowy stanowisk archeologicznych o dużych powierzchniach , trwałej, stabilnej zabudowie i wielofazowości użytkowania

- Mikroregiony i zespoły osadnicze zarejestrowane na stokach i krawędziach dolin we wschodniej i północno - wschodniej części gminy (11 mikroregionów pradziejowej i średniowiecznej przestrzeni osadniczej) charakteryzujących się brakiem kontynuacji osadniczej w okresie wpływów rzymskich (brak horyzontu kultur oksywsko - wielbarskich) z kontynuacją we wczesnym średniowieczu (jedynie późne fazy) oraz w późnym średniowieczu. Znaczny procentowy udział stanowisk archeologicznych małych, sezonowych, jednofazowych o małych powierzchniach.

Najstarsza obecność człowieka potwierdzona jest źródłowo dla środkowej epoki kamienia (mezolitu), kiedy teren penetrowały grupy łowców. Charakter kolonizacyjny ma dopiero osadnictwo neolityczne ludności kultury amfor kulistych i pucharów lejkowatych.

W III okresie epoki brązu na obszarze gminy dominowała kaszubska grupa kultury łużyckiej tworząc zwarte mikroregiony osadnicze z kilkuhektarowymi osadami oraz charakterystycznymi cmentarzyskami kurhanowymi. W okresie halsztackim zanikają cmentarzyska kurhanowe, pojawiają się cmentarzyska z grobami skrzynkowymi kultury pomorskiej – najbardziej charakterystycznymi dla tożsamości kulturowej regionu. Z końcem II wieku p.n.e. pod wpływem procesów akulturacyjnych płynących z cesarstwa rzymskiego, kształtują się elementy kultury plemion wczesnosłowiańskich wytworzonych na podłożu tradycji kultur łużyckich i wschodniopomorskich.

6.2. Waloryzacja archeologicznego środowiska kulturowego

6.2.1. Uwarunkowania i ograniczenia wynikające z ochrony zasobów archeologicznych

Postępująca destrukcja stanowisk archeologicznych stwarza zagrożenie stopniowej, fizycznej likwidacji tego najstarszego dziedzictwa kulturowego. Wydaje się, że w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy należy stworzyć możliwość otworzenia ścieżki prawnej ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego.

W poniższym opracowaniu ochronę zabytków archeologicznych określono wyznaczeniem trzech stref ochrony archeologiczno – konserwatorskiej obejmujących priorytetowe stanowiska archeologiczne w mikroregionach osadniczych, wyinterpretowanych na podstawie analizy materiałów źródłowych archiwalnych oraz wyników badań Archeologicznego Zdjęcia Polski, pozostających w zasobach archiwalnych Delegatury w Słupsku Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku.

Zasoby archeologicznego dziedzictwa kulturowego zwaloryzowane zostały wyznaczeniem na rysunku studium stref ochrony archeologiczno – konserwatorskiej.

W.I. Strefa pełnej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej – oznaczony na rysunku studium obszar występowania 9 stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej wraz ze strefą ochrony krajobrazowej przeznaczonych do bezwzględного zachowania i ujętych w rejestrze zabytków organu właściwego w zakresie ochrony dóbr kultury oraz w ewidencji z przeznaczeniem do wpisu do rejestru. Celem ochrony jest zachowanie istniejącego zasobu kulturowego i topograficznego wraz ze strefą ochrony krajobrazowej. W strefie obowiązuje zakaz prowadzenia działalności inwestycyjnej związanej z pracami ziemnymi.

W.II. Strefa częściowej ochrony archeologiczno - konserwatorskiej – oznaczony na rysunku studium obszar występowania 61 stanowisk archeologicznych ujętych w ewidencji organu właściwego w zakresie ochrony dóbr kultury. Celem ochrony jest wszechstronne udokumentowanie reliktyw pradziejowej i średniowiecznej przestrzeni osadniczej poprzez prowadzenie archeologicznych badań ratowniczych wyprzedzających proces zainwestowania terenu, po zakończeniu których teren może być trwale zainwestowany.

W.III. Strefa ograniczonej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej - oznaczony na rysunku studium obszar występowania 262 stanowisk archeologicznych ujętych w ewidencji organu właściwego w zakresie ochrony dóbr kultury. Celem ochrony jest wszechstronne udokumentowanie reliktyw pradziejowej i średniowiecznej przestrzeni osadniczej poprzez prowadzenie archeologicznych badań interwencyjnych w formie nadzoru archeologicznego realizowanego w trakcie prowadzenia procesu inwestycyjnego , po zakończeniu których teren może być trwale zainwestowany.

6.2.2. Katalog zasobów archeologicznego dziedzictwa kulturowego.

Zasoby archeologicznego dziedzictwa kulturowego – w granicach wyznaczonych na rysunku studium i zwaloryzowane pod względem wartości

kulturowych, zlokalizowane zostały na mapach w skali 1:25 000 stanowiących rysunek studium oraz w poniższym katalogu faktów osadniczych.

Zasoby archeologiczne ujęte zostały z podaniem:

1. numeru strefy archeologiczno – konserwatorskiej
2. numeru stanowiska archeologicznego według Archeologicznego Zdjęcia Polski w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
3. nazwą funkcji stanowiska archeologicznego, kultury archeologicznej i chronologii
4. numerem decyzji konserwatorskiej w rejestrze zabytków

Strefa W.I. pełnej ochrony archeologiczno – konserwatorskiej

Nr strefy	Nr ewidencyjny WKZ AZP	Funkcja - chronologia – kultura archeologiczna	Nr rej. zab.
1	7-28/3	Grodzisko	A-a-52/238K
2	8-29/86	Cmentarzysko	Do wpisu
3	9-27/7	Grodzisko	A-a-43/229K
4	9-27/3	Cmentarzysko kurhanowe	Do wpisu
5	9-27/2	Osada wczesnośredniowieczna	Do wpisu
6	9-27/1	Cmentarzysko	Do wpisu
7	9-29/95	Grodzisko	A-a-63/251K
8	9-30/35	Cmentarzysko	Do wpisu
9	10-29/7	Grodzisko	A-a-64/252K

Strefa W.II. częściowej ochrony archeologiczno – konserwatorskiej

Nr strefy	Nr ewidencyjny WKZ AZP	Funkcja - chronologia – kultura archeologiczna
1	7-28/42	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
2	7-28/43	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
3	7-29/10	Osada kultury wielbarskiej
4	7-29/11	Osada kultury łużycko-pomorskiej
5	7-29/12	Osada kultury pomorskiej, wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
6	7-29/14	Osada kultury pomorskiej, wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
7	7-29/37	Osada kultury pomorskiej
8	7-29/41	Osada wczesnośredniowieczna
9	7-29/42	Epoka kamienia, osada kultury pomorskiej, wczesnośredniowieczna
10	7-30/1	Osada kultury pomorskiej
11	7-30/5	Osada kultury pomorskiej późnośredniowieczna
12	7-30/8	Osada kultury pomorskiej
13	7-30/10	Osada kultury pomorskiej
14	7-30/11	Osada kultury pomorskiej
15	7-30/12	Osada kultury pomorskiej
16	7-30/18	Osada kultury pomorskiej
17	7-30/31	Osada kultury łużycko-pomorskiej
18	7-30/32	Osada kultury pomorskiej, wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
19	8-27/3	Cmentarzysko i osada średniowieczne
20	8-27/4	Cmentarzysko i osada średniowieczne

21	8-27/18	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
22	8-28/18	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
23	8-28/15	Cmentarzysko
24	8-28/39	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej, wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
25	8-28/38	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej, wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
26	8-28/37	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
27	8-28/70	Cmentarzysko
28	8-29/48	Schyłkowy neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
29	8-29/51	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej, wczesnośredniowieczna,
30	8-29/58	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
31	8-29/56	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
32	8-29/59	Osada kultury łużycko-pomorskiej
33	8-29/60	Osada kultury wielbarskiej
34	8-29/62	Osada kultury łużycko-pomorskiej
35	8-29/64	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
36	8-29/71	Osada wczesnośredniowieczna
37	8-29/78	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
38	8-29/79	Osada kultury łużycko-pomorskiej wielbarskiej wczesnośredniowieczna
39	8-29/81	Schyłkowy neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
40	8-29/85	Osada kultury łużycko-pomorskiej wielbarskiej wczesnośredniowieczna
41	8-29/88	Osada kultury wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
42	9-27/16	Cmentarzysko
43	9-27/31	Schyłkowy neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
44	9-27/4	Neolit, cmentarzysko kultury pomorskiej, osada średniowieczna
45	9-27/5	Osada kultury łużyckiej, wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
46	9-27/6	Osada kultury łużyckiej, oksywsko-wielbarskiej, wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
47	9-27/8	Osada wczesnośredniowieczna
48	9-27/43	Neolit
49	9-27/44	Osada kultury łużycko-pomorskiej
50	9-27/46	Schyłkowy neolit, osada kultury oksywsko- wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
51	9-27/10	Schyłkowy neolit, kultury łużycko-pomorskiej ,osada kultury oksywsko- wielbarskiej wczesnośredniowieczna
52	9-27/12	Schyłkowy neolit, kultury łużycko-pomorskiej ,osada kultury wielbarskiej wczesnośredniowieczna
53	9-27/56	Osada kultury pucharów lejkowatych, amfor kulistych
54	9-28/3	Cmentarzysko kultury pomorskiej
55	9-28/59	Osada kultury łużycko-pomorskiej ,osada kultury oksywsko- wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
56	9-30/13	Osada kultury łużycko-pomorskiej , wczesnośredniowieczna
57	9-30/70	Osada kultury łużycko-pomorskiej ,osada kultury oksywsko- wielbarskiej
58	9-30/69	Osada kultury łużycko-pomorskiej ,osada kultury oksywsko- wielbarskiej
59	9-30/68	Osada wczesnośredniowieczna
60	10-29/15	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
61	10-29/59	Osada wczesnośredniowieczna

Strefa W.III. ograniczonej ochrony archeologiczno – konserwatorskiej

Nr strefy	Nr ewidencyjny WKZ AZP	Funkcja - chronologia – kultura archeologiczna
1	7-28/28	Osada wczesnośredniowieczna
2	7-28/39	Osada wczesnośredniowieczna
3	7-28/40	Osada kultury wielbarskiej
4	7-28/41	Osada kultury łużycko-pomorskiej
5	7-28/44	Osada kultury łużycko-pomorskiej
6	7-29/22	Osada kultury łużycko-pomorskiej, późnośredniowieczna
7	7-29/40	Osada kultury pomorskiej
8	7-29/43	Osada kultury pomorskiej
9	7-29/44	Osada kultury pomorskiej, późnośredniowieczna
10	7-29/1	Osada kultury wielbarskiej, późnośredniowieczna
11	7-29/2	Osada kultury pomorskiej
12	7-29/3	Osada kultury pomorskiej późnośredniowieczna
13	7-29/4	Osada późnośredniowieczna
14	7-29/13	Osada późnośredniowieczna
15	7-29/15	Osada wczesnośredniowieczna
16	7-29/16	Osada kultury pomorskiej, wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
17	7-29/9	Osada kultury pomorskiej, późnośredniowieczna
18	7-29/8	Osada kultury wielbarskiej, późnośredniowieczna
19	7-29/7	Osada kultury pomorskiej
20	7-30/2	Osada kultury pomorskiej, późnośredniowieczna
21	7-30/3	Osada wczesnośredniowieczna
22	7-30/4	Osada kultury pomorskiej
23	7-30/7	Osada kultury pomorskiej
24	7-30/9	Osada kultury pomorskiej
25	7-30/25	Osada kultury pomorskiej
26	7-30/15	Osada kultury łużyckiej
27	7-30/B	Osada kultury pomorskiej
28	7-30/13	Osada kultury pomorskiej, średniowieczna
29	7-30/A	Osada kultury pomorskiej
30	7-30/14	Osada kultury pomorskiej
31	7-30/G	Osada kultury pomorskiej
32	7-30/16	Osada kultury pomorskiej
33	7-30/19	Osada kultury pomorskiej średniowieczna
34	7-30/17	Osada kultury pomorskiej średniowieczna
35	7-30/20	Osada kultury pomorskiej średniowieczna
36	7-30/21	Osada kultury pomorskiej średniowieczna
37	7-30/34	Osada wczesnośredniowieczna
38	7-30/35	Osada wczesnośredniowieczna
39	7-30/36	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
40	7-30/37	Osada kultury pomorskiej
41	7-30/28	Osada kultury łużycko-pomorskiej wczesnośredniowieczna
42	7-30/29	Osada kultury łużycko-pomorskiej ,wczesnośredniowieczna
43	7-30/39	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
44	7-30/42	Osada wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
45	7-30/33	Osada kultury łużycko-pomorskiej ,wczesnośredniowieczna
46	8-27/13	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
47	8-27/14	Osada kultury wielbarskiej późnośredniowieczna
48	8-27/15	Osada wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
49	8-27/17	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
50	8-28/2	Osada kultury łużycko-pomorskiej

51	8-28/3	Osada kultury łużycko-pomorskiej
52	8-28/4	Osada kultury łużycko-pomorskiej
53	8-28/5	Osada kultury łużycko-pomorskiej
54	8-28/7	Osada kultury łużycko-pomorskiej
55	8-28/8	Osada kultury łużycko-pomorskiej , wielbarskiej
56	8-28/9	Osada kultury wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
57	8-28/10	Osada kultury wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
58	8-28/12	Osada kultury łużycko-pomorskiej wczesnośredniowieczna
59	8-28/14	Osada kultury łużycko-pomorskiej wczesnośredniowieczna
60	8-28/19	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
61	8-28/20	Osada kultury łużycko-pomorskiej wczesnośredniowieczna
62	8-28/23	Osada kultury łużycko-pomorskiej wczesnośredniowieczna
63	8-28/30	Neolit, osada wczesnośredniowieczna
64	8-28/32	Osada kultury łużycko-pomorskiej
65	8-28/40	Osada kultury wielbarskiej
66	8-28/43	Schyłkowy neolit, osada późnośredniowieczna
67	8-28/47	Osada kultury łużycko-pomorskiej
68	8-28/46	Osada kultury łużycko-pomorskiej
69	8-28/49	Osada kultury łużycko-pomorskiej
70	8-28/55	Osada kultury łużycko-pomorskiej
71	8-28/57	Osada wczesnośredniowieczna
72	8-28/69	Osada kultury łużycko-pomorskiej
73	8-28/63	Osada kultury łużycko-pomorskiej
74	8-28/64	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
75	8-28/65	Osada kultury łużycko-pomorskiej
76	8-28/66	Osada kultury łużycko-pomorskiej
77	8-28/67	Osada kultury łużycko-pomorskiej
78	8-29/1	Osada kultury łużycko-pomorskiej
79	8-29/2	Osada kultury łużycko-pomorskiej
80	8-29/3	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
81	8-29/4	Osada kultury wielbarskiej wczesnośredniowieczna
82	8-29/5	Osada kultury łużycko-pomorskiej wczesnośredniowieczna
83	8-29/6	Osada kultury wielbarskiej wczesnośredniowieczna
84	8-29/7	Osada kultury łużycko-pomorskiej , wielbarskiej
85	8-29/8	Osada kultury łużycko-pomorskiej wczesnośredniowieczna
86	8-29/9	Osada kultury łużycko-pomorskiej , wielbarskiej wczesnośredniowieczna
87	8-29/10	Schyłkowy neolit, osada kultury wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
88	8-29/11	Osada wczesnośredniowieczna
89	8-29/12	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
90	8-29/13	Osada kultury wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
91	8-29/14	Schyłkowy neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej ,wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
92	8-29/15	Schyłkowy neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej ,wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
93	8-29/16	Osada kultury łużycko-pomorskiej ,wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
94	8-29/17	Osada kultury łużycko-pomorskiej
95	8-29/18	Schyłkowy neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej
96	8-29/19	Schyłkowy neolit
97	8-29/21	Schyłkowy neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej ,wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
98	8-29/22	Osada kultury łużycko-pomorskiej ,wielbarskiej, wczesnośredniowieczna

99	8-29/23	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
100	8-29/24	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
101	8-29/25	Schyłkowy neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej ,wielbarskiej
102	8-29/26	Osada kultury łużycko-pomorskiej
103	8-29/27	Osada kultury wielbarskiej
104	8-29/30	Schyłkowy neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej ,wielbarskiej
105	8-29/29	Osada kultury łużycko-pomorskiej ,wielbarskiej, wczesnośre- dniowieczna
106	8-29/31	Osada kultury łużycko-pomorskiej
107	8-29/33	Schyłkowy neolit wczesny brąz
108	8-29/34	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
109	8-29/35	Osada wczesnośredniowieczna
110	8-29/47	Osada wczesnośredniowieczna
111	8-29/49	Schyłkowy neolit wczesny brąz, osada kultury łużycko – pomorskiej
112	8-29/52	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
113	8-29/54	Schyłkowy neolit wczesny brąz
114	8-29/55	Schyłkowy neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej ,wielbarskiej
115	8-29/57	Osada kultury łużycko-pomorskiej
116	8-29/63	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
117	8-29/61	Osada kultury łużycko-pomorskiej ,wielbarskiej
118	8-29/67	Osada wczesnośredniowieczna
119	8-29/69	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
120	8-29/70	Osada kultury łużycko-pomorskiej
121	8-29/72	Osada kultury łużycko-pomorskiej
122	8-29/74	Osada kultury łużycko-pomorskiej
123	8-29/75	Osada kultury łużycko-pomorskiej
124	8-29/76	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
125	8-29/77	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
126	8-29/80	Schyłkowy neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej
127	8-29/82	Osada wczesnośredniowieczna
128	8-29/84	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
129	8-29/87	Osada kultury wielbarskiej
130	8-29/89	Osada kultury wielbarskiej
131	8-29/90	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
132	8-29/91	Osada kultury wielbarskiej
133	8-30/1	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
134	8-30/2	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
135	8-30/3	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
136	8-30/4	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
137	8-30/5	Osada kultury łużycko-pomorskiej
138	8-30/6	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej wczesnośre- dniowieczna
139	8-30/7	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej wczesnośre- dniowieczna
140	8-30/8	Osada kultury łużycko-pomorskiej
141	8-30/9	Osada wczesnośredniowieczna
142	8-30/10	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
143	8-30/11	Osada kultury łużycko-pomorskiej
144	8-30/12	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
145	8-30/13	Osada wczesnośredniowieczna
146	8-30/14	Osada wczesnośredniowieczna
147	8-30/15	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
148	8-30/16	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej

149	8-30/17	Osada kultury łużycko-pomorskiej
150	8-30/18	Osada kultury łużycko-pomorskiej
151	8-30/19	Osada kultury łużycko-pomorskiej
152	8-30/20	Osada kultury łużycko-pomorskiej
153	9-27/29	Neolit
154	9-27/28	Osada kultury łużycko-pomorskiej
155	9-27/27	Neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej
156	9-27/30	Osada kultury łużycko-pomorskiej
157	9-27/26	Osada kultury wielbarskiej
158	9-27/25	Osada kultury wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
159	9-27/15	Neolit, osada kultury oksywskiej, wczesnośredniowieczna
160	9-27/24	Neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej
161	9-27/39	Osada kultury łużycko-pomorskiej
162	9-27/38	Neolit
163	9-27/14	Mezolit
164	9-27/13	Osada wczesnośredniowieczna
165	9-27/23	Osada kultury łużycko-pomorskiej
166	9-27/22	Osada kultury łużycko-pomorskiej
167	9-27/19	Osada kultury łużycko-pomorskiej
168	9-27/18	Osada kultury łużycko-pomorskiej
169	9-27/9	Osada wczesnośredniowieczna
170	9-27/3a	Osada wczesnośredniowieczna
171	9-27/45	Osada wczesnośredniowieczna
172	9-27/47	Osada kultury pucharów lejkowatych, wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
173	9-27/11	Osada wczesnośredniowieczna
174	9-27/51	Osada wczesnośredniowieczna
175	9-27/50	Osada kultury łużycko-pomorskiej wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
176	9-27/52	Osada wczesnośredniowieczna
177	9-27/54	Osada kultury łużycko-pomorskiej wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
178	9-27/53	Osada kultury oksywsko-wielbarskiej
179	9-27/55	Neolit
180	9-27/49	Schyłkowy neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej
181	9-28/68	Osada kultury oksywsko-wielbarskiej
182	9-28/69	Osada kultury łużycko-pomorskiej
183	9-28/67	Osada kultury łużycko-pomorskiej
184	9-28/66	Osada kultury łużycko-pomorskiej
185	9-28/60	Osada wczesnośredniowieczna
186	9-28/56	Osada kultury łużycko-pomorskiej wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
187	9-28/24	Osada kultury łużycko-pomorskiej
188	9-28/26	Osada kultury łużycko-pomorskiej
189	9-28/22	Osada kultury łużycko-pomorskiej
190	9-28/28	Osada kultury łużycko-pomorskiej
191	9-28/32	Osada kultury łużycko-pomorskiej
192	9-28/35	Osada kultury wielbarskiej
193	9-28/37	Osada kultury łużycko-pomorskiej
194	9-28/36	Osada kultury łużycko-pomorskiej
195	9-28/38	Osada kultury łużycko-pomorskiej
196	9-28/30	Osada kultury łużycko-pomorskiej
197	9-28/24	Osada kultury łużycko-pomorskiej
198	9-28/18	Osada kultury łużycko-pomorskiej

199	9-28/16	Osada wczesnośredniowieczna
200	9-28/2	Neolit
201	9-28/41	Schylkowy neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej
202	9-28/47	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
203	9-28/48	Osada kultury łużycko-pomorskiej
204	9-28/43	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna
205	9-28/4	Neolit
206	9-28/9	Osada kultury łużycko-pomorskiej
207	9-28/1	Osada kultury łużycko-pomorskiej
208	9-29/92	Osada wczesnośredniowieczna
209	9-29/93	Osada kultury łużycko-pomorskiej
210	9-29/94	Pradzieje osada późnośredniowieczna
211	9-30/37	Osada wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
212	9-30/38	Osada kultury łużycko-pomorskiej wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
213	9-30/39	Osada wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
214	9-30/41	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
215	9-30/34	Osada kultury łużycko-pomorskiej, j wczesnośredniowieczna
216	9-30/33	Osada kultury pomorskiej
217	9-30/32	Osada kultury wielbarskiej
218	9-30/31	Osada kultury pomorskiej
219	9-30/23	Osada kultury łużyckiej
220	9-30/18	Osada kultury łużycko-pomorskiej
221	9-30/21	Osada kultury pomorskiej
222	9-30/25	Osada kultury pomorskiej
223	9-30/26	Osada kultury wielbarskiej
224	9-30/20	Osada kultury wielbarskiej
225	9-30/19	Osada kultury łużycko-pomorskiej
226	9-30/18	Osada kultury łużycko-pomorskiej
227	9-30/17	Osada kultury łużycko-pomorskiej
228	9-30/16	Osada kultury łużycko-pomorskiej
229	9-30/15	Osada kultury łużycko-pomorskiej
230	9-30/45	Osada wczesnośredniowieczna
231	9-30/44	Osada wczesnośredniowieczna
232	9-30/43	Osada kultury pomorskiej wczesnośredniowieczna późnośredniowieczna
233	10-29/1	Osada wczesnośredniowieczna
234	10-29/2	Osada wczesnośredniowieczna
235	10-29/3	Osada kultury łużycko-pomorskiej
236	10-29/4	Osada wczesnośredniowieczna
237	10-29/5	Osada wczesnośredniowieczna
238	10-29/6	Osada wczesnośredniowieczna
239	10-29/8	Osada kultury pucharów lejkowatych, łużycko-pomorskiej
240	10-29/9	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
241	10-29/11	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej wczesnośredniowieczna
242	10-29/12	Schylkowy neolit, osada kultury łużycko-pomorskiej
243	10-29/13	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej wczesnośredniowieczna
244	10-29/14	Osada kultury łużycko-pomorskiej, wielbarskiej
245	10-29/16	Osada kultury pucharów lejkowatych, łużycko-pomorskiej
246	10-29/17	Osada kultury łużyckiej
247	10-29/18	Osada kultury łużyckiej
248	10-29/19	Osada wczesnośredniowieczna

249	10-29/20	Osada kultury łużycko-pomorskiej
250	10-29/21	Osada kultury łużycko-pomorskiej
251	10-29/22	Osada kultury łużycko-pomorskiej
252	10-29/23	Osada kultury łużycko-pomorskiej
253	10-29/24	Neolit
254	10-29/59a	Neolit
255	10-30/7	Osada wczesnośredniowieczna
256	10-30/8	Osada kultury wielbarskiej
257	10-30/9	Osada wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
258	10-30/12	Pradzieje
259	10-30/13	Osada wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
260	10-30/15	Osada wczesnośredniowieczna
261	10-30/16	Osada wczesnośredniowieczna
262	10-30/6	Osada wczesnośredniowieczna

6.3. Ustalenia konserwatorskie w zakresie ochrony archeologicznego środowiska kulturowego.

Strefa W.I. pełnej ochrony archeologiczno – konserwatorskiej

Wyznaczony na rysunku studium i w katalogu zasobów archeologicznego dziedzictwa kulturowego obszar stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej ze strefą ochrony krajobrazowej, ujętych w rejestrze zabytków i w ewidencji organu właściwego w zakresie ochrony dóbr kultury przewidzianych do wpisu do rejestru. Celem ochrony jest zachowanie najcenniejszych zasobów archeologicznych regionu pomorskiego.

Ustala się zakaz prowadzenia działalności inwestycyjnej związanej z pracami ziemnymi bądź przekształceniem krajobrazu.

W przypadku zamiaru wykonania prac porządkowych czy pielęgnacyjnych inwestor zobowiązany jest uzyskać zezwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, który każdorazowo określi zakres i warunki prowadzenia tych prac.

Strefa W.II. częściowej ochrony archeologiczno – konserwatorskiej

Wyznaczony na rysunku studium i w katalogu zasobów archeologicznego dziedzictwa kulturowego gminy obszar stanowisk archeologicznych ujętych w ewidencji organu właściwego w zakresie ochrony dóbr kultury. Celem ochrony jest udokumentowanie reliktów osadnictwa pradziejowego i wczesnośredniowiecznego

lokalnego środowiska kulturowego poprzez przeprowadzenie archeologicznych badań ratowniczych wyprzedzających proces zainwestowania terenu.

Zakres archeologicznych badań ratowniczych każdorazowo określa inwestorowi Wojewódzki Konserwator Zabytków w wydany zezwoleniu.

Ustala się obowiązek wystąpienia inwestora do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z wnioskiem o wydanie zezwolenia na badania z 3-miesięcznym wyprzedzeniem w celu wykonania archeologicznych badań ratowniczych oraz zsynchronizowania robót inwestycyjnych z badaniami.

Strefa W.III. ograniczonej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej

Oznaczony na rysunku studium obszar stanowisk archeologicznych ujętych w ewidencji organu właściwego w zakresie ochrony dóbr kultury. Celem ochrony jest udokumentowanie reliktyw osadnictwa pradziejowego i wczesnośredniowiecznego poprzez przeprowadzenie archeologicznych badań interwencyjnych o charakterze nadzoru archeologicznego.

Ustala się obowiązek przeprowadzenia, dla wszystkich inwestycji lokalizowanych w strefie, interwencyjnych badań archeologicznych w formie nadzoru archeologicznego prowadzonego w trakcie realizacji inwestycji, po zakończeniu których teren może być trwale zainwestowany. W przypadku stwierdzenia reliktyw archeologicznych ustala się konieczność przeprowadzenia archeologicznych badań ratowniczych.

Zakres niezbędnych do wykonania badań archeologicznych każdorazowo określa inwestorowi Wojewódzki Konserwator Zabytków w wydany zezwoleniu.

Ustala się obowiązek powiadomienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w terminie nie krótszym niż dwa tygodnie przed przystąpieniem do prac o zamiarze ich rozpoczęcia.

6.4. Postulaty dotyczące ochrony i kształtowania archeologicznego środowiska kulturowego

Propozycja wyznaczenia wyjątkowo cennych obszarów archeologicznego krajobrazu kulturowego z aspektem walorów krajobrazowych oraz udostępnienia społecznego odbioru tej kategorii zabytków.

Postuluje się utworzenie **zespołu przyrodniczo-kulturowego** w rejonie Gaci Leśnej przy południowo – zachodniej granicy obszaru chronionego krajobrazu Doliny Moszczenickiej. Obszar o wybitnych walorach krajobrazowych i kulturowych ; przestrzeń wykorzystywana osadniczo od neolitu; przez horyzont osadniczy łużycko-pomorski (epoka brązu, w tym cmentarzysko kultury pomorskiej z grobami skrzynkowymi) i oksywsko – wielbarski (okres wpływów rzymskich). Wyjątkowy udział

osadnictwa wczesnośredniowiecznego o jednej z najniższych chronologii na Pomorzu (od końca VI w.), z grodziskiem datowanym na VII-IX w. o zachowanej do dziś własnej formie krajobrazowej. Zespół wczesnośredniowieczny złożony z grodziska wpisanego do rejestru zabytków, osady oraz nowo odkrytego cmentarzyska kurhanowego położonego po drugiej stronie drobnego cieku. Szerszy kontekst osadniczy stanowią osady i cmentarzyska pradziejowej przestrzeni osadniczej oraz wsie o rodowodzie słowiańskim, owalnicowym układzie ruralistycznym - Swołowo.

Znaczne walory poznawcze, krajobrazowe oraz turystyczne prezentują dwa grodziska wczesnośredniowieczne : w Krepie Słupskiej i w Gałęzinowie.

6.5. Zasoby architektury i budownictwa podlegające ochronie

Wykaz cennych obiektów dziedzictwa kulturowego wpisanych do rejestru zabytków:

Architektura i budownictwo

- Bierkowo chałupa, zagroda nr 16, 1857 r., poz. rej. zab. A-4, nr dec. 451 z dn. 12.04.1965 r.
- Bruskowo Wielkie kościół rzym.-kat. parafialny, p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, 1863 r., poz. rej. zab. A-386, nr dec. SOZ/D-I-5340/7/2002/7604 z dn. 07.11.2002 r.
- Gać zespół dworsko-parkowy, 1 poł. XVIII w., poz. rej. zab. A-46, nr dec. 301 z dn. 02.02.1961r.
- Grąsino dwór eklektyczny, mur., 1825 r., poz. rej. zab. A-200, nr dec. 627 z dn. 04.08.1967 r.
- Karzęcino stajnia, spichlerz, magazyn w zespole folwarcznym, 1889-1909 r., poz. rej. zab. A-201, nr dec. 828 z dn. 04.08.1967 r.
- Kukowo zespół pałacowo - parkowy, pałac, mur. k. XIX w., poz. rej. zab. A-332, nr dec. PSOZ-I-5340/15/95 z dn. 17.07.1995 r.
- Strzelino kościół rzym.-kat. filialny p.w. św. Antoniego Padewskiego, XV w., 2 poł. XIX w., po. rej. zab. A-159, nr dec. 94 z dn. 24.10.1955 r.
- Strzelino pałac, 2 poł. XIX w., poz. rej. zab. A-311, nr dec. KL-II-5240/11/90 z dn. 13.02.1991r.
- Swochowo dwór, konstr. szkieletowa, wypełnienia strychulcowe, 1735 r., poz. rej. zab. A-365, nr dec. PSOZ-I-5340/19/98 z dn. 29.-6.1998 r.
- Swołowo kościół filialny p.w. Wniebowzięcia NMP, z cmentarzem w otoczeniu, mur., XV w., k. XIX w., poz. rej. zab. A-162, nr dec. 315 z dn. 02.02.1961 r.

- Swołowo zagroda nr 8:
 - 1) chałupa , poł. XIX w., poz. rej. zab. A-367, nr dec. PSOZ-I-5340/21/98 z dn. 21.07.1998 r.
 - 2) budynek bramny, 2 poł. XIX w./ 1924 r., poz. rej. zab. A-367, nr dec. PSOZ-I-5340/21/98 z dn. 21.07.1998 r.
 - 3) budynek inwentarski, 2 poł. XIX w., pocz. XX w., poz. rej. zab. A-367, nr dec. PSOZ-I-5340/21/98 z dn. 21.07.1998 r.
 - 4) stodoła, 1838 r., poz. rej. zab. A-367, nr dec. PSOZ-I-5340/21/98 z dn. 21.07.1998r.
- Wieszyno kościół filialny p.w. bł. Urszuli Leduchowskiej, XV w., poz. rej. zab. A-187, nr dec. 409 z dn. 28.04.1964 r.
- Wrzeście kościół rzym.-kat., parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego, mur., 1874 r., poz. rej. zab. A-317, nr dec. PSOZ-I-5340/40/93 z dn. 20.10.1993 r.

Parki

- Gać Leśna, park dworski z poł. XIX w. poz. rej. zab. A-46, nr dec. 301 z dn. 02.02.1961r.
- Jezierzycze park przypałacowy z 2 poł. XIX w. w stylu krajobrazowym, poz. rej. zab. A-285, nr dec KL-II-5340/22/88 z dn.21.06.1988 r.
- Kukowo, park przypałacowy krajobrazowy, k. XIX w., poz. rej zab. A-332, nr dec. PSOZ-I-5340/15/95 z dn.17.07.1995 r.
- Lubuczewo, park podworski, krajobrazowy, poł. XIX w., poz. rej. zab. A-354, nr dec. PSOZ-I-5340/19/97 z dn. 03.06.1997 r.

Cmentarze

- Swołowo cmentarz w otoczeniu kościoła, poz. rej zab. A-162, nr dec. 315 z 2.02.1961.
- Wieszyno cmentarz w otoczeniu kościoła, poz. rej zab. A-187.

Wymienione obiekty i zespoły stanowią niewątpliwie wraz z jej walorami krajobrazowymi atrakcję turystyczną gminy.

Wykaz obiektów w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Architektura i budownictwo

Miejscowość	Wykaz obiektów
Bierkowo	1.kościół filialny p.w. św. Józefa, mur. poł. XIX w. 2.bud.mieszk., nr 6, szach.,2 poł. XIX w.,

	3.stodoła , nr 6, szach. Poł XIX w. 4.bud.inwent.,nr 6,szach./mur. k. XIX w. 5.bud.mieszk.,nr 8, szach., 1 poł. XIX w. 6.stodoła, nr 8, szach., poł. XIX w. 7.bud. mieszk., nr 9, szach., 1 poł. XIX w., 8.bud. mieszk., nr 9, szach., XIX w. 9.bud. mieszk., nr 13, szach., 1852r., 10.bud. mieszk., nr 14, szach., 1 poł. XIX w. 11.stodoła, nr 14, szach., poł. XIX w. 12.bud.inwentar., nr 14, mur./szach., XIX w. 13.bud.bramny, nr 14, szach., 1859r. 14.stodoła, nr 15, szach., 1 poł. XIX w. 15.stodoła, nr 20, szach., 2 poł. XIX w. 16.bud. bramny, nr 22,szach./mur.,1855r.,1968r. 17.stodoła, nr 22, szach., 1839 r. 18.bud.mieszk.,nr 24, szach., 1862r. 19.bud. bramny, nr 24, szach., 1871r. 20.stodoła, nr24, szach., 1870r. 21.stodola, nr 25, szach., poł. XIX w. 22.bud.bramny, nr 25, szach., XIX/XX w. 23.bud. gospodarczy, nr 26, szach., 2 poł. XIX w. 24.stodoła, nr 26, szach., 2 poł. XIX w. 25.bud.mieszk., nr 26/27, szach./mur., poł. XIX w. 26.stodoła, nr 27, szach., 2 poł. XIX w., 27.stodola, nr 28, szach./mur., k. XIX w. 28.bud.mieszk., nr 29, mur. 1898r., 29.stodoła, nr 29, szach., 1864r. 30.bud.mieszk., nr 30, szach./mur., 1 poł. XIX w. 31.bud. inwentar., nr 30, szach./mur., 2poł.XIX w. 32.stodola, nr 30, szach., 1840r. 33.stodoła, nr 30A, szach., poł. XIX w. 34.bud.mieszk., nr 32, szach., 1833 r. 35.bud.mieszk., nr 33, szach., 1 poł. XIX w. 36.stodoła, nr 33, szach. , poł. XIX w. 37.obora, nr 33, szach., 2 poł. XIXw. 38.bud.bramny, nr 33, szach., poł. XIXw. 39.bud.mieszk., nr 34, szach., 1 poł. XIX w. 40.stodola, nr 34, szach./mur., 1 poł. XIX w. 41.bud.mieszk., nr 35, szach., 2 poł. XIX w. 42.stodoła, nr 35, szach., k. XIX w. 43.bud.mieszk., nr 37, szach., poł. XIX w.
--	--

	44.stodoła, nr 37, szach., 1851r. 45.bud.bramny, nr 37, szach., poł. XIX w. 46.bud.mieszk., nr 43, szach., 1 poł. XIX w. 47.bud.mieszk.,nr 44, szach., 1 poł. XIX w. 48.stodoła, nr 44, szach. 1870r. 49.bud.mieszk., nr 46,szach., 1 poł. XIX w. 50.stodoła, nr 46, szach., 1880r.,1912r. 51.obora, nr 46, szach., poł. XIX w. 52.bud.mieszk., nr 47, szach., 1 poł. XIX w. 53.stodoła, nr 49, szach., 2 poł. XIX w. 54.bud.mieszk., nr 68, szach., 1 poł. XIX. 55.bud.mieszk., nr 70, szach., 1 poł. XIX w. 56.stodoła,nr 70, szach., 2 poł. XIX w. 57.bud.mieszk., nr 83, szach., poł. XIX w. 58.stodoła, nr 83, szach., poł. XIX w. 59.bud.mieszk.nr 84/85, szach., poł. XIX w. 60.stodoła, nr 85, szach., 2 poł. XIX w. 61.bud.mieszk., nr 90, szach., poł. XIX w. 62.bud.mieszk., nr 91, szach., poł. XIX w. 63.stodoła, nr 91, szach. poł. XIX w. 64.obora, nr 91, szach., 2 poł. XIX w. 65.bud.z piecem chlebowym, nr 91, szach., k. XIX w. 66.bud.mieszk., nr 93, szach., 1 poł. XIX w. 67.stodoła, nr 93, szach., poł. XIX w. 68.bud.mieszk., nr 101, szach., poł. XIX w. 69.stodoła, nr 105, szach., k. XIX w. 70.bud.mieszk., nr 109, szach. poł. XIX w. 71.stodoła, nr 109, szach., 1 poł. XIX w. 72.bud.bramny,nr 109, szach., 1911r. 73.bud.bramny, nr 109, szach., 2 poł. XIX w. 74.piwnica, nr 109, szach./mur., pocz. XX w. 75.piwnica, nr 109, szach./mur., k. XIX w. 76.stodoła, nr 110, szach., 1829r., 1901r. 77.bud.mieszk.,nr 111, szach., 1870r
Bruskowo Małe	1.remiza strażacka, mur., 1889r. 2.bud.mieszk., nr 4, szach., poł. XIX w. 3.bud.gosp., nr 4, szach., k. XIX w. 4.bud.mieszk.,nr5, szach., 1858 lub 1878r. 5.bud.bramny, nr 5, szach., 1884r. 6.bud.mieszk., nr 6, szach., poł. XIX w. 7.stodoła, nr 6, szach. m 1874r.

	8.bud. z piecem chlebowym, nr 6, szach., 2 poł. XIX w. 9.bud.mieszk.,nr 7, szach., 2 poł. XIX w. 10.bud.mieszk., nr 8, szach., 1 poł. XIX w. 11.bud.inwentar., nr 8, szach., pocz. XX w. 12.stodoła, nr 8, szach., 1921r. 13.bud.mieszk., nr 10, szach., 1 poł. XIX w. 14.stodola, nr 10, szach., 1863r. 15.bud.mieszk., nr 13, mur. 18989r. 16.bud.bramny, nr 13, szach., 1882r. 17.bud.mieszk., nr 14, szach., 2 poł. XIX w. 18.bud.mieszk., nr 16, szach., poł. XIX w. 19.bud.mieszk., nr 17, mur., 1881r.
Bruskowo Wielkie	4.bud.mieszk.,nr 6, szach., 1 poł. XIX w. 5.bud.bramny, nr 6, szach., 1798r. 6.bud.mieszk.,nr 10, mur., 1863r. 7.stodoła, nr 10, szach., 1976r. 8.bud.mieszk., nr 12, szach., 1 poł. XIX w. 9.bud.bramny, nr 12, szach., 1853r. 10.bud.mieszk., nr 17, szach., 2 poł. XIX w. 11.bud.mieszk., nr 19, szach., 1 poł. XIX w. 12.bud.gospod., nr 19, szach., 1855r. 13.stodoła, nr 19, szach., poł. XIX w. 14.bud. z piecem chlebowym, nr 19, szach., poł. XIX w. 15.bud.mieszk., nr 20, szach., poł. XIX w. 16.bud.mieszk., nr 21, szach., poł. XIX w. 17.stodoła, nr 21, szach., 2 poł. XIX w. 18.stodola, nr 21, szach., 1860r. 19.bud.mieszk., nr 22, szach., 1 poł. XIX w. 20.bud.bramny, nr 22, szach. 1865r. 21.bud. z piecem chlebowym, nr 22, szach. , 2 poł. XIX w. 22.bud.mieszk., nr 23, szach., 1 poł. XIX w. 23.stodoła, nr 23, szach., 1855r. 24.bud.bramny, nr 23, szach., poł. XIX w. 25.bud.mieszk., nr 24, szach., poł. XIX w. 26.stodoła, nr 25, szach., poł. XIX w. 27.bud.mieszk., nr 26, szach., k. XIX w. 28.stodoła, nr 26, szach., 1867r. 29.bud.mieszk., nr 28, mur., 1879r. 30.stodoła, nr 28, szach., 1884 r. 31.bud.mieszk., nr 30, szach., 2 poł. XIX w.

	32.bud.mieszk., nr 31, szach., 1 poł. XIX w. 33.bud.mieszk., nr 35, szach., 1 poł. XIX w. 34.bud.mieszk., nr 37, szach., 2 poł. XIX w. 35.stodoła, nr 37, szach., 1867r. 36.stodoła, nr 38, szach., 1860r. 37.bud.mieszk., nr 39, szach., 1 poł. XIX w. 38.bud.inwentar., nr 39, szach., poł. XIX w. 39.bud.mieszk., nr 40, szach., 2 poł. XIX w. 40.stodola, nr 41, szach., 1867r., mur., 1854r. 2.bud.inwentar., nr 5, szach., poł. XIX w. 3.bud.bramny,nr5, szach., 41.stodoła, nr 42, szach., 1 poł. XIX w.
Bukówka	. 2.bud.mieszk.,nr12,mur.,2 poł. XIX w. 3.bud.gospod., nr 12, 13, mur., 2 poł. XIX w. 4.bud.mieszk., nr 13, mur., 2 poł. XIX w. 5.bud.mieszk., nr 14, mur., 2 poł. XIX w. 6. zespół folwarczny, 1858r., 1888 r., 1911 r.: a. pałac, mur., 2 poł. XIX w. b. magazyn c. stelmacharnia ob. magazyn d. spichlerz i stajnia ob. magazyn e. stodoła f. wiata g. stodoła h. świnia
Bydlino	1.bud.mieszk., nr 6, szach., 2.stodola, nr 6, szach., 1838r. 3.bud.mieszk., nr 10, szach., 2 poł. XIX w. 4.stodola, nr 11, szach., 2 poł. XIX w. 5.stodola, nr 18, szach., 1 poł. XIX w. 6.bud.mieszk., nr19, szach., 1 poł. XIX w. 7.obora, nr 19, szach., 2 poł. XIX w. 8.bud.mieszk., nr 20,szach., 2 poł. XIX w. 9.bud.mieszk., nr 21, szach., 1 poł. XIX w. 10.zespół folwarczny , 2 poł. XIX w., 1923-1930 r.: a. dwór, mur., 1923r. b. dom rządcy c. obora narożnikowa d. świnia -magazyn

	e. obora-magazyn f. świniarnia g. domy robotników folwarcznych nr 14 i 15
Gać	1.zespół folwarczny, k. XIX w.: a. kuźnia b. magazyn c. stodoła d. chlewnia 2. bud. mieszk., nr 3, szach., 1 poł XIX w., 3. bud. mieszk., nr 5, szach., 2 poł. XIX w. 4. stodoła, nr 27, szach., 2 poł. XIX w. 5. bud. inwent. nr 27, szach., 1 poł. XIX w. 6. bud. gosp. nr 27, mur. 1885 r.
Gajki	1. Gajki nr 1 leśniczówka, 1920r.
Gałęzinowo	1. bud. mieszk. nr 1, szach.2 poł. XIX w. 2. stodoła, nr 1, szach., poł. XIX w. 3. bud. gosp. Nr 1, mur. 1903 r. 4. bud. mieszk., nr 9, szach., poł. XIX w. 5. stodoła , nr 9, szach. poł. XIX w. 6. piwnica, nr 9, mur. Pocz. XX w. 7. bud. mieszk., nr 10,szach.k.XIX w., 8.stodoła, nr 10, szach., k. XIX w., 9. bud. z piecem chlebowym., nr 12, szach., 2 po XIX w. 10. bud. mieszk., nr 12, szach., 2 po XIX w. 11. stodoła, nr13, szach., 2 poł. XIX w. 12. bud. mieszk. nr 14, szach. poł. XIX w. 13. stodoła, nr 14, szach., mur., poł. XIX w. 14. młyn wodny, nr 14, szach., mur., poł. XIX w. 15. bud. mieszk. nr 15, szach. poł. XIX w. 16. bud. gosp. nr 15, szach., 1 poł. XIX w. 17. bud. mieszk., nr 18, szach., k. XIX w. 18. bud. mieszk., nr 20, szach., k. XIX w. 19. bud. mieszk., nr 23, szach., poł. XIX w. 20. bud. mieszk., nr 24, szach., poł. XIX w. 21. bud. mieszk., nr 26, szach./mur., poł.XIXw.,l.20,30-te XX w. 22. stodoła, nr 26, szach.,/mur., poł.XIX w. 23. bud. mieszk., nr 31, szach. poł. XIX w. 24. bud. mieszk., nr 36, szach. poł. XIX w

	25. bud. mieszk., nr 39, szach. poł. XIX w 26. bud. mieszk., nr 41, szach. poł. XIX w 27. bud. mieszk., nr 42, szach. poł. XIX w 28. bud. mieszk., nr 43, szach. poł. XIX w 29. stodoła, nr 43, szach. k. XIX w. 30. bud. mieszk., nr 45, szach., 2 poł. XIX w. 31. bud. mieszk., nr 49, szach., poł. XIX w. 32. bud. z piecem chlebowym, nr 49, szach. k. XIX w. 33. bud. mieszk., nr 54, szach., 1 poł. XIX w. 34. bud. mieszk., nr 55, szach., poł. XIX w. 35. bud. mieszk., nr 56, szach., poł. XIX w. 36. bud. mieszk., nr 57, szach., k. XIX w. 37. stodoła, nr 57, szach., k. XIX w.
Grąsino	1. zespół folwarczny A, 1 ćw. XX w.: a. pałac eklektyczny, pocz. XX w., mur. b. stodoła c. magazyn d. obora 2. zespół folwarczny B, poł. XIX w.: a. dawna stajnia b. obora magazyn, 1930r.,
Jezierzyce	1. zespół folwarczny, po 1880r.: a. pałac neoklasycystyczny., 2 poł. XIXw., 1912, mur. b. magazyn spirytusowy c. stelmacharnia d. magazyn zbożowy e. jałownik f. obora II g. obora I h. obora i. bud. gospodarczy 2. bud. mieszk. mur. 3 , 2 poł. XIX w. 3. bud. mieszk. mur. 11, 2 poł. XIX w 4. bud. stacji, mur. 1905r., 5. bud. mieszk. nr 15, 16, 42, mur. 1905r., 6. bud. mieszk. nr 14, mur. 1932 r.
Karżcino Karżcino <u>Karzcino</u>	1. zespół folwarczny, poł. XX w. a. dwór, mur., b. magazyn, c. tartak,

	d. kuźnia, e. budynek mieszk. i bud. gosp. 2. nr 31 leśniczówka, 1910 r.
Krepa Słupska	1.zespół folwarczny, poł. XIX w., 2 ćw. XX w.: a. pałac, mur. b. kuźnia c. stolarnia d. stodoła e. dwojak f. obora magazyn g. bud. mieszkalny 2. stodoła, nr 14, szach., XIX/XX w. 3.. bud. mieszk., nr 25, szach. poł. XIX w. 4. bud. mieszk., nr 29, szach. poł. XIX w. 5. stodoła, nr 29, szach. Pocz. XX w.
Krzemienica	1.bud. mieszk., nr 1, szach. 1933 r., 2.stodoła , nr 1, szach., 1922r. 3.bud. inw. nr1, szach., 1 poł. XIX w., 4.bud. mieszk, nr 2, szach., 1 poł. XIX w., 5.bud. mieszk., nr 29, szach., 2 poł. XIX w., 6.stajnia, nr 3, szach., 1861r. 7.bud.mieszk.,nr 4, szach., 1822r. 8.stodoła, nr 4, szach., 1846r., 9.bud. bramny, nr 4 szach., 1922r. 10.bud. mieszk., nr 5, szach., k. XIX w., 11.bud.gosp., nr 5, szach., pocz. XX w. 12.stodoła, nr 5, szach., 1901 r. 13.bud.bramny, nr 6, szach., poł. XIX w. 14.bud.inwent., nr 6, szach., pocz. XX w. 15.stodoła, nr 6, szach./ mur. pocz. XX w. 16.wozownia, nr 6, szach./ mur. pocz. XX w. 17.bud.mieszk.,nr 7, szach.,2 poł. XIX w. 18.bud.gosp., nr 8, szach., XIXw, 19.stodoła, nr 8, szach., poł. XIX w. 20.bud.mieszk.,nr 9, szach.,1874 r. 21. bud. mieszk., nr 10, szach.,1833 r. 22.stodoła, nr 10, szach., 1846 r. 23.bud.gosp. nr 10, szach., k. XIX w. 24.bud. gosp., nr 10, szach./ mur., k. XIX w. 25.bud. inwent., nr 11, szach., 1004r., 26.stodoła, nr 11, szach., pocz. XX w.

	27.bud.mieszk.,nr 12, szach., 1830 r., 28.bud. inwent., nr 12, szach., k. XIX w. 29. stodoła, nr 12, szach., 1890 r., 30.bud.mieszk., nr 13, szach., 1 poł. XIX w., 31.bud.inwent., nr 13, szach., 1891r., 32. bud. inwent., nr 13, szach., pocz. XX w., 33.bud.mieszk.,nr 16, szach., pocz. XX w., 34.stodoła, nr 16, szach., 1 poł. XIX w., 35.bud.mieszk., nr 17, szach., poł. XIX w. 36.bud.mieszk., nr 19, szach., 1 poł. XIX w. 37.stodoła, nr 19, szach., 1844 r., 38.bud.mieszk., nr 20, szach., 1 poł. XIX w. 39. bud. mieszk., nr 22, szach., 1 poł. XIX w. 40.stodoła, nr 22, szach., 1927 r. 41.bud.mieszk., nr 24, szach. 1831r., 42.stodoła, nr 25, szach., k. XIX w. 43.stolarnia, nr 25, szach., k. XIX w. 44.bud.mieszk.,nr 26, szach., 2 poł. XIX w. 45.stodoła, nr 26, szach., 1826 r., 46.bud.mieszk., nr 27, mur., 1901r., 47.stodoła, nr 27, szach.,1900r., 48.bud.mieszk., nr 31, szach., 1891-97 r, 49.bud. bramny, nr 31, szach., l.30-te XX w., 50.stodoła, nr 31, szach., l.30-te XX w., 51. bud. mieszk., nr 34, szach., 1 poł. XIX w. 52. bud. mieszk., nr 35, szach., 1 poł. XIX w. 53. stodoła, nr 35, szach., 1922 r.,
Kukowo	1. zespół folwarczny, 4 ćw. XIX w.: a. stajnia magazyn b. obora c. szopa d. szopa e. owczarnia 2. bud. mieszk., nr 17, mur., k. XIX w.
Lubuczewo	1. zespół folwarczny, 3 ćw. XIX w., 1 ćw. XX w.: a. pałac, pocz. XX w., mur. b. stodoła c. bukaciarnia d. mag. nawozowy e. magazyn f. ubikacja

	g. dawna wozownia h. magazyn i. obora j. zakład napraw k. obora. 2.bud.mieszk., nr 1,mur., 2 poł. XIX w., 3.piwnica, nr 1, mur., k. XIX w., 4.bud.,mieszk., nr 6, mur., 2 poł. XIX w. 5. bud. mieszk., nr 8, mur., 2 poł. XIX w.,
Płaszewko	1.bud.inwent., nr 3, szach., 2 poł. XIX w., 2.bud.mieszk., nr 5, szach., 1820 r. 3.stodoła, nr 5, szach., 2 poł. XIX w., 4.piwnica, nr 6, szach., k. XIX w., 5.stodoła, nr 6, szach., k. XIX w. 6. stodoła, nr 12, szach., k. XIX w. 7. leśniczówka, nr 17, 1938 r.
Redęcin	1. zespół folwarczny, XIX w., lata 20-te XX w.: a. obora b. spichlerz świniarnia c. świniarnia d. warsztat e. świniarnia f. dom rzadcy g. spichlerz – lodownia h. domy robotników folwarcznych 2.bud.mieszk.,nr 6, szach., 2 poł. XIX w. 3. bud. mieszk., nr 12, szach., 1 poł. XIX w.
Redzikowo	1.zespół folwarczny, 2,3 ćw. XIX w., po 1900 r. a. dwór b. magazyn c. obora d. bud. Wielofunkcyjny e. chlewnia f. chlewnia g. stodoła 2. gorzelnia, mur., szach., 1 poł. XIX w.
Rogawica	1.zespół folwarczny, 4 ćw. XIX w., 1 ćw. XX w.: a. pałac, eklektyczny, mur., k. XIX w. b. stajnia c. obora I d. obora II

	e. obora III f. transformator 2. remiza strażacka, mur., 1975 r., 3.bud.mieszk., nr 6, mur., 1834 r.
Siemianice	1. bud. mieszk., ul. Młyńska, nr 18, mur., 2 poł. XIX w., 2. bud. mieszk., ul. Robotnicza nr 4 , szach., 2 poł. XIX w., 3.bud. gosp., ul. Słupska nr 7, szach., k. XIX w. 4.bud. gosp., ul. Słupska nr 9, mur., 1886 r., 5.bud.gosp., ul. Wiejska nr 8, szach., k. XIX w., 6.stodoła, ul. Wiejska nr 9/11, szach., k. XIX w.
Stanięcino	1.kapliczka przydrożna, mur. XIX w. 2.dwór, nr 15, mur., XIX w., 3.bud.gosp., nr 15, mur., k. XIX w., 4.stodoła, nr 4, szach., XIX w., 5.bud.mieszk., nr 6, szach., 2 poł. XIX w 6.stodoła, nr 6, szach., 1785 r., pocz. XX w. 7.bud.inwent., nr 6, szach., 1 poł. XIX w. 8.bud.mieszk, nr 10, szach., 2 poł. XIX w., 9.stodoła, nr 10, szach., 2 poł. XIX w. 10.bud.gosp., nr 10, szach., 2 poł. XIX w., 11.bud.mieszk., nr 17, mur., 2 poł. XIX w. 12.stodoła, nr 17, szach., 2 poł. XIX w. 13.bud.mieszk., nr 76, mur., 1923 r.
Strzelinko	1.bud.mieszk., nr 3, szach., 2 poł. XIX w. 2.bud.inwent., nr 3, , szach., 2 poł. XIX w. 3. bud. mieszk., nr 8, szach., 1 poł. XIX w. 4. bud. mieszk., nr 9, szach., 1 poł. XIX w. 5.stodołą, nr 9, szach., poł. XIX w. 6.bud. inwent., nr 9, szach., poł. XIX w. 7.bud.mieszk., nr 13, szach., 2 poł. XIX w. 8.młyn, nr 14, szach./mur., 1 poł. XIX w. 9.stodoła, nr 14, szach., 1 poł. XIX w. 10.bud.mieszk., nr 19, szach., k. XIX w. 11. bud. mieszk., nr 21, szach., 1821 r 12.bud.bramny, nr 21, szach., 1 poł. XIX w., 13.bud.mieszk., nr 22, szach., 2 poł. XIX w., 14.stodoła, nr 22, szach., 1898r., 15.bud.inwent., nr 22, mur./szach., k. XIX w., 16.bud.mieszk., nr 24, szach., 2 poł. XIX w. 17.stodoła, nr 27, szach., 2 poł. XIX w. 18.bud. inwent., nr 27, szach./mur., 1898r,

	19.bud.mieszk., nr 28, szach., poł. XIX w. 20. bud. mieszk., nr 29, szach., 2 poł. XIX w. 21. bud. mieszk., nr 31, szach., k. XIX w. 22. bud, stacyjny, 1890 r. 23. bud. mieszkalny PKP, 1910 r.
Strzelino	1.zespół folwarczny, k. XIX w.: a. magazyn b. stodoła c. bud. biurowy d. gorzelnia e. obora f. kuźnia 3.bud.mieszk., mur., 1895r., 4.gorzelnia , mur., 1929 r, 5.cieletnik, mur. 1905r., 6.kuznia, mur. 1930r., 7.bud.inwent., nr 6, szach., 2 poł. XIX w. 8.stodoła, nr 6, szach., 1poł.XIX w. 9.bud.mieszk., nr 7, szach., 1 poł. XIX w., 10.stodoła, nr 8, szach., 2 poł. XIX w. 11.bud.mieszk., nr 9, szach., poł. XIX w. 12.stodoła, nr 9, szach., 1857 r.
Swochowo	1.zespół folwarczny, 1875-1883r., 1926 r,: a. pałac, 1872 r. . b. bud. zw. oranżadziarnią c. stodoła d. obora i pralnia e. obora f. wiata 2.bud.mieszk. nr 2, szach., 1 poł. XIX w.,
Swołowo	1.bud.mieszk., nr 1, szach., poł. XIX w. 2.bud.gospod., nr 1, szach., poł. XIX w. 3.stodoła, nr 3, szach., 1921r., 4. stodoła, nr 4, szach., 1794r., 5.bud.bramny, nr 4, szach., 1 poł. XIX w. 6.bud.mieszk.,nr 5, szach., poł. XIX w. 7.stodoła, nr 6, szach., 1849r., 8.bud.gospod., nr 5, szach., 2 poł. XIX w. 9.bud.bramny, nr 5, szach, 1842 r., 10.bud. z piecem chlebowym, nr 5, szach, 2 poł. XIX w., 11.stodoła, nr 6,szach., 1822r

	12. stodoła, nr 7, szach., 1846r 13.bud.gospod., nr 7, szach., poł. XIX w. 14.bud.mieszk., nr 8, szach., poł. XIX w. 15.stodoła, nr 8, szach., 1838 r. 16.bud.inwent. nr 8,mur./szach., poł. XIX w., 17. bud. inwent. nr 8,mur./szach., poł. XIX w., 18.bud.gospod., nr 8,mur./szach., k. XIX w. 19.bud.mieszk., nr 9, szch., 1 poł. XIX w. 20.stodola, nr 9,szach, 1848 r. 21.bud.inwent. nr 9, szach. k. XIX w. 22.bud.gosp., . nr 9, szach., 1869 r. 23.bud. bramny, nr 9, szach. k. XVIII w. 24.stodoła, nr 11, szach., 1824r., 25.bud.bramny, nr11, szach., poł. XIX w. 26.bud.mieszk., nr 12, szach., poł. XIX w. 27.stodoła, nr 12, szach., poł. XIX w. 28.bud. inw. nr 12, szach., 2 po XIX w. 29.bud.mieszk., nr 13, szach. poł., XIX w. 30.stodoła, nr 13, szach., mur., 1826r.,1896r., 31.Bud.inwent., nr 13, szach./mur., k. XIX w., 32.bud.inwent., nr 13,szch./mur., 2 poł. XIX w. 33.bud.mieszk., nr 14, szach., 1 poł. XIX w. 34.stodoła, nr 14, szach., poł. XIX w. 35.bud. z piecem chlebowym, nr 14, szach., 1896r., 36.remiza, nr 15, mur., 1879r., 37.bud.mieszk., nr 16, szach., 2 poł. XIX w. 38.stodoła, nr 16 szach., 2 poł. XIX w. 39.bud.mieszk., nr 17, szach, 1855 r. 40.stodoła, nr 17,szach, 1847 r., 41.bud.gospod., nr 17, szach., poł. XIX w. 42.bud.mieszk., nr 18, szach., 1856 r. 43.stodoła, nr 18, szach. poł. XIX w. 44.bud.mieszk., nr 19, szach., 2 poł. XIX w. 45. bud. mieszk., nr 20, szach., 1827r. 46stodoła, nr 20, szach., poł XIX w. 47.bud.mieszk., nr 22, szach., poł XIX w. 48. bud. mieszk., nr 22, szach., poł XIX w. 49. bud. mieszk., nr 23, szach., poł XIX w. 50. bud. gospod., nr 23, szach., poł XIX w. 51. bud. inwent., nr 23, szach./mur.,,2 poł XIX w. 52. bud. inwent., nr 23, szach. poł XIX w.
--	---

	53. bud. inwent., nr 24, szach./mur., 2 poł XIX w. 54. stodoła, nr 24, szach., 2 poł XIX w. 55. bud. gospod., nr 24, szach., 2 poł XIX w. 56. bud. inwent., nr 24, szach., 2 poł XIX w. 57. bud. bramny, nr 26, szach./mur., 1867r., 58. stodoła, nr 26, szach., 2 poł XIX w. 59. bud. inwent., nr 26, szach., poł XIX w. 60. bud. bramny, nr 26, szach., 1859 r 61. bud. mieszk., nr 27, szach., poł. XIX w. 62. stodoła nr 27, szach., 2 poł. XIX w. 63. bud. mieszk., nr 29, szach., poł. XIX w. 64. stodoła, nr 29, szach., poł. XIX w. 65. bud. inwent., szach., poł. XIX w. 66. bud. mieszk., nr 31, szach., poł. XIX w 67. bud. mieszk., nr 36, szach., 1 poł. XIX w 68. bud. mieszk., nr 36, szach., 1 poł. XIX w 69. stodoła, nr 37, szach., 2 poł. XIX w., 70. bud. mieszk., nr 38, szach., poł. XIX w 71. bud. gospod., nr 38, szach., poł. XIX w 72. bud. mieszk., nr 39, szach., 1 poł. XIX w.
Warblewo	1. zespół folwarczny, 4 ćw. XIX w., po 1920r.: a. pałac, mur., l. 70-te XIX w., b. obora, 1875r., mur., watek ceglany krzyżowy c. stodoła d. magazyn, 1889r., mur., watek ceglany krzyżowy e. stajnia f. dawna gorzelnia 2. bud. mieszk., nr 27, szach., 2 poł. XIX w.
Wielichowo	2. stodoła, nr 2, szach., k. XIX w. 3. bud. gospod., nr 2, drewn., k. XIX w. 4. bud. mieszk., nr 3, szach., 1 poł. XIX w. 5. bud. mieszk., nr 7, szach., 1 poł. XIX w. 6. bud. mieszk., nr 8, szach., poł. XIX w. 7. bud. mieszk., nr 12/13, szach., 2 poł. XIX w 8. bud. z piecem chlebowym, nr 12, szach., 2 poł. XIX w 9. stodoła, nr 12, szach., 2 poł. XIX w 10. bud. mieszk., nr 14, szach., 2 poł. XIX w. 11. bud. mieszk., nr 15, szach., poł. XIX w. 12. stodoła, nr 15, szach., 2 poł. XIX w. 13. bud. mieszk., nr 17, szach., poł. XIX w. 14. bud. mieszk., nr 18, szach., 2 poł. XIX w.

	15. bud. z piecem chlebowym, nr 18, szach., k. XIX w 16. bud. mieszk., nr 20, szach., poł. XIX w. 17. stodoła, nr 20, szach., poł. XIX w. 18. bud. mieszk., nr 21, szach., 2 poł. XIX w. 19. bud. mieszk., nr 22, szach., 2 poł. XIX w. 20. bud. mieszk., nr 23, szach., 2 poł. XIX w. 21. bud. mieszk., nr 24, szach., 1884r. 22. bud. bramny, nr 24, szach., 2 poł. XIX w. 23. bud. mieszk., nr 25, szach., 2 poł. XIX w. 24. bud. gospod., nr 25, szach., 2 poł. XIX w.
Wierzbiczin	1. bud. mieszk., nr 1, szach., poł. XIX w. 2. stodoła, nr 1 szach., 2 poł. XIX w. 3. bud. mieszk., nr 2, szach., 1 poł. XIX w. 4. bud. mieszk., nr 3, szach., 1 poł. XIX w 5. bud. mieszk., nr 4, szach., 1 poł. XIX w 6. stodoła, nr 4, szach., 1894r. 7. bud. mieszk., nr 5, szach., poł. XIX w 8. bud. mieszk., nr 6, szach., 1 poł. XIX w 9. bud. mieszk., nr 7, szach., poł. XIX w 10. bud. mieszk., nr 8, szach., poł. XIX w 11. bud. mieszk., nr 10, szach., poł. XIX w 12. stodoła, nr 10, szach., 1863r 13. bud. mieszk., nr 11, szach., 1 poł. XIX w 14. bud. mieszk., nr 13, szach., poł. XIX w 15. bud. mieszk., nr 14, szach., 1 poł. XIX w 16. bud. mieszk., nr 16, szach., 1 poł. XIX w 17. stodoła, nr 16, szach., 1889r 18. obora, nr 16, szach., 1888r
Wieszyno	1. zespół folwarczny, 2 ćw. XIX w.: a. pałac, p. XX w., b. bud. mieszkalny c. magazyn d. kuźnia 2. stodołę, mur., 1850 r.
Włynkowo	1. stodoła, nr 2, szach., poł. XIX w. 2. bud. bramny, nr 2 szach, poł. XIX w 3. bud. mieszk., nr 3, szach., poł. XIX w. 4. bud. mieszk., nr 4, szach., 1 poł. XIX w. 5. bud. mieszk., nr 5, szach., 1 poł. XIX w 6. stodoła, nr 5, szach., 2 poł. XIX w 7. bud. mieszk., nr 11, szach., poł. XIX w

	8.stodoła, nr 11 szach., 2 poł. XIX w 9. bud. mieszk., nr 14, szach.,1 poł. XIX w 10. stodoła, nr 14 szach., 1 poł. XIX w 11. bud. mieszk., nr 16, szach., poł. XIX w 12.bud.gospod., , nr 16, szach.,2 poł. XIX w 13. stodoła, nr 16 szach., 2 poł. XIX w 14. bud. mieszk., nr 17, szach., poł. XIX w 15. bud. mieszk., nr 18, szach.,1 poł. XIX w 16. bud. mieszk., nr 19, szach.,1 poł. XIX w 17. bud. mieszk., nr 25, szach., poł. XIX w 18. bud. mieszk., nr 26, szach.,1 poł. XIX w 19. stodoła, nr 26 szach., 2 poł. XIX w 20. stodoła, nr 27 szach., 2 poł. XIX w 21. bud. mieszk., nr 31, szach.,1828r 22. bud. mieszk., nr 32, szach.,1 poł. XIX w., 23. bud. mieszk., nr 32, szach., poł. XIX w., 24. stodoła, nr 34 szach., 2 poł. XIX w 25.bud.inwent., nr 34 szach., poł. XIX w 26. bud. mieszk., nr 35, szach., 1 poł. XIX w. 27. bud. mieszk., nr 37, szach., 1 poł. XIX w 28. bud. mieszk., nr 38, szach., 2 poł. XIX w 29. bud. mieszk., nr 40, szach., poł. XIX w 30. stodoła, nr 40 szach., 2 poł. XIX w 31. stodoła, nr 41 szach., k. XIX w 32. stodoła, nr 42 szach., k. XIX w 33.bud. z piecem chlebowym, nr 42, szach., 1886 r. 34. bud. mieszk., nr 43, szach., 2 poł. XIX w 35. bud. mieszk., nr 44, szach., 1853r. 36. stodoła, nr 43 szach., poł. XIX w 37. bud. mieszk., nr 48, szach., 1 poł. XIX w. 38. stodoła, nr 48 szach., poł. XIX w 39.stajnia, , nr 48 szach., 2 poł. XIX w 40. bud. mieszk., nr 49, szach., 2 poł. XIX w. 41. bud. mieszk., nr 52, szach., poł. XIX w 42. stodoła, nr 52 szach.,2 poł. XIX w
Włynkówko	1.młyn wodny, mur. 2 poł. XIX w. 2.bud.mieszk.,nr 5, szach., 1 poł. XIX w. 3.stodoła, nr 7, szach., 1 poł. XIX w. 4. bud. mieszk., nr 8, szach., k. XIX w. 5.bud.inwentar., nr 8, szach., k. XIX w. 6. stodoła, nr 11, szach., poł. XIX w.

	7. bud. mieszk., nr 12, szach., 1 poł. XIX w. 8. bud. mieszk., nr 14, szach., 2 poł. XIX w. 9. bud. mieszk., nr 32, szach., 2 poł. XIX w. 10. stodoła, nr 34, szach., 1847r. 11. bud. mieszk., nr 35, szach., 1 poł. XIX w. 12. stodoła, nr 35, szach., poł. XIX w. 13. bud. mieszk., nr 37, szach., 1 poł. XIX w. 14. bud. bramny, nr 37, szach., 2 poł. XIX w. 15. obora, nr 37, szach., 2 poł. XIX w. 16. bud. mieszk., nr 38, szach., 1 poł. XIX w. 17. bud. mieszk., nr 43, szach., 1 poł. XIX w. 18. bud. mieszk., nr 45, szach., poł. XIX w. 19. stodoła, nr 45, szach., poł. XIX w. 20. bud. mieszk., nr 46, szach., 1 poł. XIX w. 21. bud. mieszk., nr 47, szach., 1 poł. XIX w. 22. stodoła, nr 47, szach., poł. XIX w. 23. bud. gospod., nr 47, szach., poł. XIX w.
Wrzeście	1. zespół folwarczny, 1919r., 1923r.: a. obora b. stodoła c. magazyn i suszarnia d. pomieszczenia gospodarcze e. domy robotników folwarcznych

Parki

miejsowość	opis
Bukówka	Przypałacowy z 2 poł. XIX w, założony w stylu krajobrazowym. Drzewostan rodzimy zachowany w średnim stanie technicznym. Granice parku czytelne, układ przestrzenny i wyposażenie zniszczone
Grąsino	Przypałacowy z pocz. XX w., założony w stylu naturalistycznym. Układ przestrzenny czytelny. Wyposażenie zniszczone. Stan techniczny drzewostanu dobry
Karżcino Karzcino	Przypałacowy z poł. XIX w, założony w stylu krajobrazowym. Drzewostan rodzimy z niewielkim udziałem drzew obcego pochodzenia zachowany w średnim stanie technicznym. Granice parku czytelne, układ przestrzenny i wyposażenie zniszczone z możliwością rekonstrukcji
Kusowo	Park dworski z XIX w., założony w stylu krajobrazowym. Drzewostan wycięty, układ przestrzenny całkowicie zatarty
Lubuczewo	Przypałacowy z pocz. XX w, założony w stylu naturalistycznym. Drzewostan rodzimy z niewielkim udziałem drzew obcego pochodzenia zachowany w

	dobrym stanie technicznym. Granice parku czytelne, układ przestrzenny czytelny, i wyposażenie zniszczone
Redęcin	Park dworski z ok. 1830 r. założony w stylu krajobrazowym. Drzewostan rodzimy. Układ przestrzenny zatarty. Stan techniczny drzew dobry. Wyposażenie zniszczone
Redzikowo	Park przypałacowy z poł. XIXw, styl krajobrazowy, układ przestrzenny zwarty, stan techniczny drzew dobry, wyposażenie zniszczone
Rogawica	Park przypałacowy z k. XIX w., założony w stylu krajobrazowym. Drzewostan rodzimy. Układ przestrzenny czytelny. Stan techniczny drzew dobry. Wyposażenie zniszczone
Strzelino	Park przypałacowy z k. XIX w., założony w stylu krajobrazowym. Drzewostan rodzimy. Układ przestrzenny całkowicie zatarty. Stan techniczny drzew dobry. Wyposażenie zniszczone

Cmentarze

miejsowość	opis
Bierkowo	ewangelicki, pocz. XX w. Czytelny układ przestrzenny, układ kwater: zatarty, nagrobków i mogił zatarty. Nie zachowane nagrobki. Zachowane cokoły krzyży żelaznych .Brak drzewostanu, starodrzew (tuja)w dobrym stanie.
Bruskowo Wielkie	przykościelny, 1863 r., na gruncie średniowiecznym. Czytelny układ przestrzenny, układ kwater: dwukwaterowy, zachowana orientacja i rzędy mogił. Drzewostan zachowany w 30 %, starodrzew w stanie dobrym (świerk, klon, dąb). Zachowana przerzedzona aleja i szpalery wzdłuż granicy
Bukówka	ewangelicki, 2 poł. XIX w. Czytelny układ przestrzenny, układ kwater, nagrobków i mogił zatarty. Nie zachowane nagrobki. Starodrzew (świerk)w dobrym stanie
Gać	rodowy, 2 poł. XIX w. Czytelny układ przestrzenny i późniejsze dobudowania cmentarza, układ kwater zatarty, zdewastowane nagrobki i grobowiec. Cenny starodrzew (dąb, modrzew, świerk). Proponowany wpis do rejestru
Gać	ewangelicki, ok. 1890 r. Czytelny układ przestrzenny, układ kwater, nagrobków i mogił zatarty. Nie zachowane nagrobki. Drzewostan zredukowany, starodrzew (świerk, jesion, dąb) w dobrym stanie. Proponowany do wpisu do rej. zab
Grąsino	ewangelicki, 2 poł .XIX w. Czytelny układ przestrzenny, układ kwater: jednokwaterowy, nagrobków i mogił zatarty. Nie zachowane nagrobki. Starodrzew (jesion, dąb)w dobrym stanie, drzewostan przerzedzony, drzewa i żywopłot głogowy na obrzeżu
Jezierzyce	ewangelicki, 2 poł. XIX w. Czytelny układ przestrzenny, układ kwater: dwukwaterowy, nagrobków i mogił zatarty. Nie zachowane nagrobki. Drzewostan zachowany w 40%, starodrzew (świerk, dąb) w dobrym stanie

Karżcino Karżcino	ewangelicki, 2 poł. XIX w. Czytelny układ przestrzenny, układ kwater: dwukwaterowy, nagrobków i mogił zatarty. Nie zachowane nagrobki. Cenny drzewostan, starodrzew (świerk, dąb, sosna, lipa) w dobrym stanie. Przerzedzona aleja główna, szpalery wzdłuż granicy cmentarza, grupy starych lip, dębów i sosny
Krępa	ewangelicki, 2 poł. XIX w. Czytelny układ przestrzenny, układ kwater, nagrobków i mogił zatarty. Nie zachowane nagrobki. Brak drzewostanu i starodrzewia
Kukowo	ewangelicki, 2 poł. XIX w. Czytelny układ przestrzenny, nagrobków, mogił, kwater zatarty, nie zachowane nagrobki. Drzewostan wycięty
Lękwica	ewangelicki, 2 poł. XIX w. Czytelny układ przestrzenny, nagrobków, mogił, kwater zatarty, nie zachowane nagrobki. Drzewostan zachowany w 30 %. Starodrzew w stanie dobrym (dąb, świerk)
Lubuczewo	ewangelicki, 2 poł. XIX w. Czytelny układ przestrzenny, układ kwater-czterokwaterowy, zachowane nagrobki i mogiły od 1880 r.(w tym nagrobków z 2 poł. XIX w. 11, z 1 poł. XIX w. 70, mogił z 2 poł. XIX w. 11, z 1 poł. XX w. 108). Cenny drzewostan zachowany w 70 %: starodrzew - świerk, dąb; rzędy świerków wzdłuż granicy cmentarza, grupy dębów na kwaterach, od szosy aleja lipowa do cmentarza. Proponuje się wpis do rejestru
Niewierowo	ewangelicki, 2 poł. XIX w. Czytelny układ przestrzenny, nagrobków i mogił zatarty, kwater : jednokwaterowy. Nie zachowane nagrobki. Drzewostan wycięty
Redęcin	rodowy, ok. 1890 r. Układ na planie koła o średn. ok. 30 m., zachowana samotna mogiła z krzyżem żelaznym w otoczeniu świerkowym na obrzeżu okrężnym. Przewidywany wpis do rej. zab
Redęcin	rodowy, ok. 1890 r. Układ na planie koła . zniszczone grobowce i nagrobki. Zachowany drzewostan parkowy również wzdłuż alei dojazdowej do cmentarza. Starodrzew (lipa, dąb, buk, świerk) w stanie dobrym. Przewidywany wpis do rej. zab
Rogawica	rodowy, 2 poł. XIX w., Granice układu przestrzennego, kwater, nagrobków i mogił zatarte .Brak nagrobków i drzewostanu
Siemianice	ewangelicki, 2 poł. XIX w. Czytelny układ przestrzenny; nagrobków i mogił zatarty, Nie zachowane nagrobki. Cenny drzewostan dębowy (70 drzew).Zachowany w dobrym stanie drzewostan : jesion, dąb, świerk
Siemianice	ewangelicki, k. XIX w. Czytelny układ przestrzenny; nagrobków i mogił zatarty, Nie zachowane nagrobki. Cenny drzewostan zachowany w 80 %.Zachowany w dobrym stanie drzewostan : jawor, dąb, świerk. Zachowany rząd świerków wzdłuż granic
Strzelino	przykościelny, d. ewangelicki, z pocz. XX w. założony na gruncie cmentarza średniowiecznego .Czytelny pierwotny układ z rozszerzeniem , układ kwater i nagrobków zatarty. Nagrobki zniszczone , drzewostan zachowany w 20%.

	Starodrzew w stanie dobrym : tuja, świerk, dąb, klon
Swołowo	ewangelicki, p. XX w. Czytelny pierwotny układ przestrzenny , układ kwater i nagrobków zatarty. Nagrobki zniszczone , brak drzewostanu, zachowanych kilka świerków z dawnego szpaleru wzdłuż granicy
Wielichowo	ewangelicki, p. XX w. Czytelny pierwotny układ przestrzenny , układ kwater jednokwaterowy. Nagrobki zniszczone, zachowane krzyże żelazne. Drzewostan zachowany w 80 %. Szpaler świerków wzdłuż granicy
Wiklino	ewangelicki, 2 poł. XIX w. Czytelny układ przestrzenny; nagrobków i mogił zatarty, Nie zachowane nagrobki. Drzewostan w stanie rozwoju, zachowany starodrzew (dąb, świerk, sosna)
Włynkowo	ewangelicki, 2 poł. XIX w. Czytelny pierwotny układ przestrzenny , układ kwater i nagrobków zatarty. Nagrobki zniszczone, drzewostan w pełnym układzie, zachowany szpaler świerkowy wzdłuż granic, wewnątrz grupy dębów. Starodrzew w stanie dobrym (lipa, tuja, świerk, dąb)
Wrzeście	ewangelicki, poł. XIX w. Zatarte granice układu przestrzennego; nagrobków i mogił zatarte, Nie zachowane nagrobki. Drzewostan w 50%, zachowany starodrzew w stanie dobrym (dąb, świerk, lipa, wiąz)

6.6. Układy ruralistyczne – ochrona krajobrazu kulturowego wsi

Ochroną konserwatorską objęte zostały wsie chłopskie o wczesnych rodowodach średniowiecznych oraz wsie XIX-wieczne z bardzo dobrze zachowanymi układami przestrzennymi. Wszystkie wsie posiadają zachowane historyczne układy komunikacyjne i duży procent zachowanej zabytkowej zabudowy . Szachulcowa , głównie XIX-wieczna zabudowa prezentuje różne typy zagród charakterystycznych dla gospodarstw rolnych Pomorza począwszy od zagród zamożnych i średniozamożnych chłopów a skończywszy na zagrodach robotników rolnych i rzemieślników. Strefy ochrony krajobrazu kulturowego wsi są jednocześnie propozycją określenia granic ochrony założenia przestrzennego dawnej miejscowości z zachowanymi do dziś elementami .

Bierkowo – duża, bogata wieś chłopska, lokowana na reliktach osadnictwa wczesnośredniowiecznego, obecnie wielodrożnica z XVII-wiecznym rodowodem. Zachowany układ komunikacyjny, częściowo układ przestrzenny i znaczna część zabudowy. Zachodnia część wsi jest najprawdopodobniej resztką układu owalnicowego, w tym miejsce z kościołem. Można przyjąć, że wieś ma zatarty układ owalnicowy, ale równie dobrze można założyć , że wieś była pierwotnie wsią – ulicówką na osi wschód – zachód, a obecny układ wielodrożny jest wynikiem rozwoju wsi w k. XVIII i w XIX w. Zabudowa wsi pierwotnie była wznoszona w konstrukcji szkieletowej. Zachowały się trzy typy zagród: zagroda zamknięta domem bramnym (z domem mieszkalnym posadowionym w głębi podwórza); z domem mieszkalnym

posadowionym z boku zagrody; z domem mieszkalnym wzdłuż frontu zagrody od ulicy. Najcenniejsze zagrody: nr 6, 8, 12, 14, 15, 22, 24, 25, 27, 32, 33, 34, 35, 37, 43, 44, 46, 47, 49, 83, 91, 93, 109, 110, 111.

Bruskowo Małe – królewska, mała, bogata wieś chłopska, wzmiankowana w XVII w., z dobrze zachowanym układem przestrzennym. Wieś mogła być regularną okolnicą zbudowana wokół nieregularnego elipsowatego placu, przez który odbywał się ruch na osi północ-południe oraz przejazd w każdym kierunku do zagród chłopskich. Zachowana zabudowa w postaci zagród zamkniętych od strony placu okolnicy domami bramnymi połączonymi z budynkami inwentarskimi. Cenna zagroda nr 13 (z domem murowanym w typie dworu) oraz nr 6 z najcenniejszym domem we wsi (piętrowy w konstrukcji szkieletowej na fundamencie z kamieni polnych, zabudowania gospodarcze wypełniają boczne skrzydła zagrody niezmienionej do czasów współczesnych). Pozostałe cenne zagrody : nr 4, 5, 7, 8, 10, 12, 16

Bruskowo Wielkie –królewska, duża, bogata wieś chłopska, wzmiankowana w źródłach w XV w. Pierwotnie owalnica ułożona na osi północny zachód – południowy wschód. lokowana na reliktach osadnictwa wczesnośredniowiecznego. Obecnie o układzie wielodrożnym, bardzo dobrze zachowanym układem komunikacyjnym i zabudową. Typowy dla wsi zamknięty charakter zagród z domem bramnym od strony ulicy, domem mieszkalnym zamykającym zagrodę od tyłu i budynkami inwentarskimi po bokach. Wyjątkowa zagroda nr 22 z uwagi na wyjątkowo harmonijny dom piętrowy, szerokofrontowy, zamknięty dwuspadowym dachem, o układzie wnętrza dwutraktowym. Wartościowe zagrody: nr 5, 6, 10, 12, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 31, 35, 37, 38, 39, 40.

Gałęzinowo – wieś powstała na pocz. XIX w., pierwotnie jednostronna ulicówka, obecnie wielodrożnica z przysiółkami i koloniami. Przykład XIX-wiecznej wsi osadniczej z zachowanym układem i zabudową. Skromny charakter zagród, małe z niewielkimi domami i zabudowaniami gospodarczymi.

Krzemienica – wieś lokowana na pocz. XIX wieku, osadnicza z bardzo dobrze zachowanym układem przestrzennym, wielodrożna. W przestrzeni osadniczej zachowało się kilka zagród o nie zatartym układzie. Cenniejsze zagrody: nr 5, 6, 10, 12, cenniejsze obiekty : dom zagrody nr 2, 5, 4, stodoła zagrody nr 4, zagroda nr 10, 12.

Strzelinko – pierwsze wzmianki w XIV w. Ulicówka o łamanym biegu lub wielodrożna. Zróżnicowana zabudowa (duże gospodarstwa oraz skromne i zagrody). Najcenniejsze obiekty: domy mieszkalne w konstrukcji szkieletowej w zagrodach nr 22, 28, 3 dom nr 13; domy murowane z lat 30-tych XX w. w zagrodach nr 12, 7. Cenniejsze zagrody : nr 3, 8, 9, 12, 13, 20, 14, 21, 22, 25, 27, 28, 33, 34.

Strzelino – wzmiankowana w XIII w., ulicówka na osi wschód-zachód, poniżej wsi na południowy wschód ulokowano majątek i dwór, a na południowy zachód kościół. Postuluje się objęcie ochroną : założenia folwarcznego, parku angielskiego, potoku młyńskiego (przekopanego w średniowieczu)

Swołowo – wieś o owalnicowym układzie z rodowodem wczesnośredniowiecznym. Zachowany prawie nie zmieniony układ pierwotny z czasów lokacji. Najwartościowszym elementem jest układ przestrzenny wsi. Bardzo dobrze zachowany układ drożny i zabudowa prezentująca wszystkie typy zagród. Plac owalnicy otoczony drogami wiejskimi od północy i południa wypełnia bryła kościoła o średniowiecznym rodowodzie oraz dwa połączone ze sobą stawki. Wokół placu owalnicy wznosi się na niewielkim podwyższeniu terenu wieniec zagród od północy i od południa. Zachował się częściowo łańcowy układ pól otaczających zagrody , w granicach tego łańcowego układu wieś winna podlegać ochronie konserwatorskiej. Charakterystyczne dla przestrzeni kulturowej wsi są zagrody zamknięte domem bramnym, stosunkowo duże, zabudowujące dość regularne podwórze, którego boki wypełniają budynki gospodarcze , a tył zamyka dom mieszkalny. Starsze domy bramne i budynki gospodarcze są zbudowane w konstrukcji drewnianej szkieletowej wypełnionej gliną. Pochodzą na ogół z 1 poł. XIX w. choć można się w nich doszukać obiektów z k. XVIII w. i pocz. XIX w. Późniejsze , te z 2 poł. XIX w., mają na ogół przyziemie zbudowane w cegle, a rodzaj ścianki kolankowej pięterka i szczyty zbudowane są w konstrukcji szkieletowej wypełnionej gliną, te późniejsze wypełnienia mają wymurowane w cegle. Zachował się wiele domów mieszkalnych w drewnianej konstrukcji szkieletowej, na fundamencie z kamieni polnych , szerokofrontowe, o układzie wnętrza dwutraktowym, z wejście do sieni w osi budynku. W opracowaniu szczegółów bryły różnią się między sobą. Część domów jest parterowa, zamknięta dachami dwuspadowymi z naczółkami, niektóre mają wystawki zbudowane w konstrukcji szkieletowej (np. zagr.1,9) Najpiękniejsze są domy w konstrukcji szkieletowej wypełnionej gliną, piętrowe np. dom zagr. 18, 22, 23.

Włynkowo – wieś chłopska wzmiankowana w XIII w. wielodrożnica z dobrze zachowanym historycznym układem komunikacyjnym i zabudową.

6.7. Obowiązki wynikające z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Ochronę zabytków obiektów architektury i budownictwa określono poprzez ustalenie działań kierunkowych dotyczących ich funkcjonowania i ochrony:

Obiekty wpisane do rejestru zabytków – zakres prac remontowych, porządkowanie otoczenia, ewentualne wycinki drzew w parkach i na terenach w bezpośrednim

sąsiedztwie zabytkowych kościołów w granicach objętych wpisem do rejestru zabytków powinny być bezwzględnie uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i wykonywane zgodnie z uzyskanym pozwoleniem. Uzgodnienia ze służbami konserwatorskimi wymagają także nowe inwestycje powstające w najbliższym otoczeniu obiektów zabytkowych.

Budowle i budynki w ewidencji konserwatorskiej – zakres remontów obiektów , a także lokalizacja nowych inwestycji w ich najbliższym otoczeniu wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków W budynkach będących w ewidencji konserwatorskiej należy:

- w budynkach o konstrukcji szkieletowej nie stosować tynkowania elewacji
- przy remoncie elewacji budynków murowanych zachować należy detal architektoniczny: gzymsy, opaski okienne i drzwiowe, podokienniki itd.
- zachować wielkość otworów okiennych
- przy wymianie stolarki okiennej zachować pierwotne podziały w nowej stolarce tj. krzyże okienne, szproty

Parki w ewidencji konserwatorskiej – parki, w których nie zachowała się rezydencja, należy uznać za parki wiejskie (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 5 września 1980 r. w sprawie zasad uznawania terenów zadrzewionych na obszarach wsi za parki wiejskie, ochrony tych parków i zarządzania nimi – Dz.U. nr 21 poz. 80). Parki te wraz z miejscem po zabudowie powinny stanowić atrakcyjne miejsce wypoczynku i rekreacji.

Cmentarze w ewidencji konserwatorskiej – jako miejsca szczególnego kultu powinny być uporządkowane i ucztyelnione. Należy je zachować jako tereny zieleni baz możliwości inwestowania.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Bierkowo – strefą ochrony konserwatorskiej postuluje się objęcie całej wsi ze względu na walory architektoniczno-krajobrazowe, zachowany układ przestrzenny (wielodrożny i być może owalnicowy, częściowo zatarty i przebudowany); zachowaną zabudowę w konstrukcji szkieletowej. Strefa ochrony konserwatorskiej przebiega na tylnej granicy zagród wsi. Ekspozycja wsi i ochrona krajobrazu obejmować winna obszar dawnego łanowego podziału pól, który na północy opiera się o drogę bruskowską , a na zachodzie i wschodzie przebiega polną drogą wzdłuż układu zabudowań.

W strefie należy:

- zachować historyczną zabudowę dążyć do zachowania wszystkich cennych zagród
- zachować historyczny układ zagród

- zabudowa winna być uzupełniana z uwzględnieniem pierwotnych linii zabudowy lub usytuowania zagród
- nowa zabudowa powinna być przystosowana do ograniczeń kubaturowych wyznaczoną przez kubatury historycznych budynków, forma rozwiązań architektonicznych powinna uwzględniać charakter zabudowy historycznej – sposób formowania bryły budynków, sposób jej rozczłonkowania, forma dachów
- zachować obiekty zabytkowe, mieszkalne i gospodarcze bez zmian. Remonty, modernizacje istniejących budynków oraz uzupełnienia zabudowy uzgadniać w WUOZ w Gdańsku Delegatura w Słupsku Wymieniając pokrycie dachów zastosować materiał tradycyjny. Nie zmieniać wielkości otworów okiennych i drzwiowych, w wymienionej stolarce okiennej powtórzyć pierwotny podział.
- zachować układ drożny z bocznymi, wybrukowanymi drogami

Bruskowo Małe – ochronie konserwatorskiej podlega czytelny układ łąnowy dochodzący do dobrze zachowanych zagród ulokowanych wokół placu okolnicy po stronie wschodniej i zachodniej. Dobrze zachowany układ przestrzenny i komunikacyjny, w których nie nastąpiły większe zmiany. Wieś mogła być pierwotnie regularną okolnicą zbudowana wokół nieregularnego elipsowatego placu, przez który odbywał się ruch na osi północ-południe oraz przejazd w każdym kierunku do zagród chłopskich. Zachowane zagrody zachowały tradycyjny układ wykształcony w XVI-XVII w. i powtórzony tradycyjnie w XIX w. (zagrody nr 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 16)

W strefie należy:

- bezwzględnie zachować plac dawnej okolnicy
- ochronie winien podlegać krajobraz od strony północnego zachodu i wschodu
- zachować tradycyjny układ zagród z zachowaniem budynków bramnych i układu zabudowań
- zabudowa winna być uzupełniana z uwzględnieniem pierwotnych linii zabudowy lub usytuowania zagród
- zachować obiekty zabytkowe, mieszkalne i gospodarcze bez zmian. Remonty istniejących budynków oraz uzupełnienia zabudowy uzgadniać w WUOZ w Gdańsku Delegatura w Słupsku

Bruskowo Wielkie – ochronie konserwatorskiej podlega dobrze zachowany w północno-zachodniej części wsi owalny układ przestrzenny oraz ulicowy na południu. Obecnie układ wielodrożny, dobrze zachowany układ komunikacyjny i zabudowa z zagrodami zamkniętymi domami bramnymi; zagrodami z domem mieszkalnym przy drodze wiejskiej oraz zagrodami otwartymi z domem mieszkalnym w tyle podwórza i budynkami lokowanymi po

W strefie należy:

- zachować i chronić układ wsi, szczególnie w części owalnicowej, zachować plac owalnicy i istniejących w nim stawów, zachować układ dróg i wzajemne relacje układu wsi z układem
- zachować zagrody stanowiące przykłady wszystkich typów zagród charakterystycznych dla Pomorza nr 5, 6, 10, 12, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 31, 35, 37, 38, 39, 40
- zachować parcelację działek i sposób zabudowy. Utrzymać historyczną linię zabudowy i sposób rozplanowania zagród.
- nowe inwestycje bardzo ograniczyć tj. nie dzielić działek siedliskowych, ewentualnie uzupełniać zabudowę – w przypadku gdy historyczna zabudowa nie zachowała się. Formę nowych inwestycji dostosować do istniejącej, szczególnie jeśli chodzi o wielkość i obrys fundamentów. Zastosować występującą w historycznej zabudowie formę dachu (2-spadowy, naczółkowy) o tych samych nachyleniach połaci
- zachować obiekty zabytkowe, mieszkalne i gospodarcze bez zmian. Remonty istniejących budynków oraz uzupełnienia zabudowy uzgadniać w WUOZ w Gdańsku Delegatura w Słupsku Wymieniając pokrycie dachów zastosować materiał tradycyjny. Nie zmieniać wielkości otworów okiennych i drzwiowych, w wymienionej stolarce okiennej powtórzyć pierwotny podział.
- zachować układ drożny z bocznymi, wybrukowanymi drogami

Krzemienica – wieś lokowana na pocz. XIX wieku, osadnicza z bardzo dobrze zachowanym układem przestrzennym, wielodrożna. Ochroną konserwatorską można objąć zachodnią część wsi – szczególnie harmonijna w przestrzeni kulturowej kilka zagród o nie zatartym układzie. Cenniejsze zagrody: nr 4, 5, 6, 10, 12, cenniejsze obiekty : dom zagrody nr 2, 5,

W strefie należy:

- zachować historyczną zabudowę
- zachować historyczny układ zagród
- remonty istniejących budynków w ewidencji konserwatorskiej i uzupełnienia zabudowy uzgadniać w WUOZ w Gdańsku Delegatura w Słupsku.
- stosować ograniczenia kubaturowe, formy rozwiązań architektonicznych powinny nawiązywać do lokalnego, historycznego sposobu formowania bryły budynków i detalu architektonicznego.

Wieś kwalifikuje się także do objęcia ochroną w formie parku kulturowego.

Swołowo – strefą ochrony konserwatorskiej objęto całą wieś ze względu na walory architektoniczno-krajobrazowe oraz w całości zachowany nie zmieniony układ przestrzenny oraz komunikacyjny wsi. Najwartościowszym elementem przestrzennym

wsł jest jej układ oraz zabudowa w konstrukcji szkieletowej. Do zachowania też łaowy układ pól otaczający wieś – strefa ekspozycji.

W strefie należy:

- dążyć do usunięcia z placu owalnicy zabudowy substandardowej oraz usuwać zabudowę zagrodową w miarę jej niszczenia z wyj. Zagród nr 36,37,38,31
- dążyć do zachowania wszystkich cennych zagród i restauracji najcenniejszych. Charakter zagród zamkniętych domami bramnymi powoduje, że wieś składa się jakby z wielu zamkniętych dworów. Zagrody nr 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20 22, 23, 24, 26, 28, 29
- zachować i ratować obiekty zabytkowe, zachować budynki mieszkalne i gospodarcze bez zmian. Wymieniając pokrycie dachów zastosować materiał tradycyjny. Nie zmieniać wielkości otworów okiennych i drzwiowych, w wymienionej stolarce okiennej powtórzyć pierwotny podział. Ewentualne rozbudowy uzgodnić w WUOZ w Gdańsku Delegatura w Słupsku.
- zachować parcelację działek i sposób zabudowy. Utrzymać historyczną linię zabudowy i sposób rozplanowania zagród.
- nowe inwestycje bardzo ograniczyć tj. nie dzielić działek siedliskowych , ewentualnie uzupełniać zabudowę – w przypadku gdy historyczna zabudowa nie zachowała się. Formę nowych inwestycji dostosować do istniejącej, szczególnie jeśli chodzi o wielkość i obrys fundamentów. Zastosować występującą w historycznej zabudowie formą dachu (2-spadowy, naczółkowy) o tych samych nachyleniach połąci
- zachować układ drożny z bocznymi, wybrukowanymi drogami.

Wieś kwalifikuje się także do objęcia ochroną w formie parku kulturowego.

Włynkowo – wieś chłopska wzmiankowana w XIII w. wielodrożnica z dobrze zachowanym historycznym układem komunikacyjnym i zabudową. Postuluje się objęcie ochroną konserwatorską układu ruralistycznego z zachowaną zabudową w konstrukcji szkieletowej oraz murowaną

W strefie należy:

- zachować układy drożne miejscowości
- zachować historyczną zabudowę
- zachować historyczny układ zagród
- remonty istniejących budynków w ewidencji konserwatorskiej i uzupełnienia zabudowy uzgadniać w WUOZ w Gdańsku Delegatura w Słupsku.
- stosować ograniczenia kubaturowe , formy rozwiązań architektonicznych powinny nawiązywać do lokalnego, historycznego sposobu formowania bryły budynków i detalu architektonicznego.

7. OBSŁUGA TECHNICZNA

7.1. Zaopatrzenie w wodę.

Mieszkańcy gminy Słupsk w przewadze zaopatrywani są w wodę z wiejskich zbiorowych urządzeń wodociągowych w skład, których wchodzi: studnie głębinowe, stacje wodociągowe oraz sieci wodociągowe. W eksploatowanych studniach ujmowane są wody podziemne piętra czwartorzędowego bądź trzeciorzędowego. Pobór wody odbywa się w ramach zatwierdzonych regionalnych zasobów wód podziemnych oraz ustalonych w dokumentacji hydrogeologicznej zasobów eksploatacyjnych dla poszczególnych ujęć wody.

System zaopatrzenia w wodę ma charakter rozproszony. Na terenie gminy funkcjonują 24 wodociągi zbiorowe, pobierające wodę z ujęć wód podziemnych, wyposażonych w pompy głębinowe i stacje wodociągowe, z których tylko sześć ma charakter grupowy.

Funkcjonujące na terenie gminy systemy wodociągowe to:

- wodociąg grupowy Bierkowo - Bruskowo Wielkie – Bruskowo Małe – Wierzbien z ujęciem wody w Bierkowie;
- wodociąg grupowy Swochowo – Siemianice – Niewierowo z ujęciem wody w Swochowie;
- wodociąg grupowy Głobino – Stanięcino - Warblewo z ujęciem wody w Głobinie;
- wodociąg grupowy Płaszewko – Krępa Słupska z ujęciem wody w Płaszewku;
- wodociąg grupowy Włynkówko – Włynkowo z ujęciem wody w Włynkówku.
- wodociąg grupowy Wielichowo – Gałęzinowo – Strzelinko z ujęciem wody w Wielichowie
- wodociąg grupowy dostarczający wodę ze stacji wodociągowej w Starkowie gm. Ustka do wsi Krzemienica;
- wodociąg grupowy dostarczający wodę ze stacji wodociągowej w Charnowie gm. Ustka do wsi Bydlino;
- wodociągi wiejskie obsługujące wsie: Gać, , Grąsino, Strzelino, Rogawica, , Jezierzycze Osiedle, Bukówka, Lubuczewo, Wrzeście, Wiklino, Redzikowo SHR, Wieszy-no, Swołowo, Swochowo, Łupiny, Kusowo zakładowe Kukowo, Jezierzycze SHR, ~~Karżezno~~ Karzcino, Warblewko administrowane przez AWRSP: Redęcín lub Jednostkę Wojskową: Redzikowo Osiedle

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje szereg lokalnych ujęć wody zaopatrujących w wodę zakłady produkcyjne i usługowe, przedsiębiorstwa bądź budynki mieszkalne. Jednym z większych ujęć zakładowych na terenie gminy jest

ujęcie KDP Sp. z o.o. w Bierkowie o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 100 m³/h. Jest ono położone w obrębie Strzelino.

Z indywidualnych studni głębinowych bądź studni kopanych zaopatrywani są mieszkańcy osad Lękwica, Kępno, Gajki.

Charakterystykę głównych ujęć wód podziemnych na terenie gminy zamieszczono poniżej.

Charakterystyka głównych ujęć wód podziemnych i studni w gminie

Lp.	Nazwa ujęcia	Lokalizacja studni, użytkownik	Rok wykonania studni	Głębokość otworu [m ppt.]	Zasoby eksploatacyjne studni [m ³ /h]	Depresja [m]	Straty grafia	Wydajność ujęcia wody / depresja [m ³ /h] [m]	Głębokość lustra wody [m ppt.]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	zakładowe	Bierkowo ZGK Jezierzycy	1978	55,5	14,7	7,02	Q	<u>7,5</u> <u>3,6</u>	18,0
2	zakładowe	Bierkowo ZGK Jezierzycy	1978	55,5	14,68	8,15	Q		18,0
3	wiejskie	Bierkowo ZGK Jezierzycy	1975	74,0	60,0	10,8	Q	<u>59,0</u> <u>7,4</u>	15,5
4	wiejskie	Bierkowo ZGK Jezierzycy	1994	76,0	81,0	7,2	Q		11,4
5	wiejskie awaryjne	Bruskowo Wielkie ZGK Jezierzycy	1971	28,5	12,0	31,6	Q	<u>16,0</u> <u>7,6</u>	12,5
6	wiejskie awaryjne	Bruskowo Wielkie ZGK Jezierzycy	1993	29,0	18,0	8,5	Q		13,5
7	zakładowe	Bydlino Tuczarnia świń	1961	46,5	12,0	4,7	Q	<u>12,0</u> <u>4,7</u>	3,0
8	lokalne	Bukówka ZGK Jezierzycy	1980	51,0	14,0	2,01	Q	<u>11,0</u> <u>2,0</u>	29,33
9	lokalne	Bukówka ZGK Jezierzycy	1981	51,0	14,91	2,8	Q	<u>15,0</u> <u>3,3</u>	28,0
10	wiejskie	Bukówka ZGK Jezierzycy	1998	131	48,0	1,2	Tr	<u>45,0</u> <u>1,2</u>	102,0
11	zakładowe	Bydlino Marynaciarnia Tuńczyk	1988	47,0	6,0	7,53	Q	<u>6,0</u> <u>7,5</u>	2,0
12	zakładowe	Bydlino	1989	41,0	26,0	4,2	Q	<u>25,0</u> <u>2,84</u>	16,7
13	wiejskie !	Gać ZGK Jezierzycy	1971	134,5	18,0	25,0	Tr	<u>17,2</u> <u>24,0</u>	4,4
14	wiejskie	Gać Leśna Ferma ZGK Jezierzycy	1978	58,0	60,0	10,5	Q	<u>70,0</u> <u>12,2</u>	15,5
15	wiejskie	Głobino ZGK Jezierzycy	1976	63,0	209,8	7,7	Q	<u>41,0</u> <u>13,6</u>	17,0

16	miejskie	Głobino Wodociągi Słupsk	1976	82,0	73,0	3,86	Q	<u>510,0</u> 6-10	33,0
17	miejskie	Głobino Wodociągi Słupsk	1976	59,0	56,0	6,86	Q		26,5
18	miejskie	Głobino Wodociągi Słupsk	1982	70,0	145,0	1,5	Q		18,6
19	miejskie	Głobino Wodociągi Słupsk	1982	165,0	71,0	26,5	Q		7,7
20	miejskie	Głobino Wodociągi Słupsk	1985	178,5	80,0	8,6	Q		8,59
21	miejskie	Głobino Wodociągi Słupsk	1983	186,0	118,0	24,6	Tr	<u>198,0</u> 20,0	6,9
22	miejskie	Głobino Wodociągi Słupsk	1985	57,0	91,0	4,75	Tr		19,18
23	miejskie awaryjny	Głobino Wodociągi Słupsk	1988	78,0	100,0	7,2	Tr		28,44
24	miejskie	Głobino Wodociągi Słupsk	1988	77,0	95,0	10,14	Tr		34,38
25	miejskie	Głobino Wodociągi Słupsk	1988	74,1	51,0	8,91	Tr		30,84
26	miejskie	Głobino Wodociągi Słupsk	1988	63,0	150,0	2,18	Tr		28,17
27	miejskie	Głobino Wodociągi Słupsk	1988	64,0	120,0	2,2	Tr		28,58
28	miejskie	Głobino Wodociągi Słupsk	1982	63,0	200,0	0,7	Tr	<u>200,0</u> 0,7	24,6
29	zakładowe	Głobino Guma Pomorska	1976	133,0	48,0	24,9	Q	<u>37,0</u> 19,0	26,0
30	zakładowe	Głobino Guma Pomorska	1987	74,0	20,0	11,2	Tr		+7,2
31	zakładowe	Głobino Klimczak	1987	70,8	54,0	20,5	Tr	<u>15,0</u> 5,5	2,6
32	zakładowe	Głobino Wytwórnia wód gazowanych	1982	70,0	80,0	1,54	Q	<u>44,0</u> 16,0	18,55
33	zakładowe	Głobino Wytwórnia wód gazowanych	1994	44,0	25,1	5,2	Q		20,8
34	zakładowe	Głobino JW.	1995	54,5	54,8	20,43	Tr	<u>15,0</u> 3,1	+2,09
35	wiejskie	Grąsino ZGK Jezierzycy	1984	28,0	36,0	2,9	Q	<u>36,0</u> 1,4	16,2
36	wiejskie	Grąsino ZGK Jezierzycy	1970	174,0	18,0	3,1	Tr	<u>18,0</u> 14,0	19,2
37	wiejskie	Jezierzycy osiedle ZGK Jezierzycy	1957	72,0	84,7	9,15	Q	<u>46,0</u> 8,8	22,0

38	wiejskie	Jezierzyce osiedle ZGK Jezierzyce	1965	58,0	66,0	13,0	Q		21,6
39	wiejskie nieczynna	Jezierzyce P-MHZ w Strzeżęcinie	1962	32,0	15,2	1,0	Q		22,0
40	wiejskie	Jezierzyce P-MHZ w Strzeżęcinie	1987	148,0	39,3	19,1	Tr	$\frac{36,0}{16,0}$	20,
41	wiejskie	Karżęcino Karżęcino ZGK Jezierzyce	1973	45,0	21,0	2,2	Q	$\frac{20,0}{1,3-2,6}$	2,0
42	wiejskie	Karżęcino Karżęcino ZGK Jezierzyce	1983	49,0	96,2	6,43	Q		2,9
43	lokalne	Kępno	1983	106,5	50,09	18,42	Tr	$\frac{15,0}{7,8}$	8,0
44	zakładowe	Krępa Słupska Zakład Rolny	1965	42,0	6,5	27,5	Q	$\frac{4,5}{21,0}$	3,7
45	wiejskie	Kusowo ZGK Jezierzyce	1973	30,0	60,0	2,5	Q	$\frac{64,0}{1,9}$	10,5
46	wiejskie	Kukowo Gospodarstwo Rolne	1974	b.d.	15,0		Q	$\frac{15,0}{}$	
47	wiejskie	Lubuczewo ZGK Jezierzyce	1980	49,5	62,0	5,0	Q	$\frac{62,0}{3,74}$	7,5
48	zakładowe	Lubuczewo Zakład Rolny	1980	50,0	72,0	14,6	Q	$\frac{36,0}{4,2}$	7,5
49	zakładowe	Lubuczewo Dom Pomocy Społecznej	1987	33,0	30,2	2,9	Q	$\frac{30,2}{2,9}$	15,2
50	zakładowe	Lubuczewo ZOZ Słupsk	1964/96	30,0	10,9	7,0	Q	$\frac{10,0}{3,0}$	1,6
51	zakładowe	Niewierowo ogrodnictwo	1979	41,0	10,65	13,98	Q	$\frac{2,0}{2,85}$	4,64
52	wiejskie	Płaszewko ZGK Jezierzyce	1988	80,0	13,0	5,0	Tr	$\frac{18,0}{10,0}$	0,5
53	wiejskie	Płaszewko ZGK Jezierzyce	1996	80,0	18,0	9,8	Tr		4,3
54	zakładowe	Redzikowo JW.	1972	32,0	12,96	2,73	Q		20,47
55	zakładowe	Redzikowo JW.	1972	31,0	24,0	4,15	Q		17,3
56	zakładowe	Redzikowo JW.	1976	31,0	18,2	1,52	Q		17,0
57	zakładowe	Redzikowo JW.	1976	33,5	34,1	3,89	Q		16,0
58	zakładowe	Redzikowo JW.	1965	26,5	15,63	3,8	Q	$\frac{66,0}{1,5}$	17,0
59	zakładowe	Redzikowo JW.	1964	26,5	9,16	3,3	Q		6,0
60	zakładowe	Redzikowo JW.	1965	29,0	11,61	3,4	Q		17,3
61	wiejskie	Redzikowo ZGK Jezierzyce	1975	31,5	24,0	1,8	Q	$\frac{21,6}{1,6}$	6,0
62	wiejskie	Redęcin AWRSP	1975	30,0	24,0	9,5	Q	$\frac{22,0}{6,3}$	9,0
63	wiejskie	Rogawica P-MHZ w Strzeżęcinie	1953	bd.	bd.	bd..	bd..	$\frac{19,0}{6,7}$	b.d.

64	wiejskie	Rogawica P-MHZ w Strzekęcinie	1976	42,0	19,0	6,7	Q		20,0
65	zakładowe	Strzelinko Meka	1966	44,0	15,0	7,4	Q	<u>12,0</u> 7,4	15,0
66	wiejskie	Strzelino ZGK Jezierzycce	1978	60,5	36,0	27,6	Q	<u>36,0</u> 16,0	13,5
67	wiejskie	Strzelino ZGK Jezierzycce	1998	62,0	36,0	18,9	Tr		13,5
68	zakładowe	Strzelino KDP ogrodnictwo	1985	37,0	36,6	13,6	Q	<u>100,0</u> 4,5-5,2	0,8
69	zakładowe	Strzelino KDP ogrodnictwo	1985	80,0	100,8	4,4	Q		1,7
70	zakładowe	Strzelino KDP ogrodnictwo	1985	71,0	100,8	5,2	Q		1,8
71	zakładowe	Strzelinko Zakład Karny	1983	24,0	18,0	10,5	Tr	<u>9,0</u> 5,7	4,0
72	wiejskie	Swochowo ZGK Jezierzycce	1984	117,5	110,0	10,2	Q	<u>320,0</u>	5,8
73	wiejskie	Swochowo ZGK Jezierzycce	1982	115,0	80,0	9,2	Q		8,19
74	wiejskie	Swochowo ZGK Jezierzycce	1984	127,3	30,0	13,3	Tr		9,53
75	wiejskie	Swochowo ZGK Jezierzycce	1984	101,34	100,0	10,2	Q		2,5
76	wiejskie	Swołowo ZGK Jezierzycce	1988	92,5	36,0	2,3	Tr	<u>41,0</u> 2,7-3,0	1,0
77	wiejskie	Swołowo ZGK Jezierzycce	1988	93,0	36,0	4,5	Tr		0,5
78	zakładowe	Siemianice PGR-ryb	1972	73,0	36,0	27,8	Tr	<u>14,0</u> 9,3	4,0
79	zakładowe	Siemianice WSOP	1979	26,2	6,0	1,1	Q	<u>5,0</u> 0,9	13,8
80	zakładowe	Siemianice ZGK Jezierzycce	1960	56,0	7,3	4,3	Q	<u>7,3</u> 4,3	29,5
81	wiejskie	Wieszyno ZGK Jezierzycce	1980	30,0	18,0	4,0	Q	<u>18,0</u> 4,0	13,4
82	wiejskie	Wieszyno zakład rolny	1962	32,0	16,0	8,5	Q	<u>16,0</u> 6,5	25,0
83	wiejskie	Wiklino ZGK Jezierzycce	1977	47,0	51,0	2,5	Q	<u>48,6</u> 2,2	10,0
84	wiejskie	Wiklino UG	1999	47,0	25,0	2,8	Q		10,0
85	wiejskie	Warblewo ZGK Jezierzycce	1977	66,0	36,0	41,5	Q	<u>24,0</u> 23,7	13,0
86	wiejskie	Warblewo ZGK Jezierzycce	1967	77,0	20,0	29,5	Q		3,0
87	wiejskie	Włynkówko ZGK Jezierzycce	1987	41,0	65,0	4,8	Q	<u>58,0</u> 5,8	15,9

88	wiejskie	Włynkówko ZGK Jezierzycy- ce	1987	43,5	65,0	6,4	Q		16,1
89	zakładowe	Włynkówko ZUM	1985	21,0	5,0	1,0	Q	$\frac{6,0}{1,2}$	4,0
90	zakładowe	Włynkówko POD	1981	36,0	24,0	8,7	Q	$\frac{8,0}{2,0}$	10,8
91	wiejskie	Wrzeście ZGK Jezierzycy- ce	1971	20,0	24,0	7,0	Q	$\frac{24,0}{7,0}$	1,9
92	wiejskie	Wrzeście ZGK Jezierzycy- ce	1971	19,0	18,0	8,2	Q		1,9
93	zakładowe	Wrzeście ALP	1977	47,0	3,6	2,7	Q	$\frac{1,0}{0,5}$	2,5
94	lokalne	Wrzeście Szkoła Pod- stawowa	1964	23,5	2,2	14,9	Q	$\frac{2,0}{7,7}$	10,2
95	wiejskie	Wielichowo ZGK Jezierzycy- ce	1988	91,2	43,0	28,3	Tr	$\frac{43,0}{28,3}$	16,4
96	wiejskie	Wielichowo ZGK Jezierzycy- ce	1990	32,0	8,0	6,85	Tr		12,4
97	wiejskie	Wielichowo ZGK Jezierzycy- ce	1994	81,0	35,0	9,4	Tr		11,2

Z urządzeń do zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie gminy korzysta około 96% ogółu mieszkańców. Średnia wielkość produkcji komunalnych i zakładowych ujęć wody zaopatrujących mieszkańców gminy Słupsk w wodę wynosiła w 2002 roku około 92 tys. m³/rok, a średnie zużycie wody na jednego mieszkańca wynosiło około Q = 46,3 m³/rok.

Pobór wody z głównych ujęć położonych na terenie gminy w 2002 roku

Lp.	Nazwa ujęcia	Nazwa użytkownika ujęcia wody	Wiek utwo- rów	Wydajność ujęcia (m ³ /h)	Pobór wody w 2002 r.	
					m ³ /rok	m ³ /h
1	2	3	4	5	6	7
1	Bierkowo	ZGK w Jezierzycach	Q	59,0	88.400	10,1
	Bukówka	ZGK w Jezierzycach	Q	45,0	24.500	2,8
3	Gać	ZGK w Jezierzycach	Q	17,7+70,0	4.700	0,5
5	Głobino	ZGK w Jezierzycach	Q/Tr	41,0	43.200	4,9
6	Grąsino	ZGK w Jezierzycach	Tr	36,0	8.600	1,0
7	Jezierzycy osiedle	ZGK w Jezierzycach	Q	46,0	75.500	8,6
8	Jezierzycy SHR	Pomorsko-Mazowiecka Mazurska Hodowla Ziem- niaka Sp. z o.o. w Strzękci- nie ZR Jezierzycy	Q	36,0	42.500	4,8
9	Karzęcin Karzęcin	ZOZ Psychiatryczny Słupsk	Q	20,0	4320	0,5
10	Kukowo	Gospodarstwo Rolne	Q	15,0	11.300	1,3
11	Kusowo	Spółdzielnia Mieszkaniowa	Q	64,0	27.433	3,1
12	Lubuczewo	ZGK w Jezierzycach	Q	62,0	42.000	4,8
13	Płaszewko	ZGK w Jezierzycach	Q	18,0	41.400	4,7

14	Redzikowo	JW. Redzikowo	Q	66,0	264.246	30,2
15	Redęcin	AWRSP	Q	22,0	27.000	
16	Rogawica	Pomorsko-Mazowiecka Mazurska Hodowla Ziemińska Sp. z o.o. w Strzekęcinie ZR Jezierzycze	Q	19,0	12.600	1,4
17	Strzelino	ZGK w Jezierzycach	Q	36,0	43.300	4,9
18	Swochowo	ZGK w Jezierzycach	Q/Tr	320,0	107.700	12,3
19	Swołowo	ZGK w Jezierzycach	Q	41,0	7.000	0,8
20	Wieszyno	ZGK w Jezierzycach	Q	18,0	21.700	2,8
21	Wielichowo	ZGK w Jezierzycach	Tr	43,0	21.800	2,8
22	Włynkówko	ZGK w Jezierzycach	Q	58,0	51.000	5,8
23	Wrzeście	ZGK w Jezierzycach	Q	28,0	14.800	1,7
24	Wiklino	ZGK w Jezierzycach	Q	48,6	6.700	0,7

Jak widać z powyższej tabeli na wszystkich ujęciach wody istnieją duże nadwyżki wody możliwe do wykorzystania w przypadku rozwoju poszczególnych wsi.

Największym ujęciem zaopatrującym w wodę obszar gminy jest czteroźródłowe ujęcie wody położone na terenie obrębu Swochowo o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych z utworów czwartorzędowych w wysokości $Q = 320 \text{ m}^3/\text{h}$.

Na terenie wsi Głębino funkcjonuje wieloźródłowe ujęcie wody o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości:

- I. górnego poziomu wodonośnego w wysokości $Q = 510 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 6\text{-}18\text{m}$ decyzją Nr KDH/013/4438/4446/H Prezesa CUG w Warszawie z dnia 7.09.1979 r.
- II. dolnego poziomu wodonośnego w wysokości $Q = 198 \text{ m}^3/\text{h}$ i depresji $s=20\text{m}$ decyzją nr 696/86 Urzędu Wojewódzkiego w Słupsku z dnia 1.08.1986 r.

Ujmowana woda przesyłana jest magistralą wodociągową $\varnothing 600 \text{ mm}$ do miasta Słupska.

Wody podziemne na większości ujęciach posiadają ponadnormatywną zawartość jonów żelaza i manganu, w stosunku do wartości ustalonych w obowiązujących przepisach dla wody do spożycia przez ludzi. Wymagają one przed wprowadzeniem do sieci wodociągowej uzdatnienia. W urządzenia do uzdatniania wody wyposażono jedynie stacje wodociągowe w Bierkowie, Kusowie, ~~Płaszewie~~ Płaszewko, Swołowo, Wielichowo.

Stan techniczny urządzeń do zbiorowego zaopatrzenia w wodę na ogół jest dobry. wodociągowych uwagi na długi okres eksploatacji we wszystkich stacjach wodociągowych wymiany wymaga armatura. Charakterystykę oraz ocenę stanu technicznego funkcjonujących na terenie gminy urządzeń wodociągowych zamieszczono w poniższej tabeli.

Charakterystyka i ocena stanu technicznego urządzeń wodociągowych

Lp.	Położenie ujęcia i stacji wodociągowej	Obszar obsługi	Wyposażenie stacji wodociągowej	Stan techniczny stacji wodociągowej	Sieć wodociągowa	Sto pień zwodociągowania	Ujęcie wody	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Bukówka	Bukówka	– 3 hydrofory DN 1200 mm	budynku i urządzeń dobry	DN50-80	100%	jedna studnia	ujmowana woda posiada ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu
2	Bierkowo	Bierkowo, Bruskowo Wielkie, Bruskowo Małe, Wierzbiczin	– 2 hydrofory DN 1200 mm – 2 odżelaziacze DN1200 mm – sprężarka powietrzna WAN-E	budynku i urządzeń dobry	DN 32-110	98%	dwie studnie	ujmowana woda posiada ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu
3	Gać	Gać, Gać Leśna	– dwa hydrofory DN 1200 mm	budynku i urządzeń dobry	DN50-100	98%	dwie studnie	ujmowana woda posiada ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu
4	Głobino	Głobino, Stanięcino, Warblewo	– 2 hydrofory DN 1500 – sprężarka,	budynku i urządzeń dobry	DN50-150	100%	jedna studnia	ujmowana woda posiada ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu
5	Grąsino	Grąsino	– 2 hydrofory DN 1000, – 1 hydrofor DN1200, – sprężarka	budynku i urządzeń dobry	DN50-100	100%	jedna studnia	ujmowana posiada ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu
6	Jezierzyce Osiedle	Jezierzyce Osiedle		budynku i urządzeń dobry	DN50-125	100%	dwie studnie	woda nie wymaga uzdatniania
7	Jezierzyce wieś	Jezierzyce wieś	– 2 hydrofory DN 1200, – sprężarka,	budynku zły, urządzeń dobry	DN40-80	100%	jedna studnia	ujmowana woda posiada ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu
8	Kukowo	Kukowo	– 2 hydrofory, – sprężarka powietrza,	budynku i urządzeń zły	DN50-80	100%	jedna studnia	ujmowana woda posiada ponadnormatywną zawartość żelaza
9	Kusowo	Kusowo	– 3 hydrofory DN 700, – 4 odżelaziacze DN 1500, – sprężarka	budynku i urządzeń zły	DN50-100	100%	dwie studnie	woda nie wymaga uzdatniania
10	Lubuczewo	Lubuczewo	– 4 hydrofory DN 1200	budynku dobry, urządzeń zły	DN40-100	100%	dwie studnie	ujmowana woda posiada po-

			– sprężarka powietrza 3JW60 – chlorator C-52					nadnormatywną zawartość żelaza
11	Płaszewko	Płaszewo Płaszewko, Krępa Słupska	– 2 hydrofory DN 1200, – 2 odżelaziacze DN 1000, – sprężarka powietrza	budynku i urządzeń dobry	DN50-100	100%	dwie studnie	ujmowana woda posiada ponadnormatywną zawartość manganu
12	Redęcin	Redęcin	– 2 hydrofory DN 1200	budynku zły, urządzeń dobry	DN 80-100	98%	jedna studnia	woda nie wymaga uzdatniania
13	Redziko wo SHR	czasowo wyłączone z eksploatacji	– 2 hydrofory DN 800, – 1 hydrofor DN 1000	budynku i urządzeń zły	DN32-100	100%	jedna studnia	woda nie wymaga uzdatniania
14	Redziko wo JW.	Redzikowo JW. i Redzikowo SHR	–	dobry	DN50 - 100	100%	pięć studni	ujmowana woda posiada ponadnormatywną zawartość żelaza
15	Rogawica	Rogawica	– 2 hydrofory DN 1200, – sprężarka, –	budynku i urządzeń dobry	Dn32-80	100%	jedna studnia	woda nie wymaga uzdatniania
16	Strzelino	Strzelino	– 2 hydrofory DN 1600 – sprężarka	budynku i urządzeń dobry	DN50-80	99%	dwie studnie	ujmowana woda posiada ponadnormatywną zawartość żelaza
17	Swochowo	Swochowo, Siemianice, Niewierowo	– 3 hydrofory DN 1200, – sprężarka	budynku i urządzeń dobry	DN50-300	100%	cztery studnie	ujmowana woda posiada ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu
18	Swołowo	Swołowo	– 2 hydrofory DN 1200 – 3 odżelaziacze DN 800 mm – chlorator	budynku i urządzeń dobry	DN 65-100	100%	dwie studnie	ujmowana woda posiada ponadnormatywną zawartość żelaza
19	Włynkówko	Włynkówko, Włynkowo	– 2 hydrofory DN 1600 – sprężarka MP-80	budynku i urządzeń dobry	DN50-100	100%	dwie studnie	ujmowana woda posiada ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu
20	Wielichowo	Wielichowo, Gałęzinowo, Strzelinko	– 2 hydrofory DN 1400 – 3 odżelaziacze DN1200 – sprężarka powietrza	budynku i urządzeń dobry	DN50-100	100%	trzy studnie	ujmowana woda posiada ponadnormatywną zawartość żelaza
21	Wrzeście	Wrzeście	– 1 hydrofor DN 1200,	budynku i urządzeń dobry	DN25-100	97%	dwie studnie	woda nie wymaga

			– sprężarka, – aerator DN500,					uzdatniania
22	Wiklino	Wiklino	– 2 hydrofory DN 1400 – sprężarka powietrza S- 60,	budynku i urządzeń zły	DN50-100	98%	dwie studnie	woda nie wymaga uzdatniania
23	Wieszyno	Wieszyno	– 2 hydrofory DN 1200, – sprężarka powietrza	budynku dobry urządzeń zły	DN50-100	100%	jedna studnia	ujmowana woda posia- da ponad- normatywną zawartość żelaza i manganu
24	Charnowo gm. Ustka	Bydlino	-	-	DN50-100	98%	-	-
25	Starkowo gm. Ustka	Krzemienica	-	-	DN50-100	90%	-	-

Długość sieci wodociągowej na koniec 2002 roku wynosiła około 100 km. Stare sieci wodociągowe na terenie wsi Lubuczewo i Krępa Słupska są wykonane z rur azbestowo-cementowych. Jest to do tej pory sieć bezawaryjna. W złym stanie technicznym jest stara sieć wodociągowa na terenie wsi Wieszyno i Warblewo. Wymaga ona wymiany. Na terenie wsi Warblewo występują okresowe problemy ze zbyt niskim ciśnieniem.

Stan systemu zaopatrzenia w wodę na terenie gminy ocenia się jako zadowalający. Na tę ocenę składają się następujące uwarunkowania:

- wysoki odsetek ludności korzystającej ze zbiorowych systemów wodociągowych,
- znaczne nadwyżki zasobów wody na ujęciach wiejskich i zakładowych dostarczających wodę mieszkańcom gminy.

Wadą systemu jest znaczne rozproszenie eksploatowanych ujęć wody, które nie sprzyja racjonalnemu wykorzystaniu zasobów wód podziemnych i podnosi koszty eksploatacji wodociągów oraz konieczność gruntownej modernizacji wodociągów przejmowanych po byłych PGR.

7.2. Gospodarka ściekowa

Powstające na terenie gminy Słupsk ścieki komunalne w przewodzie odprowadzane są grupowymi lub zbiorowymi systemami kanalizacji sanitarnej na oczyszczalnię ścieków, gdzie przed wprowadzeniem do odbiornika (wód powierzchniowych, gruntu) są unieszkodliwiane. Odsetek mieszkańców gminy, z domów, których ścieki kierowane były poprzez kanalizację sanitarną do oczyszczalni ścieków w 2002 r. wynosił 63,9%. Ścieki oczyszczone jako procent wszystkich ścieków odprowadzanych kanalizacją sanitarną stanowiły 94,5% w tym oczyszczone:

- biologicznie 53.3%,
- z podwyższonym usuwaniem biogenów 46,7%.

System unieszkodliwiania ścieków sanitarnych ma charakter rozproszony. Na terenie gminy funkcjonuje 16 systemów kanalizacji sanitarnej odprowadzających ścieki na oczyszczalnię mechaniczno-biologiczną, z których tylko cztery mają charakter grupowy.

Funkcjonujące na terenie gminy systemy kanalizacyjne to:

- grupowy system kanalizacji sanitarnej obsługujący wsie Bierkowo – Bruskowo Wielkie, odprowadzający ścieki na oczyszczalnię w Bruskowie Wielkim;
- grupowy system kanalizacji sanitarnej obsługujący wsie Lubuczewo – ~~Karżewo~~ Karzcino odprowadzający ścieki na oczyszczalnię ścieków w Lubuczewie;
- grupowy system kanalizacji sanitarnej obsługujący wsie Wielichowo - Gałęzinowo-Strzelinko – Strzelinko – Włynkówko – Włynkowo – Bydlino - Głobino odprowadzający ścieki na oczyszczalnię ścieków w Słupsku;
- wiejskie systemy kanalizacji sanitarnej obsługujące wsie: Wieszyń, Redzikowo, Jezierzycze Osiedle, Jezierzycze SHR, Rogawica, Grąsino, Bukówka, Wiklino, Kukowo, Krępa Słupska, Kusowo, Redęcin;
- zakładowe systemy kanalizacji sanitarnej obsługujące: Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. w Warszawie – stacja przekształtnikowa w Wierzbicinie, „INTER-FRYS-KUSOWO” Sp. z o.o. w Głobinie (chłodnia owoców), Wytwórnia Napoi Chłodzących „ARTEZJA” w Głobinie, Słupskie Zakłady Wyróbów Gumowych, Spółdzielnia Pracy „GUMA POMORSKA” w Słupsku, KDP Sp. z o.o. w Bierkowie (gospodarstwo szklarniowe).

Miejscowości w gminie, które nie są skanalizowane to: Wrzeście, Niewierowo, Swochowo, Swołowo, Wierzbicin, Brukowo Małe, Płaszewko, Krzemienica, Stanięcino, Gać, Gać Leśna, Lękowice, Kępno, Gajki, Łupiny, Warblewko, Warblewo.

Wytworzone ścieki komunalne na terenie tych miejscowości są:

- gromadzone w zbiornikach bezodpływowych,
- odprowadzane poprzez osadniki gnilne do wód powierzchniowych,
- odprowadzane bez oczyszczania do ziemi lub wód powierzchniowych.

Zestawienie istniejących oczyszczalni ścieków na terenie gminy zamieszczono w poniższej tabeli.

Wykaz i charakterystyka oczyszczalni ścieków na terenie gminy Słupsk

Lp.	Nazwa i lokalizacja oczyszczalni	Obszar z którego oczyszczalnia zbiera ścieki	Typ oczyszczalni	Przepustowość oczyszczalni ścieków [m ³ /d]	Ilość ścieków dopływających [m ³ /d]	Odbiornik oczyszczonych ścieków
1	2	3	4	5	6	7

1	wiejska Bruskowo Wielkie	Bierkowo, Bruskowo Wielkie Bruskowo Małe	MB, BIOBLOK – BIS200	200,0	113,0	rz. Moszczeniczka
2	zakładowa Bierkowo	„SALVIPOL” Sp. z o.o. (gospodarstwo szklarniowe)	MB rów cyrkulacyjny	120,0	80,0	rów melioracyjny dopływ rz. Basienicy
3	komunalna Redzikowo	Redzikowo JW. i osiedle SHR	MB BIOGRADEX	1200,0	800,0	rz. Głaźna
4	komunalna Jezierzyce	Jezierzyce osiedle	MB złoże biologiczne	200,0	98,0	rów melioracyjny, ziemia
5	komunalna Lubuczewo	Lubuczewo	MB złoże biologiczne	50,0	35,0	rów melioracyjny dopływ cieku Lubu- czewskiego
6	komunalna Wiklino	Wiklino	MB hydro-botaniczna	24,0	24,0	rów melioracyjny, rz. Brodniczka
7	komunalna Kukowo	Kukowo	MB złoże biologiczne	24,0	19,0	ziemia
8	komunalna Rogawica	Rogawica	MB, złoże biologiczne	47,5	24,0	rów melioracyjny
9	komunalna Grąsino	Grąsino	MB złoże biologiczne	50,0	45,0	rów melioracyjny dopływ rz. Głaźna
10	komunalna Wieszyno	Wieszyno	MB, hydro-botaniczna	24,0	27,0	rów melioracyjny dopływ rz. Głaźnej
11	komunalna Redęcin	zabudowę wielorodzinną w Redęcinie	MB, osadnik i drenaż rozsączający	20,0	20,0	ziemia
12	komunalna Krępa Słupska	Krępa Słupska	MB, MINI-BIOBLOK	100,0	41,0	rz. Głaźna
13	komunalna Bukówka	Bukówka	MB, złoże biologiczne	50,0	34,0	rów melioracyjny R-A dopływ Słupi
14	zakładowa Głobino	Słupskie Za- kłady Wyro- bów Gumo- wych, Spół- dzielnia Pracy „GUMA PO- MORSKA” w Słupsku	MB, KOS-2	50,0		rz. Głaźna
15	zakładowa Głobino	zakład „IN- TERFRYS- KUSOWO” Sp. z o.o. w Głobinie	MB osadnik gnilny, filtr piaskowy	50,0	7,0	rów melioracyjny dopływ rz. Głaźna
16	komunalna Kusowo	Kusowo	MB, rów cyrkulacyjny	120,0		ciek bez nazwy dopływ rz. Głaźna
17	komunalna Jezierzyce SHR	SHR Jezierzy- ce	MB, złoże biologiczne	144,0	33,0	rów melioracyjny
18	zakładowa Głobino	Wytwórnia Napoi Chłó- dzących „AR- TEZJA” w Głobinie	MB osadnik gnilny, złoże filtracyjne	20,0	18,0	rz. Głaźna

Stan wyposażenia obszaru gminy w zbiorcze urządzenia kanalizacyjne jest dobry. Na 41 miejscowości, 26 zamieszkiwane przez ok. 87% ludności gminy obsługiwane są przez zbiorowe urządzenia kanalizacyjne.

Największą oczyszczalnią ścieków w obszarze gminy Słupsk jest oczyszczalnia JW. w Redzikowie. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna typu BIOGRADEX o przepustowości $Q = 1200 \text{ m}^3/\text{d}$. Uzyskuje wysokie efekty oczyszczania, udokumentowane analizami ścieków oczyszczonych. Unieszkodliwia ścieki z terenu osiedla mieszkaniowego JW. Redzikowo oraz osiedla mieszkaniowego SHR Redzikowo.

Właściwe efekty oczyszczania uzyskują również komunalne oczyszczalnie ścieków w Bruszkowie Wielkim, Wiklinie, Bukówce oraz zakładowe oczyszczalnie położone w Głobinie. Pozostałe nie uzyskują ustalonych w pozwoleniu wodnoprawnym wskaźników dla ścieków oczyszczonych i stanowią potencjalne zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych.

Istotnym obiektem dla gospodarki ściekowej gminy jest oczyszczalnia ścieków w Słupsku. Jest to oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna o przepustowości $40.000 \text{ m}^3/\text{d}$. Unieszkodliwia ona ścieki z terenu wsi Siemianice, Strzelino, Strzelinko, Włynkowo, Włynkówko, Gałęzinowo, Wielichowo, Bydlino, Głobino.

Większość eksploatowanych oczyszczalni posiada możliwość przyjęcia dodatkowych ilości ścieków – posiada rezerwę.

Ocenia się, że stan odprowadzenia i oczyszczania ścieków sanitarnych na terenie gminy jest dobry. Na tę ocenę ma wpływ wysoki jak na warunki wiejskie, odsetek ludności korzystającej z kanalizacji – 63,9% (średnio w województwie wynosił on w 2002 r. około 18%). Jednak nie wszyscy mieszkańcy gminy posiadają dostęp do zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej. Stan ten jest szczególnie groźny dla środowiska wobec stosunkowo wysokiego wyposażenia w wodociągi budynków mieszkalnych i gospodarstw rolnych na terenie wsi Wieszano, Wrzeście, Swołowo, Swochowo, Warblewo i Płaszewko nie posiadających możliwości korzystania ze zbiorowych urządzeń kanalizacyjnych. Problemem na terenie gminy są również zbiorowe systemy kanalizacyjne obsługujące jedną bądź dwie jednostki osadnicze, gdzie ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków, które nie uzyskują właściwych efektów oczyszczania.

Wymiany wymaga stara sieć kanalizacji sanitarnej na terenie Jezierzyc, zarówno osiedla jak i SHR. Długi okres eksploatacji przyczynił się do zmniejszenia przekrojów sieci. Niezbyt staranne wykonawstwo spowodowało osiadanie sieci, a tym samym zachowania normatywnych spadków.

Na terenie gminy brak zorganizowanego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków opadowych. Wody deszczowe odprowadzane są powierzchniowo, a istniejące fragmentaryczne odcinki kanałów deszczowych w

Siemianicach, Jezierzycach, Redzikowie, Bierkowie, Głobinie i Włynkówku odwadniają stosunkowo niewielkie powierzchnie ulic i terenów utwardzonych.

7.3. Gospodarka odpadami

Powstające na terenie gminy odpady komunalne i inne niż niebezpieczne składowane są na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne położonym w obrębie Bierkowo. Właścicielem i zarządzającym składowiskiem jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Słupsku. Składowisko przyjmuje odpady z miasta Słupska i Ustki oraz gmin: Słupsk, Ustka, Kobylnica, Ustka, Damnica, Główny, Dębica kaszubska i Smółdino.

Eksploatację składowiska rozpoczęto w 1985 roku. Aktualnie składowane odpady to głównie komunalne (ok. 72%) oraz odpady inne niż komunalne, w tym ustabilizowane komunalne osady ściekowe (ok. 17% ogólnej ilości odpadów), z wyłączeniem odpadów niebezpiecznych. Łączna ilość odpadów zdeponowanych na terenie składowiska na koniec 2002 roku wynosiła ok. 682.700 Mg. Łączna ilość odpadów zdeponowanych na terenie składowiska na koniec 2002 roku wynosiła ok. 682.700 Mg. Na składowisko w 2002 roku trafiło 59.713,4 Mg odpadów w tym z terenu gminy Słupsk 2733,2 Mg. Udział odpadów z gospodarstw domowych wynosił ok. 1544,6 Mg, natomiast odpadów komunalnych z zakładów przemysłowych – 1188,6 Mg.

Teren istniejącego składowiska odpadów o powierzchni 10,22 ha obejmuje:

- teren wypełnionej starej eksploatowanej w latach 1985 – 1999 części składowiska, uszczelnionej płytami podymnicowymi (popiołami lotnymi i paleniskowymi) – 6,45 ha
- teren eksploatowanego i przewidzianego do dalszej eksploatacji zbiornika A1, uszczelnionego folią PEHD – 3,77 ha podzielonego na dwie kwatery.

Ponadto przy składowisku wydzielono teren zaplecza technicznego o powierzchni 0,97 ha i teren przeznaczony pod rozbudowę składowiska o powierzchni 6,27 ha. Łączna powierzchnia składowiska wynosi 17,46 ha.

Powstające wody odciekowe drenażem kierowane są do przepompowni, a następnie stawu stabilizacyjnego o powierzchni 0,22 ha i pojemności ok. 4 800 m³, wystarczającej na roczne magazynowanie wód odciekowych. W gospodarce wodami odciekowymi zastosowano układ cyrkulacyjny. W okresie jesienno-zimowym i przy zwiększonych opadach odcieki przepompowywane są do stawu stabilizacyjnego i w nim magazynowane, natomiast w okresie wiosenno letnim wody odciekowe ze stawu są rozdeszczowywane na składowisku.

Stara, zamknięta część składowiska w 1998 roku została wyposażona w instalację ujmowania i odprowadzania biogazu. Na jej powierzchni wykonano 19 odwiertów do jego odbioru. Odwierty zostały połączone gazociągami zbiorczym. Odprowadzany biogaz wykorzystywany jest do produkcji energii elektrycznej w generatorze o mocy 100 kW. Wytwarzana energia elektryczna wykorzystywana jest na potrzeby składowiska, a jej nadwyżka przekazywana jest do zewnętrznej sieci elektroenergetycznej. Ponadto biogaz wykorzystywany jest do przygotowania energii cieplnej.

W roku 2001 bilans zużycia i wykorzystania biogazu, powstającego na składowisku, kształtował się następująco:

- zużycie biogazu – 410.493 m³,
- wyprodukowana energia elektryczna – 433.887 kWh, z tego:
 - energia sprzedana do ZE Słupsk – 376.754 kWh,
 - energia zużyta na potrzeby własne – 57.133 kWh,
- odzysk ciepła przez wymiennik ciepła – 1.648 GJ,
- odzysk ciepła przez kocioł c.o. – 30,4 GJ.

Zakres i sposób odgazowania nieczynnej niecki składowiska oraz wykorzystania powstającego biogazu zasługuje na wysoką ocenę. Planuje się jego rozbudowę na kolejnych zamykanych kwaterach.

Na składowisku prowadzi się:

- odzysk surowców wtórnych z dostarczonej masy odpadów zmieszanych,
- segregację surowców wtórnych pozyskiwanych w ramach selektywnej zbiórki odpadów,
- demontaż odpadów wielkogabarytowych,
- kompostowanie odpadów ulegających biodegradacji

co przyczyniło się do ograniczenia ilości składowanych odpadów.

Odzyskiwane surowce wtórne są belowane i przekazywane do recyklingu.

Składowisko posiada system monitoringu – sieć piezometrów. Badania jakości pierwszej warstwy wodonośnej w sąsiedztwie składowiska rozpoczęto w roku 1993. Z analizy wyników badań wody przeprowadzonej w „Przeglądzie ekologicznym składowiska odpadów w Bierkowie” (2002) wynika, że woda pobrana z piezometrów położonych na kierunku spływu wód podziemnych była wyraźnie zanieczyszczona. Wysoka utlenialność i CHZT, bardzo wysoka zawartość azotu amonowego i potasu mogą wskazywać na dopływ zanieczyszczeń ze składowiska.

W celu unowocześnienia składowiska i lepszego przystosowania do pełnienia funkcji Zakładu Zagospodarowania Odpadów współpracującego z rozwijającym się w regionie systemem selektywnej zbiórki odpadów planuje się jego rozbudowę.

Obszar gminy obsługiwany jest przez dwa przedsiębiorstwa świadczące usługi zbierania i transportu odpadów komunalnych:

- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Słupsku ul. Szczecińska 112
- Wywóz Nieczystości Stałych i Płynnych „King” sc Słupsk ul, Miedziana 10

System zbierania i transportu odpadów komunalnych jest dostępny dla wszystkich mieszkańców gminy. System obejmuje zarówno odbiór odpadów od ich wytwórców fizycznych i prawnych, jak też ich zbieranie i wywóz z pojemników umieszczanych w miejscach publicznych – na ulicach, placach, parkingach leśnych.

Do niedawna gospodarka odpadami komunalnymi w obszarze gminy, polegała zasadniczo na odbieraniu odpadów komunalnych od wytwórców i deponowaniu ich na składowiskach. W ostatnich latach nastąpił wyraźny postęp we wdrażaniu działań systemowych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Od 1997 roku na terenie gminy Słupsk rozwijany jest system selektywnej zbiórki tworzyw sztucznych i szkła, na terenie 41 miejscowości. Aktualnie na terenie gminy rozstawiono 72 pojemniki siatkowe na tworzywa sztuczne oraz 51 pojemników typu Iglo na szkło. Stworzony system daje obecnie zauważalne efekty w zakresie odzysku surowców wtórnych. W 2002 roku w systemie selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy zebrano:

- 17,50 Mg tworzyw sztucznych,
- 17,64 Mg szkła

System selektywnej zbiórki odpadów obsługiwany jest przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Słupsku, obejmuje około 85% mieszkańców gminy.

Za zorganizowanie i prawidłowe funkcjonowanie systemu odpowiada samorząd gminny. Zasady jego funkcjonowania reguluje Uchwała Nr XXV/149/97 Rady Gminy Słupsk z dn. 29 kwietnia 1997 w sprawie zasad utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości oraz częstotliwości i zasad usuwania odpadów. Obejmuje ona m.in. gromadzenie, zbiórkę, transport i unieszkodliwianie odpadów komunalnych.

~~Istotnym problemem, w rejonie jest brak miejsca do składowania odpadów zawierających azbest. Podjęte działania zmierzające do budowy na składowisku odpadów w Bierkowie kwatery do składowania wyrobów azbestowych, pozwoli na rozwiązanie tego problemu.~~

W perspektywie najbliższych lat należy wprowadzić na terenie gminy system zbierania odpadów wielkogabarytowych oraz zorganizować sprawnie działający system zbierania i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych

~~Wokół składowiska utworzono 300 m strefę ochrony sanitarnej w oparciu o decyzję Urzędu Wojewódzkiego w Słupsku z dnia 9 kwietnia 1985 roku UAM.IA.8320/68/85. Przeprowadzone badania w 1997r. dotyczące zasięgu oddziaływania składowiska na powietrze atmosferyczne wykazały w strefie o szerokości 100m niewielki wzrost zawartości pyłu oraz podwyższone zawartości CO₂ w powietrzu, aerozolu biologicznego, utlenialności. Zanieczyszczenia mikrobiologiczne występowały w zasięgu 150 m od działek roboczych. W strefie uznanej za sanitarną o szerokości 300m, nie ma żadnych zabudowań, a PGK ma tytuł prawny do większości jej obszaru. Najbliższe zabudowania na terenie wsi Bierkowo i Brukowo Wielkie położone są w odległości 800- 900m.~~

Ocenia się, więc że stan jakości powietrza w otoczeniu składowiska nie stanowił zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi. Przypuszcza się, że obecnie w związku z instalacją do ujmowania i wykorzystywania biogazu, emisja złowonnych związków organicznych mogła ulec zmniejszeniu. Brak jednak aktualnych badań zanieczyszczenia powietrza.

7.4. Zaopatrzenie w gaz

Przez zachodni obszar gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia Dn200/Dn150, P_n 6,3 MPa relacji Sławno – Bierkowo – Ustka, będący elementem regionalnego systemu przesyłowego gazu ziemnego. Na terenie obrębu Bierkowo wykonano odgałęzienie od ww. gazociągu na końcówce, którego wybudowano stację redukcyjno-pomiarową I^o o wydajności Q= 3000 m³/h. Stacja jest wygrodzona z zachowaniem strefy zagrożenia wybuchem. Ze stacji gaz ziemny siecią średniego ciśnienia przesyłany jest do stacji redukcyjno-pomiarowej II° i dalej siecią niskiego ciśnienia do kotłowni gospodarstwa szklarniowego KDP Sp. z o.o. wytwarzającej ciepło do ogrzewania szklarni oraz na potrzeby centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej w zabudowie wielorodzinnej położonej w sąsiedztwie gospodarstwa szklarniowego.

Funkcjonujący na terenie gminy Słupsk system gazowniczy obsługiwany jest przez ~~Polską Spółkę Gazownictwa sp z o.o. Oddział w Gdańsku Pomorską Spółkę Gazowniczą Sp. z o.o., Oddział Pomorski Zakład Gazowniczy w Gdańsku Rejon Gazowniczy w Słupsku.~~

Stan zgazyfikowania gminy Słupsk na koniec 2003 roku był bardzo mały. Dostęp do sieci gazowej posiadało 51 odbiorców, w tym 47 wykorzystywało gaz do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej, 4 odbiorców wykorzystywało gaz wyłącznie do celów grzewczych.

Zużycie gazu w roku 2003 przez wszystkich odbiorców wyniosło około 5.060,2 tys. m³, w tym odbiorcy komunalno – bytowi zużyli 35 tys. m³ zaś pozostali – 5.025,2 tys. m³.

Intensywnie natomiast na terenie gminy rozwinęła się gazyfikacja bezprzewodowa. W zaopatrzeniu w gaz płynny obserwuje się nasycenie dla potrzeb przygotowania posiłków i umiarkowany rozwój dla potrzeb grzewczych.

Na terenie osiedla Jezierzycy funkcjonuje Rozlewnia Gazu Płynnego „Bałtyk Gaz” Jezierzycy, który jest zakładem o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Magazynuje 189,2 Mg substancji niebezpiecznej (gaz skroplony węglowodorowy z przerobu ropy naftowej – propan butan).

~~Obecnie daleko zaawansowane są prace nad budową gazociągu wysokiego ciśnienia Dn300/250 relacji Bytów – Reblinko z odgałęzieniem Widzino – Redzikowo i stacją redukcyjno-pomiarową I^o w Redzikowie. Gazociąg ten uzyskał pozwolenie na budowę, w tym fragment przebiegający przez obszar gminy Słupsk.~~

Został zrealizowany i jest aktualnie eksploatowany gazociąg wysokiego ciśnienia Dn300/250 relacji Bytów – Słupsk (Reblinko) z odgałęzieniem Widzino - Redzikowo i stacją redukcyjno- pomiarową I^o wysokiego ciśnienia w Redzikowie.

7.5. Zaopatrzenie w ciepło

Zorganizowany system zaopatrzenia w ciepło funkcjonuje na terenie osiedla mieszkaniowego JW. w Redzikowie, osiedla mieszkaniowego Redzikowo SHR oraz osiedla zabudowy wielorodzinnej w Jezierzycach, gdzie ciepło wytwarzane w kotłowniach osiedlowych siecią ciepłowniczą rozprowadzane jest do poszczególnych budynków.

Na pozostałym obszarze gminy podstawowymi źródłami ciepła są kotłownie lokalne umiejscowione w zakładach przemysłowych, usługowych, rzemieślniczych, w obiektach komunalnych i indywidualne w domach mieszkalnych.

Największą kotłownią na terenie gminy jest kotłownia zakładu KDP Sp. z o.o. o łącznej mocy 37,31 MW_t, wykorzystującej do spalania gaz ziemny i olej opałowy.

Kotłownie zakładowe i osiedlowe o łącznej mocy ponad 1 MW eksploatowane są na terenie:

- ~~Jednostki Wojskowej nr 2848 w Redzikowie o mocy 8,75 MW wykorzystującej do spalania miał węglowy,~~
- Spółdzielni Mieszkaniowej w Redzikowie o mocy 1,27 MW wykorzystującej do spalania ~~miał węglowy~~ gaz ziemny,
- Słupskich Zakładów Wyrobów Gumowych, Spółdzielni Pracy „Guma Pomorska” w Głobinie o mocy 5 MW wykorzystującej do spalania węgiel Kamienny,

- Słupskiej Fabryki Obuwia „NORD” Meka & Sztrajbel Spółka Jawna w Strzelinku o mocy 1,3 MW wykorzystującej do spalania olej opałowy,
- Przedsiębiorstwo Rybne „Łosoś” Sp. z o.o. we Włynkówku o mocy 4,5 MW wykorzystującej do spalania olej opałowy,
- Osiedla Mieszkaniowego w Jezierzycach o mocy 1,9 MW wykorzystującej do spalania ~~gaz płynny~~ biomasę.

Kotłownie zakładowe i użyteczności publicznej o mocy od 1 MW do 0,2 MW eksploatowane są m.in. na terenie:

- „MAR KOS” Sp. z o.o. w Głobinie o mocy 0,2 MW – olej opałowy
- Gimnazjum w Redzikowie – ~~olej opałowy~~ gaz ziemny,
- Szkoły Podstawowej w Bierkowie o mocy 0,249 MW – biomasa i olej opałowy
- Szkoły Podstawowej w Głobinie o mocy 0,249 MW – biomasa i olej opałowy,
- Szkoły Podstawowej w Siemianicach o mocy 0,249 MW – biomasa i olej opałowy,
- Szkoły Podstawowej we Wrześciu o mocy 0,2 MW – biomasa i olej opałowy,
- Gorzelni w Jezierzycach o mocy 0,75MW – węgiel kamienny,
- Ośrodka Lecznictwa Uzależnień w Lubuczewie o mocy 0,285MW – olej opałowy,
- PUP „PIRS” w Bylinie o mocy 0,35 MW – koks i drewno,
- Fabryki Przekładni Kątowych w Bierkowie o mocy 0,44MW – olej opałowy
- Gospodarstwa Rolnego w Strzelinie o mocy 0,6MW – węgiel kamienny.
- Osiedla zabudowy wielorodzinnej w Grąsinie o mocy 0,7MW - węgiel
- „KMM” Zakład Produkcji Obuwia Sp. z o.o. o mocy 0,29 MW – olej opałowy,
- „FISKARS-POLSKA” Zakład Produkcji Wyrobów Metalowych Sp. Z o.o. o mocy 0,34MW – gaz płynny

Podstawowym paliwem stosowanym w źródłach ciepła jest węgiel kamienny i koks (około 80 – 85% mieszkańców gminy wykorzystuje węgiel do ogrzewania mieszkań) oraz w niewielkim stopniu paliwa płynne i gazowe. Olej opałowy użytkowany jest głównie do opalania kotłowni lokalnych w obiektach użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, ochrona zdrowia) oraz kotłowniach zakładów usługowych i produkcyjnych. Udział tego nośnika w ogólnym bilansie paliw nie przekracza 10%.

Wysoki udział węgla w bilansie cieplnym gminy wpływa niekorzystnie na stan czystości powietrza atmosferycznego.

W roku 2003 w szkołach podstawowych w Bierkowie, Głobinie, Siemianicach, Wrześciu, Włynkówku (zarówno budynku szkoły jak i sali gimnastycznej) zainstalowano kotły wykorzystujące do spalania biomasę i olej opałowy. Przeprowadzone prace

instalacyjne przyczyniły się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego już w sezonie grzewczym 2003/2004.

7.6. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Uwarunkowania zewnętrzne.

1. Rozwój gmin sąsiadujących, które są zasilane liniami SN 15 kV przebiegającymi przez teren gminy Słupsk, może zmniejszyć możliwość wykorzystania rezerw przepustowości istniejącej sieci SN dla potrzeb gminy Słupsk.
2. Na obszarze gminy zlokalizowane są ponadlokalne elementy sieci elektroenergetycznych tj. linie krajowe NN 400 kV w tym: **napowietrzne AC 400kV relacji do SE Dunowo i SE Żarnowiec, a także linie kablowe HVDC 400kV relacji do Storno (Szwecja), stacja 400/110 kV SE Słupsk Wierzbęcino**, linie WN 110 kV ~~okręgowych stacji transformatorowych 400/110 kV~~ i część linii SN rejonowych, które zasilają odbiory gminy Słupsk i części odbiorów gmin sąsiadujących.

Uwarunkowania wewnętrzne

Na obszarze gminy zlokalizowane są odbiory bytowo-komunalne, użyteczności publicznej, odbiory przemysłowe i oświetlenie uliczne. Dostawa mocy i energii elektrycznej odbywa się ze stacji transformatorowych GPZ 110/15 zlokalizowanych na terenie miasta Słupska tj. z GPZ 110/15 kV nr II położonego przy ul. Grunwaldzkiej z GPZ 110/15 nr III położonego przy ul. Hubalczyków i GPZ 110/15 nr IV przy ul. Szczecińskiej. Linie napowietrzne 110 kV zasilające GPZ 110/15 kV wyprowadzone są ze stacji transformatorowej 400/110 kV zlokalizowanej w Wierzbęcinie, która łączy linię krajową 400 kV przebiegającą przez teren gminy z siecią okręgową 110 kV. W Wierzbęcinie znajduje się też stacja przekątnikowa 110 kV, do której doprowadzony jest kabel 110 kV ze Szwecji. Przez teren gminy przebiegają linie napowietrzne 110 kV od stacji transformatorowej 400/110 kV w Wierzbęcinie do Słupska, Sławna i Ustki.

Zasilanie odbiorów na obszarze gminy odbywa się przy pomocy linii SN 15 kV, stacji transformatorowych 15/0,4 kV i linii napowietrznej 0,4 kV. Na obszarze gminy zlokalizowanych jest około 110 stacji transformatorowych 15/0,4 kV o łącznej mocy zainstalowanej (transformatorów) około 20.000 kVA. W Redzikowie zlokalizowany jest PZ 15 kV, zasilający lotnisko i inne odbiory bytowo-komunalne. Z GPZ 110/15 kV nr II, III i IV wyprowadzone są na teren gminy następujące linie SN 15 kV:

- GPZ IV przy ul. Szczecińskiej
 - linia napowietrzna SN nr 103 .3AL6-70 w kierunku Bruskowa, Swołowa,
- GPZ II przy ul. Grunwaldzkiej
 - linia napowietrzna SN nr 106 3AFL6-70 w kierunku Bierkowa, Bruskowa,
 - linia napowietrzna SN nr 107 3AFL6-70 w kierunku Strzelina, Gałęzinowa,

- linia napowietrzna SN nr 179 3AFL6-70 w kierunku Włynkowa, Bydlina,
- linia napowietrzna SN nr 109 3AFL6-70 w kierunku Siemianic, Wrześcia, Wiklina,
- linia napowietrzna SN nr 108 3AFL6-70 w kierunku Siemianic, Jezierzyc,
- linia napowietrzna SN nr 536 3AFL6-70 w kierunku Siemianic
- GPZ III przy ul. Hubalczyków
 - linia napowietrzna SN nr 155 3AFL6-50 w kierunku Grąsina, Siemianic,
 - linia napowietrzna SN nr 110 3AFL6-50 w kierunku Wieszyna, Redzikowa,
 - linia napowietrzna SN nr 112 3AFL6-50 w kierunku Głobina, Krępy
 - linia napowietrzna SN nr 529 3AFL6-50 w kierunku Głobina

Większość napowietrznych linii SN ma rezerwę na przepustowości od 20 – 70% dopuszczalnego obciążenia ekonomicznie uzasadnionego. ~~Istniejące linie napowietrzne przebiegające przez teren gminy o napięciu 110 kV i 400 kV wymagają zabezpieczenia stref ochronnych, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 25 listopada 1980 r. Dz.U.Nr 25 poz. 101, w sprawie szczegółowych zasad ochrony przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym, szkodliwym dla ludzi i środowiska. Przyjmuje się, że najmniejsza odległość między najbliższym przewodem linii (lub inną częścią pod napięciem) z krawędzią balkonu lub tarasu oraz dachem, tarasem lub płaszczyzną poziomą, przy której natężenie pola nie przekroczy 1 kV/m, wynosi odpowiednio: dla linii 400 kV 33 m, dla linii 110 kV 14,5 m.~~

Istniejące i projektowane napowietrzne linie elektroenergetyczne wymagają zachowania odpowiednich pasów technologicznych, w których obrębie obowiązywać będą ograniczenia w jego zagospodarowaniu i zabudowie. Wymagania dotyczące pasa technologicznego linii energoelektrycznych wynikają w szczególności z oddziaływania na środowisko: pola magnetycznego, pola elektrycznego oraz hałasu. Szczegółowy opis możliwości zagospodarowania pasa technologicznego powinien zostać określone na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Szerokość pasów technologicznych dla linii:

- napowietrznej 400 kV (istniejącej i projektowanej) - 70 m (po 35 metrów od osi linii),
- napowietrznej 110 kV - 40 m (po 20 metrów od osi linii).

Warunki lokalizacji wszystkich obiektów w pasach technologicznych należy uzgadniać z właścicielem linii elektroenergetycznej (PSE S.A.), pozatym wszystkie zmiany kwalifikacji terenu w obrębie pasa i w najbliższym sąsiedztwie powinny również być zaopiniowane przez właściciela.

Ponadto na terenie gminy Słupsk przebiega istniejąca linia kablowa stałoprądowa HVDC 450kV Szwecja-Polska. Dla linii kablowych (robocza i powrotna) pas technolo-

giczny wynosi 12 m (po 6 m od osi w obie strony). W użytkowaniu terenu w pasie technologicznym (strefie ochronnej) istniejącej linii kablowej powinny być przestrzegane następujące wytyczne:

- warunki lokalizacji wszystkich obiektów w pasie technologicznym linii kablowej należy uzgodnić z jej właścicielem (PSE S.A.),
- wyznaczony pas należy zachować wolny od zabudowy i nasadzeń zieleni,
- nawierzchnia terenu na trasie i jej strefie ochronnej powinna pozostać w stanie nienaruszonym,
- wszystkie zmiany kwalifikacji terenu w obrębie pasa i w najbliższym sąsiedztwie powinny być zaopiniowane przez właściciela,
- dla linii kablowej musi być zapewniony dostęp w celu wykonania prac eksploatacyjnych.

~~Szerokość strefy ochronnej istniejącej linii napowietrznej 400 kV wynosi 10,3 m + 33 m = 43,3 m licząc od osi linii, a szerokość pasa terenu strefy wynosi 86,6 m. Wzdłuż linii NN 400 kV w odległości 34 m od osi linii NN przebiega linia napowietrzna dwutorowa 110 kV. Szerokość strefy po uwzględnieniu linii 110 kV wynosi 34 + 18 = 54 m (licząc od osi linii 400 kV). Dla linii napowietrznej WN 110 kV szerokość strefy licząc od osi linii wynosi 18 m, a szerokość pasa terenu wymagającego ochrony przed działaniem pól elektromagnetycznych wynosi 36 m.~~

Obszar gminy Słupsk położony jest w bardzo korzystnej strefie pod względem potencjału energetycznego wiatru, wynoszącego 1500 kWh/m² na wysokości 30 m z przeszkodami o wysokości do 1,5 m.

Synteza

1. Położenie istniejących GPZ 110/15 kV na obrzeżach miasta Słupska umożliwia wyprowadzenie linii SN na teren gminy bez kolizji z zabudową miejską. Układ połączeń sieci WN 110 kV z siecią krajową 400 kV za pośrednictwem stacji 400/110 kV w Wierzbiecinie zapewnia dostawę mocy i energii na obszar regionu i gminy Słupsk wg potrzeb aktualnych i w przyszłości.
2. Istniejące rezerwy na przepustowości linii SN umożliwiają zaopatrzenie w energię elektryczną w pierwszym etapie rozwoju nowych odbiorów w gminie.
3. Linia napowietrzna 400 kV i linie 110 kV ograniczają wykorzystanie terenu na cele zabudowy i rekreacji z uwagi na ~~strefy ochronne~~ **pasy technologiczne**.
4. Linie napowietrzne 400 kV i 110 kV utrudniają stosowanie agrotechniki lotniczej.
5. Położenie gminy w korzystnej strefie z uwagi na potencjał energetyczny wiatru umożliwia wykorzystanie terenu dla potrzeb rozwoju energetyki wiatrowej z

uwzględnieniem warunków ochrony środowiska i warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej.

6. Istniejący system zaopatrzenia w łączność zapewnia obsługę obszaru wg potrzeb.

7.7. Telekomunikacja

Zaopatrzenie w łączność odbywa się na bazie telefonów stacjonarnych działających w oparciu o sieć TP S.A. oraz przy pomocy telefonii komórkowej. Na obszarze gminy zlokalizowane są wieże transmisji radiowej eksploatowane przez TP S.A. w następujących miejscowościach:

- Wierzbęcin – działka nr 124
- Gać – działka nr 19
- Lubuczewo – działka nr 18/14
- Warblewo – działka nr 156/1
- Wiklino – działka nr 158/24

Działający na terenie gminy operator telefonii komórkowej ERA pokrywa sygnałem 95% terenu. Eksploatuje wieże w Gałęzinowie i w Wiklinie, gdzie znajdują się również maszty innych operatorów. Planowany rozwój usług ERY dotyczy w przyszłości uruchomienia systemu UMTS.

8. KOMUNIKACJA

8.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Rozpoznanie powiązań gminy z obszarami zewnętrznymi (w tym z gminą miejską Słupsk oraz z gminami: Kobylnica, Dębica Kaszubska, Damnica, Główny, Smołdzino, Ustka, Postomino /powiat Sławno – woj. zachodniopomorskie/).

Przez obszar gminy Słupsk w układzie równoleżnikowym, w bliskim sąsiedztwie, przebiegają główne szlaki komunikacji (kołowy i kolejowy) o znaczeniu międzynarodowym i krajowym. Są to:

- droga krajowa nr 6 (E28) Szczecin-Gdańsk na południu gminy. Droga ta obsługuje ruch z północy Polski, krajów skandynawskich i Europy Zachodniej oraz krajów położonych na wschód od Polski, przenosząc ruch tranzytowy z Niemiec do Trójmiasta i dalej na Mazury i do Kaliningradu, zarówno gospodarczy, jak i turystyczny /Szlak Cystersów/;
- pierwszorzędna linia kolejowa [nr 202 Gdańsk – Stargard Szczeciński](#) ~~Szczecin – Gdynia~~ równoległa do drogi nr 6. Linia ta zapewnia dogodne połączenia ze Szczecinem, Berlinem, Gdańskiem /stolicą województwa pomorskiego/, Olsztynem, Białymstokiem oraz pośrednio Warszawą i Krakowem. Jest zelektryfikowana, na niej odbywa się największy ruch pasażerski i towarowy, a także kursują pociągi ekspresowe oraz przemieszczane są transporty wojskowe.

Oba szlaki tworzą północny korytarz transportowy (część tzw. Trasy Hanzeatyckiej), który jest głównym elementem potencjalnego pasma rozwoju kształtującego się wraz z modernizacją, rozbudową i budową systemu infrastruktury technicznej, w ramach Transeuropejskiej Sieci Transportowej. W paśmie tym przewiduje się modernizację drogi nr 6 do parametrów drogi ekspresowej (S 6) oraz w dalszej perspektywie linii kolejowej z dobudową drugiego toru.

Bezpośrednia bliskość miasta Słupska, krajowego węzła drogowego, będącego ośrodkiem podregionalnym równoważenia rozwoju i równocześnie stolicą powiatu, sprawia, że droga krajowa nr 6, w układzie równoleżnikowym, zabezpiecza głównie zewnętrzne związki gminy, łącząc ją poprzez ośrodek gminny zlokalizowany w Słupsku, z jednej strony ze stolicą województwa – Gdańskiem, a z drugiej poprzez Słupsk ze Szczecinem i dalej Europą Zachodnią. Natomiast w skali lokalnej droga nr 6 zabezpiecza wewnętrzne związki gminy w jej południowo-wschodniej części, łącząc ją z obszarem sąsiedniej gminy Damnicy.

W układzie południkowym droga wojewódzka ~~DW-210~~ [krajowa DK 21](#), relacji Ustka –Słupsk – Dębica Kaszubska – Unichowo /Bytów/ zapewnia powiązania zewnętrzne i wewnętrzne gminy łącząc ją, na północy, z gminą Ustka, a na południu z

gminą Dębica Kaszubska. Północny odcinek drogi wojewódzkiej nr 210 krajowej DK 21 stanowiący do 2008r. drogę wojewódzka nr 210 ~~wraz drogą krajową nr 21,~~ przebiegającą poza granicami gminy stanowi regionalny, zachodni korytarz transportowy woj. pomorskiego. W korytarzu tym przebiega również linia kolejowa Ustka – Słupsk – Szczecinek i dalej Piła –Poznań.

Ponadto, przez teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 213 relacji Słupsk – Puck (z odgałęzieniem w kierunku Łeby), łącząc obszar gminy z ośrodkami sąsiednich gmin: Głównicy i Smołdzino (poprzez drogę powiatową nr 1120G /39.134/).

Uzupełnieniem powyższego układu funkcjonalnego komunikacji są ciągi dróg powiatowych o podstawowym znaczeniu: Słupsk – Bruskowo Wielkie – Krzemienica – Postomino, w kierunku Darłowa i Jarosławca, Bydlino – Wytowno – Objazda do Rowów oraz wymieniona już Lubuczewo – Smołdzino, prowadzące do terenów nadmorskich.

Istotną rolę odgrywają również równoległe do drogi nr 6 ciągi dróg powiatowych: na północy Siemianice – Jezierzycy – Mrówczyno w kierunku Damnicy i Głównicy oraz południowy ciąg Głównica – Warblewo – Podkomorzyce do Czarnej Dąbrówki.

Wymienione wyżej ciągi dróg zabezpieczają prawidłowe powiązania pomiędzy poszczególnymi ośrodkami oraz prowadzą do interesujących, ze względu na walory przyrodnicze i kulturowe, atrakcyjnych turystycznie terenów m. in. Słowińskiego Parku Narodowego, Parku Krajobrazowego Dolina Słupi oraz Pojezierzy.

Potrzeby w zakresie lotniczej komunikacji pasażerskiej realizowało lotnisko Słupsk-Redzikowo, ~~obecnie wojskowe w likwidacji o statusie rezerwowego lotniska cywilnego.~~ Ponad to w Krępie Słupskiej czynne jest lotnisko Aeroklubu Słupsk.

Najbliższy port lotniczy (magistralny, zapasowy dla Warszawy w ruchu dalekiego zasięgu) znajduje się w Gdańsku - Rębiechowie.

W Ustce i Łebie funkcjonują porty morskie. W sezonie letnim w Ustce zostało uruchomione połączenie promowe na Bornholm, port świadczy również usługi w zakresie przewozów turystycznych, w Łebie działa port jachtowy.

8.2. Uwarunkowania wewnętrzne

Zgodnie z ustawą o drogach publicznych od początku roku 1999 są cztery kategorie dróg: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne. Ze względu na brak możliwości przeprowadzenia procedur zaliczania dróg do danej kategorii do końca 1998 roku ustawa wprowadzająca umożliwiła wyjściowe zaliczenie dróg do poszczególnej kategorii w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.

Przyjęto następujące założenia:

- pozostawia się bez zmian dotychczasowe drogi gminne i lokalne miejskie, aby nie naruszać dotychczasowych kompetencji gmin,

- drogi krajowe określa się według nowych kryteriów ustawowych,
- pozostałe dotychczasowe drogi krajowe zalicza się do kategorii nowych dróg wojewódzkich,
- dotychczasowe drogi wojewódzkie stają się drogami powiatowymi, zatem diagnoza stanu infrastruktury w zakresie komunikacji dotyczy następujących elementów: dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych, gminnych.

8.2.1. Drogi krajowe

Na obszarze gminy droga krajowa nr 6 relacji Szczecin – Gdańsk prawie na całym odcinku posiada parametry klasy głównej; korona 12,00÷13,00 m, jezdnia z utwardzonymi poboczami 10,00÷11,30 m. Odbywa się na niej ruch tranzytowy o charakterze gospodarczym. Droga, przebiegająca w granicach gminy liczy łącznie ok. 2,600 km, natomiast w bezpośrednim sąsiedztwie gminy dodatkowo 3,200 km. Na całej drodze dopuszcza się ruch pojazdów o nacisku osi 100kN. Planowana jest modernizacja drogi do parametrów klasy drogi ekspresowej.

Podczas XXV sesji sejmiku wojewódzkiego, która miała miejsce 4 września 2008 r. Radni Sejmiku Województwa Pomorskiego przyjęli uchwałę w sprawie przekwalifikowania drogi wojewódzkiej nr 210 Słupsk - Ustka, na drogę krajową nr 21. Wspomniana droga wojewódzka stanowiła naturalne przedłużenie drogi krajowej nr 21 relacji Miastko - Ustka.

Za stan tej drogi odpowiada Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie, a w jej imieniu Północny Oddział GDDKiA z siedzibą w Gdańsku.

8.2.2. Drogi wojewódzkie

~~W środkowej części krzyżując się z drogą 6 w krajowym węźle drogowym w Słupsku przebiega droga wojewódzka DW 210 relacji Ustka – Słupsk – Dębica Kaszubska – Unichowo. Jest to ważna z punktu widzenia powiązań komunikacyjnych droga, łącząca tereny nadmorskie z terenami Pojezierzy. Droga, w północnej części gminy, o długości około 6,500 km, posiada parametry klasy głównej /korona – 9,00÷10,00 m, jezdnia – 8,50÷9,00 m/. Na jej długości dopuszcza się ruch pojazdów o nacisku osi 100kN. Natomiast w południowej-wschodniej części gminy droga ma około 4,000 km długości, parametry drogi klasy zbiorczej /korona – 6,50÷7,50 m, jezdnia – 5,20÷5,80 m/. Drogą klasy zbiorczej jest przebiegająca w północno-wschodniej części gminy droga wojewódzka Słupsk – Wicko – Celbowo /Puck/ **nr 213** o długości około 10,800 km.~~

Za stan dróg wojewódzkich odpowiada Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku.

8.2.3. Drogi powiatowe

Sieć dróg powiatowych obejmuje 20 odcinków dróg, przeważnie klasy lokalnej, na niewielu odcinkach zbiorczej, dopuszczalny nacisk na oś wynosi 80 kN. Na terenie

gminy drogi te są podstawowym łącznikiem z drogami krajowymi i wojewódzkimi, leżącymi w gminach sąsiednich. Sieć dróg powiatowych, charakteryzująca się właściwą gęstością, zapewnia powiązania gminy w skali lokalnej. Drogi powiatowe są relatywnie w średnim i złym stanie technicznym. Charakterystyczne są przekroje jednopasmowe na części dróg oraz brak chodników przy prawie wszystkich drogach, co ujemnie wpływa na bezpieczeństwo użytkowników dróg. Ze względu na istniejące w części obszaru gminy warunki gruntowo-wodne (słabe podbudowy i usytuowanie w pobliżu dolin rzek) drogi są systematycznie niszczone. Proces ten nasila się szczególnie w sezonie letnim, przy wzmożonym ruchu turystycznym. Stan nawierzchni dróg wymaga działań prowadzących do sukcesywnej poprawy, ponieważ nie gwarantuje wymaganej przepustowości dróg.

Za stan tych dróg odpowiada Zarząd Dróg Powiatowych w Słupsku.

Zestawienie dróg powiatowych

Lp.	Numer drogi /poprzedni nr/	Przebieg drogi	Rodzaj nawierzchni klasa drogi	Długość w [km] szerokość w [m]	w tym o nawierzchni twardej w [km]	Stan techniczny ogólny
1	2	3	4	5	6	7
1	1015 G /39.119/	od drogi wojewódzkiej nr 203 – Moźdzanowo – Bruskowo Wielkie – Słupsk	asfaltowa Z	12,500 4,8÷5,7	12,500	dostateczny
2	1019 G /39.194/	Słupsk – Krępa – Głobino	asfaltowa L	6,100 5,0	6,100	dobry
3	1105 G /39.120/	Zaleskie – Krężółki – Swołowo – Gać – Reblino /do drogi krajowej nr 6/	asfaltowa brukowa asfaltowa L	8,250 3,8÷5,0	8,250	dostateczny
4	1106 G /39.121/	Bruskowo Wielkie – Bierkowo – do drogi powiatowej nr 1015 G	asfaltowa L	2,300 5,0	2,300	średni
5	1107 G /39.122/	Krężółki – Gajki – do drogi powiatowej nr 1008 G	brukowa L	5,800 3,0	5,800	zły
6	1108 G /39.123/	Duninowo – Pęplino – Wielichowo – Bruskowo Wielkie	asfaltowa L	4,300 3,8	4,300	zły
7	1110 G /39.125/	od drogi wojewódzkiej nr 210 <u>krajowej DK 21</u> – Charnowo – Gałęzinowo	asfaltowa L	1,550 4,5	1,550	zły
8	1111 G /39.126/	Wielichowo – Strzelino – DW 210 – Włynkowo – do drogi <u>krajowej DK 21</u> wojewódzkiej nr 210	asfaltowa L	10,600 4,0÷4,8	10,600	dobry
9	1113 G /39.135/	Gąbino – Wrzeście	gruntowa L	2,800 4,00	0,450	zły
10	1115 G /39.129/	Wytowno – Bydlino	asfaltowa Z	1,000 5,2	1,000	średni

11	1120 G /39.134/	Smoldzino – Gardna Wielka – Gąbino – Lubuczewo	asfaltowa Z	5,100 5,5	5,100	średni
12	1121 G /39.136/	od drogi powiatowej nr 1120 G – Bukowa – Lękwica – do DW 213	gruntowa L	4,000 3,0		zły
13	1129 G /39.144/	Niewierowo – Siemianice	asfaltowa L	1,500 4,5	1,500	średni
14	1130 G /39.145/	od drogi wojewódzkiej nr 213 – Jezierzycze – Rogawica – Mrówczy-no	asfaltowa Z	8,600 5,0÷5,5	8,600	średni
15	1131 G /39.146/	Jezierzycze – Wielogłowy – do drogi krajowej nr 6	asfaltowa brukowa L	4,550 3,0÷5,2	4,550	dobry zły
16	1132 G /39.147/	Bukówka – stacja kolejowa Jezierzycze Słupskie	asfaltowa L	2,700 5,3	2,700	dobry
17	1133 G /39.148/	Wiklino – Kukowo – Rogawica	asfaltowa gruntowa betonowa brukowa L	5,800 3,0÷5,0	5,800	średni
18	1134 G /39.149/	Bięcino – Zagórzycza – Warblewo	asfaltowa brukowa gruntowa L	2,900 3,5	1,600	dosta- teczny zły
19	1168 G /39.203/	Redzikowo – Wieszyno – Głobino	asfaltowa brukowa gruntowa asfaltowa L	5,800 2,5÷3,7	2,800	dosta- teczny zły
20	1177 G /39.204/	Głobino – Warblewo – Dobieszewo – Podkomorzyce	asfaltowa Z	5,300 4,8÷5,2	5,300	dosta- teczny

Σ około 101,450km 90,80km

Materiały źródłowe: Zarząd Dróg Powiatowych w Słupsku

8.2.4. Drogi gminne

Sieć dróg gminnych i wewnętrznych dojazdowych (dotychczas zakładowych), która obejmuje około 104 km dróg o bardzo zróżnicowanym standardzie, stanowi w połączeniu z siecią dróg powiatowych system obsługi lokalnej. Grupa ta obsługuje głównie związki pomiędzy siedliskami i drogami wyższych klas, a także zapewnia dojazdy do terenów rolnych, łąk i lasów. Stan nawierzchni większości dróg jest nieodpowiedni i wymaga działań prowadzących do stopniowej ich poprawy. Urząd Gminy zarządza siecią dróg gminnych, natomiast część dróg wewnętrznych dojazdowych jest w trakcie przejmowania przez Gminę.

Zestawienie dróg gminnych

Lp.	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość ogółem ok. [km]	Rodzaj nawierzchni
1	2	3	4	5
1	39.30.001	Krzemienica - Swołowo	1,800	gruntowa
2	39.30.002	Swołowo – Brukowo Małe - od drogi powiatowej nr 1105G /39.120/ do 1015G /39.119/	2,000	żużłowa

3	39.30.003	m. Swołowo - skrzyżowanie drogi powiatowej nr 1105G /39.120/ z drogą gminną nr 39.30.002 do końca miejscowości	0,140	brukowa gruntowa
4	39.30.004	m. Swołowo - droga równoległa do drogi powiatowej nr 1105G /39.120/	0,495	brukowa
5	39.30.005	m. Krzemienica - od skrzyżowania z drogą gminną nr 39.30.006 do skrzyżowania drogi powiatowej nr 1015G /39.119/ z drogą gminną nr 39.30.001	0,461	brukowa gruntowa
6	39.30.006	m. Krzemienica – od drogi powiatowej nr 39.119 przez skrzyżowanie z drogą gminną nr 39.30.007 do ostatniej zabudowy	1,924	brukowa gruntowa
7	39.30.007	m. Krzemienica - od drogi powiatowej nr 1015G /39.119/ do drogi gminnej nr 39.30.006	0,580	gruntowa
8	39.30.008	m. Bruskowo Wielkie - od drogi gminnej nr 39.30.009 do drogi powiatowej nr 1108G /39.123/ - skrzyżowanie z drogą gminną nr 39.30.010	0,315	asfaltowa gruntowa
9	39.30.009	Bruskowo Wielkie – Wielichowo - od drogi powiatowej nr 1015G /39.119/ do skrzyżowania z drogą powiatową nr 1111G /39.126/ i nr 1108G /39.123/	2,680	brukowa żużłowa gruntowa
10	39.30.010	m. Bruskowo Wielkie - od drogi powiatowej nr 1015G /39.119/ do skrzyżowania drogi powiatowej nr 1108G /39.123/ z drogą gminną nr 39.30.008	0,100	asfaltowa
11	39.30.011	m. Wierzbiczin – do drogi powiatowej nr 1015G /39.119/	0,800	żużłowa
12	39.30.012	Bruskowo Wielkie (od drogi powiatowej nr 1015G /39.119/) – Strzelinko (do drogi wojewódzkiej nr 210 krajowej DK 21)	5,950	żużłowa gruntowa
13	39.30.013	Wielichowo (od drogi powiatowej nr 1111G /39.126/ i nr 1108G /39.123/) – Strzelino (do drogi gminnej nr 39.30.014)	2,540	żużłowa gruntowa
14	39.30.014	skrzyżowanie z drogą gminną nr 39.30.012 - Strzelino	2,930	brukowa żużłowa gruntowa
15	39.30.015	przejazd kolejowy – Gałęzinowo (skrzyżowanie z drogą powiatową nr 1110G /39.125/)	0,370	żużłowa gruntowa
16	39.30.016	Gałęzinowo – od drogi powiatowej nr 1110G /39.125/ - do drogi gminnej nr 39.30.012	2,070	żużłowa gruntowa
17	39.30.017	m. Gałęzinowo – od drogi powiatowej nr 1110G /39.125/ do drogi powiatowej nr 1111G /39.126/	0,590	żużłowa gruntowa
18	39.30.018	Zemłowo – Gałęzinowo (od drogi gminnej nr 39.30.023 do drogi powiatowej nr 1111G /39.126/)	0,970	brukowa żużłowa gruntowa
19	39.30.019	m. Gałęzinowo - od drogi gminnej nr 39.30.023 do wysypiska odpadów nieprzemysłowych	0,300	żużłowa
20	39.30.020	m. Gałęzinowo - od drogi powiatowej nr 1111G /39.126/ do ostatniej posesji	0,350	gruntowa
21	39.30.021	granica gm. Ustka – Gałęzinowo (skrzyżowanie drogi powiatowej nr 1111G /39.119/ z drogą gminną nr 39.30.018)	0,930	żużłowa gruntowa
22	39.30.022	granica gm. Ustka – Bydlino – do drogi wojewódzkiej nr 210 krajowej DK 21	0,600	żużłowa
23	39.30.023	Bydlino – do drogi wojewódzkiej nr 210 krajowej DK 21 – Strzelinko – do drogi powiatowej nr 1111G /39.126/	3,070	żużłowa gruntowa
24	39.30.024	droga wojewódzka nr 210 krajowa DK 21 – m. Bydlino – droga wojewódzka nr 210 krajowa DK 21	0,815	asfaltowa żużłowa
25	39.30.025	Włynkowo – skrzyżowanie z drogą powiatową nr 1111G /39.126/ - do ostatniej posesji w miejscowości /40m za skrzyżowaniem/	0,420	brukowa
26	39.30.026	Włynkowo - od drogi gminnej nr 39.30.025 – skrzyżowanie z drogą gminną nr 39.30.027 – do drogi powiatowej nr 1111G /39.126/	1,030	brukowa żużłowa
27	39.30.027	m. Włynkowo - od drogi powiatowej nr 1111G /39.126/ do drogi gminnej nr 39.30.026	0,270	brukowa
28	39.30.028	m. Strzelino (od ostatniej posesji do skrzyżowania z drogą gminną nr 39.30.029)	0,500	betonowa żużłowa
29	39.30.029	m. Strzelino (od drogi powiatowej nr 1111G /39.126/ do końca miejscowości)	0,279	betonowa
30	39.30.030	m. Włynkówko – od drogi wojewódzkiej nr 210 krajowej DK 21 – do drogi powiatowej nr 1111G /39.126/	0,544	brukowa żużłowa
31	39.30.031	m. Gać – od drogi powiatowej nr 1105G /39.120/	0,280	brukowa gruntowa

32	39.30.032	Gać – Gać Leśna	1,800	gruntowa
33	39.30.033	m. Redęcin – od drogi powiatowej nr 1105G /39.120/ - do ostatniej posesji	0,760	betonowa brukowa
34	39.30.034	m. Bierkowo – od drogi powiatowej nr 1105G /39.120/ do skrzyżowania z drogą gminną nr 39.30.036	0,645	brukowa
35	39.30.035	m. Bierkowo – od drogi powiatowej nr 1105G /39.120/ do drogi gminnej nr 39.30.034	0,170	brukowa
36	39.30.036	m. Bierkowo – od drogi gminnej nr 39.30.034 do drogi gminnej nr 39.30.037	0,420	żużłowa
37	39.30.037	Bierkowo – granica gm. Kobylnica – Bolesławice – droga krajowa nr 6	1,800	żużłowa gruntowa
38	39.30.038	m. Bierkowo – od drogi gminnej nr 39.30.039 do drogi gminnej nr 39.30.041	0,870	żużłowa gruntowa
39	39.30.039	m. Bierkowo – od drogi powiatowej nr 1106G /39.121/ do skrzyżowania z drogą gminną nr 39.30.037	0,810	żużłowa
40	39.30.040	wysypisko odpadów – droga powiatowa nr 1015G /39.119/	0,260	gruntowa
41	39.30.041	m. Bierkowo – od drogi gminnej nr 39.30.042 do skrzyżowania z drogą gminną nr 39.30.38	0,660	brukowa gruntowa
42	39.30.042	m. Bierkowo – od drogi powiatowej nr 1106G /39.121/ do granicy miasta Słupsk	1,820	brukowa żużłowa gruntowa
43	39.30.043	m. Wiklino – Wiklino Dolne – do drogi wojewódzkiej nr 213	1,100	gruntowa
44	39.30.044	m. Wrzeście – od drogi wojewódzkiej nr 213 do drogi powiatowej nr 1113G /39.135/	0,810	brukowa żużłowa
45	39.30.045	m. Wrzeście – od drogi wojewódzkiej nr 213 do ostatniej posesji	0,200	brukowa gruntowa
46	39.30.046	m. Wrzeście – od skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 213 z drogą gminną nr 39.30.044 do ostatniej posesji	0,500	brukowa gruntowa
47	39.30.047	m. Lubuczewo – od i do drogi wojewódzkiej nr 213	0,498	betonowa
48	39.30.048	Lubuczewo – Bukówka - Swochowo	5,200	brukowa gruntowa
49	39.30.049	m. Swochowo – do drogi wojewódzkiej nr 213	0,350	brukowa
50	39.30.050	Niemiarowo – od drogi powiatowej nr 1129G /39.144/ do granicy miasta Słupsk	0,580	gruntowa
51	39.30.051	m. Siemianice – od drogi wojewódzkiej nr 213 do drogi powiatowej nr 1129G /39.144/	0,400	brukowa
52	39.30.052	m. Siemianice – od drogi gminnej nr 39.30.051 do młyna	0,300	betonowa
53	39.30.053	m. Siemianice – od leśniczówki do drogi gminnej nr 39.30.051	0,240	żużłowa
54	39.30.054	m. Siemianice – łącznik pomiędzy drogą gminną nr 39.30.055, a drogą gminną nr 39.30.051	0,040	żużłowa
55	39.30.055	m. Siemianice – od drogi gminnej nr 39.30.052 do drogi powiatowej nr 1129G /39.144/	0,210	żużłowa
56	39.30.056	m. Siemianice – od drogi wojewódzkiej nr 213 (przedłużenie drogi gminnej nr 39.30.051) do ostatniej posesji	0,100	żużłowa
57	39.30.057	m. Siemianice (osiedle domków jednorodzinnych) – od drogi wojewódzkiej nr 213 do drogi powiatowej nr 1130G /39.145/	2,730	brukowa żużłowa gruntowa
58	39.30.058	m. Siemianice (osiedle domków jednorodzinnych) – łącznik drogi gminnej nr 39.30.057	0,350	gruntowa
59	39.30.059	m. Siemianice (osiedle domków jednorodzinnych) – łącznik drogi gminnej nr 39.30.057	0,350	gruntowa
60	39.30.060	od drogi powiatowej nr 1168G /39.203/ – Warblewo - droga powiatowa nr 1177G /39.204/	2,300	brukowa gruntowa
61	39.30.061	od drogi wojewódzkiej nr 210 – Łupinki - Krępa	5,700	żużłowa gruntowa
62	39.30.062	Krępa – Lubuń Hamera	2,510	żużłowa gruntowa
63	39.30.063	m. Siemianice – od drogi powiatowej nr 1129G /39.144/ do granicy miasta Słupsk	0,970	gruntowa
64	39.19.034	Łosino – droga krajowa nr 21 – granica gm. Kobylnica - Krępa	1,750	gruntowa
65	Wniosek o nadanie numeru	Krępa (osiedle domków jednorodzinnych) – droga powiatowa nr 1019G /39.194/	-	-
66	Wniosek o nadanie numeru	Siemianice – od drogi wojewódzkiej nr 213 do planowanego osiedla domków jednorodzinnych	-	-

Σ /bez wnioskowanych o nadanie numeru dróg/ 73,306 km

Materiały źródłowe: Urząd Gminy Słupsk

Dodatkowo projektowana jest droga łącząca miejscowości Jezierzycze i Redzikowo, jednak nie ustalono jeszcze ostatecznie jej przebiegu, dlatego na rysunek studium zostały wrysowane jej 2 warianty. Pierwszy przebiega po zachodniej stronie lotniska, łącząc się z drogą powiatową łączącą Redzikowo z Słupskiem. Druga natomiast przebiega po wschodniej stronie lotniska tuż przy wschodniej granicy gminy.

Zestawienie dróg wewnętrznych dojazdowych /dotychczas zakładowych/

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Zarząd Drogi	Długość ogółem [km]	Rodzaj nawierzchni
1	2	3	4	5	6
1	39.30.101z	od drogi powiatowej nr 1105G /39.120/ – Gać (do ostatniej posesji)	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	0,700	brukowa żużłowa
2	39.30.102z	od drogi powiatowej nr 1015G /39.119/ – PGO Bierkowo	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	0,650	asfaltowa
3	39.30.103z	Karęcino Karzcino – do drogi powiatowej nr 1120G /39.134/	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	1,400	gruntowa
4	39.30.104z	m. Bukówka – od drogi nr 39.30.106z do drogi powiatowej nr 1133G /39.148/	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	0,820	gruntowa
5	39.30.105z	m. Bukówka – od drogi nr 39.30.106z do granicy obrębu	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	1,350	gruntowa
6	39.30.106z	m. Bukówka – do drogi powiatowej nr 1133G /39.148/	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	2,700	brukowa
7	39.30.107z	m. Bukówka – pod wiaduktem kolejowym – Jezierzycze – do drogi powiatowej nr 1130G /39.145/	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	2,450	betonowa żużłowa gruntowa
8	39.30.108z	od drogi wojewódzkiej nr 213 /za Siemianicami/ – do byłych magazynów WSOP Słupsk	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	0,450	betonowa
9	39.30.109z	od drogi powiatowej nr 1131G /39.146/ - Grąsino – wiadukt kolejowy	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	0,670	brukowa
10	39.30.110z	od i do drogi krajowej nr 6 przez miejscowość Redzikowo	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	2,080	betonowa brukowa
11	39.30.111z	droga krajowa nr 6 – Wieszyno (droga powiatowa nr 1168G /39.203/)	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	1,950	gruntowa
12	39.30.112z	Wieszyno (droga powiatowa nr 1168G /39.203/) – Wieszynko	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	1,400	brukowa
13	39.30.113z	Krępa – Korzenica	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	1,720	brukowa
14	39.30.114z	od drogi gminnej nr 39.30.061 do lotniska Aeroklubu Słupsk	Nadleśnictwo Leśny Dwór Aeroklub Słupsk	1,930	żużłowa

15	39.30.115z	od drogi powiatowej nr 1177G /39.204/ – Warblewo – granica gm. Dębica Kaszubska – Krzywań – do drogi powiatowej nr 1173G /39.205/	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	1,250	brukowa
16	39.30.116z	od drogi gminnej nr 39.19.034 – Lubuń Hamera – granica gm. Kobylnica – Lubuń (do drogi powiatowej nr 1170G /39.195/	Nadleśnictwo Leśny Dwór	2,900	gruntowa
17	39.19.101z	od drogi powiatowej nr 1105G /39.120 – Gać – granica gm. Kobylnica – Sycewice – droga krajowa nr 6	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	2,400	betonowa brukowa gruntowa
18	39.18.108z	Żoruchowo (od drogi nr 39.18.109z) – granica gm. Głównicy – Kukowo (do drogi powiatowej nr 1133G /39.148/	Nadleśnictwo Damnica	1,300	gruntowa
19	39.26.101z	Pałowo – granica gminy Postomino – skrzyżowanie z drogą nr 39.19.101z – granica gm. Kobylnica – Zębów	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim	2,540	gruntowa

Σ 30,66 km

Materiały źródłowe: Urząd Gminy Słupsk

8.2.5. Ruch drogowy

Wyniki badań przeprowadzonych przez Pracownię Inżynierii Komunikacyjnej (Poznań, 2000 r.) wykazują stały wzrost natężenia ruchu na wszystkich wlotach dróg do miasta Słupska, w latach 1995-2000 globalny wskaźnik wzrostu ruchu na wszystkich wlotach wyniósł 1,45.

Dla poszczególnych dróg, w obszarze gminy, pomiary potoków średniego dobowego ruchu /ŚDR/ kształtowały się następująco:

- droga krajowa nr 6 z Gdańska - 6 860 P/dobę, wskaźnik wzrostu 1,36
- droga wojewódzka nr 210 z Ustki krajowa DK 21 - 10 160 P/dobę, wskaźnik wzrostu 1,73
- droga wojewódzka nr 213 z Łeby - 4 230 P/dobę, wskaźnik wzrostu 1,62
- droga wojewódzka nr 210 z Dębicy Kaszubskiej - 3 700 P/dobę, wskaźnik wzrostu 1,40
- droga powiatowa nr 1015G /39.119/ z Postomina - 2 380 P/dobę, wskaźnik wzrostu 1,62

Przeciętna struktura rodzajowa ruchu przedstawia się następująco:

- - samochody osobowe - 71% /w 1995 r. – 76%/
- - samochody dostawcze - 12% /w 1995 r. – 10%/
- - samochody ciężarowe - 14% /w 1995 r. – 9,2%/
- - autobusy - 3% /w 1995 r. – 3,4%/
- - motocykle i ciągniki - ~0% /w 1995 r. – 1,3%/

Opierając się na powyższych wynikach należy liczyć się z utrzymaniem dynamiki rozwoju ruchu na zbliżonym poziomie. Ruch samochodowy nasila się zwłaszcza w sezonie letnim. Przesunięcie strukturalne ruchu zwiększające udział samochodów ciężarowych spowoduje potencjalne zwiększenie nacisków. Powyższe

zjawiska przyczynią się do degradacji nawierzchni drogowych i dalszego spadku jakości funkcjonowania sieci drogowej, a tym samym zwiększenia zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Największe zagrożenie wypadkami samochodowymi występują na drodze krajowej DK 21 ~~wojewódzkiej nr 210~~ w miejscowościach: Bydlino i Włynkowo /niebezpieczne łuki i skrzyżowania/ oraz drodze wojewódzkiej DW210 na odcinku Słupsk – Głobino /niewłaściwe parametry techniczne, drzewa w skrajni drogowej/ oraz na drodze wojewódzkiej nr 213 na odcinku Siemianice – Lubuczewo /łuki, niewłaściwe parametry techniczne/. Szczególnej uwagi wymaga również przejazd kolejowy w ciągu wybudowanej drogi w Słupskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej we Włynkówku.

8.2.6. Linie kolejowe

Przez teren gminy przebiegają zelektryfikowane linie kolejowe, zapewniające obsługę pasażerską dużej grupie mieszkańców gminy, pierwszorzędna, o znaczeniu państwowym, nr 202 Gdańsk - Stargard Szczeciński, oraz znaczenia miejscowego nr 405 Słupsk – Ustka. Obsługę ludności w zakresie lokalnych przewozów pasażerskich świadczą stacje w Jezierzycach Słupskich, Reblinie i Sycewicach /poza granicami gminy/ na linii nr 202 oraz przystanki osobowe w Strzelinku i Gałęzinowie na linii nr 405. W zakresie przewozów dalekobieżnych mieszkańców gminy obsługuje stacja w Słupsku.

8.2.7. Pasażerska komunikacja zbiorowa

Trasy autobusów przebiegają po drogach krajowych, wojewódzkich i prawie wszystkich drogach powiatowych. Większość miejscowości gminy obsługiwana jest siecią linii komunikacji lokalnej Przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej w Słupsku oraz prywatnych firm, które zapewniają ponadto dojazd dzieci do szkół. W komunikacji dalekobieżnej i lokalnej wyposażenie przystanków, rodzaje połączeń realizowane są raczej na zadowalającym poziomie, należałoby zwiększyć częstotliwość kursów.

8.2.8. Zaplecze techniczne motoryzacji

Na terenie gminy, z wyjątkiem małych stacji garażowych, nie występują ogólnodostępne stacje benzynowe. Mieszkańcy korzystają ze stacji paliw zlokalizowanych na terenie miasta Słupska i w gminach ościennych.

Parkingi zlokalizowane są głównie przy obiektach handlowych oraz gastronomicznych oraz nieliczne w lasach.

Na terenie gminy wyznaczone zostały szlaki turystyczne. Są to: szlak wodny – rzeką Słupią, szlaki piesze oraz szereg tras rowerowych.

8.2.9. Wpływ stanu sytemu komunikacyjnego na jakość życia mieszkańców

Jakość życia mieszkańców związana jest ze stanem infrastruktury komunikacyjnej. Sprawny system komunikacyjny i obsługa pasażerską komunikacją zbiorową ma wpływ na aktywność zawodową mieszkańców. Badania wskazują, że stan i wygląd dróg, ma wyjątkowy udział w kształtowaniu opinii o jakości gospodarowania i ładzie publicznym ogólnie.

Niskie nakłady finansowe na utrzymanie istniejących dróg bezpośrednio oddziałują na ich stan techniczny powodując m. in. braki w oznakowaniu, niemożność budowy nowych odcinków dróg, zaniedbania w realizacji ciągów pieszych i rowerowych, wpływających na bezpieczeństwo użytkowników drogi. Należy, zatem dążyć do sukcesywnej modernizacji dróg i właściwej lokalizacji przystanków komunikacji zbiorowej mając na względzie bezpieczeństwo użytkowników.

8.3. Synteza uwarunkowań

Uwarunkowania - czynniki rozwoju podstawowych funkcji gminy

Systemy transportowe są dziedziną, gdzie rola świadomej i konsekwentnie prowadzonej rozbudowy ma szczególne znaczenie ze względu na ich pełne oddziaływanie na jakość i dynamikę życia gospodarczego i społecznego gminy.

Zewnętrzne

- atrakcyjne położenie komunikacyjne gminy związane z przebiegami, na kierunku wschód-zachód, drogi krajowej nr 6 o znaczeniu międzynarodowym E28 oraz pierwszorzędnej linii kolejowej Szczecin - Gdańsk, które zabezpieczają związki w pasie Polski Północnej, co ma istotne znaczenie w rozwoju gospodarczym i turystycznym gminy – realizacja planowanej obwodnicy Słupska w ciągu drogi ekspresowej S6 przebiegającej przez południowo wschodnie tereny gminy przyczyni się do aktywizacji terenów położonych w jej sąsiedztwie;
- bezpośrednie sąsiedztwo miasta Słupska, jest ważnym aspektem położenia gminy, w kontekście potencjalnych możliwości rozwoju związanych z jego układem infrastruktury technicznej;
- droga krajowa nr 6 oraz pozostałe drogi wojewódzkie i linie kolejowe zapewniają bezpośrednią dostępność do szkół, zakładów pracy, usług ponadlokalnych w Słupsku i Trójmieście /110 km/, a także w Koszalinie /70 km/;

- ~~drogi wojewódzkie nr 210 i 213~~ droga krajowa nr 21 i droga wojewódzka 213 łączące poprzez teren gminy południe Polski z terenami nadmorskimi /Ustka, Rowy, Smołdzino/ stwarza możliwość promocji w aspekcie turystycznym – planowane połączenie w/w dróg na terenie gminy Słupsk i fragmentarycznie gminy Ustka, poprawi funkcjonalność układu komunikacyjnego i podniesie poziom bezpieczeństwa poprzez wyeliminowanie uciążliwego przejazdu przez miasto Słupsk;
- przebieg atrakcyjnych szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych i wodnego na rzece Słupi, łączących tereny turystyczno - rekreacyjne Pojezierzy z parkiem Krajobrazowym „Dolina Słupi” z nadmorskimi /Słowiński Park Narodowy - Świątowy Rezerwat Biosfery), daje realne podstawy do formułowania oferty turystycznej w nawiązaniu do tych szlaków i występującego na terenie gminy bogactwa kulturowego – zabudowy szachulcowej, dworów, kościołów i parków – „Kraina w kratę”.

Wewnętrzne

- przy drogach: krajowej nr 6 i 21 oraz wojewódzkich nr 210 i nr 213 skupia się lub ciąży do dróg sieć osiedleńcza, co jest udogodnieniem rozwoju przestrzennego;
- sieć dróg powiatowych, które łącząc wsie z gminami i miastami, zapewniają elementarne związki w komunikacji kołowej, a także sieć dróg gminnych uzupełniających sieć dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych, zabezpieczają potrzeby lokalne;
- infrastruktura oraz łatwa dostępność komunikacyjna przyczynia się pośrednio do pozyskiwania ewentualnych inwestorów oraz rozwoju turystyki.

Uwarunkowania - ograniczenia podstawowych funkcji gminy

Zewnętrzne

- ~~brak obwodnicy na planowanej drodze ekspresowej S6, na której dominuje ruch tranzytowy zewnętrzny,~~
- braki w normatywach i stanie technicznym sieci drogowej, zwłaszcza na odcinkach dróg wojewódzkich i ważniejszych powiatowych,
- zły stan nawierzchni dróg spowodowany zmniejszeniem nakładów finansowych na ich modernizację,
- rosnące znaczenie w przewozie ładunków, w tym także niebezpiecznych, transportu drogowego nad kolejowym,
- przewóz towarów o przekroczonej nośności powodujący niszczenie dróg nieprzystosowanych do takich ładunków,

- nieefektywność istniejącej sieci kolejowej /związana jest z tym jak najszybsza restrukturyzacja i prywatyzacja PKP, co z kolei należy do uwarunkowań krajowych/. Ograniczona dostępność transportowa może stanowić barierę utrudniającą rozwój gospodarki i turystyki. Jest czynnikiem obniżającym jakość życia mieszkańców tych obszarów.

Wewnętrzne

- braki w normatywach i stanie technicznym dróg,
- niskie nakłady na drogownictwo,
- niezadowalający stan obiektów inżynierskich, zły stan mostów, wiaduktów, przepustów oraz przejazdów kolejowych,
- brak połączeń o zadowalającym standardzie na kierunku północ-południe, o zadowalającym stanie nawierzchni i parametrach technicznych /bliskie krawędzie jezdni, zadrzewienie/,
- brak parkingów dla samochodów osobowych i ciężarowych,
- niedostatecznie rozwinięte zaplecze techniczne motoryzacji, zwłaszcza stacji paliw, w zakresie stale rosnących potrzeb przewozów towarowych taboru ciężarowego,
- brak ciągów pieszych i dróg rowerowych dla powiązań zewnętrznych i wewnętrznych.

9. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ROZWOJU GMINY

Uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. przyjęta została Koncepcja Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030 (Monitor Polski z 2012 r., poz. 252).

W Koncepcji ustalone zostały zasady i cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju. Za najważniejszą uznana została ustrojowa zasada zrównoważonego rozwoju oznaczająca taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności oraz obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Zostały wyprowadzone również zasady planowania publicznego:

- zasada racjonalności ekonomicznej - oznaczająca, że w ramach polityki przestrzennej uwzględniana jest ocena korzyści społecznych, gospodarczych i przestrzennych w długim okresie,
- zasada preferencji regeneracji nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę - oznaczająca intensyfikację procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych, tak aby minimalizować ekspansję zabudowy na nowe tereny,
- zasada przezorności ekologicznej - oznaczająca, że rozwiązywanie pojawiających się problemów powinno następować we właściwym czasie
- zasada kompensacji ekologicznej - polegająca na takim zarządzaniu przestrzenią, planowaniu i realizacji działań polityki rozwojowej, w tym przestrzennej, aby zachować równowagę przyrodniczą i wyrównywać szkody w środowisku wynikające z rozwoju przestrzennego, wzrostu poziomu urbanizacji i inwestycji niezbędnych ze względów społeczno-gospodarczych, a pozbawionych alternatywy neutralnej przyrodniczo.

Dla funkcjonowania zintegrowanego systemu rozwoju ustalone zostały następujące zasady:

- zasada hierarchiczności celów zapewniająca koordynację działalności wszystkich podmiotów podejmujących decyzję z poszanowaniem subsydiarności organizacji władz samorządowych
- zasada dynamicznego strefowania i wyznaczania obszarów planistycznych
- zasada partycypacji społecznej

Ustalone zostały również zasady odnoszące się do wdrażania polityk publicznych:

- zasada koncentracji geograficznej i tematycznej,
- zasada partnerstwa i współpracy,
- zasada warunkowości,
- zasad gospodarki opartej na wiedzy,

- zasada zintegrowanego podejścia terytorialnego i koordynacji z innymi politykami,
- zasada subsydiarności i wieloszczeblowości.

Ponadto jednym z celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju jest też rozbudowa połączeń wewnątrz kraju – poprawa bezpieczeństwa zasilania dużych miast oraz Polski Północnej. Rozwój inteligentnych sieci przesyłowych. Dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania oraz bardziej równomiernego rozmieszczenia sieci przesyłowych energii elektrycznej najwyższych napięć nowe inwestycje będą się koncentrowały się szczególnie w Polsce Północnej i Wschodniej. Do takiej inwestycji będzie się zaliczała budowa linii elektroenergetycznej 400 kV Słupsk - Żydowo ujęta w planie rozwoju sieci przesyłowych.

9.1 Uwarunkowania wynikające z planowania regionalnego.

Uwarunkowania te wynikają z następujących opracowań:

- ~~planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego, (uchwała Nr 639/XLVI/02 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 30 września 2002 r.);~~
- planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego przyjętego uchwałą nr 1004/XXXIX/09 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 października 2009 r.
- innych dokumentów uchwalonych przez Sejmik Województwa Pomorskiego, w których ustalone są zadania samorządu województwa m.in.:
- ~~strategii rozwoju województwa pomorskiego (uchwała Nr 271/XXI/200 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 3 lipca 2000 r.);~~
- ~~Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego przyjętej uchwałą nr 587/XXXV/05 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 18 lipca 2005r.,~~ Strategii rozwoju województwa pomorskiego (Uchwała nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r.), gdzie sformułowana została wizja województwa, wg której województwo pomorskie w roku 2020 to region:
 - o trwałego wzrostu, w którym uruchamiane i wykorzystywane są różnicowane potencjały terytorialne dla wzmocnienia i równoważenia procesów rozwojowych;
 - o unikatowej pozycji, dzięki aktywności społeczeństwa obywatelskiego, silnemu kapitałowi społecznemu i intelektualnemu, racjonalnemu zarządzaniu zasobami środowiska, gospodarczemu wykorzystaniu potencjału morza oraz inteligentnym sieciami infrastrukturalnym i powszechnemu stosowaniu technologii ekoefektywnych;

- o będący liderem pozytywnych zmian społecznych i gospodarczych w Polsce i w obszarze Południowego Bałtyku.

Strategia ustanowiła też cele strategiczne:

- o nowoczesna gospodarka,
- o aktywni mieszkańcy,
- o atrakcyjna przestrzeń,

a także sformułowano również zostały cele operacyjne:

- o wysoka efektywność przedsiębiorstw,
- o konkurencyjne szkolnictwo wyższe,
- o unikatowa oferta turystyczna i kulturalna,
- o wysoki poziom zatrudnienia,
- o wysoki poziom kapitału społecznego,
- o efektywny system edukacji,
- o lepszy dostęp do usług zdrowotnych,
- o sprawny system transportowy,
- o bezpieczeństwo i efektywność energetyczna,
- o dobry stan środowiska.

- programu operacyjnego rozwoju regionalnego województwa pomorskiego na lata 2001-2002 (uchwała Nr 363/XXVIII/01 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 stycznia 2001 r.),
- programu operacyjnego województwa pomorskiego PHARE 2002 i 2003 Spójność Społeczna i Gospodarcza (uchwała Nr 535/XXXIX/02 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 18 lutego 2002 r.);
- innych materiałów i opracowań:
 - systemu informacji przestrzennej województwa pomorskiego (od 1999),
 - opracowania ekofizjograficznego do planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego (2001),
 - raportu o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego (2002);
- prowadzonych analiz i studiów oraz opracowywanych koncepcji i programów.

~~Ponieważ uwarunkowania te zostały przedstawione we wniosku („Informacje i wnioski...”) do studium, złożonym przez Zarząd Województwa Pomorskiego, treść wniosku, ze względu na jego kompletne ujęcie, przedstawiona jest poniżej.~~

- 1) charakterystyka głównych uwarunkowań wynikających ze stanu istniejącego i przewidywanych zmian:

Teren gminy położony jest w obrębie wielofunkcyjnego pasma nadmorskiego, o charakterze rolno-leśnym, w obszarach wysokotowarowej produkcji rolnej. Południowa część terenu znajduje się w zasięgu północnego korytarza transportowego (części tzw. Trasy Hanseatyckiej), obecnie o znaczeniu międzyregionalnym, w przyszłości planowany jako element Transeuropejskiej Sieci Transportowej, w zależności od wzrostu rangi strefy południowego Bałtyku jako europejskiej strefy rozwojowej (obszar projektu Szafirowy Łuk). Północna część terenu gminy leży w zasięgu zachodniego korytarza transportowego.

Teren gminy położony jest w zlewni Słupi, z wyjątkiem zachodniego fragmentu znajdującego się w zlewni Wieprzy oraz niewielkiej części północnej należącej do bezpośredniego zlewiska Bałtyku.

2) rola w sieci osadniczej:

Teren gminy znajduje się w obszarze zachodnim, zaliczanym do obszarów najgłębszej w skali Polski depresji społecznej i gospodarczej, w którym Główne kierunki przekształceń dotyczą ograniczania regresu społecznego i gospodarczego poprzez min. tworzenie nowych miejsc pracy (zwłaszcza w miastach, jak Słupsk, węzłach dobrze skomunikowanych z otoczeniem), ograniczanie spadku liczby miejsc pracy poprzez pozyskiwanie inwestycji zewnętrznych. Sieć osadniczą terenu gminy tworzą miejscowości położone wokół podregionalnego, wspomagającego dla wojewódzkiego ośrodka rozwoju, jakim jest miasto Słupsk. Przewidywane są zmiany funkcjonalne jednostek osadniczych odpływu migracyjnego ludności.

Do pożądaných kierunków działań należy stabilizacja sieci osadniczej i zatrzymywanie odpływu ludności poprzez rozwój miejsc pracy w miejscu zamieszkania lub w zasięgu dojazdu do miejsca pracy (np. w usługach turystycznych). Przy tworzeniu nowych osiedli mieszkaniowych należy zwrócić szczególną uwagę na minimalizację konfliktów jakie mogą wystąpić na skutek sąsiedztwa dwóch wykluczających się funkcji terenu.

Dla obszaru gminy centrum obsługi będzie stanowiło miasto Słupsk. Należy dążyć do maksymalnego powiązania systemu komunikacyjnego miasta Słupsk z drogami na terenie gminy Słupsk.

3) komunikacja;

Przez teren gminy przebiega droga krajowa DK 6 oraz linia kolejowa nr 202, które w przyszłości będą tworzyć zasadniczą infrastrukturę transportową korytarza północnego. Obecnie droga DK 6 planowana jest do modernizacji jako ekspresowa, a w jej ciągu ~~planowana~~ realizowana jest południowa obwodnica Słupska. Linia kolejowa planowana jest do modernizacji (pełny zakres), w trzeciej kolejności.

Droga wojewódzka DW 210 na odcinku Ustka Słupsk ~~planowana jako główna, przewidziana jest do modernizacji~~ została przekształcona w drogę krajową DK21. Do modernizacji planowana jest również regionalna linia kolejowa nr 405, stanowiąca element korytarza transportowego zachodniego.

~~Lotnisko w Redzikowie proponowane jest do utrzymania dla celów turystycznych, sportowych i ratownictwa. Planuje się zachowanie uwarunkowań ochronnych jak dla Obiektów Wojsk Lotniczych i Ochrony Powietrznej.~~ Zgodnie z Planem Województwa zakłada się, że lotnisko w Redzikowie wejdzie w sieć lotnisk województwa pomorskiego i będzie jednym z 3 lotnisk (obok Portu Lotniczego Gdańsk im. L. Wałęsy i Portu Lotniczego Gdynia Kosakowo) o znaczącym potencjale dla ruchu pasażerskiego lub cargo. Włączenie lotniska Słupsk - Redzikowo do sieci lotnisk uwarunkowane jest jednak rezygnacją z instalacji tarczy antyrakietowej na tym lotnisku.

Według Planu, w miarę wzrostu natężenia ruchu rowerowego należy dążyć do podnoszenia standardów technicznych samych tras rowerowych, jak i ich otoczenia, w tym zapewnienia miejsc parkingowych dla rowerów przy przystankach i dworcach PKS, przy urzędach, szkołach.

Do głównych celów i kierunków polityki transportowej, odnoszących się do terenu gminy, należą:

- poprawa dostępności transportowej, zwłaszcza obszarów służących konkurencyjności regionu, jak np. centra gospodarcze, obszary rekreacyjne, poprzez budowę dróg ekspresowych i linii kolejowych o dużej szybkości w międzynarodowych korytarzach transportowych,
- poprawa spójności regionu poprzez zmniejszenie czasu dostępności do centrów podregionów przez modernizację dróg dojazdowych do dużych ośrodków koncentrujących miejsca pracy i usług ponadlokalnych, w szczególności min do Słupska,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego i zmniejszenie uciążliwości oraz szkodliwego oddziaływania na otoczenie poprzez budowę obwodnic miast oraz tworzenie struktur przestrzennych minimalizujących ryzyko występowania konfliktów pomiędzy różnymi użytkownikami infrastruktury transportowej, zmotoryzowanymi i niezmotoryzowanymi.

4) infrastruktura techniczna:

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie infrastruktury technicznej dotyczące terenu gminy:

Konieczne jest pilne przystąpienie do budowy kanalizacji i oczyszczalni ścieków na obszarach wiejskich o wzmożonym ruchu turystycznym, wymagających uporządkowania gospodarki ściekowej.

Przewiduje się rozwój sieci linii kabli światłowodowych, uzupełniany liniami radiowymi i łączami satelitarnymi, szczególnie w zakresie sieci międzynarodowej

Planuje się rozbudowę, modernizację i przekształcenie w zakład utylizacji, regionalnego składowiska odpadów w Bierkowie, obsługującego gminy: Słupsk, Damnica, Dębica Kaszubska, Główny, Kobylnica, Smółdzino, Ustka.

Planowana jest linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia Słupsk – Główny – Wiko – Łeba.

Ustalenia Planu Zagospodarowania Województwa Pomorskiego zakładają m.in. budowę, rozbudowę i modernizację sieci przesyłowej najwyższych napięć - m.in. budowę nowej linii elektroenergetycznej 400kV Żydowo – Słupsk. Inwestycja taka wpisuje się też w założenia strategii województwa, która zakłada, iż jednym z dziesięciu celów operacyjnych będzie bezpieczeństwo i efektywność energetyczna.

5) ochrona środowiska przyrodniczego:

Teren gminy położony jest na obszarach o zachowanych miejscach wysokich walorach przyrodniczych, proponowanych do objęcia różnymi formami ochrony prawnej. Należą do nich struktury wyróżnione w koncepcji osnowy ekologicznej: korytarz ekologiczny Słupi (ke-4) rangi regionalnej oraz łącznik lokalny.

Część terenu gminy położona jest w zasięgu ~~planowanego do objęcia ochroną w ramach programu~~ obszaru Natura 2000 Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” oraz jego otuliny. Znajduje się także w zasięgu dwóch Lokalnych Zbiorników Wód Podziemnych oraz ich stref ochronnych.

Plan województwa przyjmuje koncepcję spójnej i równorzędnej ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych i formułuje kierunki działań w zakresie ochrony zasobów i walorów środowiska przyrodniczego województwa pomorskiego.

Należą do nich min.:

w zakresie ochrony gruntów rolnych

- ochrona gleb oraz utrzymanie najlepszych walorów produkcyjnych na obszarach Żuław Wiślanych, pasa pobrzeży oraz pojezierzy – Starogardzkiego, Iławskiego, Krajeńskiego i fragmentów Kaszubskiego
- przestrzeganie realizacji opracowań planistycznych i prawidłowości ich zapisów w zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych (w opracowaniach ekofizjograficznych do planów miejscowych oraz studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin),

w zakresie ochrony zasobów biosfery

- oszczędne gospodarowanie przestrzenią szczególnie na obszarach istotnych z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności,

- bezwzględne zachowanie i podtrzymanie trwałości pozostałości powiązań ekologicznych poprzez uwzględnienie ich w dokumentach planistycznych gmin i powiatów oraz dokumentach inwestycyjnych,
- zachowanie pozostałych fragmentów osnowy ekologicznej w postaci izolowanych kęp roślinności, nieużytków, przybrzeżnych założeń parkowych lub skwerów, z poszukiwaniem możliwości odtworzenia powiązań ekologicznych lub „obejścia” stref zainwestowanych,
- zachowanie (niepomniejszanie) co najmniej obecnej powierzchni terenów leśnych i stosowanie kompensacji przyrodniczej przy przeznaczeniu na cele nieleśne.
- wprowadzenie zalesień, zakrzewień i zadarnień jako elementu odbudowy naturalnych powiązań ekologicznych wzdłuż dolin rzecznych stanowiących potencjalne korytarze ekologiczne oraz jako elementu ochrony wód przed wpływem powierzchniowym zanieczyszczeń,
- powiększanie areалу gruntów leśnych przez zalesianie gruntów o najniższych walorach produkcyjnych i zagrożonych procesami erozyjnymi, wzmacniające ich ekologiczną stabilność, spójność przestrzenną struktur ekologicznych - szczególnie w centralnej, pojeziernej części województwa oraz w zdefiniowanych korytarzach ekologicznych,
- wprowadzenie zalesień jako uzupełnień przestrzennych w obszarach i przy granicach korytarzy i płatów ekologicznych – wzmacniających wewnętrzną spójność całej sieci oraz jako elementu podnoszącego zwartość przestrzenną zbiorowisk leśnych,

w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych

- doprowadzenie rzek do osiągnięcia I i II klasy czystości i utrzymania tych klas, w pierwszej kolejności dla przyrodniczych obszarów chronionych,
- odtworzenie, wszędzie gdzie to możliwe, zabudowy biologicznej stref brzegowych cieków, ograniczających wpływ zanieczyszczeń i odtwarzających naturalne korytarze ekologiczne (w pierwszej kolejności dla cieków płynących w obrębie Pobrzeża Słowińskiego),
- opracowanie i wdrożenie technicznych zasad ochrony GZWP i obszarów zasilania zbiorników,
- zachowanie istniejących terenów hydrogenicznych - wód powierzchniowych, mokradeł i torfowisk oraz odtwarzanie i odnawianie obszarów tzw. małej retencji

dla utrzymania i powiększania zasobów wodnych oraz kształtowania właściwego stanu stosunków wodnych,

- poprawa stanu i charakterystycznych biocenoz dla rzeki Gnilnej i Głażnej w ramach Programu udrażniania rzek województwa pomorskiego.

W zakresie ochrony przyrody, ochrony wód, kopalin szczegółowych informacji udzielają: Wojewódzki Konserwator Przyrody, Geolog Wojewódzki oraz Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

6) ochrona środowiska kulturowego:

Teren gminy położony jest w wyróżnionym w Planie regionie historyczno-kulturowym Ziemi Słupskiej. Są to obszary o wysokich walorach dziedzictwa kulturowego.

Według Planu Województwa zadaniami polityki przestrzennej w zakresie ochrony środowiska kulturowego są:

- Zachowanie i eksponowanie przestrzennych świadectw tradycji morskich kraju i województwa, najwartościowszych zespołów i obiektów środowiska kulturowego, wzmacniających wizerunek regionu jako integralnego elementu środowiska kulturowego Europy Bałtyckiej.
- Zachowanie różnorodności kulturowej województwa oraz zapewnienie dostępności zasobów i walorów dziedzictwa kulturowego jako atutu w rozwoju zrównoważonym i konkurencyjności przestrzeni województwa.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego to:

- Ochrona i odnowa charakterystycznych zasobów dziedzictwa kulturowego regionu, m.in.: układów urbanistycznych i ruralistycznych, zabytków wsi pomorskiej, dziedzictwa morskiego i rzeczno, dziedzictwa budownictwa ceglanego (przede wszystkim najstarsze kościoły i założenia klasztorne) i drewnianego (przede wszystkim dziedzictwo kulturowe Ziemi Słupskiej, Żuław, Powiśla, Kaszub i Kociewia), obiektów dziedzictwa obronnego i techniki (w tym systemów hydrotechnicznych), kultury materialnej portów morskich i rzecznych oraz wsi rybackich, materialnych reliktyw dziedzictwa solidarnościowego, zespołów rezydencjalnych, zespołów zieleni urządzonej, wybitnych dóbr kultury współczesnej.
- Rewitalizacja zabytkowych układów przestrzennych.
- Ekspozycja i udostępnienie stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej.
- Obejmowanie ochroną miejsc o wyjątkowych wartościach, gdzie została zachowana historyczna struktura przestrzeni i szczególne walory

przyrodniczo-krajobrazowe - zalecane formy ochrony to odpowiednie zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub powołanie parku kulturowego

Wg Planu, zasadnicze kierunki rozwoju w zakresie dziedzictwa kulturowego to utrwalenie wielokulturowej tożsamości historycznej regionu z zachowaniem lokalnych odrębności oraz wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego jako ważnego elementu rozwoju gospodarczego i promocji województwa. Kierunki polityki przestrzennej odnoszące się do terenu gminy, to min.:

- ochrona i rewaloryzacja starych układów ruralistycznych oraz części wsi — decydujących o zachowaniu walorów krajobrazowych,
- zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego na terenie „krajiny w kratę” w granicach gminy,
- łączenie ochrony środowiska kulturowego z ochroną środowiska przyrodniczego poprzez ochronę krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z historycznym założeniem architektonicznym, zachowanie i odtwarzanie dawnych układów i funkcji terenów zielonych w ich pierwotnym kształcie wraz z infrastrukturą, rewaloryzację parków pod kątem zwiększenia ich atrakcyjności jako miejsc wypoczynku,
- zachowanie, udostępnianie i zagospodarowanie stanowisk archeologicznych o zachowanych formach krajobrazowych w celach naukowych, dydaktycznych oraz turystycznych,
- zachowanie i utworzenie warunków ekspozycji panoram widokowych z tras komunikacyjnych na szczególnie interesujące obiekty krajobrazowe (naturalne i architektoniczne),
- określanie w miejscowych dokumentach planistycznych zasad zagospodarowania punktów widokowych i ochrony panoram widokowych,

Szczegółowe warunki w zakresie ochrony wartości kulturowych określi Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku.

7) turystyka

Przez teren gminy przebiega międzyregionalna trasa rowerowa Ustka–Słupsk-Bytów-Brusy-Czersk i dalej w kierunku Grudziądza, łącząca tereny nadmorskie z pojezierzem i planowana do realizacji w pierwszej kolejności.

Teren gminy położony jest na zapleczu strefy nadmorskiej, w której za wiodącą należy uznać funkcję agroturystyczną i rekreację weekendową (mieszkańcy Słupska) oraz wodną.

Główne kierunki przekształceń w zakresie agroturystyki:

- wyznaczenie obszarów, dla których ekoturystyka i agroturystyka jest szansą ekonomicznego rozwoju regionu; dalszy rozwój agroturystyki i ekoturystyki powinien być oparty na integracji systemu informacji dotyczących gospodarstw eko - i agroturystycznych,
- rozwój agroturystyki, obejmującej pobyty wypoczynkowe w gospodarstwach rolnych, prywatnych domach i pokojach wynajmowanych na terenach odznaczających się wysokimi walorami krajobrazu.

Na obszarach w zasięgu codziennej i weekendowej dostępności z miasta Słupska należy także zwrócić uwagę na rekreację mieszkańców regionu.

Główne kierunki przekształceń w zakresie rekreacji weekendowej:

- kształtowanie warunków wypoczynku mieszkańców na obszarach zurbanizowanych i podmiejskich z poszanowaniem istniejących struktur przyrodniczych oraz kształtowanie nowych walorów w dostosowaniu do społecznego zapotrzebowania na tereny wypoczynkowe,
- atrakcyjne zagospodarowanie rekreacyjne terenów istniejących i nowych osiedli mieszkaniowych położonych w sąsiedztwie parków krajobrazowych i innych kompleksów zielonych, w celu zatrzymania ludzi w pobliżu miejsca zamieszkania,
- włączenie układów zieleni w spójny system wzmacniający ekologicznie struktury zurbanizowane,

Kierunki działań w zakresie turystyki wodnej:

- zagospodarowanie turystyczne szlaków wodnych, przystosowanie szlaków wodnych do rekreacji, stworzenie przystani wodnych, miejsc biwakowych do potrzeb spływów kajakowych, szlaków wodnych na Słupi oraz jej dopływach
- utworzenie zintegrowanego regionalnego systemu turystyki wodnej w powiązaniu z siecią szlaków pieszych, rowerowych,
- kompleksowe zagospodarowanie dla potrzeb rozwoju bazy dla turystyki kwalifikowanej (wędkarstwo, turystyka wodna, piesza, rowerowa, konna).

Zgodnie z Wieloletnim Programem Inwestycyjnym Województwa Pomorskiego na lata 2008 - 2013, uchwalonym Uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego Nr 683/XXIX/08, z dnia 28 listopada 2008r., z późniejszymi zmianami, przewiduje się realizację zadania: Wzmocnienie potencjału turystycznego „Krainy w kratę”. Etap II - „Rozbudowa filii Muzeum Pomorza Środkowego w Swołowie”

- 8) zadania służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejmik Województwa Pomorskiego — w programach operacyjnych nie ujęto zadań odnoszących się bezpośrednio do terenu gminy Słupsk.

- poprawa stanu i charakterystycznych biocenoz dla rzeki Gnilnej i Głażnej w ramach Programu udrażniania rzek województwa pomorskiego.
- Wzmocnienie potencjału turystycznego „Krainy w kratę”. Etap II - „Rozbudowa filii Muzeum Pomorza Środkowego w Swołowie”, zgodnie Wieloletnim Programem Inwestycyjnym Województwa Pomorskiego na lata 2008 - 2013, uchwalonym Uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego Nr 683/XXIX/08, z dnia 28 listopada 2008r., z późniejszymi zmianami.

9.2 Uwarunkowania wynikające z planowanego rozwoju gmin sąsiednich.

Wszystkie otaczające gminę Słupsk gminy: miasto Słupsk, Kobylnica, Dębica Kaszubska, Damnica, Główny, Smołdzino, Ustka i Postomino, posiadają uchwalone studia. Spośród nich, jedynie strategia i polityka przestrzenna Słupska ma istotne znaczenie dla gminy Słupsk.

Słupsk, jako ośrodek aktywizacji rozwoju, nadal będzie pełnił dla mieszkańców gminy funkcje ośrodka wszystkich poziomów, od ośrodka podregionalnego, w dół, a także ośrodka zatrudnienia znacznej części mieszkańców gminy.

W obszarze miasta przewidywany jest rozwój zagospodarowania wykorzystujący możliwości terenowe do granic administracyjnych: z zabudową osiedlową w części zachodniej w sąsiedztwie obrębów Bierkowa i Strzelina oraz z zabudową przemysłową w sąsiedztwie obrębów Strzelina i Włynkówka. Wiąże się z tym rozwój sieci infrastruktury technicznej, w tym sieci dróg, z kontynuacją w gminie.

Ze studium gminy Ustka wynikają zamierzenia rozwijania osiedlenia wzdłuż drogi Słupsk-Ustka, przy granicy z Bydlinem. Może to mieć znaczenie dla wspólnego rozwoju usług elementarnych, ze względu na planowane także w bezpośrednim sąsiedztwie w Bydlinie przeznaczenie terenu na zabudowę osiedlową.

Wspólnym elementem rozwoju przestrzennego miasta Słupska oraz gmin Słupsk i Kobylnica jest planowana obwodnica drogi krajowej nr 6, w dalszej perspektywie drogi ekspresowej.

Z polityki przestrzennej wyrażonej w studiach wszystkich sąsiednich gmin, na zewnątrz od Słupska, wynika wola zachowania spójności w ochronie walorów środowiska przyrodniczego (szczególnie ekosystemów) i kulturowego oraz spójności w rozwoju sieci zagospodarowania turystycznego.

9.3 Ponadlokalne elementy istniejącej i planowanej infrastruktury

Trzy funkcjonujące na terenie gminy systemy wodociągowe można zaliczyć do elementów ponadlokalnych, posiadają powiązania z gminami sąsiednimi i tak:

- położone na terenie wsi Głobino wielootworowe ujęcie wody zaopatruje w wodę mieszkańców miasta Słupska magistralą wodociągową $\varnothing$ 600mm przebiegającą wzdłuż drogi wojewódzkiej Unichowo – Słupsk,
- mieszkańcy wsi Krzemienica zaopatrywani są w wodę z wodociągu grupowego Starkowo – Krzemienica z ujęciem wody na terenie wsi Starkowo gm. Ustka.
- mieszkańcy wsi ~~Byline~~ Bydlino zaopatrywani są w wodę wodociągiem grupowym ~~Chanowo Słupsk~~ – ~~Byline~~ Bydlino z ujęciem wody na terenie wsi ~~Chanowo gm. Ustka~~,

~~W sporządzonej koncepcji zaopatrzenia w wodę obszaru gminy Słupsk zakłada się włączenie wsi Krzemienica i Byline do rozbudowanego systemu wodociągowego gminy Słupsk.~~

Również fragment funkcjonującego na terenie gminy systemu kanalizacji sanitarnej obsługującego wsie Gałęziowo, Wielichowo, Strzelino, Strzelinko, Włynkowo, Włynkówko, Siemianice, Głobino, Stanięcino można zaliczyć do elementów ponadlokalnych. ~~Ścieki z ww. wsi grupowym systemem kanalizacji sanitarnej odprowadzane są na komunalną oczyszczalnię ścieków miasta Słupska.~~

W ramach ~~opracowanego~~ realizowanego projektu nazwanego „Kompleksowym programem gospodarki ściekowej w rejonie Słupska” przewiduje się odprowadzenie ścieków z terenu całej gminy na oczyszczalnię w Słupsku.

Jednym z elementów infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym jest gazociąg wysokiego ciśnienia Dn200/150 relacji Sławno – Bierkowo – Ustka przebiegający przez zachodni obszar gminy, zaopatrujący w gaz miasto Słupsk i Ustka, wieś Kobylnicę. Od ww. gazociągu wykonano odgałęzienie na końcówce, którego zrealizowano stację redukcyjno-pomiarową I^o o przepustowości $Q = 3000 \text{ m}^3/\text{h}$, z której wyprowadzono gazociąg średniego ciśnienia zaopatrujący w gaz ziemny gospodarstwo ogrodnicze w Bierkowie.

Na terenie gminy Słupsk ~~przewiduje się~~ zrealizowano budowę odcinka gazociągu wysokiego ciśnienia Dn300/250 relacji Bytów – Widziano – Redzikowo i stację redukcyjno-pomiarową I^o wysokiego ciśnienia w Redzikowie. Ze stacji redukcyjno-pomiarowej ~~planuje się wyprowadzenie gazociągu~~ został wyprowadzony gazociąg średniego ciśnienia ~~zaopatrującego~~ zaopatrujący w gaz obszar gminy oraz miasta Słupska. ~~Gazociąg wysokiego ciśnienia otrzymał decyzję o pozwoleniu na budowę, w tym również odcinek przewidziany do realizacji w obszarze gminy Słupsk.~~

Dla nowobudowanych gazociągów wysokiego ciśnienia Dn 150-300 obowiązują strefy kontrolowane, wolne od zabudowy o szerokości 6,0 m, przy czym środek strefy pokrywa się z osią gazociągu.

Na terenie gminy przewidywany jest do realizacji fragment gazociągu wysokiego ciśnienia Szczecin - Gdynia Wiczlino.

Dystrybucją gazu płynnego wykorzystywanego do przygotowania posiłków, ciepłej wody użytkowej oraz ogrzewania pomieszczeń dla gmin ościennych zajmuje się rozlewnia gazu płynnego „Bałtyk Gaz” w Jezierzycach.

Zgodnie z Programem Gospodarki Odpadami dla województwa pomorskiego położone na terenie gminy Słupsk składowisko odpadów w Bierkowie ma zostać rozbudowane i przekształcone w Zakład Zagospodarowania Odpadów. W ustaleniach programu docelowo przyjmować ono będzie odpady z powiatu słupskiego - ziemskiego i grodzkiego. Składowisko ~~przyjmować będzie~~ przyjmuje również odpady zawierające azbest. W tym celu na jego terenie ~~zamierza się wybudować~~ wybudowano kwatery do składowania azbestu.

10. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY

Stopniowy regres funkcji rolnej i rozwój podmiejskiego osadnictwa oraz funkcji usługowej i produkcyjnej stopniowo zmienia charakter gminy. Rozwój zagospodarowania nowych terenów funkcji nierolniczych następuje przede wszystkim w związku z bezpośrednim sąsiedztwem Słupska. Dotychczasowe tendencje urbanizacyjne dotyczyły tylko niektórych części obszaru gminy, tych gdzie dostęp do głównych dróg i istniejącego uzbrojenia jest najłatwiejszy. Ostatnio jednak ze względu na wykorzystanie większości dostępnych, pod względem terenowo-prawnym, terenów przyległych bezpośrednio do najatrakcyjniejszych dróg, znaczenia nabiera oferta przeznaczania gruntów rolnych na nowe funkcje w dalszych lokalizacjach.

W chwili konstruowania studium podaży terenów, głównie własności prywatnych, zgłoszonych we wnioskach do zmiany przeznaczenia na funkcje nierolnicze i nieleśne przerasta możliwości ich wykorzystania w perspektywie kilkunastu lat. Powierzchnia wnioskowanych terenów przekracza tysiąc sto hektarów, z czego ponad 300 ha dotyczy funkcji mieszkaniowej i usługowej, ponad 700 różnych form usług i przemysłu, ponad 100 ha usług turystycznych o ekstensywnym zagospodarowaniu. Uwzględnienie tych wniosków zmienia dotychczasowy, wyrażony w obowiązującym do końca 2003 r. planie gminy, pogląd na możliwości rozwojowe. Jednak niezbędne jest przyjęcie pewnych ogólnych ograniczeń. Większość tych terenów, ok. 900 ha położona jest w ciągu obrębów geodezyjnych Bierkowo - Strzelino - Strzelinko - Bydlino.

Rozwój gminy będzie polegał na przekształcaniach przestrzennych, wynikających z realizacji inwestycji w poszczególnych funkcjach, przy zachowaniu reguł ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych, jako warunku zachowania atrakcyjności przestrzeni dla tych funkcji. Wielkość przekształceń jest w dużym stopniu nieprzewidywalna; będzie uzależniona głównie od popytu inwestorów na tereny do zagospodarowania. Tworzenie i utrzymywanie tak dużej oferty terenowej jest możliwe, dzięki brakowi progów w możliwościach rozwoju infrastruktury technicznej.

W ostatnich latach pojawia się coraz większe zainteresowanie elektrowniami wiatrowymi, co przekłada się na wnioski dotyczące dopuszczenia możliwości lokalizacji tego typu inwestycji na terenie gminy. Wyznaczenie tzw. ofert lokalizacyjnych dla farm elektrowni wiatrowych jest odpowiedzią na te wnioski, ale przede wszystkim chęcią zapanowania nad presją inwestorów, którzy są zainteresowani lokalizacją siłowni wiatrowych na dużej części obszaru gminy. Lokalizacja ww. siłowni pociąga za sobą ograniczenia w przeznaczaniu terenów pod zabudowę, dlatego rozwiązanie tej kwestii wymaga kompleksowego podejścia do tematu na etapie studium gminy i wskazania,

które tereny mogą być przeznaczone pod takie inwestycje. Decyzja o lokalizacji tego typu inwestycji odbywać się musi każdorazowo na etapie tworzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, po uprzednim określeniu wpływu danej inwestycji na środowisko przyrodnicze. Może ona dotyczyć jedynie obszarów wyznaczonych w studium gminy.

10.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

Planowana linia elektroenergetyczna 400 kV Żydowo Kierzkowo - Słupsk objęta zmianą studium nie jest inwestycją gminną, a inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, która ma na celu poprawę bezpieczeństwa zasilania regionu w energię elektryczną oraz umożliwienie przyłączenia do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE) lokalnych źródeł wytwórczych. Budowa przedmiotowej linii jest skoordynowana z dalszymi inwestycjami, planowanymi w tym regionie kraju, m.in. z budową stacji 400/110 kV Żydowo-Kierzkowo i ma za zadanie połączenie projektowanej stacji z istniejącymi obiektami w Słupsku i w Gdańsku. Inwestycja wpisuje się również w zalecenia Unii Europejskiej w zakresie rozbudowy i modernizacji sieci przesyłowych i jest odpowiedzią na rosnące potrzeby w zakresie energii elektrycznej w ujęciu regionalnym i krajowym, mając w szczególności na względzie ciągłość dostaw energii elektrycznej. Realizacja takiej inwestycji przekłada się też bezpośrednio na dochody gminy szacunkowe obliczenia wielkość podatku z tej inwestycji w latach 2020 – 2024 zakładane są na poziomie 1 695 400 zł. Większe możliwości rozwój gminy powstaną poprzez wykorzystanie środków pozyskanych z przedmiotowej inwestycji.

10.2. Prognozy demograficzne

Problematyka nie dotyczy wyznaczenia przebiegu trasy linii elektroenergetycznej 400 kV Żydowo Kierzkowo – Słupsk .

10.3. Możliwości finansowania przez gminę sieci komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.

Problematyka nie dotyczy wyznaczenia przebiegu trasy linii elektroenergetycznej 400 kV Żydowo Kierzkowo – Słupsk.

10.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Problematyka nie dotyczy wyznaczenia przebiegu trasy linii elektroenergetycznej 400 kV Żydowo Kierzkowo – Słupsk.